

vincit. **D**eo p̄tendum erat da nobis auxiliū
 um gracie tue vt omne malū vīncamus. **N**ec
Cris. Per istos qui p̄e ceteris p̄cierunt a
 cūstō p̄e ceteris discipulis honorati eo q̄
 erant eius consanguinei significantur ambiciōsi qui habentes prelatum consanguineū v̄-
 lunt per hoc in ecclēsia p̄e ceteris p̄mouēti.
Qūibus bene respondeatur. **N**escitis quid p̄e
 tatis? **N**am honores ecclēsie non sunt dispē-
 sādi ex p̄pinqūitate sanguinis. **H**ęx p̄donei-
 tate p̄sonarum ratiōne scienčie et virtutis.
 Et vniuersaliter de omnibus ambicioſis op-
 time potest dici q̄ nesciunt quid petant. q̄a
 tales si p̄mouentur male int̄rānt et possident
 Cognoscens igitur dominus eorum ignoran-
 ciam et errorem q̄i m̄d̄iscrete petebant p̄esu-
 mentes p̄uenire sine merito ad gloriam tan-
 tam. rediuit eos ad viam scilicet humilita-
 tem et nos iūitat ad eam p̄e quam p̄ueniē
 ad sublimitatem p̄cūs q̄m p̄e ambitionē.
Vbi ostendit q̄i in p̄elatis debet esse tenor
 humilitatis. quia non debent appetere vel
 gaudere p̄eesse alijs. **V**nde dixit eis. Potes-
 tis bibere calicem quem ego bibiturus sum:
 id est passionem martirij et mortem crudelē
 sustinere p̄pter deum quam ego pro vobis et
 multis ex caritate passurus sum v̄lūntatē.
 ac si bibam illam vt delectabilem calicem p̄
 quam debeo venire ad regnum non temporale
 vt creditis sed eternū. **P**er calicem vere v-
 biq; passio et martirium intelligitur. tum q̄r
 sicut calix est vas quo bibitur ad mesurā sic
 passio cum mensura bibitur eo q̄ non p̄mit-
 tit dominus hominem temptari supra id qđ
 potest. tum quia cito hanc potū transit illud
 em̄ quod in p̄senti est tribulacionis monē-
 taneum et leue est. tum quia delectat nam
 passio et tribulatio a fidelibus pro consola-
 tione recipiunt et in ea gloriantur. **E**st autem
 multum delicatus: qui non potest bibere po-
 tum de quo b̄bit dominus suus. **H**anc autē
 passionem quam matheus calicē v̄cat mar-
 quis et calicem et bapt̄ismum nominat dīc s.
Potestis bibere calicem quem ego b̄bo aut
 baptismo quo ego baptizor scilicet pro vobis
 baptizari scilicet p̄pter me. **T**incturam sang-
 uinis sui in sua benedicta passione pro p̄ca-
 torum emundatione vocat hic bapt̄ismum.
Vnde **T**heophilus Calicem autem et bap-
 t̄ismum crucem nominat. calicem quidem tā
 quam p̄fum dulciter ab ipso suscep̄tum bap-
 t̄ismum vero tamq; emundationem nostrōꝝ
 facientem peccatorum **H**ec **T**heophilus. Qua-
 si diceret eis. Ante humilitatē passionis ex-
 altati non poteritis si vultis conregnare cui-
 cipro. inambit vobis tollere crucem eius ex-

emplo. **Q**uia nemo m̄i tollat crucem suam
 p̄e martirij passionem v̄l̄ prorimi cōpassio-
 nem vel carnis mortificationē regnabit cum
 crucifixo. **V**bi Greg. **I**am locū celitudinis
 querebant ad viam illos veritas reuocat p̄e
 quam ad celitudinem venient. **A**c si dicatur
 Jam v̄s locis delectat celitudinis sed pri-
 us v̄ia exerceat laboris. **P**er calicem p̄tin-
 gitur ad maiestatē. **S**i mens vestra appetit
 qđ demulcet. prius bibite quod dolet. **S**ic p̄e
 amatum p̄cūlum confectionis p̄uenire ad
 gaudium salutis. **V**bi et **C**ris. **P**er modū in-
 terrogacōis attahit eos vt ex coiōne que ē
 ad ipsum audiores fierent. **A**c si dicat **V**os
 de honore et corōnis loquimini ego autem de
 agonibus et sudoribus disputo. **N**on em̄ est
 hoc premiorum tēpus sed occīhom̄ prelioꝝ
 et pīalorum. **E**t iterū. **N**unqđ nesciebat do-
 minus q̄i passionem iphius poterant imitari.
Sed ideo eis dīat vt dño interrogāt et eis
 respondentibus omnes nos audiamus quia
 nemo potest cum cristo regnare m̄i passionē
 illius fuerit imitatus. **S**icut ait aplus. **S**i cō-
 mortui sumus: et coniuemus. **S**i sustinem?
 et conregnabimus. **R**es em̄ p̄ciosa vili p̄e-
 cīo non compatur. **M**agnum labore necessē est
 nob̄ impendere. si volumus ad regna celestia
 p̄uenire. **P**assionem aut dñm dicimus suscipe
 nos debere non solum p̄secutionem gentilium
 sed omnē labore et molestiam quam patimur
 contraria p̄cēa certantes. **N**am si gentiles dese-
 ceunt qui persequantur nunqđ ideo p̄mpta
 voluntas fidelium debet sine fructu et sterilis
 permanere. **I**deo et si gentiles non habes qui
 te persequantur. habes principē gentilium
 dyabolūm qui hominē p̄se qui non cessat. **S**i
 ergo principē potes vīnere in p̄ccato non est
 magnū supare principē eius in corpore. **E**cce
 ostendam tibi magnā et insufferribilem p̄se-
 cutionem in corpore tuo. **I**nspice res tēre de h̄de
 rīs tuis: et tunc intelliges q̄ fortis sūt spi-
 ritus desideriorū malorū qui te p̄se quuntur.
Hec em̄ pugna pīalosa et hec ē gloriōsa vic-
 toria qui potuerit odire quod amat et amare
 qđ odit. **H**ec Crisostomus. **V**nde et **I**hero.
Non solū effusio sanguinis p̄o nomine p̄pi
 martirium reputatur: sed deuote q̄z mentis
 seruitus cotidiā m̄artiriū est. **I**lla corona
 de rosis et violis. ista de lilijs. **E**t illi respon-
 dentes dixerunt ei Possumus loquuntur si
 aut in expti p̄prie fragilitatis qđ p̄e effectū
 patuit. quia in passione cristi fugerunt p̄cē
 timore mortis. **V**bi **C**ris. **I**esponderunt autē
 tam prompte: expectantes in eo quod p̄cie-
 runt exaudiū. **I**hesus aut ait eis. Calicem
 quidē mēi bibūs et baptismo quo baptizor

baptizabimini id est passiones propter me sustinebitis vel actu vel voluntate Nam similiter passi sunt unus sustinendo actu alter affectu unus occisus alter inferuentis oleum dolium et etiam in exilium quod est quod dam mors civialis missus. **Vbi Crisostom?** Dominus autem eis prophetat magna bona id martirio dignos efficiendos. Deinde dominus subiungit Sedere autem ad dexteram meam in gaudio eternitatis et ad finitam in perficiione humanitatis non est meum ex ordine iusticie que respondet meritis dare vobis ratione consanguinitatis Vel sicut adhuc estis in desiderio quia ex superbia regnum temporale queritis sed quibus ex meritorum ordine paratum est id est propter merita ab eterno dispositum a patre meo celesti scilicet humilibus et ad hoc dispositis sicut vos aliquando eritis. Precederunt enim deus qui nullus ad regnum pertinet nisi bene meritus et dignus fuerit Non est enim personarum acceptor deus ut scilicet persona liter aliquem accipiat sine meritis in dando salutem eternam quia secundum augustinum dilectio equalis facit non acceptare personas Vnde beata. Non est meum vobis dare id est superbis hoc enim adhuc erant alii peratum est et vos alii esto id est humiles et vobis paratum est Vnde et Crisostomus Paratum est quippe regnum celorum deum diligenteribus sicut coniuncti paratur amicis mundum contempnentibus sicut domus dei vel hospitale paratur pauperibus quia non habent domos alias veris humilibus sicut parvulus paratur cibis et vestitis misericordiam egenis impudentibus sicut paratur honor pro honore vnum pro bono finaliter perseverantibus sicut operariis paratur merces reddenda in sero post opus. Et audientes decem alii scilicet apostoli indignati sunt de duobus fratibus qui se a decem separauerant trahentes cristum secundum et ignorantes mensuram suam volebant sociis suis preferri quia adhuc ipsi decem erant carnales sicut et illi duobus alii. **Vbi Crisostomus?** Quemadmodum isti carnaliter petierunt sic et illi carnaliter contristati sunt Nam sicut isti si spiritualiter sapient non fuerant petiti ut essent super omnes sic et illi si spiritualiter intellexissent non fuissent tristati ante se esse aliquos

Nam velle quidem esse ante omnes virtutem tabile est sustinere autem alterum super se nimis est gloriosum. Et iterum. Si indignati sunt quia isti aucti sunt hoc per matrem petere quanto magis tuerentur si peticio eorum fuisse et suscepta Et ideo neque dixit non

sedebitis ne duos confunderet neque sedebitis ne ceteros irritaret sed tanquam benignus pater sic respondit inter fratres concordia non cum pretetur et omnes sperare ficeret dicens non est meum dare sed patris. **Nam** quod vni aut duobus spiritualiter non promittitur a cunctis speratur. **Hec Crisostom?**

Vt autem dicit theop. tunc sic imperfekte se habebat apostoli sed postea in primatis bus hibi cedebant admixtum. Vide quia ex hoc quod procurabatur promocio duorum fratrum alii decem apostoli fuerunt indignati sic est de multis hodie quia eo ipso quod vident alios promoueri inuident statim et indignantur. Numilis autem dominus ac pius pater et misericordia magister nec cupiditatis et ambitionis duos arguit postulantes nec decem reliquos indignacionis increpat et linquis sed ipse misericors et benignus qui est pars necessaria utaque faciens unum quos ad apostolatum vocauerat et affectu seu iunctos aspergit duos per superbiam postulationem decem per indignacionis turbacionem ad secundum tamquam ad salutis medicum quo mitigantur tamquam ad pacis vinculum quo videntur tamquam ab virtutis magistrum qui instruerentur reuertit ut ab errore reuocaret ut pacem reformaret ut regulam debite praelacionis studiet ut non esset denarius sine binario caritatis. Et protosque reprimens cedebit eos docere de humilitate per quam honor celestis acquiritur et terrenus contempnitur dicens Reges et principes gencium dominatur violenta dominatione et potestatis ambitione eorum id est populorum subditorum et est hic relatio ad intellectum et qui maiores sunt potestatem exercent in eos scilicet humiliantes eos per suam potentiam et angariantes. Quasi dicet. Apud te tenuerit locum dominatio et dominij exercitio quia desiderare primatum et usurpare honorem gentium est et non tantum regere suos subiectos sed etiam violenter eis dominatur. **Vnde Crisostomus?** ostendit autem in hoc quod gentile est primatus cupere et sic a genitum comparacione eorum animam estuantem conuertit. Et quia nichil sic corda hominum ab unitate pacis separat sicut superbia ideo dominus ad humilitatem eos reducit docens hos et illos non venturos ad regnum nisi per humilitatem. Non inquit ita erit inter vos sicut est inter mundi huius potestates ut ille ceteris dominetur qui maiores certis uidetur. Maioritas enim in regno meo non eodem modo aequaliter sicut in regno treno quod in regno treno acquisit per abundantem et platem sicut

99

regnō meo ac quāritur contrario modo scz per humilitatem. Quasi diceret. Vos more seculacrum petitis & vultis p̄ prelacionem venire ad requiem et regni possessionem cum cōtra ad summam virtutum ascendatur non impando sed ministrando. et īdeo non ita erit in vos sicut inter eos. Nam in regno terreno prelati sunt domini sed vestrum regnum non est terrenum sed spirituale. Vnde p̄e oppositū debet in vobis esse q̄ prelati ecclie sunt ministri. Vnde Origenes. Inter vos autem quā estis mei non erunt hec Quoniam quāptin cipes sunt spirituales principatus eorum in dilectione subditorum debet esse positus non in timore corporali. Vnde subdit. H̄z quāq; siue nobilis siue ignobilis voluerit inter ws maior fieri sanctitate et dignitate. sit vester minister non primatum ambiendo sed humiliter ministrando et se in obsequijs humilitatis exercendo. et qui voluerit inter ws primū esse id est primatum habere erit vester seruus et omnium nouissimus non ex condicione s̄ ex caritate non ex pusillanimitate sed ex humiliatē. Vbi beda. In quo docet eum maiore esse qui minor fuerit. et illum dominum fieri qui omnium seruus sit. Frustra igitur aut illi immoderata quequierant. aut isti dolent super maiorum desiderio. cum ad summātatem virtutum non potencia sed humilitate veniat. Vbi etiam Crisostomus. Fructum humilitatis posuit primatum celestem et in primatu terrestri fructum posuit confusione celestē. vt quāq; desiderat primatum celestem seq̄tur humilitatem terrestrem: quācumq; autē desiderauerit primatum in terra inueniat confusionem in celo vt iam inter seruos christi non sit de primatu certamen nec festinet unusquisq; eorum quomodo alijs maior apparet sed quō inferior videatur. Qm̄ non q̄ maior fuerit in honore ille est iustior. sed q̄ iustior fuerit ille est maior. Conuersacio ergo melior est desideranda non dignior gradus. Et opus quādem desiderare bonum est q̄ nr̄ voluntatis est et nostra est merces. primatum autem honoris concupiscere vanitas hoc em̄ consequū iudicium dei est. ppter q̄ ex primatu honoris nescimus si mercede iusticie mememur. Neq; em̄ apostolus laude habebit apud deum q̄ apostolus fuit. sed si opus apostolatus sui bene implevit. Primatus etiam fugientem desiderat. desiderante se horret. Voleans ergo dominus & duorum illorum auditionem extinguiere et istorum decem apostolorum inuidiam introducit differentiam inter principes inuidiales et ecclesiasticos ondentes qm̄ p̄mat? ī primo nec ab aliq; appetendus

ēns habente nec alteri ē inuidendus habenti. Quoniam p̄incipes mundi l̄deo sunt vt dominentur minoribus suis vt seruificant eos et spolient eos et comedant eos. et usq; ad mortem abutantur vita eorum ad suas utilitates et glorias. Principes autē ecclie sunt vt seruiant minoribus suis et ministrant eis q̄ tuniq; accepterunt a cristo vt suas utilitates negligat et illorū procurent et si opus fuerit neq; mori recusent pro salute infeliotum. Si ergo hec ita se habent secularem quādem primatum desiderare et si ratio non est vel causa est q̄ si iustum nō ē vt vtile ē. Primatum autē ecclasticum cōcupiscere neq; ratio est neq; causa q̄ neq; iustum est neq; vtile. Quis enim sapiens vltro se subiecte festimat servitū dolori labori et quod maius est tali periculō vt det rationem pro omni ecclie apud iudicē iustum nisi forte quā nec credit iudicium del nec tu met ut abutes p̄matu suo ecclastico. seculariter et nuertat eum in secularem. Vnde Cris. Et quā in moralibus magis mouet facta q̄ verba. ideo qui cepit facere et docere ex his que egit demonstrat quod docuit vt fidicta p̄cipiēdēt etubescet ad opera. et inducit sui ipius exēplum siue dat seipsum eis ī exemplū dicens. Sicut filius hominis non venit in mundū ministriari & mīsteriū ab alijs accipe vel temporaliter dominari. Non enim legimus discipulos eum discalciasse non manicas cum lauaret tenuisse non gemib⁹ prouolutos ante eum hoc vel hoc egisse vel aliud huiusmodi sibi fecisse sed om̄s simul cōdebant hbiq; sine prelacione seruabant. Erubescunt ergo quā hec a seruis suis querunt. quā in hoc cristum p̄ire contendunt. Sed precius venit ministriare et ministriū alijs imp̄dere. Sicut patet i locione p̄edum in distribuōne panum in restituzione sanī tatum. in discursu ad predicandum. Vbi Origenes. Nā et si angelis et martha ministriaret ei. non tamē ideo venit vt ministriaret. sed vt ministriaret. Eccliarū ergo p̄incipes imitari debent cristum accessibilem et pueris manus imponēt et discipulis p̄des lauantem vt et ipsi humilietur faciant fratribus. Nos autē tales sumus vt etiam principū mundi excedere superbiām videamus vel non intelligentes vel contempnētes mandatū cristi & querimus sicut reges acies precedentes et terribiles nos & accessu difficiles maxime paupib⁹ exhibemus nullam affabilitē habentes. vel habere ad nos p̄mittentes. Vnde Origenes. Et non tñ p̄dicto modo ministriare venit. sed etiam dñe animam suam id est vitam redempcionem p̄ multis id est p̄o his qui credere voluerunt.

Pro omnibus qui dem quantum ad sufficiē-
tiam. sed pro multis non pro omnibus quā-
tum ad efficaciam. Non solum ergo quod
cumq; ministerium exhibuit crux sed mi-
nistriauit nobis id quod summe est preciosū
et exprimie caritatis scilicet seipsum in p̄cūm
noſtre redēptionis. Vnde bernardus. Bo-
nus minister qui carnem suam in cibum.
ſanguinem in potum animam ministrat in p̄-
cūm. Vnde et beba. Et hoc quoq; maiori-
bus ecclie precipuum genus ministrandi
mitandum ostendens ut non solum miseri-
cordes elemosine doctrinæ salutaris spiritus
exempli ministeria fratibus impendamus
verumetiam hanc ille pro nobis ammam su-
am posuit ita et nos pro iniiciem animas po-
nere discimus. Vnde etiam Crisostomus.
Hoc celorum existens homo voluit effici et
contempni et conuicia pati. neq; in hijs ſuffe-
at sed ad mortem venit et animam dedit pre-
cūm redēptionis pro militis etiam inimi-
cis. Tu quidem si humiliatus fueris pro
temetipſo facis ipſe autem pro te. Quan-
tumq; ergo humiliatus fueris non potest
tantum descendere hanc dominator tuus. Et
iterum. Ad hoc enim ad ymaginem cris-
ti facti sumus ut imitatores efficiamur volu-
tatis eius et conuersacionis. Sed in hoc
sumus ymagō eius ut quod ei bonum videat
et apud nos sit bonum et quod ei malum
videatur et apud nos sit malum. Quicumque
autem domino humiliato iactancie ſtu-
det. non est ymagō eius. Et qui domino
paupertatem amante diuīciarum amator
est in hoc ſeculo. repellit a ſe cristi humili-
tationem. Non est verus discipulus qui non
imitatur magistrum. Nec est vera yma-
go que ſimilis non est auctor. Hec cri-
ſostomus. Humilia igitū te ipsum et imi-
tari magistrum et dominum tuum. Vitu-
perabile enim valde eſt ut discipulus ſe eri-
gat ubi magister ſe inclinat. et quod ſer-
uus fit ſuperbus ubi dominus eſt humili-
tus quia non eſt discipulus ſuper magistrum.
nec ſeruus ſuper dominum ſuum. Quia e-
mī homō per ſuperbia mē cecidit necesse eſt
ut per humilitatem rorſugat.

Oratio

Domine ihesu criste quā pro noſta ſa-
lute calicem paſſionis bibere et bap-
tismo ſanguinis perfundi voluisti.
et noſ temporaliter dominari et ministrari ſed
humiliter ſeruire et ministrare ac vitam tuā
pro noſta redēptione dare venisti. Da
michi mifero pro meo modulo tuo calicis et
baptismi aīm pacientia et gaudio ſpiritus

participem fieri ut te magistrum ac dominū
in humilitatis operibus imitari et non ſolu-
in operibus misericordie ministerium prop-
riis impendere ſed etiam vitam ſi necesse eſt
pro eis ponere et tandem ad regnum electis
tuis paratum feliciter peruenire Amen

De uno ceco ante ingressum ihericho illu-
minato Capitulum XXII

Hactum eſt autem ut a xp̄
pinquaret dominus ihe-
sus ihericho que eſt vrbis
int̄ galyleam. vnde aſ-
cendebat et iherusalēm q̄
ibat distans duabus leu-
cis a iordanē et ſep̄tem a
iherusalem et ſita ad eius partem orientalē

He cūtas quondam nobilis nunc autē
humilis ad ſolum deſtructa eſt et ſola domi-
na ab in ſignum fidei remanet eius emī ab-
buc pietes fine culmine durat. Iuxta iheri-
cho fons eſt dulcis ad potandum p̄ inguis
ad rigandum quā quondam amarus ad po-
tandum et ſterilis ad rigandum p̄ helyſeu-
ſanatus eſt hic fons ſub monte quarentane
oritur et deinde ihericho que duobus miliari-
bus inde diſtat deriuatur. Ad hanc ergo
cūtatem de minus declinavit ut ſecondum
iheronimum ſanaret in ea multos male ha-
bentes. Et tunc cecus quidam quā ſedebat
iuxta viam mendicans cum turbam preteri-
untē audire. et ibesum tranſire p̄cipet mi-
ſericordiam cum clamore non tñ exteriori ſi-
etiam interiori petebat dicens. Ihesu fili
david miferere mei. In quo cecus iſte vtia
q; naturam in cristo conſiteatur ſe illicet huma-
nam in eo q̄ dicit miferere mei proptimum e-
mī eſt deo mifereri creature quam condidit
ſecondum illud psalmiste miferaciones eius
ſupe omnia opera eius. Vnde Cyriillus If-
te cecus iudicio nutritus. non ignorauit
q̄ de progenie dauid deus ſeandum carnē
naſceretur et ideo ei ut deo et homini loqui
Et licet increpāetur a turba p̄tēre unte et
doctrinam cristi auſcultante. Ipſe tamen
multomagis clamando p̄tebat ſibi mifereri
timens ne ex increpatione ip̄diē audicio et
exaudicio p̄ticos ſue. Ihs vero tandem apte
ſuā benignitatē ſtetit q̄ cecus eū ſe q̄ noſ potu-
it et iuſſit eū adduci ad ſe ne turbā prohibe-
ret et ut occaſione ſanādi h̄ret. M̄gne pia-
tis ſignū in cristo fuīt quādo iſum cœum ex-
pectare voluit et ad ſe adduci fecit. Vnde cy-
rillus. Dilexit autē cristum w̄ et inuocantes
in fide respicit. Et ideo merito reat cœum
et accedere iuſſit ut ſciliſet qui prius fide eū
tētigerat appinqt et corpe. Sic debet facē

70

nostrī p̄nicipes cl̄m vident pauperes con-
querentes scilicet stare et facere vocari ad se
vt audirent eorum querim omias sacerdotē q;
eis iusticiam expedite Et interrogauit eum
quid vellet non q; hoc ignoraret sed vt eius
confessionem approbat et scdm Ambroſi.
vt sc̄temus m̄i consitentem non posse salua-
rī et vt cor eius ab otacionem excitaret et lu-
men q; ex sua bonitate largitur ei erat ad
sui petitionem tribueret quia nō sanat mū-
tos sed voluntarios Vnde Aug. Qui crea-
uit te sine te non iustificabit te sine te Vnde
et Ambroſius. Ut omnes homines saluos
fieri sed si accedant ad eum non enim sic
vult vt nolentes saluentur sed volentes nō
omniū r̄a salus est si nolenti tribuatur. Ite
scdm Cycillum interrogauit vt sc̄rent asta-
tes q; non pedumiam sed diuinam efficiam
a deo petebat. Vide et hic domini clemētā
quia non designatus est non solum stare sed
et alloqui personam vilem et pauperem At
ille respondens dixit Domine ut videam V-
bi miseriā et necessitatē suam insinuat.
at remedium et reuelacionem nec aliqūd a-
liud preter hec postulat. Voluit ergo domi-
nus audire confessionem qui tamen non ig-
norat mentis intencionem vt cognoscamus
non nisi consitentem posse sanari ab infirmi-
tate spiritus Vnde hūc tecum saluare noluit
qm̄diū clamauit in generali misere mei. Et
post q; specialiter insinuauit miseriā cuius
reuelacionem h̄bi misericorditer fieri postu-
lauit tunc eum sanauit. Pecht enim vt vi-
deret et ihesus verbo potenter quo dixit
sat et factum est dixit illi respice Orae ver-
bum sed in opatione efficacissimum. Et q;
in fide credentium verbum domini operatur i
deo subiungitur Fides tua saluum te fecit Ex
fide enim impetratur salus corporalis et spiri-
tualis et eternalis. Et confessim vidit et se-
quebatur illum magnificans deū id est mag-
num dicens illum non magnitudine molis
sed virtutis Non sufficit lumen recepisse ni-
si etiam lumen sequatur ne ambulet in tene-
bris Ecce ergo signum illuminacionis p̄fec-
te et in anima et in corpore Vnde scdm Cy-
cillum patet q; iste cecus a duplicitate
liberabatur sc̄ corporali et intellectuali. Ne
q; enim eum vt deum glorificasset nisi vere vi-
disset Vbi et Theophilus. Grata enim erat
anima ceci in eo q; sanus effectus ihesum
non reliquit sed secutus est eum. Et non
solū fuit illuminatus cecus sed et alii factus
est occasio glorificandi deū et omnis plebs
illuminata est vt diuinū aliqd in cristo cog-
nosceret Vnde sequit Et omnis plebs vt vi-

dit dedit laudem deū glorificando facta dei co-
gratulando utilitati proximi. Hoc em̄ h̄bi re-
tinet dominus de beneficis suis scilicet glam
Vnde ait Gloriam mēā alteri non dabo no b
aut reliquit utilitate Et nota scdm Closam
quatuor causas istius laudis. Prima est pro
exaudiente clamoris istius paupis. Secunda
pro potentia et misericordia illuminatis Ter-
tia pro impietato munere lucis. Quarta pro
merito fidei eius qui illuminatus est. Scdm
Gregorii. q; carnales adhuc discipuli nō va-
lebant capere verbe misterij venire ad miācu-
lum. ante eorū oculos cecus lumen recepit.
vt eos ad fidem celestia facta solidarent. Et
scdm Theophilum. Ne incessus dm̄ esset in
utilis fecit ceci miraculum: hoc documentum
discipulis suis dāns vt in omnibus simus p-
fici et nichil nobis oculum. Misticē scdm
Greg. ceaus a domino illuminatus est gen-
huimatum q; in p̄nte primo claritatē suę
lucis ignotā dampnacionis sue tenebras ac-
cepit Ihericbo at interpretatur luna: que dū
menstruis in om̄tis decrescit defectum nr̄e
mortalitatis designat. Dum igitur conditor
noster appropinquat ihericbo cecus ad lu-
men sed it q; dum diuinitas defectum nostre
carmis suscepit humanum genus lumen q;
amiserat recepit. Qui etenim lucis claritatē
nescit. ceaus est Si autem iam in redemp-
torem credit qui dixit ego sum via. iuxta
viā sedet. Si vero credit et exorat vt eternū
lumen recipiat. iuxta viam sedet et mendicat
Quisquis ergo cecitatis sue tenebras agnos-
cat quisquis hoc q; h̄bi defecit lumen et eternitatis
intelligit clamet medullis cordibus.
clamet et vocibus cordis dicens. Ihesu fili-
david misereri mei Illi autem qui ihesum ve-
nientem procedunt et tecum incitant. de-
signat carnalium dehideriorum turbas tumultus
q; viciorū: que priusq; ihesus ad cor nos
trum veniat cogitationem nām dissipant: et
voces coedis in oratione perturbant ne ihesus
ad cor illuminandū accedat Sicut em̄ turba
tecum impedit ne lumem corporeā recipiat sic
spiritualiter turba fantasmarum et cogitationū
frequenter impedit ne lumen gracie recipiat
Sed in eo q; cecus quē turba increpat mag-
clamat: datur nobis exemplum q; quanto
plura nobis occurunt impedimenta tanto
magis ē clamandum et quanto grauiori tu-
multu cogitationum premimur. tanto orōni
attencius est insistendum Vnde Ihero. Cū
minantur autē multi ei vt taceat quia p̄ca
et demonia compescunt clamorē paupis. Sz
ille magis clamabat quia ḡauescentre bello
man? ad lapidem adiutorij hoc est ihesum

nazarenus cum clamore leuante sunt. Unde et Cyprianus Incepit eum ut taceret sed per imbibitiones huiusmodi non impedia tur eius audacia. Novit enim fides omnibus repugnare et in omnia triumphare. In ceia autem petitione discimus quia in oratione non auctum non ardentum non fugitiuos homines non longiturnam vitam non vindic tam mimorum non aliquid temptare sed ineffabile lumen querere debemus. hoc est ut ipsum qui illuminat omnem hominem remitem in hunc mundum videre possimus iuxta quod ipse ammonet dicens Querite primum regnum dei et iusticiam eius et hec omnia adicentur vobis. utile enim est pro cultu diuino pudorem deponere. Nam si causa peccati sunt impudentes nennulli quare pro anima salute non decet bonam induere impudiciam. Sed cum ceteris primo clamaret ihesu Christi dicitur cum autem multo magis clamaret stat ihesus quia cum adhuc turbas fantasmatum in oratione patimur ihesum aliquatinus transiuntem sentimus cum vero oracioni vehementer insistimus deus in corfigitur et lux amissa reparatur. Ex quo docemur quod si in oratione primo sensimus ihesum nos quasi pertransiuntem post paululum instanter perseverantes sensiemus nobiscum stantem. Interrogat autem ceterum quid rexit ut eum ad otandum exeat quia peti vult hoc quod et nos petere et se concedere prenoscit. prius enim dominus sua dona gratuita nostra vult esse merita nec vult bonum nostrum in uitium et coactum sed spontaneum et voluntarium. et quod nobis sponte largitur vult nostris petitionibus tribuere. Et ideo quanquam sciatis quid nobis necesse sit antequam petam importune tamen nos ad petendum invitamus dicens. petite et accipietis. querite et inueniatis pulsate et appetietis vobis. Ad illud autem lumen videndum profecto via fides est quia fides eum saluum fecit. Videns autem confestim preuentem ihesum sequitur quandoque quod bonum quod intelligit intuitu eius operatur et eum imitatur. Quanto ergo quisque propterea ad deum illuminatur tanto amplius et perfectius in bonis operibus exercere se dent hanc iste ceteris recepto lumine non piger remansit nec retro sedebit. Et hic talis non solum in deum proficit sed etiam alios ad laudem dei accedit. Vbi greg. Si ergo fratres karissimi cecitatem iam nostre peregrinationis cognoscimus. si credendo in redemptoris nostrum ministerium iuxta viam sedemus si exortando cotidie ab auctoritate nostro lumen petimus si tandem lucem jam per intellectum videndo illumina

ti post cecitatem sumus ihesum quem mente terminus opere sequamur. Aspiciamus quo graditur et eius vestigia in itando teneamus.

Ecce cum sit dominus et creator angelorum susceptus naturam nostram in uterum virginis remittit. Nasci tamen per diuites nolunt pentes pauperes elegit. prospici in mundo nolunt obprobria irrationes quod tollerant spuma flagella alapas spimeam coronam crucem quod sustinuit. Et quia rerum corporalium delectatione a gaudio eterno cedimus cum quod amaritudine illuc redeatur ostendit. Quid itaque homo pro se pati debet si tanta deus pro hominibus pertulit diverso quippe item nere ambulat si gaudia delectationes quod appetit cui duplex viam amaritudinis ostendit. Si ergo retribuciones gaudium in peruenzione querimus penitentie amaritudinem in via teneamus. Sic itaque fit ut non solum nostra in deum vita proficiat sed hec ipsa nostra conuersacio ad laudem dei et alios accedit. Hec gregorius. Hec etiam que de cetero dicta sunt et dum numeroque peccatorum hoc modo referri possunt. Quia enim criminale peccatum committit in opere ceterus est in mente. Sed si iter veritatis ingredi appetens pro eterna vita ceperit cogitare et ad deum per peccatum flendo et veniam petendo redire se cuius viam sedet et medicat preterentes vero silencium cetero imponere volunt. quia immundi spiritus acris contra eum quem ad veniam redire viderint et consurgunt ne peccator ad penitentiam redeat contradicunt. Nec solum immundi spiritus sed etiam ipsa consuetudo peccandi burrus incipit rebellare cum senserit post afflictu mala ad virtutes hominem velle redire. Sed quo acris se sentit impugnari a malignorum spirituum temptatione seu ab ipsa peccandi consuetudine eo fortius debet exemplo huius ceteri pugnare in oratione clamando per desiderium ad deum clamare enim magnus magnum indicat desiderium.

Et vere expedit peccatori clamare quia longe distat a deo longe enim a peccatoribus salus. Et secundum hugonem si ad ad prius lactimas vel preces deus non exaudiret homini preces iterum non definat magna emunera sunt multis precibus companda. Neque enim divina pietas adiutorium se presenti negabit si ille orando a petitione non defecerit. Nec de suis meritis aliquid presumat sed in illius misericordia confidat cui propheta dicit In deo faciemus virtutem et ipse ad nichil ducet inimicos nostros. Quanta autem misericordia exhibeat quod auxiliu pugnantibus contra peccatum pbeat cosequuntur declaratur.

Qui enim prius transibat ppter temptacio
nes quas in oratione patimur. si in oracione
perseuerauerimus quasi stans nos ad se ab
duci iubet quando tranquillitatem mentis red
ditam dulcedine sue contemplacionis vel te
nuite manifestat. Et quia in oratione ante
omnia eternam gloriam querere debemus rec
te ceaus lumine a domino petisse fertur. Et qm
quacumq; non negligit penitentie de remia non
debet desperare recte dicitur fides tua te saluum
fecit. Quacumq; enim hora peccator vere penit
to ingemuerit eo conuersus fuerit. Saluus
erit. Sedm Augustinu. si ihericho lunam et
ob hoc mortalitatem interpretatur morti p
pinquans dominus iudeis solis lumen euā
geliū iussitat predicari quos significavit iste
vnus ceaus ate ingressum ihericho illuminata
suis quem lucas commemorat. A mortuis autē
resurrexus atq; ascendens et iudeis et genti
bus quos duos populos significare videntur
duo ceci post ingressum ihericho illuminati da
quibus matheus narrat. **Quatio**

Obenignissime ihesu non personas ho
minum respicias ones expectas cre
ator omnium misericordia redemptor.
omnibus indulges saluator. Quis igitur mi
hi sue salutis imemor tardabit ad te conuer
ti sic benignissime expectantem sic ab ostium
pullantem et per gratiam intreire volentem
Da ergo domine deus meus michi cetero et
misero ut a te reatus aperiam tibi cor meū
peccatum in te expellendo et te per gratiam te
cipiendo ut illuminatus te sequar nūc in op
ibus virtuosis et post hec de tua visione sem
per gaudere merear in celis Amen
De zacheo et eius conuictio **Ca XXIII**

Dinde ea dem die dominus
ihesu ipsam urbem ihericho
ingressus ambulabat p ea
turba non modica stipatus
Ihericho non significat mu
num quem intrauit in incar
nacione ambulauit in sua conuersacione h
ec ambulauit in sua passione ex qua per am
bulacione facta est salus domini ecclesie. Mu
ndus est per ambulandus quia per eam est
citissime transendum et nullo modo per mo
dum amorem vel affectionem est ibi his
tendum vel ei in berendum Vix em est alijs
qui non insiciatur si circa mundi negotia im
plicetur. Zacheus autem qui erat non tan
tum publicanus sed et princeps publicanorum
et primus inter illos qui vacabant publicis
actibus scz exactionibus et vectigalibus q
implicatus ad peccatum ac diues quia in ac
quendendo avarus et temporalibus implicatus.

ex quo in eius uocacione appetit maius dei mi
sericordia et diuina pietatis habundacia. De
siderabat ex deuocione videre ihesum beati em
oculi qui vident ipsu et non poterat pre turba
sequente eum quia statua pusillus erat et cor
pore secundum quantitatem et mente secundum humili
tatem. Ex quo patet deuocio populatum ad
eum ex tanta turba sequebatur eum. Et p
curiens id est pre alijs curiens ascendit in
arborē sycomori ut videret ibm inde tran
seuntem. Unde Heda Que impossibilia sunt
apud homines possibilia sunt apud deū. Ecce
em camelus deposita gibbi sarcina p tota mē
acus transit. Hoc est diuies et publicanus re
lucto ostente bluiciatur contemptu sensu fraudū
augustam portam artamq; viam que ad vitā
ducit ascendit. Quia mita deuocione fidei ad
videndum salvatorem qd natura minus habe
bat ascensiū supplet arboris atq; ideo iuste q
uis ipse rogare nō audeat benedictionē dñce
susceptionis accipit quam desiderabat. Hec
Heda Sycomorus est arbor in folijs mōro
similis et in alijs fīci sed stipit distans et al
titudine prestans. Unde et a latinis celsa dici
tur. Et interpretatur fīci satua quia arbor ē
sterilis sic qd dicitur sycomorus id est fīci
morus. Vel scribitur sycomorus pro sycomo
rīo scriptorum. Unde secundum Iosephū poti
debet dīci sycomorus quia cōponitur ex na
tura fīci quo ad lignum et ex natura mori quo
ad folia. Sycomora qd dicuntur quedā poma
fīcī similia fructus autē mori liquorem sang
uinū similem habet. Unde dicuntur qd ostēderūt
elephantis sanguinem vnde et mori ad auēdū
eos in pīlio scilicet corporali. Et ideo motus
cruicem signat cuius fructus ipē crīstus dīcē
in ea suo sanguine rubricatus qui sanguis no
bis pē recordacionem ostensus acuit nos in
pīlio spūali. Dominica enim crux credentes
alit ut fīci ab incredulis irritat ut satua
quia iudeis est scandalum gētibus vero stu
ticia sed credentibus virtus dei est. Nec ergo
arbor in quam pusillus statuta zacheus ut ex
altari possit ascendit arbor fidei et crucis est
ad quam multi venientes et in eam ascenden
tes quād statuta pūli fūssent et nondum
in sciencia et pfectione multum creūssent. in
de tamen iherolum videre et cognoscere metue
rūt. Nūius arboris fructus sanguineus est p
quem martyres significantur: quād sa firmiter
huic arbori inherent ut pōcas occidi et pō
sanguine cruentari qd a sua arbore id est a pī
fide et cruce valeant separati. Hanc debemus as
cendere pē fidem et meditacionem aliter ibm
videre nō possum qd statua pusilli sum? nō
em sufficiunt nostra merita sī merito passionis

crucis Christi. **V**nde pusillus ut exaltari possit ascendit dum quilibet humilis et propter infirmitatis conscius terrena colimquendo et prauos actus deserendo alioqua que pertinet et in domino confidens in uirtute crucis gloriat a tur clamans cum apostolo. michi autem ab sit gloria mea in cruce domini nostri Ihesu Christi. cui lignum crucis est gloria salus nostra et per hanc laudabilem fatuatem dominum cernere meretur. Nos enim inquit a postolus predicamus Christum crucifixum uidelicet quidem scandalum gentibus autem stultificiam. Ecce sicutorum ascende et tu lignum ubi pro te pependit Ihesus et videbis Ihesum. **V**n de Augustinus. Apprehendat zacheus sicutorum ascendat humilis crucem patrum est ascendat. Ne de cruce erubescat in fronte illam figat ubi sedes pudoris est.

Ibi omnino in quo membro erubescitur ibi figura non erubescatur. putas quia intes sicutum. Et ipse efficit videre Ihesum. Nec Augustinus. Qui umque etiam humiliatur propter Ihesum hic infatuatur iuxta mundum qui solus tamen sapiens est quia quod stultum est hominibus sapientia est dei et hic dominum videre meretur.

Vnde gregorius. Si veraciter sapientes esse atque ipsam sapientiam contemplati appetimus. stultos nos humiliter agnoscamus.

Relinquamus noxiam sapientiam discamus laudabilem fatuatem. Hinc euangelice historie verba testantur quasi zacheus cum videte per turbam nil posset. sicutorum arborem ascendit ut transeuntem dominum cerneret. Sicutorus quippe hius fatua dicitur. Pusillus itaque. Zacheus sicutorum subiit et dominum vidit quia mundi stulticiam humiliiter eligunt ipsi dei sapientiam sublimiter contemplantur. Pusillanimitatem namque nostram ad videndum deuotabia impedit quia infirmitatem humanae mentis ne luci veritatis intendat cutatum se aula latium tumultus premit. Sed prudenter sicutorum ascendimus si prouide eam quae diuimus precipit stulticiam tenemus. Quid enim in hoc mundo stultus quam amissa non querere possessa sapientibus relapse nullam propter acceptis iniuriis iniuciam reddere immo et abundantis alijs pacientiam prebere. Quasi enim sicutorum nos ascendere dominus precipit cum dicit. Qui auferit que tua sunt ne te peccas. et cursum. si quis te percutserit in dexteram manum prebe ei et alteram. Per sicutorum dominus transiens ceterum quia per hanc sapientem stulticiam et si nec dum solide ut est iam tamen per contemplacionis

lumen dei sapientia quasi in etanitu videtur.

Qui vero in elata ad conspicendum deum adhuc cogitationum suarum turba deprehensi sunt sicutorum arborum non inueniunt.

Nec gregorius. Vbi et theophilus. Sed facile est hoc ad mortalem utilitatem rite. Quisquis enim pluribus in malitia perit. parvus est statura spirituali et non potest videre Ihesum per turbam. Nam pplexus a passionibus et secularibus rebus non aspergit Ihesum ambularem id est in nobis operam nullus opus eius cognoscens. Ascendit autem super sicutorum id est super velutatis dulcedinem que significatur per sicutum deprimens eam et sic sublimior factus videtur a Christo. Nec theophilus.

Per sicutorum etiam potest intelligi religio. quia latimi sicutorum cellam non innant est enim procerior et alioqua moro et habet fructus subdulces qui numquam ad matritatem perveniunt. Sic status religiosus est alioqua et procerior quia in contemplatione consistit et statum mundi transcendent.

Habet etiam fructus subdulces. fructus scilicet abstinentiarum vigiliarum ieiuniorum et huiusmodi qui licet de se sint duri et aspergunt sunt subdulces quia si stimuntur amore dulcedinem padysi et numquam in matritatem perveniunt quia fructus madri sunt dulciores et vera religio de mundana dulcedine non curat. Sed sicutorum fructus satuta dicuntur. quia ad litteram ingrediens religionem facilius reputatur unde potest dicere illud amos. Armentarius ego sum vellentes sicutorum. Istam arborum zacheus pusillus humilis scilicet religiosus ascendit ut videat illum scilicet lucretur vita eterna que in visione dei consistit sed quia prius alte non potest ascendere sine scala vel gradibus. Ideo in scala sunt tres gradus in scala religiosis unde est aliter renunciatio proprie voluntatis per voluntum obedientie secundibus est ab renunciatio proprietatis exterioris per voluntum paupertatis tertius est promissio perpetue castitatis per voluntum continencie. Et istos tres gradus tres alii gradus ex parte ipsius ascendentis precedunt. primus est contemptus terrenorum scandus obliuio genericis: tertius odium mundi. Et ista tria fuerunt dicta abate a domino. Excedere de terra Ecce gradum primum et de cognatione tua ecce gradum secundum et de domo patris tui ecce gradum tertium et rem in terram quam monstrauero tibi id est in regionem. His sunt tres gradus quibus ascendet ad thronum salomonis. Iste throneus est religio in qua deo minus reficit tanquam in

gradum secundum et de domo patris tui ec-
ce gradum tertium. et veni interam quā mō
strauerō tibi id est in religionem h̄i sūt sex
gradus quibus ascendebatur ad thronū sa-
lomonis. Iste thronus est religio. in qua
dominus rehidet tamq̄ in throno et cathe-
dra speciali Vnde et pectus haueñas vocat
religionem padysum que p̄pria manu dei
est dicens Juxta sentenciam cordis mei si pa-
dysus in hac vita presenti est. aut in clau-
stro aut in scolis est. quidqđ em extra hec
duo est plenum est anrietate et inqui etudi-
ne et amatitudine formidime sollicitudine et
dolore. Et cum ihesus venisset ad locum ubi
erat s̄icorū suspiciens vidit zacheum nō
tm̄ yisu corporis sed et respectu pietatis. ap-
probans illius deuotionem et desiderium.
Bonum fuit ei videre cr̄stum. sed melius vi-
deri a cr̄sto Vbi beda. Vedit ihesus vidente
se. quia eligit eligentem se et amavit aman-
tem Hunc sane ordinem p̄ficiendi hoc est su-
per fidem dominice incarnationis ad cogni-
tionem diuinitatis pueniendi quasi s̄icorū
ihesu faciem speculandi doct̄r eḡe gius ostē-
dit cum ait Non enim iudicau me scire alii
quid inter ws̄ nisi cr̄stum ihesu et hunc ceu-
rifixum Hec beda Cognoscens ergo et ac-
ceptans ihesus desiderium zachei eum vt de-
scendere ret̄ volunt dicens. zachee festimans
descende quia hodie in domo tua d̄p̄retet me
manere In domo quidē materiali ppter refec-
tionem cr̄sti et discipulorum suorum et ad
ostendendum benignitatem peccatori reuerte-
ti. et in domo conscientie spiritu ali per gracie
infusionem necessariā peccatori Illud etiam
dixit cr̄stus cuilibet nostrum. vult enim ma-
nere in domo conscientiarum nostrarum. et
ideo debet p̄pari ad eum recipiendum. Vnde
de ista dicit psalmista. Domū tuam d̄c et
sanctitudo domine Gloria enim nostra hec ē
testimonium conscientie nostre Bene debet
domum suam spiritualem emundare et cena-
re qui vult tantum hospitem recipere sc̄z regē
glorie quem nec celum nec terra potest capere
vt ibi maneat id est per graciā inhabitet
et non transeat Vbi beda. Qz in domo sua
cr̄sto mansionem p̄pare iubetur hoc q̄p̄ apos-
tolus ait. quia et si cognouimus sc̄m carnē
cr̄stum sed iam nunc non nouimus si enim
mortu⁹ est ex infermitate s̄ viuit ex virtute
dei. Hec beda. Verba predicta domini
ihesu moraliter expōni possunt de fidelia
que domus dei dicitur. quia in ea cr̄stus per
graciā manere dignatur et hoc hodie id est
in vita presenti p̄ ḡte prelibacionem. ac etiā
hodie id est in eternitate p̄ glorie beatā frui-

cionem Licet aut̄ cr̄stus in qualibet fidei a-
nimā habitet per fidem; specialiter tamen ab
hoc elegit mētes eleutas et abstractas De-
bet aut̄ anima talis esse abstracta tripliciter
sc̄ licet a desiderio rerū temporalium a volup-
tate delectationum carnalium vel commodi
corporis et a seipso p̄ abdicationem p̄tie vo-
luntatis Per hec em̄ tria abstracta sunt
ab omni impeditu salutis contra illa tria
de quibus dicitur omne qđ est in mundo aut
est concupiscentia oculorū aut concupiscentia
carnis aut superbia vite. Hanc triplicem ab-
stractōe dicit saluator dices Qui vult veni-
re post me abneget se quantū ad tertium. et tol-
lat crūcem suam quantū ad secundum. et sequacē
me videlicet relictis omnibus quantū ad pri-
mum Et hec triplice abstractione de zacheo cui
hec verba dicta sunt scilicet i domo tua oportet
me manere potest intelligi Quamvis em̄
principium euangelij ipsum diuitem appella-
uit in processu tamen cum verum pauperem
cr̄sti factum esse cōmeniorat. Nam in eo p̄
dicit Ecce dimidium londū medū do paupi-
bus et cetera. innuit abstractionem primā sc̄z
a rebo typalib⁹. In eo at̄ p̄ zacheus ascēdit
in arbore s̄icorū significat abstractio a co-
modo tempali vel delectatione carnali s̄icorū
em̄ est fuis fatua et signat carnis de-
lectationis dulcedinem que fatua ē quam as-
cendens per hanc abstractionem sub p̄dibus
dep̄mit et calcat In hoc aut̄ p̄ ip̄e ad unam
dm̄ vōce festimāns descendit et excepit illū
gaudēs innuit abstractione p̄tie voluntatis
Et hec tria seminūcē p̄ficiunt. ita q̄ alterū
fine alijs pfectū nō ē Si em̄ q̄s sit abstractus
a sollicitudine temporalium. et sit de ditis volup-
tati carnis nichil valet. sic intellige de alijs
suo modo Et festimāns descendit et excepit illū
gaudens et exultans de tanti hospitis adue-
tu. Jam enim quia dm̄ in cor suum suscep-
rat zacheus in domo eius dignatus ē suscipit
dominus In q̄ facto dominus innuit p̄ rotis
minorū anuit et affectus pios psequitur et
p̄ficit Vide hic benignitatem dm̄ plus em̄ dedit
zacheo q̄ ille desiderasset quia dedit ei seipm
qđ ille p̄tere ausus non fuisset. Vide etiam
virtutem oracōis quia desiderium magna vox
et magna oratio est Et ideo dicit p̄pheta De
siderium pauper̄ exaudiuit dominus Et alibi
dominus ad moysen Quid clamas ad me cū
ille ore taceret et tantum corde loquetetur Vñ
Aug⁹ Tota vita boni christiani sanctum desi-
derium est Quod aut̄ desiderias nondū vides
sed desiderando capax efficeris vt cū veneris
qđ vides impletaris Hec est vita nostra: vt
desiderando exerceamur Tantum autem nos

exercet se aunduni desiderium quantum de
deria nostra a mutauerimus ab amore seu
li Hec aug. Et videntes pharisei et alii ma
lignantis iudei qd intrauerat domum pupli
cam murmurabant dicentes quia ad homi
nem peccatorum diuertisset Iste peccabat du
pliciter scz false iudicando de zacheo qd iam
peccator non erat sed vere peccans Et similit
de cristo quia non mirum erat si diuertebat
ad eum quem iustificauet quia cor peccan
tis est ppi diuersorum ubi pascha māducatur
Irationabiliter etiam murmurabant quia
null potest rationabiliter murmurare si me
diaus dignatur egrotum visitare. Stans au
tom zacheus ad obediendum domino promp
tus non tūbans ppter aliorum murmuraci
onem et detractionem huius multi qui ad mo
dicum verbum aliotum bonum deserunt iam
inchoatum dixit ad dominum. Ecce di
midium bonorum meorum do paupibz et si
qd aliquem defraudauit reddo quadruplum
scilicet de dimidio residuo quod adhuc retine
no Lex enim in aliquibus precepit restitu
ere duplum in aliquibus quadruplum in ali
quibus quintuplum et id pte hoc qd hic re
stitutio media exprimitur alio due extreme
intelliguntur Ex hoc aut qd dimidiū bonū
suum dedit pauperibus patet qd nō omnia
bona sua etant male acquisita qd de illis nō
posset fieri elemosina. Si ut autem zacheus
dixit do paupibz et reddo quadruplum sic
debent facere volētes dare elemosinam vel red
dere mala acq̄sita dicētes do vel reddo nō da
bo vel reddam seu in testamento meo ponam
Ubi beda Et hec est sapientia illa stultitia qd de
fiscomodo publicanus quasi fructum vite le
geiat rapta videlicet reddere ppa relinqueret
visibilia contempnere pro inūtilibus.
etiam moti desiderare scipsum abnegare et
eius qui necdum videbatur dñm vestigia seq
concupiscere Hec beda Confite igis dñm et
discipulos cum illis peccatis comedentes ac
familiariter et domestice conuersantes vt e
os ad se attabarent et de peccatis iustos
facerent Et quia iudei murmurabant qd ad
hominem peccatorem diuertiss et cum eo ma
netet vt ipsorum estimacionē et murmur re
daeguat et cōpescat qui intus curauerat etiā
a culpa sanatu anunciat dices Quia hodie
salus huic domū facta est et omni egritudie
omni mōdo dñi viciōz contagione fugata sa
nata est et tota interius et exteriorius sanctifi
cata quia per dñm ingressū facta est zache
eo salus et qui fuerat peccator p dñi redemp
tionem est iustificatus et salutem consecutus
quia suscepto medico saluus factus est ab a

uaricia et omni mōdo Vbi theophi. Ipsum
zacheum sūt assentum fuisse salutem pēr do
mum habitatorem designans sequitur in eo
qd et ipse sit filius abrahe nō em wass abra
he filium inanimata fabricam Hec theopbi.
Vel eo qd et ipse qd huius domus habitatorem
iam non publicanus sit s filius abrahe fac
tus scz nō natus id est non secundum carnē
s scdm fidem nō generes s fide et op̄rum imi
tatione abrahe namqz filij sunt qumqz ab
rahā imitantur et op̄a abrahe faciūt Zach
eus quippe huius et abrahā in fide creuit et a
braham quidem angelos Zacheus vero an
gelotū dominum hospicio suscepit Unde be
da Filius abrahe dicit zacheus non quia de
eius stirpe generatus sed quia eius ē fide i
mitatus vt huius abrahā terram cognaciōnē
domini qz patriam ob spem future heredita
tis dño iubente deseruit ita et ille quod the
saurum in celis acquereret bona sua paupibz
parciendo relinquit Et pulchre dicit et ipse
vt non solum eos qui iusti perseuerant sed
et eos qui ab iniusticia respicunt ad pro
missōnis p̄tinere declarat Hec beda. Et
redit causam quare ad domum puplitani di
uerit quia hoc fecit vt medicus egrotum
curaret et vt deus peccatorem iustificaret et
vt pastor ouem p̄ditam reportaret et vt sal
uator qd p̄r culpam pietat saluaret. Quia
ad hoc dei filius venit de celo in mundum p
carinis assumptionem factus homo et filius
hominis id est virginis vt quereret p̄r doc
trinam et saluum ficeret p̄r gratiam qd peri
eat p̄ culpam scilicet ouem centesimā diag
mam decimam filium iuniorum. Perierat e
min in homine innocentia nature similitudo
gracie adoptionis glorie propter primum com
paratur ovi p̄ditt. propter secundum diag
me p̄ditt. propter tertium filio prodigo.
Tria autem predicta venit ihesus reparare
Unde ait et alibi Non veni vocare iustos
sed peccatores ad penitenciam Vbi Crisost
mus Quasi diceret Quid me etiā iūni
fi rectifico peccatores tam enim procul est a
me odium peccatum qd eorum causa adue
netim Nam medicus veni non iude p̄b hoc
coniuicua sio languēciū pacior qz fetorem vt
prestem remedium Vbi et beda. Pius sane
magis qui murmurantibus turb sua milte
ria nō dedignatur exponere a deo scilicet pec
catorum penitenciam non esse respuendam
vt ipse dei filius ob hanc maxime querendā
sit destinatus ad terras qui vt pīcates sue
nobis dispensacionem inculcat sepiissime se
filium hominis appellat commendans sollicita
nob qd fact? est benign? p nob. Unde autē

3

dicit idem Beda. Misericordia zacheus qui interpretatur iustificatus credentem ex gentibus populum significat qui per occupationem typhicum depresso erat et minimus sed a domino sanctificatus qui intrante iericho salvatorem videre voluit dum fide quam mundo attulit pericipare quefuerat. Hec beda. Per diuitem etiam istum scilicet zacheum qui querebat videre ihesum sed impetrabatur per turbam et statute sue punitatem intelligi potest quilibet diues qui de salute sua sollicitatur sed per turbacionem fantasmatum circa negotia typhalia et per prophetam impunctionem impeditur. Propter quod ascendere debet in arborum id est ad christum per orationem que secundum Damascenum est ascensus mentis in deum et sic ihm videtur mereatur. Et propter bonorum suorum pauperibus dare a se quem defrauda vult fideliter restituere. Per phariseos autem murmurantes intelligi possunt maledici bonorum operae depravantes et que bene sunt in malum interpretantes. Sed de ihesu non est curandum nec ideo a bono opere cessandum ymmo potius et forsitan ei insistendum. Et quia etiam propter iherusalem que est caput regni et existimabant aliqui phariseorum et etiam discipulorum quod statim cum esset in iherusalem manifestaretur regnum eius super iudeos a multis enim credebatur futurus rex israel secundum quod dixerunt magi. ubi est qui natus est rex iudeorum et ipsi apostoli querunt ab eo domine si in tunc hoc testit regnum israel ad hoc ergo errorem remouendum inducit pavolam de homine nobili qui abiit in regnum longinquum. et dedit decem servis suis decem minas ad negociantur. Que quod in sententia concordat cum alia parabolam que infra de talentis dicitur ideo hec ibi de simul cum illa coniungitur.

Oratio

Domine ihesu christe qui zacheum in siccorum ascendentem misericorditer respexit ac eum ad te vocans et in dominum ipsum divertens ab omni vicio nasti. concede mihi pusillo et misero ut in actorem penitentie valeam ascendere ubi me oculis misericordie dignitatis aspicere et ad tuam gloriam vocare donans michi ut dominum conscientiae mee ad te recipiendum digne patrem et per te totus interior et exterior perfecte saner. Et qui remisti de celis querere et salvare quod pietatis in terris. tu me qui per culpam pieram requiras bone pastor et saluum facias pie salvatores. Amen.

De duobus ceteris post ingressum ihericho illuminatis.

Sequitur

Capitulum

XXIII

Dicit hec egrediente ihesu cum discipulis ab iericho turba multa desiderant audire doctrinam eius secunda est cum pauci enim non audebant propter latrones ingredi desertum. Quod etiam plurima sequuntur istum sive sedule et studi se doctrinam est indicium unde Christus. Testimonium studio si agricole est missis secunda assidui autem doctoris doctrinam ecclesia plena. Nemine labore itineris impediuit quod amore spiritualis fatigacionem non sentit. Nemine possessionum suatum sollicitudo retinapit; quia ingrediens ait in possessionem regni celestis. Vnde enim hoc super terrena quod amet; quia bonum celeste in beatitudine gustauerit. Sicut enim qui preciosum manducaverit cibum per stimulum ei hec elevationis ingratia videt sic et quod semel dulcedinem christi bene gustauerit: terrenorum bonorum de cetero non multum sentit saporem. Nimirum hec est illa rosa in campis iericho de qua sapientia loquitur per salomonem. Sicut palma exaltata sum in cades. sicut plantacio rosa in iericho. Ergo hec est illa speciosissima rosa. sanctitatem iusticie candida et passionis sanguinem rubicunda. Sicut enim rosa ante ipsum videatur sentitur et ante ipsum inueniatur tenet in odoribus suis sic et dominus transiit delonge duo ceci ante ipsum videbatur diuinitatem eius glorificationem senserunt. Nec Christus. Unde sequitur. Et ecce duo ceci sedentes secus viam ut electrom in petent a transiuntibus non removit a via salutis. audierunt a transiuntibus quia ihesus nazarenus omni flore virtutum vernans transiret. O felix audito: rumore leuis. Multi enim reges et prophete voluerunt audire et non audierunt. Et misericordiam cui clamore pretebat dicentes Domine miserere nostri filii dauid tua compassione nostram misericordiam remouendo. Vocant eum filium dauid. quia credebat eum esse christum per prophetas promissum. et notum eam apud omnes iudeos quod christus de semine dauid nascitur. Cum magna desiderij intentione clamauerunt et magno desiderio illuminati postulauerunt confessi dauid filium per carnem deum etiam in eo esse nouerunt per inspirationem. Vbi Christus. O portuna autem oblati sunt ante faciem christi duoceci ut aptis oculis quasi testes probatus eius ascenderent cum eo in iherusalem. His currens et repitum audiebant et personas non videbant nichil solum habentes de toto corpe preter vocem et ideo quia pedibus cum sequi non poterant vocem sequerentur. Nec Christus de uno istorum tantum scilicet famosiori marcus mentionem faciens de alio tacuit minus nota.

Vnde autem aug⁹. Hoc autem factum et mā
uis commemorat s̄ de uno cero factum. Nā
duorum cecorum quos matheus inē posuit
vnū fuisse in illa ciuitate famohissimum ex
hoc sat̄s apparet q̄ et nomen eius et patris
eius marcus commemoraudit Berthemius.
enim thimei filius ex aliqua magna felicita
te deiectus notissime et famohissime misericie
fuit. q̄ non solum ceteris verumetiam mendi
cū sedebat. Hinc est ergo q̄ ipsum solum
voluit cōmemorare marcus cuius illuminaci
o tam claram famam huic mītaulo compaia
uit qm erat illius nota calamitas. Vnde et be
da Et bene marcus qui gentibus scribebat
euangelium vnū dicit illuminatum vt eoꝝ
quos instituebat ad fidem saluacōm figura
congrueret. matheus vero qui hebreis suū
scribebat euangeliū q̄ in gentium quoꝝ
noticiam erat peruenturum recte duos dicit
illuminatos vt ad utrumq; populum vnam
eandem q; fidei graciā p̄tisere doceret qui
etiam in sequenti lectione de aſino in quo do
minus sedere dignatus est eandem euangeli
cam seruare scripturā auiauit Hec beda Bar
thimeus qū filius p̄mquediniſ interpretat̄
significat hominem in deliciis carnalib⁹ nu
tritum i deo dicitur cēus scilicet sapientie lu
mine priuatus de q̄ dicitur in iob q̄ non in
uenitur in terra suauiter viuencium quia deli
cie carnales hebetant intellectum Et talis cū
audit de saluatorē debet clamare per orationē
deuotam vt ab eo recipiat sapientie lumen
qui dat omnib⁹ affluenter saltem de necessa
riis ad salutem. Turba autem doctrinam
christi auscultans videns sordidas vſtes nō
conscience claritatem increpat eos vt tace
rent quia p̄ clamore in suum turbam ab au
diendo christi doctrinam impediabant. Et hiſ
significant eos qū a bono opere retrahunt a
lios habemus autem triplicem turbam impe
dientem vnam a carne aliam a mundo terē
am ab inferno quia carnalia desideria et p̄c
seuiones sc̄ mundi et dyaboli nob̄ obstat
vt taceamus a confessione pcc̄ ab edificatione
proximi a laude dei Infeliz hec turba omni
bono obſtitit. Turba deſideriorum carnis in
crepat allicio turba tyranorum mundi
increpat persequendo turba demonum infer
ni increpat decipiendo. Sed quomodo tace
bunt in oratione ceci per ignorantiam mentis
precipue de proprio statu medici per defectum
virtutis et extia vnam sc̄ salutis At illi ma
gis clamando infistebant donec strepitum
turbe vincerent timentes ne ex increpacione
aliorum impeditetur audicio et expaudicio pe
tidomis ac rotum eorum q̄ misericordiam p̄

tebant dicentes Dñe misericordia fili da
uid In hoc et nos exhortamur ad orationis
continuationem et in ea perseverāciā Vbi cr̄b
Iicitabantur vetiti magis q̄ compescabant.
Talis est natura fidei i ꝑpto magis vetat fact̄
magis accendit ppter qd seruā dei in pſecu
tionibus non vincuntur virtus enim fidei in
pūulis secura ē et in securitate p̄licitat Quid
enim aliud sic vigorem fidei in omnibus lap
at qm longa tranquillitas Et iterum Primo
enim clamabant qz ceci erat sed magis cla
mabat qz ad lumen accedere vtebantur cr̄ſ
tus autem pmittebat eos vetari vt plus eo
rum deſideriū appareret Hinc autem disce
quā si abiecti fuerimus cum studio acceden
tes ad deum p̄ nos ipsos assequamur qd peti
mus Hec cr̄b. Vnde aug⁹. Bonos enim cr̄ſ
tianus volentes facere precepta dei cr̄ſtiani
mali et tepidi prohibent clament tamen illi
non deficient. Cum enim quisq; cr̄ſtianus
cepit bene vivere mundumq; contempnere i
ipſa ſui nouitate patiſ reprehēſores frigidos
cr̄ſtianos ſed ſi pſeuerauerit ipſi iam obſe
quuntur qui ante phibebant Hec aug⁹. Et qz
pulsanti apietur ſtetiſ ihelus expectans e
os qz illi ſequi non poterant quo enim pge
tent non videbant et vocavit eos ne turbe p
hibrent ſi non vocati venirent Et interrogat
uit eos quid vellent non tamen hoc ignoraſ
ſed vt ex reſponſione et confeſſione ceteroꝝ ma
ifesta debilitas et virtus remedio cognosce
retur qz ad miraculoꝝ opacionē vult habere
ſanatoꝝ confeſſionem vt ex hoc magis appe
at evidēcia miraculi ad alioꝝ vtilitatem Et
cum illi dicentur dñe vt apiantur oculi noſtri
miſerit eos qz ibs fons vere lucis teſtigat oculi
nos eorum et confeſſim id est ſubito viderūt
ex quo patet q̄ talis illuminatio fuit mira
loſa non naturalis qz natura non opatur in i
ſtantē Vbi cr̄b. Teſtigat autem vt homo car
naliter ſanauit vt deus. Et iterum Quādū
dixerūt fili dauid ſuspensa eſt ſanitas mox
vt dixerunt dñe ſanitas eſt iuſta ſalua
te nō poterat filius dauid ſed filius dei Hec
cr̄b. Spiritualiter ſed glosam oculos tan
git cū rabijs ſue lucis conſcienciam illuſtrat et
confeſſim videntur ad deum contemplandū
ad nos cognoscendum ad proxiimum iuuā
dū. Notandum autem q̄ triplex eſt modus
illuminationis illuminati enim leguntur ali
qui vēbo ſicut cēus de quo dictum eſt ſuprā
aliq̄ tactu vt iſti de quib⁹ fit laudatio aliq̄
vnguēto ſicut vbi lutū fecit ex ſputo Verbū
eſt p̄dicatio tactus ē in terioꝝ iuſpiratio vncio
ſacramētoꝝ iuſtitioꝝ. Sic ergo illuiaat p̄ elos
q̄a ſacré docēne p̄ carisma ta ḡe p̄ ſacra eōcīe

Et secuti sunt eum non tam peccatis q̄ virtutibus ac fide et moribus ! q̄ illi qui a cristo illuminati sunt corporaliter ab ipso etiam illuminati sunt mentaliter : quoscumq; enim christus sanavit corpora sanavit et mente q̄ totum hominem simul fecit saluum Vnde Cris Bonum munus obtulerunt christo sanati : quia secuti sunt eum . hoc enim deus a te requirit secundum prophetam soliciū ambulare cum deo tuo Et iterum permisit eos sequi : ut recens miraculū ostendet eum nō ex insinuātate mori . Hec Cris In hoc autem q̄ secuti sunt eum patet eorum gratitudo q̄ non refuerint post beneficia donata eis a domino : quod tamen multi faciunt q̄ post beneficia ingratitudi existentes ad remittunt et ad malum redeunt Vbi Cris Sed non illi fuerunt tales : sed et an donationem fuerunt preuestibiles et post dationem grati . Hos et nos zelemur : etiā tibi barbarenerit donationem deus : etiā multi sunt qui adducunt ne deficiamus petentes . sic enim matrem deum attahemus Vide itaq; et hic qualiter rebemēt eorum concupiscētiā non inopia . non cecitas . nō audiri . non a turbis intercipari . non aliqd aliud prohibuit Tale quid est anima fetuens et laborans Hec Cris Tu ergo existens ex viam clama et cœsis ad ihesum ut te illuminate dignetur ad ipsum vindendum ac fide et imitatione sequendum . q̄ hoc precepit nobis necessarium Vbi Aug Tota igitur frēs opera nostra in hac vita est sanare oculū cordis vnde videatur deus Ad sacrosanta misteria celebrantur : ad hoc sermo dei predicatur Ad hoc exhortationes moniles id est p̄tinentes ad corrigitos mores . ad emendandas carnales concupiscentias . ad renunciandū non votū tñ h̄ mutata vita huic seculo Ad hoc agunt q̄oquid agunt diuine sacre q; literæ . ut purgetur illud interiorius ab ea te . q; nos impedit ab aspectu dei Hec Aug Vbi et Origenes . Et nos ergo sedentes iuxta scripturatum viam . et intelligentes in quibus ceci sumus . si ab effectu peccatum tangit oculos animarum nostrarum et recedet a sensibus nostri tenebra ignorancie : ut eum videamus et sequamur . qui dedit nobis posse videre . propter nihil aliud nisi ut eum sequamur Hec Origenes Per duos ceteros istos significantur duo populi scilicet gentiles qui erant exerciti per idolatriam : et iudei per doctrinam pecuniam mandatum dei transgredientes propter tradiciones hominum Qui sedebant secus viam : q̄r videbantur habere legis noticiam s; uia q; est christus ignorabat quorum alter naturalem alter scripture legē habebat . Qui audierunt de transitu ihesu

postquam exiit de ihericho id est 8 hoc seculo Sed ihesu eorum oculos mentales tangentur illuminati sunt multi de iudeis et de gentibus plures eum per fidem et opa secā sequentes . Et prius quidem vnum postea duos ceteros illuminat q; vnu p̄tius p̄fīm deinde duos rotas . Vnde Heda Qd aut̄ appropinquans ihericho vnum illuminauit ac proficisciēs de ihericho duos hoc intimauit q; ante passionem suam vni tantum populo iudeorū predicauit post resurrectionem vero atq; ascensionē suam per apostolos et iudeis et gentibus diuinitatis sue et humanitatis archana patefecit Hec beda Plura ad expositionē et meditationē p̄tinēcia sup̄a de uno cetero posita p̄t hic applicari et ecouerso plurib; posita ibi aptati / Oratio Vp̄ lucas et fons luminis dñe ihesu q̄ duo cum coro ad te clamanciū affū misericordie miseris oculos eorum tangere et sic eos illuminate dignatus es . tāge q̄o caulos incos spirituales et tabijs tue lucis conscientiam meam illustra ad te cōtemplandum ad me cognoscendū ad proximum instruendum et iuandū Illustra cor meū lucis gracie diuine ut te ductorem in omnibus vijs meis habeam te imitando sequar et te q; es sup̄ omnia pre omnibus timeam et diligā tuam q; in omnibus faciam voluntate Amē De effusione vnguenti super caput ihesu Capitulum :

propinquante tpe in quo dominus pati disposuit appropinquauit ipse loco in quo eiusdem passionis dispensacionem facere voluit Ut p̄ hoc intimaret q̄ voluntarie et sua sponte pateretur et morte subiret Igitur ante sex dies solemnis pasche id est septa die anni pascha scilicet sabbato ante ramos palmarū venit bethaniam Intelligas hic diem pasche non quartā decimam primi mensis in qua ad vesperam immolabatur agnus paschalis sed quinta decimam scilicet illā in qua passus est christus que tota erat festiva et solemnis VII Theophilus Decima aut̄ die mensis agnū iudei capiunt immolandum in festo pasche extincē festivitatis prelibant solempnia Quapropter i die que est nona mensis et precedit sextum diem ante pascha epulantur splendide et exordium festi hanc diem constituant Quofit ut ihesus q; p̄gens bethaniam coniuvaret Hec Theophilus Ideo aut̄ venit bethaniam ut laetati resuscitatio renouaretur ac memorie omnium arcuū imprimiceretur et ut inexplicabiles iudei de morte tanti suscitoris tractantes confunderentur . ut ex populi miraculi ibidē facti

turba populi moueretur ad deum honorifice recipiendum in iherusalem ante suam passio
nem sicut fuerat predictum per zachariam prophetam dicentem Exulta satis filia syon iubila
filia iherusalem ecce rex tuus venit tibi reges. Sciens ergo dominus iudeos consipisse in mortem a primis pascis pascha in quod agnus paschalalis immolabatur reuertere do venit quasi agnus ad victimam ut sic agnus verus immedieate post imolacionem agni paschalalis imolaretur pro nobis ut veritas figure succederet et verum pascha habemus. Et erat in domo simonis prius leprosi tunc aut mundati. qui fuerat leprosus et a domino sanatus sed tamen abhuc presentum non me ad memoriam miraculi retinebat ut virtus cuiusvis appareret sicut abhuc dicitur matheus publicanus licet esse publicanus deficerit. Nunc colligere possumus quod hic a peccato nostro mundati fuerimus semper tamen ipsum in memoria ad penitendum habere debemus. Hunc simonem leprosum tradidit fuisse beatum Iulianum sic postea vocatum et factum cennomannensem episcopum cui iter agentes dicunt pater noster ut bonum habebant hospicium. Fecerunt autem cenam ibi domino et martha ministrabat et lazarus invitatus a symone unus discumbens erat pie credendum est quod cena honesta et absque lux u fuerit quam fecerunt ei qui predicator et amator pismomie extitit. Martha ministrabat ibi qui secundum quidam dominus marthe erat possessione symonis hystacione alias ibi non ministerasset vel potest dici quod iste simon erat marthe vicinus et propter hoc ipsa ministrabat in domo eius sicut hoies solent facere in domibus amicorum suorum et marie apostoli reverenciam ipsius Christi comedentes ibide lazarus vero erat unus ex discubentibus cum eo invitatus a symone et hoc factum est ad declaracionem regni mita illi de eius resurrectione ut ex hoc quod post resurrectionem cibum sumeret non fantastica sua suscitacio esse probaret. Vnde augustinus. Ne putaret hoies fantasma esse factum quod mortui resurrexerit lazarus unus erat ex discubentibus viuebat locoque epulae vero veritas ostendebat infidelitas iudeorum conseruabat. Et secundum eundem Lazarus dum discubuit in coniunctio coniunctus interrogantibus cum tristitia loca penarumque sedes alta rote obsecravas indicavit diligenter narracionem per ordinem et ita inferi longis temporibus ignorati tandem inuenierunt predictorem. Quod autem anno sex dies venit hoc misterio conuenit primo quod est gratum ad numerum numerus enim senatus prefectus est vnde et deus opera creationis prefecit sex diebus et propter hoc deauit quod sex diebus quodammodo completeretur opus passionis quo oia sunt re-

staunata. Secundo gratum ad figuram quod die anniversaria mensis primi collebatur agnus et seruabatur usque ad quartamdecimam. Unde et dominus sexta die anno quindecimmo iherusalem intrare voluit quasi ad locum inmolacionis accedes. Quod rem bethaniam quod interpretatur domos obediens etiam cognovit misterio primo gratum ab causam passionis quod secundum apostolum factus est obediens prius usque ad mortem. Secundo gratum ad fructum passionis quem consequitur illi soli qui obediunt ei qui secundum eundem apostolum factus est omnes obediens baptizati sibi causa salutis eterne. Unde iherosolima. Passus dominus per omni mundo et universas nationes suo sanguine redempturus rexit et moratur in bethania in domo obediens hynulus ceruorum semper ad lectum suum redit et filius obediens prius usque ad mortem obedienciam a nobis petit. Hec iherosolima. Quod rem ubi fuerat lazarus mortuus quod suscitauit significat quod in domo obediencie illi qui sunt spiritualiter mortui in peccatis resuscitantes reduci ad vitam iusticie qui secundum apostolum per unius hominis obedienciam iusti constitutum insisti. Quod fecerunt ibi cenam domino obediencie conuenit misterio quod dominus in domo obediencia nostra et martha ministrabat et satagebat circa frumentos mysterium quod significans plati quod in ecclesia suis ad misterium institutum secundum illud apostoli sic nos existet homo ut misterios Christi et lazarus resuscitatus erat unde ex discubentibus per quem significans subditi misterio platorum a peccatis ad statum iusticie reduci quod cum alijs iterum spiritualiter cum domino mereatur epulatur Maria vero vixit caput et pedes ihu et ex parte capillis per quam significans contemplationem de ea ei dicit alibi quod sedens se cis pedes domini audiuerat verbum illud unde alchymus. Misticus quod anno sex dies rexit bethaniam sicut quod ille qui sex diebus oia fecerat et sexta die hoie et ceteris sex diebus etate sexta feria sexta hora redimere mundum venerat. Cena autem dominica fides est ecclesie quod per dilectionem operae. Necessaria misstrat cum fideli anima opera sue deuotionis dominum impedit Lazarus unde est ex discubentibus cum his quod post peccato mortem resuscitati sunt ad iustitiam una cum eis quod in sua proximamente iusticia deponit veritatis exultat et celestis gratia munera a luitur. Et bene in bethania celebratur quod interatur dominus obediens nam ecclesia est obediencie domus. Nec alchymus. Maria ergo accessit ad ihesum tagi ad fontem mire lauantem infirmitates nostras et fecerit id est aperte alabastrum contenantem unguentum na dipistici preciosum id est vasculum alabastrum secundum presidem de alabastro quod est gema marmoris candidi et variorum coloribus invenienti in quod bene et incorrupte seruante vnguentum plena; vnguento per ciolo effudit vnguentum super caput ihesu recubantis

46

Vnde de sacerdotibus belis legitur quomodo
filii et uxores eorum comedebant illa que super
altare ponebantur: et rex credebat quod bel ea co-
medisset. **M**ulti etiam custodes loculorum mo-
nasteriorum existentes bona ad usum fratrum depu-
tata laetabantur quibus non debent et magis in
suis superfluitatibus quam aliorum necessitatibus ex-
pendunt ac alias illicite et male consumunt.
Et quod omnes predicti loculos custodi cum iuda-
fure portant et eum in scelere sequuntur ideo
etiam post eum in tenebras demerguntur. Do-
minus cui angeli ministri descendens in suc-
cubis loculos habebat in quibus oblata fidelium
seruabantur suorum et indigencium necessita-
tibus profutua in signum quod ecclesia loculos
erat habitata: et in hoc datur forma ecclesie
seruandi necessaria. Sane cum doceret viam
paupertatis non habebat loculos propter paup-
eritatem sed ad pauprem suorum sumptus et
necessitatem. **V**nde **A**ugustinus. Habet do-
minus loculos et a fidelibus oblatas cōseruās
suum necessitatibus et alijs indigentibus
tribuebat. Tunc primum ecclesiastice pecu-
nie forma est instituta: ut intelligemus quod
praecepit non cogitandum esse de castimo non
ad hoc fuisse preceptum ut nichil peccatum ser-
uaretur a sanctis: sed ne deo propter ista ser-
uarietur et propter inopie timorem iusticia de-
seratur. **V**nde et **N**icholaus tertius in declaran-
do regulam fratrem minorum. Dicimus quod ab-
dicatio proprietatis omnium regum tam in spāli-
go in communī meritioria est et sancta quā Christus
viam perfectionis ostendens et verbo docuit et
exemplo firmavit. Nec huius quisquam putet ob-
sistere quod interdum dicitur Christum loculos ha-
biisse. Nam si Christus cuius perfecta sunt opera
in suis actibus viam perfectionis exercuit quod
interdum infirmorum imperfectiobus con-
descendens et viam perfectionis extolleret et
imperfectorum infirmas semitas non damp-
naret. Sic infirmorum personam Christus sulce-
pit in loculos: sic et in nonnullis alijs non tam
cum carne sed et mente condescendit infirmis.
Egit ergo Christus et docuit perfectionis opera
egit etiam et infirma: hanc interdum in fuga
patuit et loculis. Sed utrumque perfecte perfec-
tus existens: ut perfectis et imperfectis viam
salutis ostenderet. **H**ec Nicholaus: Sed
quare dominus fuit loculos commisit et au-
ram suum dispensatorem fecit: videatur enim
quod ei occasionem petendi dederit. **O**rcendum
quod Iudas primo fuit bonus quando vocatus
fuit ad apłatum et officium dispensacionis
sibi traditum: sed postea lapsus est in peccatum.
Et quamvis Christus sciret eum futurum furem
et malum: tamen pluribus de causis tradidit

sibi illud officium. **P**rimo ut eius Ecclesia
exemplo sui fures et malos cum patitur tolera-
ret: non est enim bonus qui malos tolerare
non potuit. **S**econdo ut ei occasionem predi-
cionis auferret cum ex localis mitigationem
coarctatione haberet. **T**ercio ut doceret quod mi-
noribus temporalia sunt tradenda: sed maio-
ribus spiritualia committenda. **Q**uarto ut nos
instruens ostenderet quod parum temporalia cu-
raret quando bursam peccatum fuci et detectioni
tradidit claves autem Ecclesie cum magna
examinatione comituit petro: quod est contra illos
qui suas animas vel aliorum illis comit-
tuunt ad regendum quibus bouem vel aeniū
non committerent ad vendendum. **E**x pmi-
ssis ergo patet quod Christus et discipuli eius de
clementiis et oblationibus fidelium tamquam
pauperes vivebant. **S**ed dominus propter maia
respondit: et eam more solito defendit dices.
Quid molesti estis huic mulieri? Quasi dicere
est: si causa murmuratis. **O**pus enim bonum
operata est in me: et ergo non debetis reprehendere.
Non est predicio vnguenti ut vos dicitis: sed opus bene id est pietatis et devo-
tionis obsequium. **V**nde de bono opere lapida-
tis eam contra rationem et iusticiam. **L**imitate
illum nunc de hoc vnguento facere quod poterit
ut in die sepulturae mice seruet illud scilicet quod
quod tunc pro ipsa preparabit: illud enim re-
seruabit quia non potuit expendere preuenta
acceleratione resurrectionis mee. **V**nde dimic-
tenda est nunc facere quod tunc facere non po-
terit. Et illud vnguento in loco istius nunc
in me expensi tunc seruabit vel precepit par-
tem istius vnguenti ad sepulturam suam re-
seruari. **V**nde credendum est quod ipsa hoc fecit
edocta a spiritu sancto. Quia enim cognoverat
eum in proximis moriturum ipso hoc dicen-
te: ideo vnguento parauerat cuius partem
nunc expedit et partem ad officium sepultu-
re reseruauit. Nam pauperes semper vel inscul-
habebitis quibus benefacere potestis et recupa-
rete quod modo neglectum dicitis: me autem non
semper habebitis scilicet punctione corporali ad habitan-
dum vobiscum in carne passibili quod indiget vnguen-
tione tali. Quasi dicere poterit recuperare ad be-
nefaciendum pauperib; sed non ad vnguen-
dum mecum corpus bonis et malis loquitur
de presentia corporis sui. **S**ed etiam enim ad des-
censionem patris postquam in celum ascendit: et
sed in corpus non est hic qui presentia mai-
statis semper est hic. Si tamen ad bonos per-
tinet: semper habes Christum in presenti per si-
dem per signum per baptismatis sacramentum
per altaris album et potum. **V**nde alibi dicit
eis: Ecce ego vobiscum sum usque ad consummatum eis.

seculi quia semper erit cum fidelibus presen-
tia spirituali & sacramentali. Quod habuit
id est quod potuit hoc fecit vel quod habuit
facere ex officio pietatis hoc fecit in opere pi-
etatis preuenit enim vnguere corpus meum
in sepulturam mean futuram designandam
quia in hoc facto prefigurauit eam de apm q
futuram Quasi diceret Simile ut faciat viuo-
dum potest qd voleat facere mortuo sed no po-
tentit vnde al chwimis Sit se moriturum et
ad se peliendum aromatibus esse vngendum
Ideo marie cui ad vunctionem mortui corporis
preuenire non licet donatum est viuenti ad
buc impendere obsequium qd post mortem
celeri resurrectione preuenta nequitet Onde
et theoph. Preuenit enim quah a deo ducta
vngere corpus meum in signu sepulture futu-
re in quo probitorem confundit ac si ei dice-
ret. Qua conscientia mulierem confundis
que in sepulta corporis meum vngit et teip-
sum non confundis qui te in mortem trades
Hittens enim hec vnguentum hoc in cor-
pore meum ad sepeliendum me fecit et per hoc
meam sepulturam prefigurauit. Quod vos
putatis predicationem esse vnguenti officium
est et significatio sepulture Misericordia est qd
agit in quo mors & sepulture mea cito fieri
significatur In proximo enim passus sum i
deoq; hoc michi obtulit ad sepelendum Nec
mirum si me vnguento prouiderit et mihi bonu-
odorem fidei sue de deitate cum ego pro ea mor-
fusus sum sanguinem meum et datus a
nimam meam. Pacientia ergo domini arguit
iudicium auaricie et non pauperi causa dixisse
quod dixit sed obsequium marie commenda-
vit ostendens per esset mortitius et ad sepeli-
endum aromatibus vnguendus Tunc dix
it eis ihes opus hoc rememorandum in dul-
cem memoriam eius id est ad laudem eius reci-
tandum tamen factum virtuosum vbiq; in toto mun-
do predicatum fuerit hoc euangelium id est hoc
factum mulieris per tinens ad proprie euangelium no-
num enim euangelia etat scripta Quasi dice-
ret vos insipienter ea repreheditis per eo fac-
to pro quo ipsa laudanda est in vniuerso mun-
do vbiq; predicatum fuerit hoc euangeli-
um id est vbiq; dilatabil ecclesia per mun-
bum quod memoriale sempiternum habebit ex
hoc per michi fecit Vbi theophli propheta tam
dñs consequenter duas prophetas scilicet per
euangelium eius predicabitur in vniuerso mun-
do et per opus mulieris laudabitur bec theo-
philus Et hoc dñs dictum iam patet ad im-
pletum Vbi beda Notandum autem quod si aut
maria gloriam adepta est toto orbe quocunq;
ecclesia sancta diffusa est de obsequio quod

domino pia deuotione exhibuit ita extorti-
o ille qui obsequio eius de trahete temetaria
lingua non timuit pavidie nota longe lateq;
infamatus et deo funul atq; hominibus meri-
to factus est ex posu sed dominus bonum lau-
de digna remunerans futuras impij contume-
lias tacendo preterit Hec beda Nichilomi-
nus tamen et iudas indignatus remanet et
inde predicionis causam et occasionem as-
sumbit Hinc habemus argumentum quod ma-
tis bonum quocunq; obmittendum est pro mino-
ri bono quod iterum recuperari non poterit Et pre-
seetur hic bonum quod videtur minus ei quod vis-
detur maius in genere dico non quo ad cari-
tatem Vbi sciendum quod multa bona opera sunt
de quibus si petere concilium angeli hant non
consuleremus quod fierent quod forte possent fieri
meliota postquam tamen iam incipiunt fieri non sunt
prohibenda Et secundum Crib Forte ihesus an-
gelus effundet vnguentum eligisset pocium il-
lud dari paupib; nunc vero quia iam factum
erat expedit dicens simile illam Itē quocunq; faci-
endum est illud quod est minus necessarium et
per ipsum magis necessario si remanet locus
implendi quod est magis necessarium presentem
si tollatur locus faciendi id quod est minus ne-
cessarium et immineat casus quod illud minus
necessarium non posset alias recuperari et ideo
forte dñs promisit sic fieri vnde et dixit quod
paupes non autem ipsum semper haberent In hoc
autem quod dicit paupes semper habentis roubis
cum dat intelligi familiaritas quem diuites de-
bent habere ad paupes quod paupes maxime
facti sunt propter diuites Circa ista anselmus
ad sororem suam scribens sic dicit Gaudet quod
so huic interesse conuicio singulorum distingue
officia Martha ministribat discubebat
lazarus vngit matia hoc ultimum tuum est
frange ibi alabastrum cordis et quicquid
amoris quicquid desiderij quicquid affectio-
nis habes totum effunde super caput sponsi
tui adorans in homine deum et in deo hominem
Si fremit si murmurat si inuidet prodi-
tor si predicionem vocat deuacionem non sit
tibi cura Pbarizeus murmurat inuidens
penitenti murmurat iudas de effusione vng-
uenti sibi iudex accusacionem non recipit ac-
cusatam absolvit Simile inquit illam bo-
num enim opus operata est in me laborat
martha paret hospicium pegrino esurienti-
cibus sicut potum vestem agenti ego solus
marie et illa michi totum prestat quod ha-
bet a me quicquid optat expectet Hec An-
selmus Conspice igitur dñm ihesum cenantem
in domo simonis cum illis amicis suis qui a
forte consanguinei vel multum domestici erat

13

id est ad mensam sedentis sicut effunditur a qua roseacea propter refrigerium et odorem : et etiam vngit inde pedes eius apud quos etiam alias tantam gram inuenierat et capillis suis extensis . Ordine alio factum fuit quod hic scriptum sit qui prius lauit pedes et extensis et postea vngit Et domus impleta est ex odore vnguenti effusum : qui enim de te aromatica erat longe latior quam poterat odor eius diffundi . Non est verisimile quod esset aliquis grossus sicut vngueta communiter dicta quia indecens esset tale quod posset super caput hominis sedentis in mensa . Et ideo dicendum quod hic vocatur vnguentum liquorum preciosus de te aromatica expressus . sicut aqua roseacea exprimitur de rosis . Alter dicitur quod fuit lacrima fluens naturaliter de arbore aromatica que est multum preciosa . et valet ad multa medicinalia . Dicunt etiam aliqui quod nardus est herba magna faciens spicas in caci mine et propter hoc dicitur nardispicati : quia de illis spicas extrahibetur liquorum predictus per artificium vel secundum alios fluit per naturam . Alii dicunt quod est fructus vel arbor pauula : et inde fluit vel extra hunc liquorum modo predicto . Piscicula secundum quosdam nomen est loci ubi crescit arbor unde talis liquor exprimitur sed melius dicitur pistici id est fidelis pistis enim greci fidibus est latine hoc est dictum quod iste liquor eatur purus et verus non habens aliquid aliud ad mixtum nec sophisticatus . Preciosus quod valebat trecentos denarios id est numerosus visualis erat enim ille liquor refrigerius et confortans et mēbrorum et consolidans et valde odoriferus valens ad alleviationem laboris et contia estum solis et distempri aeris et ad multa medicinalia . Ex quo pater preciositas vnguenti et deuocio ac pietas marie . que labori christi compaciens et pedes et caput eius vngit et rem tam preciosam in obsequium eius expendit . In quo et nos doctemur quod ea que preciosissima sunt apud nos deo offerte debemus . Et alia vice peccatrix abhuc existens fecit in eadem domo ex contritione scilicet quod conuersa est et peccata multa ei dimissa sunt eo quod multum dilexit nunc iustificata et familiaris domino effecta facit ex deuocione sed tunc tantum pedes vngit et gradatim a pedibus ad verticem pueniens nunc et caput et pedes vngere meruit . Tunc vngit dominum vnguento penitentie : nunc vnguento deuociōnis . Ibi ritudimenta penitentium Hic iusticia perfectarū designatur animatum Diligebat enim ihesum super omnia et de obsequendo eidem non poterat satiari . Fragancia fidei caput dominum et pedes quasi odore aromatum perfundit . qui diuinatatem et humilitatem eius digna laude attollit : nunc de pe-

dibus ad caput ascendens nunc ab pedes a capite per fidem descendens Secundum apostolum . caput christi est deus Itaque caput christi vngit quod ad honorem dei oia opera sua facit . secundum illud apostoli omnia in gloriam dei facite . Qui vero vestigia christi sequitur . pedes eius vngit Iterum caput christi vngit qui ipsum christum veneratur pedes vero quod eius fidelibus obsequit . Vbi augustinus . Quemque anima fidelis vis esse : cum maria vngente pedes domini pre celo vnguento . Vnguentum illud iustitia fuit : ideo liberta fuit . Vnde pedes bene viviendo dominica sectare vestigia . Capillis terge habebis superflua da paupibus et pedes dominum teristi . Capilli enim superflua corporis videlicet . Domus autem impleta est odore . mundus impletus est bona fama . Nam odor bonus bona fama est . Qui male vivunt et christiani vocant iniuriam christo faciunt . De quibus dictum est quod per eos nomen dei blasphematur . Si per tales nomen dei blasphematur . per bonos nomine dei laudatur . Audi apostolum . Christi bonus odor sumus inquit in omnibus locis . Dicitur et in cantico cantorum Vnguentum effusum nomen tuum . Hec Augustinus . Vbi et Vedas . Iustice autem bec devocio marie domino ministatis fidem ac pieta tem designat ecclesie sancte . que loquitur in ambris cantico dicens . Dum es in accusitu suo : narbus mea dedit odorem suum . Que ministrum verba et semel iuxta litteram mandibiles marie complevit et cotidie in omnibus suis membris spiritualiter implete non definit que toto diffusa orbis gloriatur et dicitur . Deo atque gratias quia semper triumphat nos in christo ihesu et odor notice sue manifestat per nos in omni loco quia christi bonus odor sumus deo . Que cum poterit digne virtutis eius que illi una cum patre est digna reverentia continetur . Laudat et predicit caput profecto illius vnguento perfundit preciosum . Cum vero assumpti mysteria humanitatis eque digna reverentia suscipit in pedes utique dominum vnguentum nardipisticium id fidele ac rerum perfundit qui illa eius natum quia terram contingere hoc est inter haec conuersari dignatus est pia predicatione commendat ac deuotis reveratur obsequiis . Domus autem impleta est ex odore vnguenti quod significat odorem sanctitatis christi ipse eccliam ad quem odorem omnes festinat . Vbi et Origines . Qui elemosinas et alia huiusmodi que ad utilitatem hominum sunt facit in christiana nos pedes dominum vngit qui autem castitati studet et in ieiunis et orationibus permanet et certe tis que tantum ad gloriam dei proficiunt vngit caput christi aut doctrina que necessaria est hominibus hoc est vnguentum quod pedes dominum vnguntur agnicio aut fidei que ad solum

p̄tinet deum est vnguentum quo vnguitur caput cristi Capillis autem pedes exterrit qui ea que fluunt a mente tangit capilli a capite in obsequium dei reterquet unde in canticis Vulnetasti cor meū soror mea sp̄ola in uno oculorum tuorum et in uno craneo collis tui hoc est caritate affectisti me propter simplicitatem dclorū tuorum me d̄ceptaciu et p̄t simplicitate tua tu cogitationū q̄ i me continue dirigunt Hoc em̄ mō deuociōis exēzit a pedibus p̄pi q̄cqd i eis ē lassitudis et tarditatis q̄bo ad nos ali q̄n tardat venit Et notādī q̄ hac dies sc̄ sabato maia fuit pedes d̄m vnguento i mēoriā huius rei eodē sabbato d̄ns papa consuevit vacat ē intē dēce paupib⁹ dādo eleosinas et pedes paupm lauādo q̄ i cena d̄m p̄t officij magnitudinē ad hoc non vacat intendere et mandatū celebitate paupes em̄ sunt pedes d̄m sedentis in celo abhuc deambulantes in terra Cuius rei occupacione eadem die stacionē ad missam celebrantur non facit sicut ceteris diebus quadtagefime facete consuevit et ideo vacat hoc sabbatū a p̄petio missae officio Indignabatur autem et murmurabat de hoc facto marie iudas schaiores dicens Ut quid p̄dictio tec̄ vnguenti facta est putabat em̄ vnguentum p̄ditum p̄pter hoc qd̄ non habebat apud se p̄ecium in quo verbo nō solū increpabat mulierem quare hoc faciebat s̄ et p̄pm qui hoc fieri p̄mittebat Ecce qd̄ in obsequium cristi ponebat p̄ditum reputabatur Silete aliquā faciunt q̄ omne qd̄ ex deuclone deo in oratione vel meditacione impeditur p̄ditum esse dīant quia nos utilitati proximorum intendere non cernunt Similiter si aliquā religionem intiat tamen multi fatuum reputant si autem actibus seculatib⁹ se implicit talem prudentem esse dicunt Vnde comuniter dicitur de persona cum debiliis est et infirma q̄ nichil valit nisi ad dandum pro deo Res etiam sepe pro deo non dantur donec dōteriatare videntur Vnde dicitur Panē tempes̄ vinum comitrua restē Tinea paupibus dat postea musca scutellam Poterat enim vnguentum istud vñubaci plus q̄ trecentis denariis In hoc insinuat̄ occasio vndicionis p̄pi ab ipso iuda pro triginta denariis vendit̄ Nam secundum quosdam Consuetudo cristi erat q̄ de cimam p̄tem eotum que sibi dabantur paupibus erogabat vel cum iudas procurator domini esset credebat secundum consuetudinem suam accipe sibi decimam batorum domino et ideo voluit vendi istud vnguentum ut haberet triginta denarios qui sunt decima paes trecentorum p̄pter qd̄ p̄de vñsum est q̄ in vnguento super p̄p̄m

effuso triginta denarios p̄detet unde ab illa hora cogiuit ut cristum triginta denariis renderet et sic p̄cedam suam recuperaret Vel secundum alios illi triginta argentei pro quibus minimum vendidit valebant trecentos denarios r̄suales et sic recuperavit totum p̄ecium vnguenti Et dari pauperibus Ecce sub p̄textu pietatis celat affectum cupiditatis Hoc enim dixit filius pietatis ad operiendam suam cupiditatem Per hunc defigurantur detractores bonorum optum sub specie pietatis demigrantes Quidā etiam alii discipuli indigni ferebant et quasi de p̄dicto vnguento murmurabant Isti quidē moti pietate p̄pter pauperes indignabantur nō intendentes esse perditum simpliciter sed in compacione ad subleuationem pauperum auditant enim a domino misericordiam vñō et non sacrificium et ideo forte credabant q̄ dare pauperibus esset magis bonum Iudas vero motus cupiditate p̄pter lucis sua quamuis etiam sub p̄textu id est velamento specie pietatis indignabatur Dicebat enim hoc nō quia de egemis pertineret ad eum id est non quia compateretur pauperibus vel curaret de eis sed quia solebat q̄ vnguentū non fuerat sibi traditum ut eius p̄ecium suando sibi retineret Vnde Theophilus Di scipuli plures mulierem arguerunt eo q̄ sepe p̄ps audiebat de elemosina dicētem Iudas vero usq; eadē intentione indignus tulit s̄ p̄t amore paup̄rie et turpe luctū Vni et iohānes ipm solū cōmemorat t̄q̄ fraudulenta intentione mulierē arguentem aiuis ex hac occasione surandi consuetudinem credidit intimandam Nec ethopha Licet em̄ portabat ea q̄ dabantur p̄po ad dandum paupib⁹ non tamen hoc faciebat sed sibi retinebat vnde multatio ei? cū crūmine potuit q̄ non curta paupm habuerit sed suo fucto prouidere voluit quia fuit et loculos id est buccas domini habens et custos eoz existēs ea q̄ mittebāt in loculis donata in elemosinā a fide libo ad vñsum et necessitatē discipuloz et paupm fucto asperbat portabat quidē ministerio s̄ asperbat fuetō Habant loculos dñcos ab ea que dabantur mittenda et loculos p̄ptios ad ea que surabat reponenda Et secundum auḡ ea que surabat dabat vñori et filiis suis Sic multi habentes loculos et facultates ecclie ea que diuino cultui et paupib⁹ ero gare deberent subtrahūt et sibi retinent ac inde ditati et incliti fieri student Multi etiam bona ecclie que sunt pauperum dant filiis et metribus ac sacrilega crudelitate subtrahunt pauperibus et expendunt in illicitis

Conspicere igitur dominum ihesum cenatum
in domo symonis cum illis amicis suis quia
forte consanguinei vel multum domestici erat
eiusdem simonis et conuersantem cum eis paucis
diebus scilicet usque ad tempus passionis sue sed
amplius in domo marthe. Nec enim dominus era
rat suum refugium speciale ibi cum discipulis
suis comedebat et dormiebat ibi et mater eius
cum sororibus quiescebat quam omnes multum
honorebat et maxime magdalena que eam
sempiternam associabat nec ab ea yllatenus recedebat.
Lazarus quippe et maria magdalena et martha ex patre et matre geniti insignes et disci
pules fuerunt. et Lazarus pars eorum que in iherusalem ynter habuebant se; quidam viator
et maria magdalum castellum seu opidum ga
silee ad duas leucas de bethsayda contra me
ridiem. et secundo miliario a stagno genezareth
et marthe bethania in pitem de hereditate pu
tum cessit et evenit sed tamen propter hospita
litatis gratiam simul cum martha manebant
qui ipsa prudenter ad dispensandum erat et ideo
etiam in receptione domini sola aliquando mar
tha legitur nominata. Conspicere etiam ipsam
domini qui de dilectissimo filio suo timore per
rita erat nec se ab eo illo tempore separabat. Et
cum dominus defendens magdalenam a murmure
proditoris dicens mittens hec vnguentum
hoc in corpus meum ad sepelendum me fecit
an non credis quod huius verbi gladius mis
tia etiam pertransiret. Quid enim de morte sua exples
sus dicere poterat. Similiter et dominus alii erat
perterriti et anxiis cogitationibus pleni: collo
quentes admixtem unus cum altero hinc inde
in ore illorum qui habent duas et aduersa trac
tare. Compatere ipsis et nunc libenter cum eis
conuerseris. Cognovit ergo pro famam publicam
turba multa ex iudeis quod ex tota terra venerant
ad diem festum: quia illic scilicet in bethania
esset ihesus bethania enim prope iherusalem quasi
ad duo milia passuum erat et ideo de facili hoc cog
nosceretur poterant et venerunt illuc non propter
ihesum tantum. sed etiam ut lazaram vidarent su
scitatum. In hoc innuitur duplex causa una pro
pter ipsum ihesum reverenter visitandum alia
ut vidarent lazaram suscitatum et hoc propter
duo. Primo quod illud quod factum circa ipsum
audierant valde mirabile erat et hoc homines
videre desiderabant. Secundo quia sperabat lazaro
referente aliquid de alia vita percipere et audire
cuius cognitionis desiderium hominibus est
innatum. Curiositas tam magis eos abduxit
quam caritas nec tantum amore ducebantur quam
tum admiratione: quia sicut se cupiditas ho
minum habet noua videre et audire cupiebat
Sed illa curiositas mala non erat ex qua ad

fidei induci poterat. Nos econtra si cognoscimus ihesum obediens anime domum in qua
inhabitaret inuenisse: veniamus illuc contem
placione non propter hominem tantum quem in aia
suscitatum videmus sed ut vitam bonam imi
temur. et per hoc ad visionem ihesu perveniamus.
Cogitauerunt autem principes lacerdotum dolentes
de manifestacione glorie christi ut lazarum
interficerent ad occultandum miraculum quia
multi ex iudeis propter illum abiabant et crede
bant in ihesum conuicti signo maximo et in
ducti ad cecidendum. In quo videbantur ma
nifeste deo obuiare: ipse enim vivificauerat la
zaram et isti volebant occidere eum ex quo et
maxima patet malignitas eorum. Stulti et ma
ligni iudei eum occidere volebant quem super
domini suscitauerat ac si iterum eum resuscitare non
posset. Vnde Augustinus. O stulta cogitacio et ceca
seuicia. Dominus christus qui suscitare poterat
mortuum: non posset suscitare occisum. Ecce
vtrumque fecit dominus et lazaram mortuum et seipsum
suscitauit occisum ubi et Christus. Nullum autem
miraculum christi eos ita fuisse fecit: hoc enim
mirabilius erat et cosa multis factum est et eam
inopinabile mortuum quadrupanum videre a
bulantem et loquentem. **Oratio.**

Lordum passurus venite et morari in bethan
ia id est in domo obediencie et ibide
ce natae voluisti ac caput et pedes tibi vngi per
misisti: da michi ut in vita obediencia pleue
rando per hanc tibi refectionem facere mecear spi
ritualem quia tu in nostra delectaris et quo
dammodo pasceris obediencia. Fac etiam me
ibi dem caput tuum et pedes vngere caput qui
dem diuine virtutis tue potentiam digna te
uerentia et laude contendo pedes vero assunte
humantatis misericordia similiter digna suscipi
endo: vel caput te christum vnerando et pedes
tuis si de libus obsequendo ut quam graciā co
sequar sic agendo. Amen. **De sessione**
domini super pullum et asinam. **Capitulum**

Frequentabatur mysteria in
plebancis scriptura per dominum
ihesum: instante tempore quo volebat per prophetias effu
sionem mundo conferre reme
diū. Igis in castinum id est
in die sequenti scilicet dominica sumo mane pavit
se ad eundem in iherusalem non duo et in consueto
modo sed hanc fuerat prophetatum. Imminet
itaque paschali tempore quo immolabat agnus
ipsius tanquam verus agnus ad locum passionis
accessit pro salute mundi voluntarie immola
dus; factus ostendens quod erat patissimus se humi

liae et obediens usque ad mortem conceptibilissimam et acerbissimam pro omnibus. Sed in die Preceptum legis erat ut de una luna primi mensis agnus fuisse hunc in domo excluderetur usque ad decimam lunam eiusdem mensis quoniam ad vesperam immolabatur. Unde et verus agnus ex omnium grege sine macula electus pro populi sanctificatione immolandus ante quicunque dies id est decima luna iherosolimam ascendit ut sic veritas figura responderet. Cumque dominus Ihesus peregrinaret mater ut creditur per affectum eum retinebat. Similiter et discipulis et a Ihesu intollerabile videbatur quod illuc iret et ut poterant eum retrahebant. Deus quomodo diligebant eum et quomodo erat eis amarum quicquid ledere ipsum? Ipse vero aliter dispuso fuerat qui universorum salutem sivebat. Cepit igitur ire et illa pua sed fidelis discipulorum comititia post ipsum incedere. Et venit bethphage in medio itineris que erat viulus seu villa pua sacerdotum in latere et descensu seu declivio montis oluentis versus iherusalem distans uno miliario a bethania que in alio latere montis eiusdem et uno a iherusalem in betphage locus sacerdotum bene dominus bruce seu marillay interpretatur quod marilla apparet per sacerdotum in lege quod erat predicare et verbum dei apponere. Sacerdotes enim quod per ebdomadam in templo deseruebant completo officio vici sunt illuc ad manendum divertebantur ubi etiam percutia sua alebant licet enim non habebant hereditatem ad excolendum habebant tamen domos ad nutriendum animalia et ad manendum tempore quo non vacabant cultui domino in iherusalem. In hoc quod dominus venit in monte oluenti significauit quod per solam pietatem veniebat ad passionem et non per necessitatem. Secundum iherusalem iste mons vocatur mons olei crucis et luminis in quo significatur triplex effectus domini passionis in olentia venia indulgence in crismate uincio greci in lumine splendor glorie. Ibi ergo dominus expectans misit inde duos discipulos. Secundum christum et glosam hi fuerunt philippus et petrus qui et primus samaram quasi aenam secundus cornelium quasi ahene pullum adduxerunt. Tales enim debent mitti ad predicandum scilicet qui habent agnitionem veritatis seu scientiam ad intelligendum et splendorem honestatis seu gratiam ad docendum petrus enim interpretatur agnoscens philippus os lampadis. Misit autem discipulos quasi disciplinatos propter edificationem exempli his duos propter sumitatem ubi quod in ore duorum vel trium stat omne verbum et pluribus alijs de causis destinauit hunc numerum sicut et binos misit ad predicandum. Vnde iheronimus misit duos propter societas

ter apparet humilitatem cordis et corporis et propter duplicitatem geminam caritatem dei et proximi. Et iterum hinc propter theoriam et practicam id est scientiam et opera. Unde et beda. Recte autem duo mittuntur. sive propter scientiam veritatis et mundiciam operis seu propter gemine dilectionis dei videlicet et proximi sacramentum toto corde predictandum. Unde etiam christus. Duos autem misit apostolos quia per duo genera humana mada omne genus hominem de peccato absolvitur. Qualia diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus omne peccatum expelliatur et omnis iustitia assumatur. Aut certe illa duo. Quod tibi non vis fieri alteri non feceris quod vultis ut faciant vobis homines factis eis et vos similiter. Vnde et remigius. Duos quippe misit propter duos ordinis predictorum missus iudeis et gentibus sive duo sunt precepta caritatis sive propter duo testamenta sive propter litteram ad spiritum. Et dixit eis Ite in castellum scilicet in iherusalem quod contra vos id est coram vobis est et vobis ex opposito possum ad radicem alterius montis scilicet syon hoc etiam dicit quod contradictione futuram in iherusalem contra apostolos prius debat. Et dicit castellum quod usus sacre scriptura est aliquando castellum per ciuitatem et ciuitatem pro castello ponere. Vel dicitur castellum propter locum situm et fortitudinem quia triplici muro ac proponit ac fortaliciis ad modum castri clausa erat iherusalem. Vel vocat eam sic de spectu iam enim nomen ciuitatis amiserat quia ex libertate temporali in servitatem genitum redacta et romanis subiecta erat. Item de libertate spirituali redacta erat in servitatem peccatorum et de frequencia populorum in paucitatem habitatorum et inde dicitur diminute castellum. Item non vocat iherusalem ciuitatem quia non erat ibi ciuitatum uirtus sed multiplex discordia inter eos sed vocat eam castellum quia a munitione erat armis malicie contra christum. Et statim scilicet ante portam et introitum ciuitatis inueni etiam ashnam et pullum eius super quem nullus sed sit in bivio et loco publico allegatus et ad ministeria pauperum deputatos. Nos quippe erat in illis regionibus ut in singulis ciuitatibus et uirilis ashnam vel quodlibet aialis ad opus vel ad sedendum aptum preparatum haberetur pro pauperibus qui propria iumenta non habebant et si cui necesse est opere vel itinere unius diei eo uteretur de aliis sustentatione habitatores urbis communiter cogitabant sed cum quod eo uteretur per tempore illo pabulum ei dabat et per unum ad locum detinatum reducerebat.

Mos igitur iste tunc iherosolimis seruabat
vbi in loco publico ligata erat asina et cum ea
pullus qui pater ad opera eius nutriebantur non
dum enim quicquam eum ascendebat et quia asina rite
batue vestigium de pabulo prouidebat. **S**oluit
et adducit michi. **V**bi Christus. Ecce igitur quod
humile et contemptibile animal christus regum elegit ad infidendum cum iherusalē in
gredere. Et si quis vobis aliquid dixerit di-
cite quod dominus scilicet omnis hijs opus habet
et confessim sine contradictione dimittet eos.
Dicit enim Christus. quod virtus christi mouit et ipsa
vit cor domini id est custodis illorum animalium:
ut mox ad verbum eorum daret eis quoniam ignotis

Aristotele castellum mundus discipuli vero pre-
dicatores et mundus vero est contra predicato-
res quia mundus amat diuinias honores et
delicias: contra predicatores predican pau-
peritatem abiectionem et asperitatem. **A**sina
populus iudaicus propter stulticiam: pullus
populus gentilis propter lasciviam et peccan-
tiū consuetudinem. **D**icitur ergo discipulis. Idee
ad predicationis officium ad sacramentorum
ministerium in castellum id est in mundum quod
multipliciter impugnat deum. scilicet erro-
ribus in incredulis fictionibus et hypocritis v-
luptatibus in iudicis vanitatibus in superbis
apuditatibus in avaris et ambiciosis. **Vnde**
Johannes. **T**otus mundus in maligno id est
in malo igne positus est. **Q**uod contra vos est
dissimili conuersatione tumida mentis obsti-
natione pudibunda oris obiurgacione. **E**t
statim inuenietis quia sine magna sollicitu-
dine querendi asinam alligatam et pullum cum
ea: quorum secundum glosam. unum ad iudeos
scilicet asinam: alterum ad gentes scilicet pul-
lus refertur. **I**gitur iudea secundum deum et in spi-
ritualibus mater est genitrix quia de syon ex-
iuit lex. **E**cce triple miseria conditionis pe-
ccatorum: que debet nos monere ad querendū.
Bestialis similitudo quia de homine iumentum
est factus: et ideo dicit asinam et pullum
eius: spiritialis ligatio: quia de libero fac-
tus est captiuus et ideo dicit alligatam talis
multitudine quia stultorum insinus est nume-
rus. et ideo dicit statim inuenietis. ubique enim
occurruunt peccatores. **V**t autem dicit Cuso-
timus. Propter quasdam similitudines ani-
malibus huius assimilati sunt homines deum
vel dei filium non cognoscentes. **E**st enim ani-
mal hoc immundum cuide stultum et infirmum
sic fuerunt homines ante christi aduentum:
et alligati prava consuetudine peccati quod
vinculum fortius est ceteris: quia licet alia
vincula restringe putrescant et corruptan-
tur vinculum tamen peccati sua restringe potest.

Sup quem nemus sedet. quod nulli vult obedire
Soluente monitis vobis ab erroribus et peccatis
eno dando et extabendo et solutos ostendendo
et adducit michi in fide et moribus informando
ut soluti a vinculis me sequantur imitando
Sicut enim avis quod portat secum vinculum non
potest bene ad predam suam volare. nec etiam
post predam suam potest auertere canis vincu-
latus. sic nec peccatore post christum vinculo
peccati ligatus. **E**t si quis vobis aliquid dixerit
impedire vos volens dicite quod dominus omni-
um cui omnia seruire debent huius opus habet
et operam eorum desiderat. non propter suam
necessitatem sed propter nostram utilitatem
vult enim nostram conuertacōm propter
hostiam salutem. Et confessim id est sine con-
tradictione dimittet eos cognito mandato
superioris. **H**onoriter castellum domino et suis
apostolis ac sue gracie munieribus conuictum
potest dici coe hemimis peccatoris. rationibus
et excusacionibus quasi inutis et propugra-
tulis contra deum munitum ac per turram elaci-
onis et per murum obdurationis et per setam
pertinacie firmatum. **A**sina in eo ligata est ac
ma vinculis peccatorum prepedita. pullus la-
sciatus est affectus lubricus et malus. **D**uo
discipuli sunt timor et amor ordinatus qui a
finam et pullum soluunt dum ea peccatis ab
solunt. et dominum desuper stratis vestibus
sedere faciunt. dum eandem animam omnibus
virtutibus et donis imbuunt. **V**bi crisostrum?
Ligata erat asina id est diabolici erroris vi-
culo impedita ut non haberet libertatem ire quod
vellet. **N**am omnes homines antequā peccau-
mus liberum habemus arbitrium si volumus
sequi voluntatem dyaboli an non. **O** si semel
peccantes obligauerimus nos operibus eius
iam oīno nā vultus euadere non possumus. Sed
sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducitur
ubi tempestas impulerit. sic et homo diuine
gracie auxilio perditio per peccatum non quod
vult agit sed quod dyabolus vult. **E**t mihi de? va-
lida manu misericordie soluerit eum. usque ad
mortem in peccatorum suorum vinculis permane-
bit. **E**rgo nostra quidem voluntatem et ne-
glienciam alligamus. per dei misericordiam
absoluimus. **E**t sic homo prius quam peccet et
liberum habet arbitrium utrum velit sub regno
diabolii cum autem peccando tradidit
se sub regno ipius iam non potest de po-
testate eius. sed prima voluntas eius in ne-
cessitatem conuertitur. **I**t hoc est quod homines
seculares et peccatores dicere solent. **M**unet
volumus esse sancti. **E**t quis non vult esse iustus?
sed non possimus. Verum quidem est quod dicunt
sed non habent excusacionem quia primū potuerū.

non esse sub potestate dyaboli si voluissent. Postq; vero posuerunt thronum dyaboli in cordibus suis iam non potest os de potestate dyaboli eti pe mihi solus deus **Hec crif.** Vn bern. Difficilis prorsus res et soli sine virzuti possibilis suscepsum semel pccati iugum a ceteris suis ex autere qm q; facit peccatum seruus est peccati nec etiam liberari pt ab isto iugo in h manu forti. Nec est magna misericordia magnis necessaria pccatibus de qua dicitur misere te mei deus scdm magnam misericordiam tuam et scdm multitudinem miserationum tuarum dele inquitatem meam **Hec bernardus.** Si deat ergo Iesus a dyabolo ut cito eius dirupat iugum q; fato facilius quanto ceteris eius dominum evictatur hoc autem totum factum est ut preter humiliatis exemplum in hoc facto ostensu etiam adimpleret consequitur non effectiu qd dictu est p; apkaz zacharia dicente Dicite filie syon scz ciuitati iherusalem le hoc est habitantibus in ea Noli timere mox exulta et iubila ubi dat securitate et excludit timore humum et scrupulem Ecce rex tuus id est pps venit tibi mansuetus sedes sup asinam et pullum filium subiugalis id est asine sub iugo et oneate posite et domite non super utrumq; humum sed successu Et bene dicit filius sub iugalis quia plus gentium exemplo iudeorum credidit vel a iudeis ad gentes vbi dnm emanauit In tali aduentu et ea huili significat regis clemencia q; iudeis valde est accepta Quasi diceret No veniet in fastu regio ppc qd possesse odiosus h veniet in mansuetudine ppc qd est magis diligens Noli ergo timere regis oppressionem h exultas agnoscere regem tuum mentes regem et ad regnum celorum perducendum **Scdm crif.** Consueverunt hoies timere reges venientes ppc nouitates bello et exactiones et seruitutes atq; iniusta giamia h noli timere iherusalem q; iste rex veniens non est talis sed mansuetus et humilis non in multitudine exercitus et equorum ingrediens h cu humili turba asine inuidens Signum q; ppe aduentus eristi in iherusalem ad redempcionem ppc fuerat i zacharia predictu et celesti fama diuulgata videlicet q; pps venturus erat in iherusalem in paupertate et humilitate sedes sup asinam et pulchru eius et id legispiti hoc videntes in ipso complicitu omnium contemptores sue maiestatis q; eum non receperunt h magis t; q; deceptor pseauti sunt Hoc autem non solum impletum est q; erat predictu h etiam ante predictum est q; erat implendum **Vnde aum dicir.** Ut adimpleretur hic ut consuetudinem est non effectuum Clica hoc autem qd iherusalem dicitur filia syon est sciendum q; mons syon pars est

sublimior ciuitatis iherusalem uerius metropolitam et aliquantulum etiam ad occidentem in quo erat rupes preuupta que mello uatabatur in cuius angulo quondam et colle satis eminentia erat arx et turris dauid ad quam mille clipei pendebant omnium q; forcium armatura ubi dauid habitauit et eam ciuitatem dauid appellauit. **Vnde ciuitas iherusalem** dicitur filia montis syon quia in eo eadem fortalitium ciuitatis scilicet turris dauid defendens et protegens ciuitatem sicut mater filiam. **Vnde canitur.** Urbs fortitudinis nostre sion Ut ergo propheta omnem expectationem ignoranciam a iudeis auferret cum domini aduentum prediceret ipsam qualitatem domini aduentoris ostendit ac si diceret. **O vos iudei q; ille aduentus domini in carnem venturus est hijs signis regem vestrum cognoscite.** Cum videritis eum venientem mansuetum non superbum sed humilem non armorum splendore terribilem ut quondam ad vestram destructionem nabbogod nos et anthocius venerant sed ad restauracionem non ut auferat a te tempore regnum atque terrenum sed conferens tibi si credideris celeste et sempiternum non reducat te in terram alienam vincitum sed ut restituat te in propria liberum. Qd autem tu us ait tale est ac si diceret Tu? inquit non alienus non extraneus sed proprius tibi pmissus ex te natus et in te nutritus et tibi hoc est ad tuam salutem et utilitatem veniens. veniet inq; tibi non sibi sicut prelati militi poeius veniunt ad visitandum propter lucrum suum quam propter salutem subditorum scilicet ut suas procuraciones accipiant magis quam ut defectus corrigan. Qd vero subiungit mansuetus ostendit suam mansuetudinem non solum in verbis sed etiam in subiugali sessione **Vnde Crisostomus.**

Sciens autem propheta maliciam iudeorum quia contadicturi erant christo ascendente in templum ideo ante premonuit ut per hoc signum cognoscerent iudei regem suum dicens. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus super asinam et pulum eius Cum ergo videritis eum in templo o iudei nolite dicere no habemus regem nisi cesare nolite superbe age contra eum quia rex tuus venit tibi sedens super asinam. Si intellexeris tibi venit si non intellexeris veniet contra te.

Ib est si intellexeris veniet ut saluet te et sub pedibus tuis subiciat gentes. Si autem non intellexeris veniet ut perdat te et de templo sanctitatis expellat et aliam sponsam de getibus castitate inducat in cubiculū scitatis

M9

Vis cognoscere mansuetudinem vementis: co
fidera spem aduentus eius. Non sedet in curru
aureo preciosa pura fulgens nec ascendit
sup feruidum equum discordie amato re et li
tis qui glorie iactancia pectus habet repletum
et gaudet ad vocem tubae sed sedet sup a finam
tranquillitatis et pacis annam. Non autem
vides in circuitu eius splendentes gladios aut
cetera ornamenta armorum terribilium. Sed
quid? **R**amos frondentes. testimonia pieta
tis et pacis. **V**enit ergo mansuetus non ut ap
ter potentiam timetur sed ut propter man
suetudinem amaret. **H**ec Christus. **M**istice dicitur
o predicatorum filie syon id est ecclesie militanti
sicut enim iherusalem dicitur filia syon quia ab
hoc monte sicut a matre protegi videtur. sic
ecclesia militans filia ecclesie triumphantis
dicitur quod ab ea sicut a matre protegitur. **E**cce
rex tuus venit tibi id est ad utilitatem tuam non
suam sedens super animam et pullum id est in
procordis vtriusque populi sedet. **V**erbi diceret. pre
dicare mundo aduentum Christi in carne ut con
noscat et credatur ut recipiat et colatur.
Euentes autem discipuli tangunt recti obedientes non
refutauerunt hoc officium ut prius sed fecer
unt sicut precepit illis Ihesus et adduxerunt ar
ginam et pullum et impoluerunt super eos vesti
menta sua et eum desuper sedere fecerunt. **D**ic
quod ut dicit **B**ahilius debet nos et insima opera
plutimo cum affectu et studio aggredi. scien
tes quod quodcumque intritus dei sit non est prius sed
dignum regno celorum. **V**estimenta apostolorum
quibus turpitudine carnis cooperatur et ornata
sessio domino patitur. applica instituta et exempla
ac doctrinam virtutum significat quibus corda
homini instruerunt ut deum habitatore habere
possent. quibus receptis a iudeis et gentibus
sedet in eis Christus. qui nisi a Iheso instructa
fuerit et ornata deum sessorem habere non meceret.
Vnde Bernhardus. **D**omino quoque sessuero super
assellum vestes suas discipuli substrauerunt
significantes saluatorem seu salutem ne quaque
inhideret nude anime quam non videlicet vesti
tam inuenierit doctrina et moribus apostolorum.
Nec Bernhardus. Christus ergo super animam et pullum
sedet propter veritatem preallegatae prophetie que
hoc expresso dicit et primo sedet super animam
sedo scilicet post aduentum turbe de iherusalim
sedet super pullum quod qui in dominis et lasciuus
erat et super eum nemo adhuc federat nec ad
huc applicatus humanis vobis fuerat. propter
inquietudinem et inconstitutidinem forsan re
calcitrauit et ideo Christus rex mansuetus des
cendit et deinde super animam sub iugo dominica
iterum ascendens sedet. **H**oc autem factum est in
figura quod per animam significabatur populus ut

daycus qui sub lege laboraverat et iugum legi
traxerat ac multis vinculis peccatorum alliga
tus erat. per pullum populus getilis qui iugo
legis subiectus non fuerat nec quis eum iugo
domini coherauerat ac diversis dogmatibus et er
roribus subditus erat. **A**d hoc ergo Christus ve
niebat. ut utrumque populu fibi per fidem tabo
licam subiungaret. **S**edens autem primo super a
nimam se deo super pullum. deinde iterum super
animam significauit quod de iudeis transiuit ad
gentes et iterum in fine mundi de gentibus tra
fibit ad iudeos ut postquam plenitudo gentium
intrauerit tunc omnis israhel saluatur fiat. **H**oc
misterium etiam notatur in delacione missale
a cornu ad cornu altaris. **V**el secundum Glosam.
Non ad animam super utrumque in tam brevi spacio
sedet sed spiritualiter intelligendum est quia
in procordiis utrumque populi sedet. **V**nde Christus.
Sedet super animam et pullum eius: ut et in
iudeis sedet et in gentibus. **S**edere autem super
iumenta est in predictoriis ecclie habitare ut di
cat illis Christus. Tollite iugum meum super vos
et videte quod natus sum et humilis corde. **N**on
est autem contrarietas quod matheus dicit animam
et pullum. ceteri autem tantum dicunt pullum: quod
videtur quoniam dicit quod alius tacet et preturmit
tit. **M**attheus quidem scribens hebreos hebreos
quod eloquio recte animam et pullum referit si
mul dominus adductos sciebat enim noticiam dei ven
tutam ad iudeos et gentes. sed ceteri euangeliste
scientes ecclesie gentium greci sermonem
solummodo mentionem pulli faciunt quia quod
gencium salutem specialiter respicit attendunt.
Mortaliter per animam potest intelligi caro nostra
pigra stolida lasciva. ab anteriori debilis id
est ad spiritualia a posteriori fortis id est a temporalia.
per pullum carnalis affectus et van
num desiderium nostrum que ligantur id est
voluptatum ille rebitas irreducuntur sed ea soluere
et subicie debet ut deus ibi sedeat: illaque
dicamus ut iumentum factus sum apud te.
onus taxa et portabimus et econuerso audia
mus expecti estis precio magno portante Christum
in corpore vestro. **P**er illos ergo qui animam et
pullum ad Christum deducunt penitentes sig
nificant possunt. quia carnem suam dant deo per
mortificationem et animam per contritionem:
sicut enim per animam caro sic per pullum ani
mus designat. **A**d ostendendam ergo suam
humilitatem et mansuetudinem dominus non
superbum et feruidum sed humilis super hu
mile et mitis super mite animal sedet: quia non
in superbis et aspici sed in humilibus et quiete
tis tantum requiescit non curru vel equis ve
tens non scutiferos circumducens sed magna
utilitatem et mansuetudinem hinc ostendens

Ergo etiam in exterioribus necessitate est ut humilitatem pretendas si christum sequi de fide tas. Igitur et in equitatute in ueste in cibo in domicilio et in omni appetitu. Et secundum Christum qui contingebat quosdam infirmiores existentes subiugali opus habere et hic mensura nobis sapientia posuit monstrans quod super equos et mulos aut bos coniungentes ferri necessitate non est sed sufficit asino ut et ultra non procedere et ubique eo quod necessitatis est contumus esse. Interroga autem iudeos quod rex super asinam delatus intrauit iherosolimam. Sed non utique alium haberet dicens quoniam hunc solu Hec Christus. Unde dominus non legitur alibi equitas vel mulum ascendisse sed modo tantum asinas et tamen eadem ebdomada legitur morte turpissima contemptus fuisse. Quod si et de multis prelatis quod cum equorum multitudine exquirant et hoc de patrimonio crucifixi et bonis ecclesiasticis. Hoc enim est contra illud deutero. cum fuerit rex constitutus non multiplicabit sibi equos. Si non licet regi dominus pontifici. Si non laico dominum clericum. Si non de reditibus propriis priuacionis quod dominus de patrimonio crucifixi. Sed non superbiat quod equus vel certibus rebus habetur quia et ligna et lapides et alienae viles plerumque sic ducentur. Unde Christus. Quid tibi arrogas et magna sapio homo quoniam excelsus super equum reuerteris quod te trahunt mulari quod triges. Et quale istud est. Nam et lara ita plerumque et ligna gestantur. Speciosa ueste circumdabis haec respice per cultu vestrum virtutum de coe sul gemitum et videbis te quod putrefactum iam feno similium illum vero arbori ad mirabiles fructus ferenti maximamque presentem inuentibus voluptate. Hec Christus. Cospite nec bene et confide a quo dominus mundi cedebat. Quauis ei iustissimum foret eum honorari honori tamquam per talibus deputatis et saletis usus est et in hoc suo honore honorabiliter pompa mundi non modicum vituperavit. Non fuerunt hec aialia ornata frenis et sellis deauratis et faloris seicatis more stulticie mundialis haec quibusdam vilibus paucis et sumptuibus cum tamquam esset rex regum et dominus dominacium. In hoc ergo facto vtile humilitatis exemplum dominus suis dereliquit. haec filii supbie prochdolor patrum hoc attendunt. Unde legitur quod cum erat in Hispania imperator rei publicae a cede coscorae regis placita per portam per Christum in die palmarum intrauit in equo regio et ornatis imperialibus decoratus igitur vel let repte lapides porte descendens et munitus quasi unus pater se clauserunt. Super quo sanctis stupentibus angelus domini signum crucis in manibz tenet super portam apparuit dicens

Cum rex clericum Christum per haec portam ad passionem nitraret non cultu regio sed humili asello ingrediens humilitatis exemplum suis cultoribus de reliquit his vero dictis angelus domini accessit. Tunc imperator lacrimis perfusus discalciatus et usque ad camisiam spoliatus crucem dominum accipiens usque ad portam humili baulavit. Moxque lapides ad suum locum redierunt et intrantes auctis ingessum patre fecerunt. His tunc secundum remigium salvator noster a fino sedens iherosolimam tendit quando eccliesie universalis vel cuique anime fideli presidens et eam in hoc seculo quasi iumentum regit et post hac vitam ad visionem celestis patrie introducit.

Oratio.

Omine ihesu Christe qui ad passionem propotare aduenisti aduenisti in misericordia per graciari in corde meo et qui me tunc reparasti per crucem iterum lapsum reparata per eandem beatificam passionem largire misericordie domine ut in omnibus humilitatem et mansuetudinem custodiā ac tibi carnem et spiritum to taliter subiciam et ut iumentum apud te haec quatinus in me sedens et me quasi iumentum reges nunc ad intimum pacis gussum supneque pacis dehinc ducas et tade ad eiusdem pacis visionem introducas. Amen.

De gloria domini suscepcole.

Capitulum. Tricelimum septimum.

Hec cum aper inquaret illos ad secundum motis oliuetti multitudinem descendentium. cum eo ex quibus plures de iherico fuerint cum sancti substerrebant vestimenta sua in via alij autem cedebant ramos virides de arboribus fructiferis quibus mons oliuetti confitus est et sternebant in ea ut viam ornarent et ne iumentum in lapidem offendere ret ne calcaret spiritum ne laberetur in foueam. Mons enim oliuetti minus vererrimus est et de corvis arboribus plenus et maxime oliuarum a quibus et nomen accepit. Turba autem multa que conuenierat ad diem festum in iherusalem de omnibus tribus israel quia omnes tenebantur in iherusalem in passione lempitate ac pueri ac plebianta iherosolimorum cum sciuissent ihesum aduenire tollentes ramos oliuarum et palmarum exierunt obviam et reuerterent usque ad montem oliuetti et ut regem cum hymnis et cantibus ac vestrum suorum et ramorum stracione ac leticia magna eum honorifice suscepserunt. et ab illo loco usque iherusalem cum ymis et laudibus de duxerunt canentes gloria laus et honorum sit rex Christus et decepto

Quod diuina dispensacione factum est ad designandum victoriam quam Christus erat in primo habiturus: qua erat morte moriendo superatur et tropheo crucis de dyabolo mortis principi triumphatus. Nec processio in aera sed certe prefigurata fuit: quam David in tubilo debupit Post lazari suscitatum et unguentum super caput Ihesu effusum odore fame eius iam resperso in populo per circuitum prae sciens ipse turbam obuiam sibi ventura ascen dit asellum: ut inter applausus occurrencem populorum mire preberet humilitatis exemplum. Inter alia qui ipse casti miracula maxime manifestulum auditum de lazaro ad hanc deuotionem et honorificam obuicationem eos comouit: quod secundum Aug^m inter omnia miracula que fecit dominus noster ibus Christus lazari resurrectione precipue predicatur. Istud enim evidens et mirabilius signum erat: et ideo ultimo ipsum reservauit: ut magis eorum memorie imprimetur. Miraculis ergo trahabantur qui verbis non mouebantur Vbi Origenes Pulchre at turbas laudantes deum ad descenditionem montis occurrerent legimus: ut opatorem mysterii spiritualis significaret sibi remissum de celo Vbi et Beda. Descendente etiam domino de monte oltuarium turbe descendunt: quia humiliato misericordie auctore necessere est eos qui misericordia indigent eius vestigia imitari. Cum autem turbe obuiantes puerissent ad Christum facta sibi reverentia precesserunt alijs sequentibus ipsum et sic erat Christus in medio eorum. Unde sequitur Turba autem que precedebant et que se queabantur clamabant. dicentes filio David o fama quod est rex exultacium piter et laudantium vel obsecrancium magis affectum indicans quod aliquem significans: sicut racha infectio in dignantis dicitur nichil expresse designans. Unde secundum vocem neque grecum neque latinum interpretari potuit: sed secundum sensum interpretantur quidam salutifica vel saluum me fac. Et est osanna verbum hebreum ex corrupto et integrum compositum. Dicitur enim osanna Illa subtracta quasi osyanna. Osy ergo corruptum Anna est integrum. Osy autem apud eos interpretata est salua vel salutifica vel saluum fac et Anna est infectio obsecrantis sicut apud nos heu dolentis. Nam sicut apud nos a dolore dicunt heu: sic apud illos obsecrante dicunt Anna et valet apud nos utinam quod est aduerbiu optandi. Et ideo osanna tamen valet quanto utinam salutem vel obsecro salua. Et quod hec infectio in latrone non habet eloquio posuit pro ea nostra iheronim⁹ obsecro. Unde in ipsalmo ubi Ixx in interpretes tractuletur o domine saluum me fac in hebreo scriptum est Anna adonay osp Anna.

Quod interpres noster iheronimus diligenter eluadans ita translavit: obsecro domine salua obsecro. Ide namque signat o domine per intercessionem obsecrantis: quod obsecro domine per ipsum verbum obsecrationis. Est ergo osanna quasi osy anna id est salua obsecro. et est una dictio vel due per subtractionem unius littere: et significat quod aduentus Christi salus sit mundi. Cui enim salua sue salvifica clamabant utique saluatorem credabant. Unde et conuertendo sermonem inter se subiungunt. Dicentes Benedictus id est gloriosus sit. Vel secundum bedam Benedictus id est ab omni peccato singulariter immunis et in munere faciens qui venit per carnem assumpcionem id est incarnationis est in nomine domini id est in nomine patris et a deo per patrem missus ad exemplum eius voluntatem et ad glorificationem eum. quia filius non in nomine suo sed in nomine patris venit eum glorificando et in omnibus operibus non suam sed patris gloriam querendo. Unde alibi Ego inquit veni in nomine patris. In hoc ergo confitentur et laudant dominum aduentum. Benedictio namque que fit a nobis in deo confessio sola est et laudatio bonorum que praestata sunt ab eo bene dictio vero que fit a deo in nobis impletur: dum eius beneficis implemur. Vbi sciendum quod benedictio est bonum dicere: aliter autem deus benedic nobis et aliter nos benedicimus deo. Deus enim benedicendo nobis beneficium nobis impendit et bene nos facit nam suum dicere est eius facere quia ipse dixit et facta sunt. Nos autem benedicendo deo non eum bonum facimus sed tantummodo eius beatitudinem confitemur et laudamus dicere enim homines non est suum facere sed tantum facere. Et abundantem istab. In quo continetur unus per te dam tamen diminute: quia credebant ipsum regnatum temporaliiter et libertatum eos a tributo: ipse autem venit ad regnandum spiritualiter aliter: et ad liberandum totum genus humanum a dyabolo quod erat maius: illo ad litteram ergo credebant quod venisset regnatus temporaliter super eos in regno David et redemptor ipsos a servitute romanorum et restituere regnum temporale quod a romis etat usurpatum. Cuius continet ipsum dicitur tam per latum regnum meum non est de hoc mundo sed super celestem. et ideo aplaudebant ei tamquam suo regi. Unde subiungit: et benedictum quod scilicet venit regnum patris nostri David. quod secundum restitutum est nunc in aduentu tuo. Quasi dicent hoc est de quo dictum est: dabit illi dominus deus sedem patris eius Argem vero eum in testimonium sue damnacionis.

cauerunt ex hoc enim patet q̄ p̄ficiū dñm
occederunt. **Vbi Aug.** quid autem magnum
fuit regi seculorū regē fieri hominū. **Nō em**
rex iſrahel xps ad exigendū tributum ferro
exercitum armandum hostes qz visibiliter
debellando. sed rex iſrahel q̄ mentes ce-
gat quod in eternū consulat q̄ in regnum
celorum credentes sperantes amantesq; rec-
ducat. Quod ergo rex esse voluit iſrahel.
dignatio ē. nō p̄motio. miserationis indicia-
un non potestatis augmentum. Qui enim
appellatus est in terra rex iudeorum in celis
est domī ius angelorum et iterum. Noli tiz-
mere illū agnosce quia a te laudatur et nolē
trepidare cum patitur quia ille sanguis fun-
ditur per quem tuum delictum deleatur et
vita redimatur. Hec Augustinus. Deinde
iterum verba ducentes ad ipsum repetunt
osanna id est saluta obsecro. Bis dicunt o
sanna quia salvator est cr̄stus secundum na-
turaū utramq; secundū diuinā effectiue scđm
humanaā meriticie. Et ad sciēdum de q̄ salu-
te intelligatur dicitur vbi se vel it saluari
scilicet in excelsis id est celestibus nō in ih-
mis et terrenis. Salua in excelsis q̄ p̄tī? sal-
uabis ab inferis. Ecce duplex salus una in
liberatione pene. alia in collatione glorie vbi
manifeste ostēditur q̄ aduentus xpi nō tātu
hominū h̄ toci? mundi salus est in celis et in
terris et terrena iūgens celestibus vt omne
genū h̄bi fletatur celestū terrestriū et infer-
nū xps em̄ wiebat ad vāndā salutē celestē
eternā et forte licet sublimitate regni eterni
et typalis petebat tū necc̄tētes p̄phetice eū re-
gē celli et angloꝝ pdicabat. Et hoc dīna oēdia
cōe significabat p̄bis laudatiū cū dicebāt osā-
na in excelsis quod est salutē eternā a dñs pe-
tere licet hoc nō in telligēt h̄iat et capphas
dixit morte xpi futurā p̄ salutē mūdi licet nō
intelligeret quid diceret. Vbi cr̄s. Ex his
ergo v̄bis colligm̄ q̄ de? est nā osanna sal-
uosa fac mēptatur salutē autē deo scriptuā at-
tribuit. Et notādū q̄a quod dicitur in excel-
lis signū ē q̄ ī infectorib⁹ nō ē salus h̄ mul-
tiplex p̄iculū sed in excelsis que sola celestia
sunt salus sine p̄iculo muem̄t. Vel in hoc q̄
dicatur hic in excelsis significat p̄ p̄mū osan-
na q̄ cr̄stus est rex in ea v̄muersa p̄ fidem et
graciam et per hoc q̄ bic ad sed in osanna
additut in excelsis significatur q̄ nō tantum
in terris sed etiam in celestibus xpus regnat
quia per ipsū n̄ ea que in celis et in terris sunt
restauant. Cōh̄xāda est autem iuxta oēdi-
nem p̄sonarum qualitas meritorum. Qui
enī vest mēta suā sup̄ azimā imposuerunt
vt ih̄esus molli? sed eccl̄ apostoli fuerint q̄

sua doctrīna mentes hominū vt habitaū
dei essent ip̄auerunt. Per istos significati
possit q̄ p̄e suas ep̄ortacioēs animam eru-
dunt a p̄ccis abstrahunt viceūtib⁹ cenāt et
cōponunt vt sic ibi domin⁹ se deat et q̄escat
Qui autē vestimenta in via strauerunt ne p̄s a
sine imp̄inḡt sci martires sunt q̄ dū corpora
sua animarū videlicet tegumenta ppter deum
ad supplicia tradūt et p̄prio se carnis amictū
eruunt q̄si vestimenta sua sternūt iter sim-
pliorib⁹ suo sanguine ostēdentes p̄ qd ad
celestem iherusalem p̄venire possint. In via
demq; vestimenta sternūt q̄ exempla martiriū
secuti corpora sua per abstinentiam edomant.
vt dño iter ad mentem parent. vel exempla
bona sequentibus prebeant. Quia ergo ves-
timentum anime est corpus hoc vestimentū
substernimus aut per martiriū aut per ie-
xūtū aut etiam per boni op̄eris exercitium
et exemplū aut per cōtinētē propositū
Vel vestimenta anime diversorum colorū
sunt varietates diversarum virtutū que tūc
in via sternim⁹ quando ea in exemplū alijs
prebem⁹. felix illūs anima cuius v̄tutes
confundunt. et exiguūt in alijs vicia cōtra-
ria. Vestimenta etiā ob aduētū xpi in via
sterneat an tāquam conuersacionem p̄c-
cati deponere. Qui vero ramos de arbōrib⁹
cedebant et sternebant in via vt iter affine
planum et decorūt rediderent sancti confessio-
res sunt quidūm verba et sentencias vel ex-
empla patrum p̄cedētū de scripturis
carpentis in via dei ad auditoris animūt
venientis humili predicatione submittunt q̄
si de spiritualibus arbōrib⁹ ramos cedentes
celestis patie iter decant. Vel per illos
qui ramos oliue fecerat significantur qui cī-
ca opera misericordie se exercitant olua et
min dei misericordiam significat. Et per illos
qui famos p̄matum fecerant significantur.
qui circa victoriam temptationum intendūt
palma enim victoriam designat. Notat
autem bernardus hic triplex obsequium
cristo exhibeti. Primum quidē a iu-
mento cui dominus insūdet. secundum ab
hīs qui vestimenta in via prosterunt. ter-
tium ab hīs qui ramos de arbōrib⁹ cedunt.
Prelati ramos de arbōrib⁹ cedunt cū de si de et
obia abrābe & castitate ioseph⁹ d̄ māsuetudie
mōph⁹ ceteroꝝ qz scōtū v̄ntib⁹ pdicant. Se-
lales v̄ hoīes vestimenta p̄sternunt in via cū
expendūt in xpi obsequiū nō siquidē corpora h̄
q̄ adiacent et nātia sunt corporib⁹ quasi ve-
stimenta cū elemosinas lāgiunt & terrena sub-
stancia heliosi sunt iumentū iuxta aplm
glorificantes & portantes dominū in corpore suo

Hij sunt quā dicere possunt: ut iumentum factus sum apud te et ego semper te ēū. **O**mnes tē liquū ex eo qd habundat sibi mittunt et qd sine labore obsequuntur dñō. Solum vero iumentum semetipm expōnit eius obsequio. **O**mnes tamē si suo quisq; fideliter intentus fuerit ministerio proculdubio in processione sunt sat uadatis: et cum eo ī sanctam ciuitatem ingrediuntur. **T**res em̄ ppheta vidit saluandos: noē in archa fabricam tam̄os cedentes. iob huius mundi substanciam bene dispensantem: dñi elem̄ in vili edulio et labore abstinemē factū quasi iumentum. Cui autē in illa processione fit ihs pphimquorū cui de tribus ordinibus fit salus vicinorū: facile credo quisq; p̄t adūtere. **H**ec Bernh̄. turbe autē precedentes et sequentes. vtriusq; testamenti significant fidèles una vocē clamantes. Precessit quippe iudicis populus. secutus est gentilis. Et qd omnes qui fuerunt vel sunt fideles in cristum mediatorem dei et hominē crediderūt et credūt et qui p̄ceunt et qui sequuntur clamant salua nos obsecro. **V**nde beda. Sed qui pibat et qui sequebantur clamabant osanna. osanna autē lingua latina salua nos dicitur ab ipso em̄ salutem et priores queuerunt et presentes queunt: et benedictum qui venit in nomine dñi confitetur! quoniam una spes una fides est precedentium atq; sequentium populorum quem em̄ potes nostri ex iudicio populo ceteri diderunt atq; a mauerūt venturū. hunc nos et remisse credimus et amam⁹ eius qd desiderio accenditur ut eum facie ad faciem contēplemur. **V**nde et **C**ris. Qui precedebat semiores erant id est p̄narche et pphete ceteriq; sancti qui ante aduentum cristi de aduentu eius et predictarūt et cognoverunt. Dequentes autē iuiores id est apli martyres ceteriq; doctores qui post ascensum cristi de resurrectione eius et de ascensu vel de opibus eius predicauerūt et predican̄t. Et diuersis qdē in tribus fuerunt: tamen in omnibus unus exultacionis spiritus fuit. Et illi quādē ppheteantes de p̄venturo clamauerūt. benedictus qui venit in nomine dñi: isti autē laudantes clamant de aduentu cristi iam adimpleto. **H**ec **C**ris. Facta etiam cristi qdē quā media inter facta veteris testamenti et noui sunt īdeo tam turbā que precedebat ꝑ ea que sequebatur eum laudiabat: inquantū facta cristi sūt regula et exemplar eorū que in novo testamento sunt. et que a patribus veteris testamenti p̄figurata sunt. **V**nde etiam Bernh̄. Precedebat aliqui et viam dñō pavant: ipsi sunt qdē viam p̄ant dñō ad corda nostra qdē regūt et dirigūt vestros gressus in viam pacis. Alij seque-

bantur: et hi sunt qui p̄ptie inscience conscientia deuote sequuntur et adherent semper vestigijs precedentium. Erant qdē discipuli tangi domestici lateti eius adherentes ipsi sunt qdē in clausis soli deo vivunt semper adherentes ei et eius beneplacitum considerantes. **H**ec Bernhardus. Per istos etiam qui clamabant dicentes osanna filio dñi qdē significantur contemplatiū qdē magis deuocione orationum sunt intēti. In premissis ergo instruimus ut optibus et officijs que nobis magis competunt manifestam? nō em̄ omnibus omnia competit et īdeō ī ista processione cristi non unus omnia faciebat. sed alij ashnam et pullum adducebant. alij vestimenta sua eis imponebāt. alij iubilabant: et īdeo unusquisq; illud officiū debet assumere ad quos videt magis ydoneū se ēē. **S**urge igitur saluatoris filia tangi una de filiabus iherusalē int̄us et gē salomonem in honore quē sibi mater synagoga in ecclie nascentis misterium reuerēter exhibuit! ut infidēte aselli tergo vniuersorū dñm. velut cum tamis oliuarū atq; palmarum pietatis opibus virtutūq; triumphis iugiter comiteatis. **V**nde **A**ngelus infidētem asello celi et terre dñm comiteris tantaq; fieri pro te obstupescēs puerorum laudibus tuas miseras clamans et dices osanna filio dñi benedic tus qui venit in nomine dñi. Quod populus cristo cū laudibus obuiavit hec olim p̄ te rem dñi prefiguratū fuit: cui populus post cēgolye obuiās laudes exhibuit. Dñi p̄ abolum ad uersarium nostrum supauit. Iherusalē visio pacis interpretatur. p̄ quam fidelis anima designatur. Ad hāc saluator noster. omni hōta patus est venire: et nos ei ī occursum p̄ conūctionem debemus ire. Cū etiam laudes de cantamus qdē peccata nostra ī confessione recitamus. et tam̄os palmatū ī manib⁹ portamus qdē corpora nostra ī satisfactione castigamus. Insup et vestimenta nostra ī via sterminis quando temporalia paupibus erogamus: et cum florib⁹ ipsum honoramus qdē misericordie opibus et diuersis virtutib⁹ nos ornamus. Cr̄stum ihesum qdē venit ī nomine dñi benedicimus. quando pro beneficijs nob̄ collatis gracias agimus. Regni eum et dñm protestamur si omnia opera nostra cum timore dei et reuetencia operamur. Pharizei ergo ī uīdia cōcitati direxunt ad semetipos id est īter se et adiuicem. Videtis qdē nichil proficimus laborando et faciendo contra eum. Ecce mūndus totus post eū abiit. **S**ermo ē ppholic

ad exprimendum q̄ multi sequebantur cr̄is
tum prophetat sed nescientes per hoc em̄ fig
natur q̄ totus mundus erat eum seatur.
Hoc quidem secundū Augustinū est verbum
pharizeoz inuidicū v̄tdicat nichil profici-
mus sc̄i, in malitia nostra non valentes impa-
dire eum. Et sc̄m eundem Quid mirum et
et quid inuidet cea tue bā quā post eū abiit
mundus per quenī factus est mundus. Cr̄i
sostimus. autem vult q̄ hec sunt verba pha-
rizeorum credencium tamē oculū propter
metum iudeorum. et q̄ dicunt hoc ut retraz-
berent eos a persecuzione cr̄isti. Ac si diceret
Quantum ainq; infidiam in tanto hic auger-
tur et gloria eius intenditur. Quid ergo non
desistitis a tantis infidib; Quod quidē quasi
idem est cum consilio gamalielis de quo ba-
betur in actibus. Et quidam de turba pha-
rizeorum ex iudeia quam contra ipsum con-
ceperant deuotionem populi ad ipsum videte
et laudem eius audire non valentes dixerunt
ei. Magister increpa et rebibe discipulos
tuos et turbas te laudantes. Magistrum vo-
cant quem tamē ipsi docere volunt. Quasi
diceret Si tu iustus et bonus essem talē ap-
plausum sustinere nō deberes. Vile sit in ore
tuorum laus tua iteo eos increpa. **V**bi Beda
Mira iudeorum demencia quem in grā appels/
landum non dubitant quia vera docentem no-
uerat huius iphi discipulos quasi melius edoc-
ti redargentes autem eumq; corrigere
quos instituit suadent quē signis approban-
tibus deum clarescere vident. **N**ec Beda Do-
lebat isti de laudibus cr̄isti et primo de hoc
q̄ turbe dicebant ipsum benedictū cum ipi re-
putarent eum p̄ctatorem. Secundo quia
turbe dicebant eum regem cum iphi reputa-
rent eum valde ignobilem. Tercio quia tur-
be dicebant eum remisse in nomine domini cū
iphi reputarent eum nō esse a deo. vel missum
ab eo. Quibus ipse respondit et prophetiz-
zando de futuro se rationabiliter excusauit. Di-
co vobis quia si h̄i tacuerint lapides clama-
bunt. Quod et factū est. Nam quem ho-
mines vel timore vel prehedia confiteri trepida-
bant hunc duressima etiam elementa aperi-
te predicabant. Crucifijo enim domino di-
scipulis et notis eius per timore repressis et
laudem cr̄isti tacentib; terra mota petre scis-
se et monumenta agita quā si perlitentes tes-
timonium sanctitatis iphus cr̄isti moriētis
eum deum et totus mundi dominum clama-
bant et protestabant. In quo apparet duci-
cia iudeorum et hominū q̄ elementa cōpaci-
untur creatori suo et recognoscunt eum. Vel
misticē si tacuerint h̄i id est iudei lapides id

est gentiles admodum lapidis duci clama-
būt laudes cr̄isti q̄ factum est mortuo cr̄isto
quia iudeis mutis factis a laude eius genti-
les qui duci steriles et infructuosi erat ac lig-
na et lapides adorabant ad xp̄m couerū ipm
laudabāt et pdicabant q̄ ceterio et alij qui
erant cū eo vīlis tot signis sanctitatē xp̄i cō-
fessi sunt dientes. Vere fili⁹ dei erat iste vere
hic hō iustus erat. Cotidie ḡtiles clamāt et
in xp̄i virtute laudari non cessant iudeis ex-
magna pte cecatis et laude cr̄isti tacētibus.
Vel moraliter si tacuerint h̄i id est clericū la-
pides id est layci clamabunt et dēū bonis ope-
ribus laudabūt qd̄ etiam cotidie in p̄letis q;
videmus impletū. illi qui cr̄istum cum tan-
to triumpho suscepunt nō diu post contraria
in eo fecerūt. Turba enim mobilis est et more
fluctuū et ventoz mouetur. Quē modo veneā-
tur cōtra eum postea clamat et insurgit. **V**n
berh̄. Ab eodem ipso in eodem loco et ipso
tempore paucia diebus interpositis p̄mo cū
tanto triūpho suscepitus postea crucifixus est.
O qm dissimile est tolle tolle crucifige eū. et
benedict⁹ qui venit in nomine domini osanna in
excellis: qm dissimile rex isrl̄ et non habem⁹
regem nisi cesare q̄ dissimile iam viventis
et crux flores et spine. Cui pri⁹ vestimenta po-
sternebanū aliena ecce suis eruit et loris mit-
titur sup ea. De tibi amaritudo p̄torum nrōz
ppter que diluēda tanta amaritudo necessaria
est. **N**ec berh̄dus. Et q̄iūs cr̄istus sep̄ iher-
usalem ascenderit nunq̄ tamē aliquē hono-
rem sibi exhibet voluit nisi modo cū ad passi-
onem iuit ut ex hoc detur intelligi q̄ in mo-
te sanctorum non est dolor dum sibi p̄cūs gau-
dendum et q̄ sua passio erat sibi in gaudium
et in magnum festum et persecutions ppter
cr̄istum debemus gaudenter appetere. mūda-
nos autem honores vitare sicut fecit ipse q̄
regūm honorem fugit et ab locū passionis
gaudenter accessit et vt se non metitum pa-
ti de mōstraret et vt ille quā est in magnis ho-
noribus vel diuīchis constitutus semper me-
motiam mortis habeat quia vadit ad mortē
et nichil hinc ppter sarcum portabit secum
et qui tenet corpus suum in delichis et oena-
tibus cogitet quia vadit ad mortem ubi ver-
mes corpus comedent et lacerasbunt. Item
vt doceret q̄ regnum suum de hoc mūdo nō
esset ad quod profecto triumpho passionis
et gloria resurrectionis peruenit. **V**nde beda
Legimus in euanglio Iohannis quā refec-
te de quinq; pambis et duobus pīcib; tur-
be voluerunt rapere ih̄m et constituere eū regē
S̄ ne hoc pīcere possent ip̄e in monte fugien-
do pdicauit nūc at ubi passus ierosolimam

venit non refugit eos qui se regem faciunt q̄
azimur glorifico & p̄mis dei filio ac rege dig-
nis ad ciuitatem regiam ducent non reprimit
vices eoz qui regnum patricarche dāuid in eo
restuādam et p̄sce bādictionis dona recu-
peanda concinuit: **Vt** quid ergo quod prius
fugiendo declināvit modo libens amplecti
regnum q̄; qđ abhuc victurus in mundo sus-
cipere nolat iam exiit ad passionem cui
cis de mundo nō negavit suscipe nisi vt ap-
pe doceret quia non t̄p̄alis et terrem in terris
sed eterni in celis rex esset impēn ad qđ pro-
fecto regnum p̄ contemptum in x̄tis et gloriā
resurrectionis et triumphum ascensionis pue-
nit hinc est enim q̄ post resurrectionē ap-
parens discipulis ait **D**ata est mihi omnia
potestas in celo et in terra et cetera eius de loci
Nec **Beda:**

Oratio
Generalis glorie signum domine fecisti
Quando ante sex dies pasche venies
 in iherusalem clemēcie et serenitatis vultus
 gloriam reuelasti vt occurret tibi obuiām
 turbe cum florib⁹ et palmis letantes et quam
 videbant maiestate cōfidentes dicendo osan-
 na filio dāuid bādictus qui rem in nomine
 domini. **P**recor et obsecro domine p̄ faciam
 ea et op̄a tua noli me reprobare a pueris tu-
 is sed ostende mihi lumen glorie tue. vt re-
 pleatur os meum tua laude et cantem gloriam
 tua in tota die. **Amen.**

Defletu domini sup iherusalem et inges-
 su in eam!

Ca **XXVIII.**

Miscuit autem domin⁹ cū
 predicta leticia et fletu nec
 sive misericordis oblitus cum
 turba de prometet cantu,
 ipse super exadiū citatis af-
 sumptus lamentū. Miserebat
 enim eorū qui omnes homines saluari vult
 quod nobis non paruissest nisi p̄ aliquod hu-
 manum signum cūdōis fieret: **E**ffuse em̄ la-
 crime sunt signum tristiae. **Vnde** istud euā-
 gelium in mense augūsto de cantatur quia ci-
 uitas iherusalem in isto mense prius a habu-
 godonosor dēm a romānis destruta fuisse in-
 uenitur fletu et tanto honore sibi exhibito lacrimas voluit comiscere vt ostēderet
 quia humana leticia cito in fletu convertitur
 et q̄ omnia gaudia et honores mundi lacri-
 mas et dolorib⁹ sunt admixta. **I**n celo quādā
 sunt omnia pura in mundo omnia misera in in-
 ferno omnia lugubria id est lebilis, vel lugu-
 lenta id est luto plena sordida vel fetida **I**ta
 ab dāndū exemplū prelatis q̄ quando al-
 sumuntur ad honores procurā populi poena
 debent fletu suam imperfectionem et populi de-

fectionem q̄ gaudere de sublimacōe tempali
Item vt leticiam mundanam salubri tristici
 at p̄eū est enim mundana leticia sicut vimū
 purum quod cito mebriat nisi temperatur me-
 ditacione in x̄tis vel recordacione aduersi fu-
 turi **Vnde** **Eccle:** **I**n die bonitatis ne immemor
 his malorum **V**ic ego a p̄ iniquitatē non solū
 corporis gressu sed etiam cō passiōis affectu
 iherusalem in qua diuī viguerat cultus diuin⁹
 vides non tantum oculo corporis ciuitatem et
 exteriōrem eius pulchritudinem sed etiā oculi
 diuinitatis ipsam impiam ciuitatem in suā
 necem conspirantem et prouidens eius casum
 et subversionem non de sua moerte quam illi
 machinabant sed de illius ruina et perditōe
 fleuit fletu compassionis sup illam tum p̄t
 mala culpe que sibi multiplicata fuerant tum
 p̄pter mala pene que super ciuitatem et popu-
 lum futura iminebant dicens. **Q**uia si cognoscō
 uilles sc̄ ea que ego sup te ventura cognosco
 et tu scilicet fletes metu tuā tuā que mō-
 do exultas **H**ic aut ego inquit fleo qui omnia
 video et futura cognosco sic et tu fletes si nūc
 ventura videres que modo quia nescis qđ im-
 minet exultas. **Q**uia fons pietatis erat lacri-
 mas continere non poterat. **N**ec edificia plā-
 rit patientiū sed subversionem animarū. **C**ur ve-
 ro modo exultat ostenditur cum subditur **E**t
 quidem in hac die tua. id est in hac prosperi-
 tatis claritates et mōdo modico tempore tibi
 p̄sp̄ero in quo facies voluptatem tuam assunt
 tibi ea que ad pacem tibi sunt non pectoris
 nec etermitatis sed tuis solum et modico te-
 pore duraturam et ideo nunc gaudes quia in
 minēcia nō vides. **C**ū enim se carnis voluptati
 bus daret et ventura nō prosperaret in die
 sua que ad pacem ei esse poterat habebat. **E**st
 namque mundana pax quam diligunt imp̄i
 ve sine timore peccant et libere suis voluptati-
 bus vident de qua in politicis dicēt q̄ rubigi-
 nem contrahunt sicut ferrum pacē ducentes et
 attende quia temp⁹ prosperitatis significat
 hic noīe diei singulaite postea vero dies ad
 ueritatis pluraliter quia modica fuit prospe-
 ritas in compacione aduersitatis. **C**ur autem
 bona p̄icia ad pacem habuerit manifestacōe
 cum subiungitur. **N**unc autē q̄ si modico p̄nti
 tempore prosperitatis et pacis abscondita sit
 ab oculis tuis tam corporalibus q̄ spiritua-
 libus scilicet mala que ventura sunt tibi pre-
 sens enim prosperitas facit ne consideretur
 et precautēatur futura aduersitas cito autem
 manifestabūt et in brevē quia gaudium p̄po-
 citate ad instar est puncti. **S**i enim a cordis
 eius oculis mala minēcia abscondita nō
 essent sic leta in p̄sentib⁹ prosperis nō fuisse

Cuius pena que de romanis principib⁹ immi
nebat adiuneta est cum dicitur. Quia veniet
dies tribulacionum in te. id est contra te
et circa abut te inimici tui sciz p̄cipes ro
mani vallo et circuitu scilicet cōtatenatura de
lignis et palis facta et hoc factū fuit in vī
dictam quia caput cristi iudei circū dederunt
spine a corona et circa abunt te sua potēcia
corporali et hoc in vindictam quia iudei circū
dederunt cristum in oto cum gladijs et fusti
bus et coangustabunt te vndiqz scilicet cō
cludendo et prohibendo int̄ dū et exitum ita
ut nulla sit euachonis via Tanta autē fuit ci
uitatis angustia ut carnes filiorum mandu
cent et hoc in vindictam quoniam sicienti
cristo acetum in cruce dederūt. Et ad teriā p
sternent te turres et loca munitiona diruendo
et cuncta edificia ad terram dei ciendo et hoc
in vindictam quia corpus cristi mortuū opri
tuit sepeliti in terra et filios iūos id ē iudeos
qui in te sunt geniti seu habitatores tuos p
sternunt ad terram aliquos occidendo alijs
captiuando et hoc in vindictam quia cristi fi
lios apostolos persecuti sunt et non relinquent
in te lapidem super lapidem scilicet funditus
euertendo et post omnia in perpetuum sunt dis
persi quia noluerunt sub alis cristi in fide ec
clesie congregari Cū etiam ex quā culpa fuit
pena illata subiungitur eo q̄ non cognoue
ris quia malaicia et inuidia exercitante cognos
cere noluerūt tempus visitacionis tue id est
mei abuentus in carnem vni enim visurus et
saluatorus te Quod si cognosceres et in me
crederes essem pacata romanis et ab omnibus
erupta periculis Si enim tempus gracie p̄ ad
uentu cristi cognouissent cristo credidissent
nec supra dictas calamitates sustinuerint si
aut omnes qui in cristi crediderunt sic eua
serunt Secundum sensum allegoricum ciui
tas hec est ecclesia que tempore anticristi sic
angustiabitur et prosternetur q̄ pauci au
debunt se cristianos confiteri Quam eccl
esiā cristus visitat quando cumqz ad bonum
eam exigit Sed ecclesia pro maiori p̄ te no
cognoscit hoc cum effectu quod anticristi per
securio super eam veniet ad purgacionem elec
torum et dapanationem reproborum Secundū
vero sensum mortalem ista ciuitas est aia pec
atoris super quam flet cristus fletu cōpas
fionis Si vero consideraret anima statum sue
culpe et quem statum penarū in futuro expet
tet ipsa cum cristo semetipsum plāgeret Sz
peccati delectacio tollit mortis repente con
sideracionem districti iudicij timorem et pena
rum inferni anxietatem Que vallat in mo
re et angustiabitur a spiritibus malignis vt

euadendum adicātū inuenire non possit et e
filii prosterrentur id est cogitationes quibus
promittebat hbi longam vitam honores di
uicias et viuusmodi fructus et non relinq
tur in ea lapis super lapidem quia omnis ab
illa cogitationum suatum constructio dissipate
bitur eo q̄ non cognoverit tempus visitacio
nis sue cum dominus eam inuaret ad emen
dacionem vite Vnde secundū Gregorium q̄
iuxta historiam dominus semel egit hoc co
tidie p̄ electos suos in ecclesia agit Plan
git enim reprobos quā nesciunt cur plangā
tur sed in malis exultant et letantur Qui si
dampnationem suam que eis inimic⁹ preu
derent semetiplos cum lacrimis electoru⁹ plā
gerent Qui in perueritate sua diē in suam hab
ent cum pace quia transitorio gaudent in
tempore et nulla venture pene terretur formi
dine Supplicia autem sequentia nūc ab oc
culis eorum abscondita sunt quia futura que
tempore leticiam p̄ turbat preudere re
fugiunt Vnde et si qua est presentis tempo
ris ita est agenda leticia ut nunquam amari
tudo sequentis iudicij recedat a memoria
Vnement autem dies quando ad vlcionem et
supplicia ducentur quia non cognoverunt te
pus visitacionis sue peruersam enim animā
deus visitat cotidie precepto aliquando fla
gello alicui vero miraculo ut et reia q̄ nescie
bat audiat et aut dolore cōpuncta redat aut
bñficijs deuicta malū qd fecit erubescat Sz
q̄ supbiens cōpnit et visitacōis sue cōpus
non cognoscit illis i extremo vite inimic⁹ tra
ditur cum q̄bo in eterno iudicō dāpnacōis p
petue societate colligat Vnde cogitandū valde ē
quantū erit nobis terribil bona nre resolu
mis q̄ pauc⁹ mentis q̄ta tūc omniū malorum
memoria que obliuio transalte felicitatis q̄
formido et consideratio iudicis Quid ergo
esse nobis de presentibus ad delectacionem
debet quando simul cūctis transeuntibus nō
valet transire quod iniminet Quando et hoc
funditus finitur quod diligatur et illud inci
pit ut dolere nūc finitur Preter hanc
sentenciam Gregorij possunt predicta et
aliter accipi Nam mortaliter in culpa pe
ccator Primo vallatur p̄ hostis suggestio
nem exteriorē Secundo circumdatur p̄
intentionē carnis impulsionem Tercio co
gustatur p̄ delectacōis inflammatiōnē Quā
to ad terram prostermitur p̄ consensum in
teriorē Quinto filii occiduntur p̄ operū
bonorum mortificationem Septo omni
no diruitur p̄ peccati perpetuationem exter
iorē In pena vero Primo vallatur p̄
exteriorē tribulacionē Secundo circumdatue

per appr̄ij cor̄ potis infirmitatem tertio angustatur per ai et conscientie anxietae quarto ad terram prostenitur per salutis desperationē quinto filij occiduntur per appinchorū dolore et solacionem. septo totaliter evertitur per mortem. In morte quoq; vallatur et circundatur a demonibus coangustatur a peccatis demones enim omnia peccata nō solum operis veruetiam locutionis et cogitationis ad memoriā hibi reuocant ut ad desperationē trahat. Tunc etiam ad terram pstermitur quia corpus incineratur et anima ī infernum detruitur et filij. id est opera vel imitatores cuius ut sint secum in pena sicut fuerunt in culpa et lapis sup lapidem non relinquitur id est cogitatio super cogitationem q contra eum non adducatur quia secundum Gregorii ab anima peruersa omnis constructio cogitationum dissipatur tunc enim ut in psalmo dicit omnes cogitationes impiorum peribunt et omnes machinationes cessabunt. Fleuit ergo nunc bonus dominus ihesus sed et pro summe pietatis dulcedine reseranda ipse fons totius misericordie non solum semel sed pluries fleuit et ex illis piissimis oculis ad omnium expiationē peccatorum lacrimarum fluenta vberume manā do effudit Legitur enim dominus ihesus fleuis se primo ex infantili necessitate in nativitate secundum illud sapientie. Primam vīcem similem omnibus emisi plorans. Vnde cantat ecclesia Vagit infans inter arta positus presepia. Secundo ex immenso amore in lazari suscitacione ex nimia compassione Tercio in hac solempni processione. Quarto ex intimo dolore in sua passione pretes cum lacrimis offerentes ad deum. Hec sunt quatuor flumina s paradise egredientia ab oculis mundi ablucionem reficiacionem potionem et foundationē. His quatuor fletur saluatoris post sunt referri ad quatuor species fletus que quatuor fluij paradisi animam irritant et secundant. primus est fletus pro incolatu presentis misericordie secundus est fletus compunctionis Tertiū passionis Quartus pro dilatatione patie. primam fletus specie ī significat fletus infancie saluatoris. Vnde Aug. Puer qui nascitur intripit a ploratu lacrime st testes misericordi loquuntur et iam prophetis. Fletus ī cruce signat fletus compunctionis que debent habere illi q sūt in cruce penitentie. Vnde Aug. Sciat se culpabiliter durū qui deflet mortem amici vel dampna te te talis et dolore peccati non ostendit in lacrimis fletus super destructionem ciuitatis signat fletum quo fletur delemus super misericordiam talam mitatib; et animarū ruinis et perditionib; Vnde Job. Flebam super eo qui

afflictus erat rē. Fletus super lazatum quā ad vitam erat truocandus et cui gloria erat diffrenda signat fletum pro dilatatione patie. Unū psalmista Heu michi quia incolatus meus prolongatus est. In fletu autē domini ostendit quantū flete debeant qui nunq; peccant quando sic fletur qui nunq; peccauit. Unde cassiodorus. Ob i p̄t̄ceps tanta afflictione plagebat quis illo fiente non fletet eo gemente nō gereret. Et notandum q̄ se p̄t̄em mala quasi ventura sūt peccati p̄que si ea cogitaret ad fletum incitari posset. Primum est spoliatio omnium que fit ei in morte de quibus nichil se aūm feret. Secundū est occursum inimicorum qui apprehendent eum inter augustias. Terciū est amissio status penitendi et misericordiam cōsequendi. Quartū est magna confusio cuius confessionis causa poterit esse operū denudatio vel beneficiorū cristi expibracio vel dei et sanctorū deriso. Quintū est separatio te prototū ab electis. Sextū ē exclusio a glā. Septimū est gehennalis pene uniseria. Et valde fletendum est pro peccatis ppter multa q̄ peccata inducunt peccati tibi. Per peccata cū homo deum offendit consorcium sanctorū et angelorum amittit suffragia ecclie perdit animam interficit dyabolo se subicit et in infernum se dimergit. Conspice igit̄ bene ipsū dominum ihesum nunc fluentem et si potes fletas cum eo flet em largiter et fortiter quia non simulare sed vere de ipsis dolebat. Orde em amato dolebat et flebat illoꝝ p̄culum et niale et ex diu tempore quia non cognoverunt tempus visitacionis sue quando p̄ incarnationis misterium visitauit eos oriens ex alto ut ipsum dominum ac predicationem eius recipierent sed magis v̄sq; admortem eum p̄seauerūt. O cor ducum resanum et impium et tamq; vera vita priuatam omnino plangendum ac more frenetici fiente super te sapientia patris in tantis miseriis letaris et ridet. Considera lacrimantem medicum tuum et vt luctum vñigeniti fac tibi planctum amatum. Debuit quasi torrentem lacrimas per diem et noctem non des requie tibi nec taceat pupilla oculi tui. Conspice etiam discipulos qui libenter et diligenter vadunt semper iuxta cum timore tamen et reverentia Ipsi sui barones et milites comites domicelli et dexteratores. Nec debes credere q̄ ipso fiente alij se potuerint a lacrimis contineare. Nobis fratres isti lacrime domini sunt ut magistrum imitemur et ab hec tanto preceptore nostro discamus quid in nostrovū inimicorum morte et ruina agere debeamus. Vnde et ipse ait Diligite inimicos vestros benefacite b̄is q̄ oderunt

ws et orate pro pseguentibz ws et calump
mantibus vobis. Non tantum mures ciuita
tis perire sed et animarū tuam et perdicā
onem flebat ihesus nobis qz exemplum da
bat quid in tali negotio facere debamus. Cū
peccatorem aliquē in eternam perditionem ru
ere videmus. De tali enim domini nostri ihu
cristi exempla se quētes nos quoqz flete de
bemus et tanto amplius flete qz ipse de se
ipso flete ignorat. Si enim infirmitates in
telligeret et calamitas que ei superuenture
sunt cognoscet utiqz et ipse plus alijs de se
fletet. Iste fletus domini compacientis ciuitati
de miseria que illi imminebat prefigura
tus fuit olim in lamentacionibus iheremie q
desolacionem eiusdem ciuitatis per romanos
futuram deflebat. Sic et nos in afflictione p
rimorum etiā inimicorum ex copassione fle
re debemus exemplo christi qui copassus est su
is inimicis. Plus est compati afflictis qz bo
na tempalia erogare et impossibile est illum
graciam et misericordiam non metiri qui scit
afflictis compati et eorum peccata deflece. In
trauit ergo ihesus iherosolimā cum isto tri
umpho et honore turbatum per supradictam
portam auream que est ad pedes templi a p
te vallis iosaphat. Hoc secundum Cris. Ipse faci
ebat non pompam quandā ostendens sed et
apparcam implens et discipulos ppter moe
tem conticatos consolans et monstrans qm
hoc patitur volens Vbi rabanus. Hic introi
tus eius in iherusalem fuit ante quinqz dies
pasche ubi notanda est concordia non solum
in rebus sed etiam in tē pribus veteris et no
ui testamēti. Decima ēnī die mensis pmi
aznūz qui in pascha immolareetur domū in
trodiū iussus est qz et dominus decima eius
dēm mēns hoc est ante quinqz dies pasche
ciuitatem in qua paretur erat ingressus. It
cum intrasset ihesus iherosolimā ut exhibi
beret salutem cōmota est vniuersa ciuitas di
cens. Quis est hic. per hoc significatum fuit
qz intrante ihesu iherusalē celestē angeli dic
turi erant quis est iste rex glorie. Unde orig
Sed et quando intrauit ihesus iherosolimā ve
tam ad māantes virtutes celestes dicebant.
Quis est iste rex glorie. Hec orig. Dicebant
ergo. Quis est hic. Quasi diceret. Iste non ē
talibz ac tantus qz talia deberent sibi exhiberi.
Mirabatur enim turbe frequentiam nesci
tēs de eo veritatem cui obuiam cum laudibz
occurrunt. Vñ cri. Merito cōmouebantur
videntes rem mirabilem. Homo laudabatur
quasi deus sed deus laudabatur in homine.
Puto autem qz nec iphi qui laudabant sci
ebant quid laudabant sed spiritus subito

ingressū in eos nesciente anima veritatis ver
ba fundebat. Hec Cris. Pr̄tic̄es itaqz sacer
dotum et maiores indignabantur de reuerēcia
cristo exhibita et ob hoc tota ciuitas dicitur
esse cōmota quia factum maioriū dicitur esse
factum totius ciuitatis vel alterius ciuitatis.
Populi autē id est simplicis et vulgares qz
rationem de cōtratio reddentes dicebant. Hic
est ihesus propheta a nazareth galilee ymmo
dominus prophetarum et ideo sc̄ merito debet
honorari. Ecce confessio dei a minoribz incipit
vt ad maiores puemiat. Vbi Ihero. Alijs at
ambigentibz vel interrogantibz vtilis plebe
ula confitetur qz hic est ihesus propheta a na
zareth galilee. A minoribz incipiunt vt ad
maiora puemiat. Prophetā enim eum dicit
quem moyses sui simile dixerat esse venturū
a nazaret aut galilee quia ibi educatus fue
rat vt flos campi nutritus in flore virtutum.
Hec Ihero. Et post qz dominus ingressus est
iherusalem remisit animalia ad locū suum.
Memoriam huius processionis dominice re
colit ecclesia illa die. Egregiunt ēm fideles
cum tamis quasi obuiā domino extra muros
vel septa usqz et ad crucem aliquā vadunt i qua
et ramos quos gestant affigētes deponunt
qz si diceret ecclesia. michi aut abhī gloriati
mīhi in cruce domini nostri ihesu christi. Quan
do autem ideo eunt et usqz ad crucem quasi
hic ostendatur eis non esse sperandū in qn
talibz gloria mūdi quia extrema gaudij luc
tus occupat et deinde cum cruce in ciuitatem
regreduntur pro eadem significacione illa die
gaudio processionis subditur euangelium do
minice passionis forte quia et dominus exul
tationi inseruit lamentum et nos processio
passionem quia passio fuit causa euersionis
pro qua fleuit. In proximo ergo bella actus
et de hostibz triumphatus cum triumpho
et gloria et ad impiam ciuitatem et ad locum
certaminis dominus venit et certus de victo
ria ante bellum qz fieri non solet triumphū
suscepit. Unde et tam palmarum cum quibz
gloriose susceptus est p̄p̄inquam victoriā sus
per pr̄incipem mundi signant. Nodie ergo ma
ter ecclesia duas recolit processiones. Prima
fuit qua iudei christum a monte oliveti usqz
iherusalem cum tamis olivarum et palmarū
et magnis canticis associauerint et ista pro
cessio magne reuerēcie et honoris fuit et hac
ecclesia in euangelio hodierno representat.
Secunda est qua iudei christum ab iherusalē
ad montem calvarie tū magnis obprobriis
et ierisonibus deduxerunt et ista processio
fuit magne ignominie et doloris et hanc re
presentat ecclesia in passione hodierna. In

In isti processionibus ostenditur magna inuidie multiplicitas voluntatis Nam in prima cum magna reverentia et deuocione ipsum supra asellum posuerunt in secunda ipsum cum magna ignominia in patibulo suspendebant. In prima vestimenta sua in via seauerunt in secunda a christi suis vestibus expoliaverunt. In prima ramos oliuarum et palmarum sibi obuiam portauerunt in secunda spinas accusissimas eius capiti affixerunt. In prima appellauerunt eum regem in secunda non habentes regem nisi cesare. In prima appellauerunt cum saluatore rem dicentes osanna id est salua obsecro. in secunda ne gauerant ipsum saluatorem quod dixerunt qui etiam se ipsum salvare non potest. In prima direxerunt ipsum esse benedictum et in nomine domini scilicet patris venisse in mundum. in secunda direxerunt ipsum esse maleficiorem et inde o se tradidisse eum et crucis patibulo effigendum. Ecce quanta inabilitas in istis fuit quia quem tantum honorauerunt post modicum ignominiose tractauerunt. Sed propter glorie processionem maiorem in habuit ex consequenti ritu pericolo confusorem. Unde Bernh. Quid fuit quod processione habere voluit. qui mox futuram nouerat passionem processio quidem metico representatur hodie: quod hodie facta fuit. passio vero cur addita est quam septa feria constat esse seutam forte ut amari et passio quam processio processisset. Et iterum. Non sine causa tam noua processio quidam coniunctione additae passioni. Nam processio plausum habet passio vero placitum. Videamus quid conferat ista coniunctio. Utique ut discamus in nulla vnguis huic seculi leticia habere fiduciam scientes quoniam extrema gaudij luctus occupat sed in die non notum non immemores finis malorum. Hunc enim mixtum est presens seculum non seculis tantum sed etiam spiritualibus virtutis. Ideo qui cepit prius facere quod docere non modo verbis sed etiam exemplis ostendens quod omnis caro fenu et omnis gloria eius quasi flos seni processionis voluit gloria sublimata quod sibi immixtum cognovit diem ignosco filii me passio omnis. Spiritualibus autem spiritualia compentes in processione quidem celestis patrie representationis gloriam passionem vero monstram viam. In processione capiemur in nubibus obuiam christo in aera. quando suscipietur in celsti iherusalem christus dominus a plauditis et acclamatibus vndeque populis utrūque testamēti quālī qui precedebant et quā sequebantur benedictus qui venit in nomine domini. In processione considerasti quo pro-

petrandum sit disce in passione quo eundum fit. Tribulatio enim presentis via vite est via glorie via regni tollerabilem proinde laborem passionis reddit gloria processus quoniam amata nichil est difficile. **Hec Bernhardus.**

Oratio

Domine ihesu christe qui verbo et exemplo magis doceisti nos flere quoniam ride te obsecro te per beatissimas lacrimas et oculis misericordias tuas doce me. ut peccata mea et peccata inimicorum spideam et cognoscam neminem mei sic demonum suggestiones temptationum tristis per luxurias et carnales voluptates circumcidunt coangustet et ad terram prosterat me ut filios scilicet sensus cogitatus et actus meos et ordinem vir tutum destruant ut inde laudem te et confiteat nomini tuo alatus. Amen.

De ciectione vendicium et clementium de templo. **Ca.** **XIX**

Tem autem ihesu directe ad templum et intravit in ipsum. Vbi nota quod templum accipitur alicuius a domo templi quod dividebatur in duas partes una pars vocabatur sanctum. Vbi prope ostium sancti sanctorum erat altare incensum seu thymiamatis auto tectum mensa apositionis et candelabrum. alia pars sanctum sanctorum ubi erat arca testamenti et duo cherubim. Illam partem que dicebatur sanctum intrabant cotidie sacerdotes ad offerendum incensum et nulli alii. Intra sanctum sanctorum solus sumptus pontifex intrabat et semel in anno. Aliquando autem accipitur templum large pro quod ad amplexum quadrata annorum internum in uno clausa et dicebatur atrium sacerdotum ubi sub diuino eate altare holocastrorum erat cooptum. et istud intrabant non solum sacerdotes sed etiam leuita eos in exercitacione et ablutione hostiarum et censimilibus adiuuantes. vulgares autem homines illud non intrabant sed ad hostium illius atrij animalia vivia sacerdotibus offerebant. Ista autem duo loca non intrauit christus quia non eate sacerdos nec leuita sed preter ista duo loca erat adhuc duo alia ubi homines sub duobus in oratione erant et in uno vici et in alio mulieres orabant. et ista atria vocabantur nomine templi et de hoc dicitur quod ihesus intrauit in templum dei ac petrus et iohannes ascenderat in templum ad bosca orationis nonam. Intrauit autem ihesus protinus in templum precipue propter tria. Primo secundum bedam. ut doceret nos formam religionis quod sequamur scilicet ut quoque pugnamus primo dominum orationis omissi si ibi est adeamus et per orationes deo commendatus sic ad agenda negotia secundamus. Secundo

quia locis publicis etat ubi posset inuenit ostendens se non iniuste sed sponte pati Tercio vt ostenderet q̄ ruma vrbis et populi p̄ qua fleuerat maxime ex sacerdoticula culpa fuit et inde radix predicationis processit! Hoc profecto innocentia cum post malorum iniuriam enarrationem protinus templum ingressus est vt de illo vendentes et ementes eiceret in signum q̄ sacerdotes sanḡ indigant̄ essent de templo et officio eiendi: Si autem templum est in ciuitate ita vita sacerdotum in plebe Vnde secundum Glosam Symonia sacerdotum causa fuit destructio mis iudeorum. Sacerdotes enim auaricie sue consulentes in porticibus et atrijs templi hostias cuiuscumq; generis vendebant nemantes victimas non habentes nichil offerrent si hostias presto non inueniret et hoc faciebant ut vendita iterum oblatā recipere.

Et ne pauperes non solum hostias sed et vnde emerent non habentes exausacionem pecunie non habite pretenderent posuerant ibi nummularios qui inutuam sub caucione et spe aliius domi pecuniam darent Sed quia lex non paciebatur ut a fratribus suis visitas acciperent ideo quod non audebant dare ad usuram dabant nomine collibiarū ut sic pro nummularijs collibistas ficerent Collibia autem dicuntur apud eos vilia munuscula ut ceteris et vne passe et pomorum et bīs similia Collibiste igitur licet pro illa actione modacione pecunie nō recipient pecuniam ultra sortem recipiebant tamen munera vel remia quasi quod in numero nō licebat in hijs cebus q̄ nummis coemunē licet q̄ prohibuit ezechiel dicens Usuram et omnem super abundantiam non accipietis Sic et hodie multi predictis sunt similes usuram et symiam sī nomie caritatis vel gratitudinis palliantes Valde piculo sum est munera accipere quia hoc est libertatem vendere Vnde seneca Quedam gratuita nob̄ videtur que carissime constat pro quibus nosmetipso impendimus que emere nollemus Sin nobis domus nostra pro illis esset banda si amenū aliquod fructuolum re prediū Ideo nichil est auiq; sepius: Nostri essemus si ista nostra non essent Quisquis nostrum turam agere vitam volat ista viscata beneficia deuitet in quibus miserimi fallimur Sapientis cum primo videt munuscula atque a beato sugit et scit magna puero constare vilem p̄dam magno p̄commodo luimus Beneficium accipere libertatem vendere est Vnde seneca. Vbi Christus: Hoc est proprium boni filij ut verius p̄mo. ad dominum arreteret patris. et illi honore redderet qui genuit eū

Et tu imitator christi factus etiam in aliquam ingressus fuoris ciuitatem Primum an omnem actum ad ecclesiam curas et hoc erat boni medici ut ingressus ad infirmam ciuitatem sanandam primum ad originem passionis intenderet Nam hanc de templo omne bonum egreditur sic et de templo omne malum procedit: Quemadmodum medicus quando p̄num ingreditur ad infirmum de stomacho eius interrogat et cum componere festinat quia si stomachus sanus fuerit totum corpū validum erit si autem dissipatus fuerit totū corpus infirmum est ita si sacerdotium integrum fuerit tota ecclesia floret si autem corruptum fuerit fides marcida est Cor enim et stomachus sacerdotium intelligitur quia in rebus spirituali per eos totus populus gubernatur Sicut enim cor sapientie locus est ita sacerdotes receptacula sunt sapientie spiritualis Et hanc stomachus accipiens cibū coquit cum in semetipso Et per totum corpus dispergit sic et sacerdotes accipiunt scientiam sermonis per scripturas ex deo coquentes eam in se id est tractantes et meditantes apud se vniuerso populo subministrant Vide ergo sacerdotes quo vos componitis in verbo et opere quoniam hanc in corpore si aliquod infirmatum fuerit membrū non omnino languet et stomachus si autem stomachus languescit omnia membra inueniuntur infirma si aliquis christianorum peccauit non omnino peccant sacerdotes si autem sacerdotes fuerint in peccatis totus populus convectus ad peccandum Ideo unusquisque christianorum pro suo peccato dat rationem sacerdotes autem non tantum pro suis sed et pro omnibus peccatis daturi sunt rationem Videlicet artem pallentibus folijs marcidam intellectus studiosus agricultura q̄ lesionem in vidente habet: Nam vere quemadmodum cum videtis artem pallentibus folijs marcidā intelligis quia aliquā culpam habet erga radicem Ita cum videris populum indisciplinatum et irreligiosum sī dubio cognosce quia sacerdotium eius non est sanum Vnde Christus stimus Valde ergo defledi sunt clericū quādo cadunt quia eorum casus est magis periculosus Vnde Christostimus Nichil in tantum destruit ecclesiam dei hanc clericos laycū esse detestores Cernens ergo dominus in domo patris sui negociancem seu latrociniū istiusmodi ardore spiritus concitatus fecit sibi flagellum de fumiculis et elecit ipse dominus templi vendentes et ementes de templo cum hostijs suis et mensas trapezētarum et cathedras vendencium colubas euētit nec aliquod

vas deo non dicatum et sacramentum mercandi gratia per templum transferri permisit Interdixit quidem de va his mercacionis et humanis usibus applicandis non de va his deo dicatis quia vasa diuina cultui deputata debebat ibi et non alia esse Ergo nec copiam vel alia ut filia communia per ecclesiam debent deportari Vnde Beda De va his dicit illis quod mercandi gratia inferabantur Ceterum absit ut vasa deo dicata dominus ciceret de templo vel introferri pro hibet in templum sed posse ubi futuri sui examinis insigne pretendit exemplum immunda et apprehensa eliminat vasa de templo ac ne amplius inferantur prohibet quando non solum de ecclesia omnes repellat ac detuebat reprobos verum metiam ne ultra ad turbam ecclesiam intrent eterno eos vestere compescit Sed et in presenti hec est vera dominus domini id est cor fidelium purificatio ut non tantum peccata que metat diuinitus immissa compunctionollat sed etiam ne ultra repetantur diuina ieiunia gracia perseverans adiuvet Hec Beda Et hec fuit secunda electio His enim legitur dominus hoc fecisse ab significandum quod eiciendi sunt tales ab ecclesia militante per sententiam et a triumphante per penam Vbi theophb. Hoc etiam dominus fecit in principio predicationis sue et nunc iterum illud fecit quod ad crimen et in maximam rebagucionem iudeorum redditum dat quia non fuerunt ex priori admonitione castigati et cum dominus hec contiens fecerit ipsi minime se cohererunt Vnde Crisostomus In quo maior est accusatio iudeorum quam culbis hoc idem fecisset morabantur tamen in sua dementia Hec Crisostomus Vnde in prima electione eiecit tantum vendentes hic autem durus agendo etiam ementes qui numero erant plures In prima etiam expulsione eos appellaverat negotiatores sed ut statim patet hic acris reprehendendo appellat latrones dans per hoc exemplum prelati quod duces debent arguere secundum peccatum quem primum quia grauius est ceteris patibus ratione iniquitudinis Hic etiam et in prima electione maior seriositas et rigor et austernitas de christo exprimitur quod nullos alibi de eo legitur quod Scdm Crisostomum In apprehensionibus esse quempiam pacientem est laudabile iniurias autem dei dissimilare nimis est impium Vnde christus iniurias suas pacienter sustinuit iniurias autem patris sui nullatenus dissimilauit Hec flagellacio et electione malorum de templo olim pfigurata fuit in heliodoro quem audacter manu armata templum intulisset ut illud spoliaret quidam aduententes eum

flagellauerunt et eum mortuum delinquerunt Heliodorus flagellatus fuit propter templi spoliationem iudei propter usum palliationem Moraliter autem per hunc actum christi datur intelligi quod deus cotidie suam ecclesiam intrat et qualiter ibi unusquisque conuersetur attendit Caveamus ergo ne in ea rishbus et fabulis vel alijs illicitis vacemus ne imprudentius veniens nos flagellet et de ecclesia sua ac demum de regno eiciat et expellat Nam qui peccata peccatis addit quasi funem quobis vel in futuro flagellatur vel ligetur connectit fumiculi ergo quibus mali eiuntur sunt incrementa actionum malorum quia summae peccatorum suorum unusquisque constingitur Vnde Aug. Ergo quando aliquid paciuntur propter iniquitates suas hinc qui vel hoste bonus vel aperte mala faciunt in ecclesia agnoscant quia dominus fecit flagellum de testiculis peccatorum suorum et a domino monet eos ut mutent se ne sint negotiatores ne tandem abundant ligate illis manus et pedes et procice in tenebras extiores Hec Aug. In hoc quod dominus expulit de templo boues et oves et numularios et vendetes columbas evictus nuntiavit de signature quod prelati constantiter debent representare hypocritas pellici divinas simulantes tyranos cornu sue preticie bonis ventilates pulsarios et symoniacos dona spiritus sancti qui per columbam intelliguntur vendentes Hanc autem ex hoc facta domini encrimitas symonace prauitatis ostenditur quia nullos alibi corporaliter restituisse et alios impulisse vel eieisse narratur Si igitur eum in hoc quoque imitari volumus si non aliter possimus etiam violenter symoniacos ab ecclesia pellere debemus si tamen vices suppetant quibus hoc sine ecclesiis detimento facere valeamus Audite hec symonaci audite negotiatores nepha di aut a negotiis cessate aut de templo exire Vos numularij estis vos columbas et gratia sancti spiritus venditis vos sine nummo et per misericordiam agitis Omnes quidem symoniaci a templo dei vel ante humanos vel ante dei oculos eiuntur et dei dono priuatur Similiter clerici et religiosi qui in templo dei sunt deputati si secularibus et terrenis negotiis se implicant meito electione a deo et eius in dignacione timere debet O quanta mala hodie gerunt in ecclesia que si dominus tunc inuenisset utique quod grauiter tunc puniussent Vnde Beda Eiecit commercia rex humanarum ab domo illa in qua diuinis tantum res agi hostias et orationes deo offerri verbum dei legi auditum et de cantatu preceptum erat Et quadem credendum est quia tam vendi vel emi repeteuit in templo quod a

ministerium necessaria essent eiusdem tem-
pli iuxta quod alias factum legim? cu idem
templum ingredies inuenit in eo videntes
et ementes oves boves et colubas que nimis
rum oia no nisi ut offerrentur in domo domi-
ni eos qui delonge venerant ab indigenis co-
parare cedendum est. **H**i ergo dominus nec
ea volebat in templo renundari que in tem-
plo volebat offerti videlicet propter studium
auaricie sive fraudis quod solebat esse nego-
cianum facinus quanta putas animaduer-
sione punire si iuemisset aliquos eius vel va-
nilo quo vacantes aut alii cuilibet vicio man-
cipatos. **H**i enim ea que alibi libere geri po-
tentant dominus in domo sua vide licet tempo-
talia negotia geri non patitur quoniam magis
ea que nusq fieri licet plus celestis ite me-
tentur si in edibus deo sacratis aguntur. **H**ec
beda. **M**oraliter tempore isto sancto appropi-
te paschate iudeorum id est confitentium as-
cendit ihesus iherusalē. id est cor humanum
vel animam sanctam et deuotam per ḡm sub-
limacionē eleuatam nam iherusalem in alto
sita est. **V**nde dicitur ascendit: **T**emplum in
iherusalem est eminentia pars anime puta
superior pars tadiomis que soli deo et eternis
debet int̄cedere illuc ascendit deus per effectū
sacramenti vel etiam sua presencia spirituali
animam visita. **S**unt autem quatuor p-
cipue que cristi in templo spirituali non pa-
titur designata per quatuor que inuenit in te-
plo materiali et sunt quatuor defectus etiam
in virtutis religiosis quandoq; reperti. **P**rimū
est nimia sollicitudo temporalium in acquiren-
do ipsa et conservando hoc significat per eos qd
christus effudit et templo. **N**on autem sollici-
tudo temporalium simpliciter prohibetur sed
nimia et ne in templo sit id est in mente que
solis eternis debet vacare. **V**nde quando tem-
poralia in hoc templo habentur peccatur mor-
taliter quia creatura ponitur loco creatoris et
temporalia loco eternorum. **S**econdū est incu-
tus usus temporalium et circumscripta co-
fideratio de evitandis periculis quod signat
per bouem qui cum libenter herbas comedit
quādoq; nocua in herbis absconsa deuorat
et deglutit. **S**ic plerumq; accidit cum vtimur
temporalibus vloendo accipere id quod est ne-
cessarium quia latet sub necessitate superflui-
tas et voluptas. **T**ercium est timor inodi-
natus et stolidus quod signatur per ouem in
qua plus habuidat priuacio intellectus qd
in alijs quadrupedibus et si tempore tonitru-
remanet sola et fuerit impregnata abortit p-
timor. **S**ic homines nimis timidi aboeciūt
fructum profectus spiritualis. **Q**uartum ē

inexpeditō vel tarda progressio in expletō op-
erum virtuosorum a hoc significatur per columbā
que nimis deliberat de volatu collū vndiq; cir-
cumflectēdo et circumspiciendo ad quam pte
ire velit sed sepius interī sagitta eam pavit.
vel accipiter rapit. **S**ic accidit hominib; pi-
gris et inexpeditis. **P**; talia a cristo in suo in-
gressu a templo anime expelluntur facit enim fla-
gellum de fumiatis tribus quoru primus est
infirmitas corporalis: secundus tribulacio cor-
dialis: tercius ex instinctu diuino amomio
spiritualis hoc flagello p̄pus predicta quatu-
or ab anima fugat et eicit et nichilomin? ca-
thedras et mensas euērit ne facilem ingressu
sum habeat et dixit eis quos de templo eice-
rat. **S**criptum est scz in psaia. **D**omus mea id
est nominis et cultu meo dedicata domus ora-
tionis vobisabitur non rapine vel furti non ne-
gociacionis et vane locutionis vel spectaculi.
Et ex hoc nobis datur magna fiducia imp-
tiandi. **V**t quid enim vellet dominus ibi nos ora-
re nisi ipse vellet nos exaudire. **I**n hoc etiā
ostendit se illis deum esse quia templū soli
dei est domus. **O**b; ambroso: **D**eus enim tem-
plum suum non mercatoris vult esse diuerso-
rum sed domiciliū sanctitatis. **E**t orig. In q
non debent videntur et emere sed oracionibus
tantū vacare qui congregant in domo orationis.
Nemo ergo vt ait Aug. in oratio aliquid
agat nisi ad qd factum est vnde et nomen ac-
cepit. **S**ed heu nunc domus dei domus dillo-
lucionis et cupiditatis potest vocari. **I**deo sibi
dix. **V**os aut feistis inde spelunca latronū
latrones enim non curant nisi de lucris temporali-
bus quocū h; modo acq; et ideo in spelun-
cis se abscondunt. **V**nde greg. **D**omus orōnis
spelunta latronū facta sive et qd ad hoc in te-
plo assistere nouerat vt à nō dantes munera
studieret corp; aliter psequi aut dāces spūalit
necare. **T**emplū qz et domus dei est ipsa mens
atq; conscientia fidelium. **Q**ue si qnī in lectione p̄ri-
puertas cogitationes perfert qnī in spelūca la-
tronis residet. **F**t nō iam domus orōnis h; spe-
lūca latronis ē qnī relicta inoccacia et simplicia
tate fūtatis illud conat agere. vñ valcat p̄ri-
mo nocere; hec greg. spelūca latronū dī esse
locus ubi spolia q; latrones rapūt aggregant
et hoc fecerūt sacerdotes de templo qd nō cura-
bāt de cultu dei h; magis de exortatione p̄li et
hoc p̄ astutias varias et exq;itas. **S**icut et ho-
die clericū plus curant de suo lucro qd de ecclē-
sie seruicio. **S**icut enim magni latrones in
speluncis suis existentes quando sciunt tran-
sire aliquos partum habentes non exireunt de
speluncis. sed mittunt famulos suos ad ex-
spoliādum illos quando vero sciunt transire

transire homines multum peccatores alterunt illuc de primis ad illos. Sic multi canorum et clericorum quando sciunt lucrum magnum curvant ad ecclesiam sed quando lucrum est modicum remanent in domibus et se subtrahunt ac clericos suos ad ecclesiam mittunt. Et nota quod duplum usum ecclesie quia primo est dominus reconciliacionis quo ad penitentes. Secundum illis genibus non est hic aliud nisi dominus dei et porta celi. Secundo orationis quo ad proficienes hanc dicitur hic. Tercio in structiois quo ad perfectos secundum illis psalmi ascendumus ad montem domini et ad montem dei iacob et docebit nos. Quarto iubilacionis et laudis quod ad omnes secundum illis psalmi in ecclesiis benedicite deo et illis beati qui habitant in domo tua domine. Sed sit spelunca latronum secundum quod triple latrocinium vel scripturatum quod corrumpuntur ut ab hereticis vel graciis qui sacramenta vendunt ut a symoniatis vel prebendarum quod emuntur ut ab ambiciosis vel peccatiatum qui male expendunt ut a voluptuosis. Vel secundum iheronim. Latro est et templum dei in lacrocum seu latronum speam conuerit qui lucrum de religiosis sectatur. Hoc lucrum sectatur aliqui per studium scientie ut questuarum aduocati aliqui per fortitudinem potentie ut nobiles aliqui per oblationem munierum ut diuites mundi. De his omnibus dicit Iohannes quodque venient fures sunt et latrones. Et accesserunt ad eum ceci et claudi in templo testes vocis et laudis puerorum et sanauit eos ut quod pueri clamabant verbum et ore ipse ostenderet factis et operis quasi etiam testis ipsorum clamabat enim osanna id est salutifica quibus per opera respondit quia salutem tribuit. Ac si diceret. Bene clamatis salvatorem quia ecce deo salutem. Mortaliter ceci sunt ignorantes claudi vero rectitudinem iusticie dimittentes et isti curantur per ihesum et per bona consilia ethortameta sectorum eius. Considera nunc per dominus cum magno honore recepti propter exhibitam sibi reverentiam non dimisit iusticiam quia mox templum intravit et omnes veradentes et enentes inde eiecit nec propter seueram iusticiam obmisit suam misericordiam quia mox cecos et claudos sanauit propterea quod datur intelligi quod iudei et prelati propter impensum sibi fauorem non debent dimittere dulcedinem misericordie. Videntes autem et ad mirantes principes sacerdotum et scribe miracibia que fecit ihesus in tanto multitudo de templo ejectione in certum et claudorum sanacione et pueros clamantes in templo ipsum scilicet esse verum castum et dicens osanna filio dauid ipsi enim pueris

et certe te turbe non laudibus per primis usque in templum deduxerunt moti contra ipsum rancore et iniuria indignati sunt quod malum de laude bonorum dolere consueverunt. Unde Cyprianus Qui ingrediebatur ut homo laudabatur ut deus Qui celebratur in carne demonstrabatur in voce. Quem maiestas sacerdotum quasi hominem blasphemabat hunc innocencia parvulorum quasi deum exaltabat. Quantum autem ille glorificabatur tantum sacerdotes iniuria torquebant et illius honor siebat illis tormentum. Sic enim est res. Quod boni in sua virtute laudantur mali in sua iniuria cruciantur. Nec Cyprianus cumque manus non audiret timore populi in eum incire nec miracula manifesta impugnare arguebant tamen eum de applausu quem sustinebat circa se et testimoniis populi atque puerorum clamantium osanna filio dauid vertebant in calumpniam quod videlicet hoc non dicere nisi soli filio dei. Unde dixerunt ei. auditis quid isti dant. Quasi diceretur. Talem laudem de te meritum non deberes sustinere quia si tu iustus et bonus essemus talem gloria; et applausum declinares. Vbi Cyprianus. Et nimis hoc christi erat dicere ab eis. Non auditis quid hinc dicitur. Si autem enim dico cantabant illi pueri. Et iterum et vos videtis que ego facio. Illos loquentes attendit et me faciem non consideratis. Ego factis interpretor voces illos. Hec cyprianus autem dixit eis. Utique scilicet audio et audire debet o quia hoc est ex divina predicatione secundum quod scribitur in psalmis. Numquid enim legistis ibidem ex ore infra iuuem lactancium profecti laudem. Et bene dicit profecti laus enim inchoata fuit a turbis in via. Profert autem de psalmo exemplum ut facente domino testimoniis scripturarum fieraret dicta puerorum. Quia diceretur. Vos quia estis legisperiti debetis scripturam hanc scire et per consequens me non reprehendere. Vbi Cyprianus. Intelligimus quia infantes dicebantur non etate sed simplicitate cordis. Infantes enim lactantes nec intelligere aliquem nec laudare possunt. Lactantes enim dicebantur quoniam quasi lactis suavitate ita mirabilium delectatione excitati clamabant hanc scripturam est haec exulta animam meam hanc ablactantes super matrem suam. lac enim dicitur opus miraculorum quia miracula nullum laborem videntibus ponunt sed videntes admiratione delectant. et ad fidem molliter invitant. Panis autem est doctrina profecte iusticie quam accipere non possunt nisi exercitari sensus circa res spirituales. Nec Cyprianus. Et omnis simplex doctrina lac dicitur quia delectat et faciliter capitur sicut lac sine dolore denatur. Oros

Generale terroris tui domine signum facisti quando flagello de funiculis factis omnes de templo eieciisti preten-
dens in oculis flammarum tue diuinitatis. pro-
cor et obsecro domine te da michi te terribi-
lem presentem attendere ut sancto te timeam
timore. Magna enim sunt iudicia tua domine
et inscrutabilia que cum considero contremisco
omnia ossa mea quoniam non securatur ho-
mo vivens super terram sed in futurum omnia
reservantur intacta ut semper serviamus tibi
piae et castae in timore et exultemus tibi cum tre-
mores. Amen. De duobus minutis vidue
et de pharisei et publicani oratione. Ca. XXX

Et sedens ihesus contra gazophilacum. id est diuiciatum
repositum aspicebat eos qui mittebant et ponebant mune-
ria sua. id est oblationes in il-
lud. Erat autem gazophilaci-
um archa sompnum desuper habens iuxta alta-
te ad dexteram posita in qua a mittebant et ser-
uabant pecunia pro sustentatione edificiorum
templi et alijs que erant ad templum et mi-
sterium necessaria nec non pauperibus et vi-
duis inde nutriendis ac pro sacerdotibus et
ministris. Dicitur autem gazophilacum por-
ticus ubi tales arche et oblationes seruabam-
tur de quo etiam alibi in euangelio dicitur hec
locutus est ihesus in gazophilaco docens in
templo. Vnde beda. Quia sermone grecō phi-
lare seruare dicunt et gaza lingua persica di-
uine vocantur gazophilacum locus appellari
solet quo diuicie seruantur quo nomine et ar-
cham in quā donacia populi cōgregabantur ad
vus templi necessarios et porticos in quibz ser-
uabant apellabant. Hec beda. Et cum mul-
ti diuices multa mitteret videns quandā vi-
duam paupulam mittente erea minuta duo
id est duos humeros ecos valentes quadran-
tem seu quartā ptem cycli sc̄; obulos quinqz;
quos cum sudoribus ad diuuenum victū acq-
sierat dixit discipulis suis quod plus omnibus
misserat qā miserat de penuria sua et sibi ne-
cessaria omnia qā habuit at totū victū suū id
est oīa necessaria corpi sibi quibz nō est vici-
te se de cetero in totū cōmittē deo. Alij vero
ex superhabūdantibz sibi et superfluo miserant qd
non debebat retineat sibi erogare. Non dicit qd
miserant qd habubat sibi eo qd habubat il-
līs et qd habubant ad denotandū qd nō dēde-
rūt totū superfluum ptem modicā. Sacerdos tra-
q̄pe qui erant avarū docebant qd ille qd plus
offeret in templo absolute loquendo plus
habebat de merito qd falsum est quia quantitas
meriti nō accipiē sc̄m quantum doni

absolute sed p cōpatā cōfissim et facultate dan-
tis et promptitudinē sue voluntatis et deuo-
tionis. Vnde sc̄m doctrinam sacerdotū multi
diuices iactabant munera multa et magna sibi
se sc̄m cristi sentenciam vidua hec paup plus
omnibus misit non absolute loquēdo sed cōfide-
rata facultate et bona voluntate sua non effec-
tu pondēris sed affectu deuocōnis nō plus in
quantitate sed in caritate ut dicat plus quia
ampliori desiderio et feruore. qd enim potuit
misit et quod non potuit desiderauit. item plū
compācione quia totū debet. item plus datā
qualitate quia de sibi necessario. item plū di-
uina acceptatōe qd xp̄us plus approbavit.
Prefēt ergo diuītabz vidua paupcula quia
plus est pauperi date modicum qm diuīti da-
re multum sicut plus est pueri ferre pondus
parū qd fortē viro ferre magnū et deus plū
attendit dantis affectū qd donū et plus pon-
derat quantitatē deuocōnis qm munētis. Vñ
iberonimus. Non quantum sibi ex quāto de de-
cis cōsiderat deus. Et greg. Coe namq; et nō
substantiam pensat deus nec perpendit quan-
tum in eis sacrificio sed ex quāto proferatur.
Vnde etiam Cris. Non etiam paucitatem obla-
ti sed copiam affectū intuidus ē deus. Quod
si ne quis tantum offerre sicut et vidua offer-
saltēt totū supfluum. Hec Cris. Sicut autē
bina minuta que vidua misit in archā plus
omnibus muneribz deo placuerūt sic amore dei
et proximi omnia vincit qui semper in arca
cordis seruari debet. p duo etiam minuta am-
mam et corpus accipere possumus que deuo-
te deo offerre debemus. Hoc aliter autē hec vi-
dua pauper dicit potest psona simplicē. carna-
diuītis et scripturā noticia qd tamen apud
deum plus mereat orationibz et vita qm poten-
tes in temporalibz et magna sciencia. Vñ cum
august. legibz vita pauli simplicis dixit Sim-
plices et in docti sapientē celū et nos cum līis
nostris demergimur ī infernū. Ista qd vidua
significat cuiuslibz fidelis animam que nunc
debet se reputare viduā qm diu ē ab amplex-
ibus spōni sui xp̄i se pata et sicut vidua ducit
semper vitā lugubrem et induit vestes viduā-
tis sue sic aia deuota debet esse ī luctu p̄mē
et corpe et mente in humilitate. Hec debet of-
ferre xp̄o duo minuta sc̄; affectū cōpassionis
vbi et facti et qnqz verbū cōpassiuū bene valet
factū et qnqz melius est qd datū. Vñ theo. vi-
dua ista aia hoīs est relinqūs satbanā cui
fuerat adiunctā que mittit ī templi erario
duo minuta carnē scilicet et mentem carnem
quidē p abstinentiā mentē vero p builicōē
vt sic audire valeat qd totū victimū suū pos-
sunt nichil de suo relinquentis mūdo. Vbi qd boda

Hic nobis locus moraliter quidem intimat quod sit acceptabile deo quidquid bono a deo attulerum? Iuxta vero leges allegorie diuites in deos designant de iustitia legis elatos vidua pauper ecclie simplicitate designat que recte paupera videtur quia vel superbie spiritu vel cupiditatem temporalium vel peccata tangere mundi diuicias abicit. Vidua vero quia vir eius pro ea maxime perdit hec in gao philacon era mittit duo minuta quia in conspectu diuine maiestatis cum dilectione dei et propria fidei orationis quam munera desert que considerauit proprie fragilitatis minuta sed merito pie deuocionis accepta cunctis superbiorum iudeorum operibus prestant. Ex abundantia sibi iudeus mittit in munera dei qui de iustitia sua presumens. Hec apud se orat quasi non apud deum deus gracias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum iactores iniusti. Omnes autem victimam suam ecclesia in dei munera mittit quia omne quod vivit non sui merita sed dei esse meritis intelligit dicens deus propter eum isti peccatori. Hec Beda dixit autem tunc ibesus et ad quosdam quasi lingulares et se alijs ponentes qui in se confabant et de propriis meritis presumebant tangere iusti pro operibus suis exterioribus et aspernabantur ceteros tangere iustos et sic duplicitate superbiebant se; quia de meritis considerabant et quia ceteros despiciebant et ideo iusti non erat quia humilitate sine qua nullus iustus est non habebant probolam de phariseo apparente iusto et publicano peccatore publico ascendentibus in templum et orantibus. In templum ascondebant quia templum in alto situm erat et ascendens per graduum habebat ut orarent quod hic est finis debitus eundi ad ecclesia in se; ad orandum non ad fabulandum non ad vanitates videntes. Pharisaei quippe loquebatur dominus qui inde pharisei id est divisi dicunt quia appentes iusti se per certis meliores esse putabant. Huius autem unum phariseum dominus opposuit in quo quanquam iuste ceteri quales erant videbant potuerint. Et fortasse idem ipse presens ibi erat de quo dominus ista dicebat Vbi throb. Causa igitur confidentium in se non autem totum attribuendum deo sed ob hoc ceteros contempnentium probolam proponit ostendens quod iusticia propius hominem approximet deo si tamen assumat superbia ad insimul deicere hominem. Est autem superbia dei contemptus. Quocumque enim aliquis non deo sed sibi ascribit bona que facit quid est aliud quam dei negatio. Hec throb. Pharisaeus superbo se iactabat et iustificabat alios accusabat et se eis preferebat dicens De

us gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum. Item bis in sabbato id est in septimana decimas do de oī quod possideo. Hec autem sunt iudicia superbie quam deus alonge cognoscit sed non ignorat. De utramque parte iusticie se laudat quartuī una est declimate a malo altera facere bonū. De prima se laudat dicens non sum sicut ceteri hominū. de secunda dicens ieiuno bis in sabbato perbariseus ergo bene dicatur quod dū ille ager quia gestu habitu et conuersatione erat a ceteris distinctus. Unde dicebat non sum sicut ceteri homines et verū dicitur non quidem in iustitia sed in superbia. Male quippe incepit debuit enim incipere a sui accusacione. secundum illud proverbium iustus in principio accusator est sui in medio si explicare et orare in fine gratias agere. Sicut sacerdos factus in missa sua primo eum se accusat in generali confessione secundo deum suppliciter deprecatur multiplici oracione ultimo deo regatur dicendo ite missa est vel iudicamus domino et respondetur deo gratias. Ipse autem non se accusavit sed laudaret nec deum rogauit sed laudatus insultauit nec gratias agendo deinde sed sua merita pesauit. Publice quidem argueret vicia omnibus licet nulli autem nisi paucis ut ad certam personam descendant in quo phariseus reprehensibilis erat. Secundum bedam. De verbis elati pharisee quibus humiliari meruit possumus et diverso humiliatis quia sublimemur assumere ut faciat ille consideratus et peiorum vicis et suis virtutibus est elatus ab eum. ita nos non nostra solum dignitatem et meliorum virtutibus inspectis humiliemur ad gloriam. Et publicanus humiliatus longe stans propter timorem quasi non esset dignus appropinquare nolebat nec oculos in celum levare propter pudorem quia iudicabat se indignum per remedium peccatorum quod per peccatis non audens respicere celum sed percutiebat propter contritionis dolorem peccatum suum tangere cuius malum originem dicens per humilem confessionem. Deus qui omnia potes propius esto michi peccatori esse sui accusatio et pura confessio et ista faciunt ad peccatorum remissionem. Hec enim sunt iudicia humiliatis quam deus de proprio aspicit et ignorat. Merito autem peccatus pauciebat quia ibi peccauerat ibi fons et fouea et origo mali erat. Ibi enim est cor bonorum omnium atque malorum secretarium. Inde omnia bona et omnia mala procedunt. Hoc ergo publicanus pauciebat quia secundum Augustinum est arguere quod latet in peccatore et evidenter pulsu occultum peccatum castigare ac peccatum percutiendo se de ipso quodammodo vidicabat et dicebat deus propius esto michi peccatori

Non attendas huius prauis cordis filia de
le pœna et pœnitus esto. Nichil in me est vsi
tibi placere et veniam consequi debam quoni
am corde et corpore cogitationibus et operarior
ibus tibi peccavi. Omibus iniurias ego sum
et misericordiam tuam saluari non pos
sum. Ideo pœnius esto michi peccatori.
Publicanus quasi publicus peccator dicitur.
Publicani enim dicebant exactores vestigia
lium publicorum et exactio tributi erat contra
legem ideo exactores peccatores vocabantur.
Iste ergo fuit humilis a propinquitate non aude
bat ut deus ad eum appropinquaret non
aspiciebat ut aspiceret percutiebat peccatum su
um penitus de se exigens ut deus perceret confite
batur ut deus ignoraret et non minus se ac
cusabat quoniam phariseus se iustificabat. Sed quod
fructu qua mercede quia agnouit deus quod
ipse agnouit et iustificatus inde recessit. unde
sequitur. Amen id est vere dico vobis descendit
se de domo dei hic se publicanus iustifi
catus id est de impiis per gratiam factus iustus
in dominum suam ab illo id est plus quam ille vel
ab illo id est pro illo remanente in rebus su
is. et merito magis quam ille. quia habebat ille
iusticiam suam presumptam. hic veram ille ar
pud se de operibus. hic vero apud deum ex
fide iustificatus est. ille enim superbe de bonis
gloriabatur hic humiliter mala confitebatur.
Sed secundum Aug. Melior est in malis factis
humilis confessio quoniam in bonis superba glori
acio. Et hic est argumentum quod melior est pec
cator humilis quam iustus superbus quia eo ipso
quod peccator se humiliat iam non est peccator
et iustus eo ipso quod superbit iam non est iustus.
Vnde aug. Enumeracioni meritorum preferre
confessio peccatorum propter quo dicitur. Sau
diuum est angelis dei super uno peccatore peni
tenciam agentem quam super non agmina nouem
iustis qui non in digent penitencia id est qui
non reputant se in digere illa. In quo modo
modo reprimunt superbia humana ut non de
suis meritis homines plumbat. Vbi beda. quan
tam enim fiduciam digne penitentibus pre
bet quod publicanus qui reatum sue nequacie p
fecte cognovit fleuit confessus est et hunc iustus
ad templum venit iustificatus a templo redire.
Vbi et ambro. Introduxit phariseum et pub
licanum in templo orantes et docevit etiam si
bona cetera habeat quam magis superbus offendat
quam humilis qui nulla virtutum de te subnixus
sit. Studuit enim dyabolus supplantare bonis
operibus intentus. quam laboravit phariseus
ille ne iaperret aliena ne iustus esset et ne
adulteraret ne peccaret sicut publicanus ut
bis in sabbato ieiunaret ut de alias daret om

mum que acqueret. Quis nostrum hec fecit. Ad
vertit hoc dyabolus et profudit eum vltore
grauum ut mente carnis inflatus in eo in quo
laudabilis forte credetur ibi reprehensibili
et iudicaretur. Hec Ambrosius. Hic ergo
ostenditur non ex operibus esse gloriantum
sed humiliter in gratia confidendum. Vnde
Basilius. Cum accesseris ad precandum do
minus prosterne te humiliter in conspectu e
ius nec postules quidquam quasi ex gratia me
ritorum tuorum. Et si est tibi conscientia ali
cuius boni operis cela illam ut te silencium
agente multipliciter tibi restituatur a domino:
Et peccata tua cito produc in medium
ut deleat ea deus cum confessus fueris ea.
Non te iustifices orans ne sicut phariseus il
le exeras condemnatus. Memento publicani
ut ita sicut ille veniam delictorum tuorum in
uenias Hec Basilius. Vbi et Crisostomus. Ge
minas autem et duas ligas in stadio posi
tas sermo presens proponit. In altera quidem
iusticiam cum superbia in altera peccatum et hu
militatem. Et videt bigam peccati superare
iusticiam non propriis viribus sed humiliatis
coniuncte illam vero deuictam non fragi
litate iusticie sed mole et timore superbie.
Nam sicut humilitas per sui eminentiam
potest superat et salies attingit deum sic su
perbia ob sui molem de facili iusticia depemit.
Si ergo plura facta strenue getas putas aut
te posse presumere tota caruisti oratione. Si ve
ro mille feras in conscientia fasces reatum
et hoc solum de te credas quam insimus omnium
multam obtinebis ante deum fiduciari.
Hec igitur fastus inflatio ab ipsis celis po
test deprimere non caruenter humilitas vero
et ab ipso abyssu reatum hominem sublima
re. Hec enim per phariseo publicanum salua
uit latrone ante apostolos in patadisum dux
it illa vero incorpoream ingressa est potestate
Ceterum si iuxta delicta humilitas tam facile
currit ut superbiam iusticie trahat si iusticie
coniuxeris eam quo non ibit. Assistit ipsis tamen
bunali diuinito in medio angelorum cum fidu
cia multa. Ruelus si fastus coniunctus iusti
cie eam deprimere potuit si coniunctus sit pe
ccato in quantam gehenam detrudet. Hec
dico non ut negligamus iusticiam sed ut fas
tum vitemus. Hec Crisostomus. Deinde
sue sententie causam assignas scilicet quare
publicanus magis iustificatus descendit; con
sequenter inferendo subiungit. Quia omnis
generaliter in exceptione scilicet hue laicus
hue clericus hue religiosus; item hue pauper hue
mebioris. hue quamcumque magnus quod se exal
tat superbiendo sic fecit phariseus humiliabit et

deicietur vel in hoc seculo per misericordiam vel in futuro per penam eternam et qui se humiliat sponte per vitam penitentiam et peccatorum confessionem exaltabitur in gloria per remunerationem Nam secundum sapientiam enim exaltatur cor et ante gloriam humiliatur Et ut vulgariter dicitur non est vallis que non habeat collem nec est collis quod non habeat vallem Sicut ergo publicanus se humiliando est exaltatus ita et phariseus se exaltando est humiliatus Sicut enim in statu materiali una pre depressa altera eleuatur et excurso sic in statu diuine iusticie decretum est ut qui eleuantur per superbiam in presenti vita deprimantur per penam confusibilem in futuro et excusatio quod se deprimunt in presenti obsequientiam eleuabuntur in futuro ad gloriam Si ergo sic reprehenditur et confunditur qui superbe gricias agit et cetera homo facit quid de illo erit qui graciam impugnat et non bona facit Certe itaque tenet superbiam quia si humiliatus non fuerit deo velis nolis humiliaberis dyabolo Et ideo caueat quisque ne sibi superbiam dñeatur quod ait Augustinus De homini cuius autem superbiam est necesse est eum ut precepit eat Si consideramus exultum regni in lucifero superbiente et christo humiliante in eua elata et in virginie humiliata in diuinitate purpurato et in lazaro viliorato in phariseo se extollente et publicano penitente videbimus manifeste quod verum sit quod hic dominus dicit quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur Et ideo bene dicit quidam plus Inter sapientes sapientior est qui humilior est Hic autem vestibulus scilicet omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur tociens a domino in euangelio iteratur ut de primat superbiam quam super omnia vicia detestatur et humilitatem commendat quam super omnem virtutem et sepius laudare dimiscitur Radix enim omnium malorum superbiam et causas omnium virtutum humilitas est Vnde theop. Quia enim superbiam plus quam alie passiones reat hominum mentes ideo crebrius de hac monet Vnde Crisostomus itaque humilius ut simus ex celo etenim cum habundantia multa humiliatur Nichil enim ita deus auerterit hanc superbiam preterea et a principio omnia fecit ut hanc auferat passionem propter hoc mortales facti sumus et in miseriis et plangentibus propter hoc in labore et sudore in laboracione continua et miseris Item a despiciendo peccauimus homo expectans dei equalitatem propter hoc neque que habebat mansit habens sed ab his cecidit Tale enim quid est despicio non solum nullam nos

adicit correctionem vite sed et que habemus abscondit et his officit sicut humilitas non solum eorum que nichil abscondit sed et quod non sunt adicit Nanc itaque clemur hanc perseveriam ut et presenti potiamur honore et futura fruamur gloria. Mistice per phariseum iudeicus populus designatur quod ex beneficiis legis et prophetarum susceptis de sua sanctitate presumens gentiles aspernabatur per publicanum vero gentilis qui peccata sua apostolis perdicantibus recognoscens humiliiter ea confitebatur propter quod gentilis iustificatus est per fideli christi receptionem et iudeicus dampnatus per suam obstinationem Vnde Beda Tertius autem phariseus est populus iudeorum quod ex iustificationibus legis extollit merita sua publicanus vero gentilis est qui longe a deo positionis est confiteatur peccata sua quodcumque unus superbiendo recessit humiliatus alter lametando a proximo meruit exaltatus Mortaliter his duo homines signant varietas humilitatem hominum scilicet iustos phariseus et impios publicanus ut ergo debent ascendere in templum ad oculandum impius pro rema iustus pro pseuerancia In templum autem spirituale quod est deus debemus ascendere orando quia secundum dominum Oratio est ascensus mentis in deum et secundum augustinum oratio est prius affectus mentis in deum directus Principes autem sacerdotum scilicet pontifices qui in spiritualibus praefat et scribere quod doctrinae legis et prophetatum intendebant et principes plebis qui cum temporalibus dispensationibus presidebant motu contra ihesum inuidia et rancore querebant eum perdetem qui tandem venerat eos saluare exagitantes dueras vias et modos quomo do possent illum occidere Vnde Bernhardus De bono ihesu totus mundus videtur contra te coniurasse et his in persecuzione tua primi sunt qui videntur reges populum dirigere principatum et non inueniebant quid facerent illi id est causam rationabilem eum occidendi cum esset iustus et innocentissimus nec etiam audiebant timorem populi quia omnis populus audiebat illum et admirabantur super doctrinam eius Vnde beda Querebant illum perdere vel quia cotidie docebat in templo vel quia latrones eiecerat in templo vel quia veniens illuc quasi rex et dominus a credencium turba laudem ymaginis celestis acceptus vel quia suo magisterio neglecto plures ad eum audiendum confluere coeberat Vbi et cyrillus Decebat autem ex his que resps dixerat et fecerat eum adorare ut deum secundum ipsi nequaquam hoc facientes querebant eum occidere Sed ut ait Gregorius Redemptor noster predicatoris verba nec indignis nesciatis

subtrahit nam subditur. Et erat tunc docens
cotidie in templo reddens eis bonū pro ma-
lo. Quia enim erat proximus passioni insta-
bat docendo. Ecce optima cōmutatio quia de-
domo negotiacionis facta est scola veritatis
templo orationis locus deuocōnis. Vbique
Nuncusq; agitur quod factū fuisse exhibet
Cum enim mente in fideliū ad cauenda subti-
liter erubet et cotidie verita in templo docet
Et stetit iherosolima publice in templo predicans
populo et respondens principib; vsq; quasi
sero et tota die ipse et sui ieunarunt. Et cir-
cumspectis omnib; cum iam respertina esset
hora que erat hora declinandi ad hospiciū et
nullus eum inuitaret usq; colligeret relictis illis
exiit de ciuitate et rediit in bethamā cū duo
decam ut qd in urbe magna non inueniebat
in agro pno haberet hospicium ibiq; mansit
apud marthā et mariam et lazaru et doce-
bat eos de regno dei. Vbi arguitur duricies et
ingratitudine iudeorum qui doctore quem glori-
ole et honoūtice ut regem et gaudiosē suscep-
tent et qui p totam diem vsq; ad respertam
eos doctrinā pauerat hospicio nō suscepunt
et famelcentem non pauerunt. Cū sperit em
dominus qm nichil de propterio vbi hospitare
habuit sed omni benuolentia indiguit. si qd
eum in domū suam vocaret aut recipet et nullus
est inuenitus benedictione pacis xpii dign?
Unde in hoc quod dimisit eos corporaliter ostendit
facto eos propter ipso cecitatem esse dimis-
tendos a deo spiritualiter. Vbi iero Hinc aut
intelligendum est quod cr̄stus fuerit tante pau-
ptatis et ita nulli adulatur sit ut in urbe max-
ima nullum hospitem nullamq; mansionem
inuenierit sed in viro puulo apud lazaru so-
rores quod eius habitaerit. Sorū quippe vic?
bethama est. Vbi et cr̄st. Et relictis illis tangue
excitatis p inuidiam abiit fortas extra ciuita-
tem in bethamā ut rex deo compesceret quod
respondendo non potuit quia malitia non in-
struitur sermonib; sed excitatur. Malum em
hominem melius locum dando potes vncere
quod respondedo. Nam si conuendis irrationabili-
lem placare et illum non placas et teipm serb-
uertis. Et māhit ibi apud lazaru et sorores
eius ut illic reçesceret corporaliter vbi et spiri-
tualiter repausabat. Nam sanctoz virtuz est
non ibi querete mansionem vbi clariores sūt
viri sed vbi fideliores. Nec gaudet vbi san-
ctitas floret. Hec cr̄st. Vbi etiam beda. Bene
autem dicitur quia circumspectis omnibus
exiit in bethamā. Inspicit quippe inter
arbiter omnī corda et cum in contadienti-
bus ac resistib; veritati non inuenit vbi
caput reclinet seredit ab fideles et in eis quā

obedient verbo mansionem sibi vna cum pa-
tre facere gaudet. bethania nāq; domus obe-
diencie dicitur. Hec beda. Nota ergo ex premis-
sis quod cr̄stus tria loca intravit sc; iherusalē
templum et bethamā p que loca significant
mens hūana que debet esse pacifica et tunc
est iherosolima quod propteratē vilo pacis des-
bet esse dei habitacō grata et tunc est templū
dei viui acceptum debet etiam esse ad obediē-
dum prona et tunc est bethania que inter-
pretatur domus obediencie. Ingrediente aut
domino in primū locum sc; iherusalem tota ci-
uitas est cōmota quia initiat domino animā
per graciā puenientē omnes vires anime de-
bent cōmoueri per dolorem et contritionē pec-
cati. Cum vero intravit templū ejecit venden-
tes et euentes ac mensas et cathedras euer-
tit. Cū postque cr̄st. intravit in cor hominis
per gratiam puenientē mouendo ipm ad cō-
tritionē initiat postea in ipsum p graciā pro-
ficiēt purgando illud et eiēndo inde pec-
cata p confessionē et tūc xpii sanat illud rando
indulgencie remissionē. Vnū subditur ibi de in-
firmorū sanacōne. Deinde cr̄stus intravit be-
thamā quod interpretatur domus obediēcie quia
postque intravit cor p grāz puenientē et pfici-
entem inducedo ipm ad cōtritionē et confessi-
ōnem cōsequēt initiat p graciā pficiente ip-
sum p obediēcie satisfactionē ille em vere obe-
dit qui de omnib; peccatis suis plene satisfacit.

Conspice igitē nunc bene dominū quia val-
de humiliter vadit p ciuitatem cum illis pau-
cis quod sic honorifice venerat mane cū multis.
Ex quo potes considerare quod parū est curandū
de hūano honore qui sic terminat in breue et
quia in cursu hūi vix risus dolere misceret et
extrema gaudiū luctus occupat. potest etiā
considerare quod sui gaudebant quod honoraba-
tur a turbis et multo magis quod bethamā re-
dierit illehi quia maxime timebant quod iheru-
salem ibat. qd tunc qlibet die faciebat. Quā
uis em alias sepe maxime tamē a precedē-
ti die sabbati vsq; ad vigiliam cene lotutus
est uideis et operatur est palam in iherusalem.

Erat autem tunc cotidie docens in templo
propter doctrinę auctoritatem loci celebritati-
tem ac populi frequenciam et auditorū plu-
rimū utilitatem noctibus vero exiens mo-
rabatur in monte oliueta. scilicet in bethamā
que erat in latere montis eiusdem vigilans
et orans ac docens discipulos et confortans

In hoc dedit exemplum predicatoribus et
doctrib; euangelij ut diebus doceant et
noctibus sint in oratione dei. Ut ibidem hau-
tiant quod auditorib; infundant in ma-
ne sequenti. Siue etiam in prosperitate

sumus que per diem significatur siue in aduersitate que per noctem intelligitur semper docemus et oremus ac bonum faciamus in gloriam valemus. Vnde Sap. Mane semina semen tuum et ut sperare ne cesset manus tua quia nec scis quid magis orietur hoc an illud. Et si utrumque simul melius erit. Per mane enim intelligi potest tempus pacis et prosperitatis et per vice tempus temptationis et aduersitatis in quibus semper bonum operari nec tempore hoc vel illo a bono opere cessare debemus quia quod horum maior rem fructum nobis afferat ignoramus. Et hec facere debemus in monte olivetum id est in culmine misericordie ad proximum non enim metet nos impetrare misericordiam a deo qui non facit misericordiam cum proximo. Et est notabile quod inimicorum morte magis instabat christus predicationi quod est contra multos qui in senectute dant se ocio et quieti cum adhuc possent multorum praedesse saluti. Et omnibus populis attactus efficacia et dulcedine doctrine sue manabat. id est mane festinabat ad eum in templo ut audiret ab eo verba vite hoc est mane cum festinatione acceperat venire ad locum predicationis sue. a mane enim dicitur manabat. Vbi cyrill. Opulo autem antelucanum venienti ad eum congruum erat dicere. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Et quia dominus sic diebus et noctibus tunc precipue laborauit ideo tota illa septimana penosa dicitur quia per totam illam laborauit recreando sicut per primam mundi ebdomadam operatus est creando. Et qui una septimana cuncta creauit multo labore hac septimana hominem refecit. Vnde Beda. Que vobis precipit dominus suis confirmat exemplum. Nam qui nos ante re pentinum iudicium in mueris aduentum an incepitum si nglorium nem exiitum delicijs si mul et curis huius vite negligit ad vigilandum certatur et ostendit et ipse pendente sue tempore passionis doctrina vigilans quod et precibus instat pariter et exemplo insinuans hoc esse digne deo vigilabili dicto vel facto primis quibusque viam veritatis ostendere et eos per quibus passurus erat vel verbo ad fidem prouocans vel patri oratione commendans. Et nos quoque cum inter preispera sobrie et iuste et pie conuersamur inter aduersitatem vero nunquam de diuine misericordie celitudine desperamus diebus profecto auctoritate in templo docemus quia fidelibus operis boni formam prebemus noctibus vero in monte oliveti moramur quia in tenebris angustiarum gaudii spiritualis consolacione respiramus iuxta eum qui dixit ego autem hanc oliua fructificata in domo domini sperauimus in misericordia dei

in eis id est hanc is qui in misericordie fructu quibus valuit impendit ei a domino miserendum esse non ambigo. Et ad nos quoque audiēdos omnis populū maneat cum vel discussis operibus tenebrarū vel evictis dei genitae nebulis pressuratum hanc in die honeste ambulante non in comedacionibus et ebrietatibus nos filii lucis imitantur. Nec beda. Oratio

Deus omnipotens presta mihi pauperti tibi derelicto ut duo minuta scilicet corporis et animam que de te habeo tibi cuī de uocatione offeram et utroque tibi seruire et placere valeam. Misericordia supplicia tuo quia non sūt hanc innumeris seruū cui iusticie merito gloriosi velud etiam multa post flagitia penitendo tibi facti deuoti. O deus propicius esto michi peccatori et respice me oculis misericordie quibus publicanum resperisti ut per veram cordis oris et operis humilitatem totam te merear iustificationis et cum hominibus exaltari. Amen.

De maledictione faulne et giano frumentū et de principe mundi. Capitulū XXXI

Aequenti autem die scilicet secunda iterum mane et dilucido eriens ihesus a bethania et rediens in iherusalem esuit secundū suspicōnem discipulorum eo quod ab arbore accedit. Vbi non motu studio operatoris dum dicitur mane revertisse in ciuitatem ut predicaret et ut aliquos deo patri acquireret. Esuit autem non quasi homo indigens cibum corporalē sed quasi deus misericors iumanā salutē. Vnde ista esuries naturalis non fuit quod in sero precedenti comedederat. Nec adhuc hora comedendi erat sed hanc maledictio arboris quod subdit figurabat maledictionē in fructuoficio sic ista esuries significabat desiderium Christi de salute populi. Et ideo adhuc mane esurit quod iusticiam esurit. Et videns arborē sicut in betphage et montem oliveti seus viam accessit ad eam et nullum in ea fructū nisi tantum folia inueniens maledixit ei dicens. non quod ex te fructus nascatur in semperternū et statim atquit. Venit dominus ad faulnem non causa inueniendo fructus quibus esuriens reficeretur sciebat enim quod in marcio tempus fructum non esset. sed adiuit propter miraculū ut apostolos ad fidem confirmaret. Vnde secundū Cris. Malebit dominus faulnem non quia fructum in illa non inuenit cum non esset tempus fructum sed discipulorum gratia ut cohident et ut discent quod posset etiam iudeos persequentes hincare et in momēto extēniare. Ideo neque in alia planta sicut in omnium crudissima miraculū hoc fecit ut et hinc maius appareat

hoc miraculum. **A**d hoc enim dominus misericordum fecit ut discipulos in fide solidaret quod ait. **I**hero. Dominus passurus in populo et baulaturus scandalum crucis volunt discipulorum animos signi anticipacione firmare. Quod etiam in signum synagoge maledicte et aefacte ihesus fecit in qua fructus iusticie non inuenit. **N**ebo enim fici est synagoga propter multitudinem granorum sub uno cortice. id est hominum sub una lege et una propter uniformitatem titus quia secus viam erat. quia legem habebat sed non in via quia non credebat in christum qui est via ad quem per presentiam corporalem et per doctrinam spiritualem. **E**t nichil inuenit in ea licet mulsum que sievit ex eius doctrina signis et mirabilis misericordia folia id est verba legis et tradiciones phariseorum absque ullis fructibus. **S**ancti enim habent et folia verborum et flores meriti et fructus operum propterea etiam arborum virientes foliis et caro et fructibus possunt intelligi ypotrope et simulati existentes extra viam iusticie et non in via positi per simulationem virtutum foliis circumdati sed a fructu iusticie alieni quam exteriorum appendicem sanctitatis habentes interiori sunt vacui ab opibus veritatis et in fructuosi et ideo a domino maledicti sunt a rido et humore deus cionis priuati. **V**nde cibis. Folia veritatis sunt species tantummodo sanctitatis in homine aut sine fructu verba religiosa. **Q**uicumque ergo religiosus id est arbor rationabilis profiteatur se esse dei et iusticiam non operatur est arbor tantummodo folia habens sibi fructus. **S**ecundus viam autem est iuxta mundum mundus enim via est communis per quem omnes transirent qui nascuntur. **Q**uicumque ergo homo fidelis id est arbor rationabilis iuxta mundum vivere nunquam potest in se iusticie fructus tenet. **T**ransientes enim et transientes deinde vel ministri ipsorum per viam id est vagantes per mundum istum explicant eos. **D**icit ergo difficile est arborum iuxta viam possum fructus suos videntes ad matutinatem seruare sic difficile est virtutem fidem iuxta istum mundum viventem in tamis id est in actibus suis iusticiam immaculatam videntes ad finem seruare. **S**i quis ergo fructus iusticie ad fine tenere rede de via et placare in loco secretu ut nec mundus tecum aliud habeat commune nec tu cum mundo. **H**ec cibis. **C**um itaque esuriens dominus ficas quesivit aliquid a iudeo se querere significavit non enim ficas sed fidem neque fructus arboris sed fructus operis quesivit. **E**x hoc ergo secundum bedam patet quod sicut dicit multa dixit in parabolis ita et fecit. **C**um enim in fici fructu que erat a iudeo tempus nondum esse quilibet homo

sciret. et ob id eam eterne sterilitatis maledictione dampnaret. **Q**uia plebem quam docebat verbo tecum facta ne quis habens folia id est sibi iusticie sibi fructu optimo increas et exercidi et in ignem proici. **V**naqueque enim arbore non de floribus non de foliis sed de fructu suo cognoscitur. **S**ic unusquisque homo non estimatione facit vel sermonis pompa probat actionum. **H**ec autem male dictio haec maxime nobis timenda est quia folia id est verba non stimulus in opera. **I**am enim securis ad radicem posita est. **E**t ingressus ihesus in ciuitatem venit in templum suam consuetudinem quod semper locum dei visitare consuevit et patrum exhibere honorem. **E**cce autem gentiles quidam ex his qui ascenderant in iherusalem ut adorarent in die festo quia templo pro sui sancti aere in reverentia a gentibus in circuitu iudeorum erat et eius famositas non tantum latinos et iudeos sed etiam gentiles trahebat ut de eunuchis cabacis regne patebat. **I**sti ergo qui christi miracula audiebant ideo cum videbant et eius doctrinam audire volebant. **E**t accesserunt ad philippum quia videbant eum prius et mansuetum et se non reputabant dignos ut venirent per se ipsos et rogabant cum dicentes. **D**omine volumus ihesum et saluatorem omnium videre. **E**t conguenter ad philippum accesserunt prius quia ipse prius predicauit gentibus scilicet samaritanis. **I**n his gentibus prefigurabatur conuersio gentium per predicationem apostolorum in proximo seculata et quod gentes ministerio eorum ad fidem conuerse de fiderent ihesum glorificandum in patria. **V**enit philippus et dixit andree quia Andreas primus christi erat discipulus et magis familiaris domino quam philippus et etiam quia philippus per andream conuersus fuerat et ideo de consilio et auxilio eius circa hoc agere volebat. **I**n quo datur nobis exemplum omnima faciendi de consilio maiorum. **A**ndreas tunc et philippus differunt ambo simul hoc domino ihesu tanquam superiori. **M**istice philippus qui os lampadis dicitur signat veritatem andreas autem virilis que duo intellectum et affectum christi adducunt in conuersione animatum. **I**hesus vero audiens deuotionem gentilium qui iam erant dispositi ad credendum videns quod eos proprieitate ad fidem et intelligens in eis quodammodo inchoari gentium conuersione prenunciavit sue passionis tempus imminente postquam passionem immediate gemitus erant recipiente dicens. **V**enient hora ut clarifice filius hominis. **Q**uasi diceret iudei nolunt credere quod primus volunt crucifixum plenitudo gentium creditura est qui venient gemitus ad credendum quibus filius est clarificandus.

10

In passione quippe sua fuit filius clarificatus per signa ostensa fuit etiam clarificatus in sua resurrectione et ascensione. Itemque in genitum conuersione quia deitatem eius confunditur ubique. Verumptamē per congruum ostendit exemplum quod moes eius debeat preuenire conuerphonem gentilium dicens. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet quia non facit fructus multiplicacionem nisi per sui corruptionem id est nisi ego moriar fructus conuerphonis gencium non sequetur. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert id est me mortuo per humanitatem multiplicabitur fides per gencium conuersione ac si expresse dixisset. Iste gentiles qui modo roulunt venire ad me per presentiam corporalem post mortem meam venient ad me per fidem. Ipse enim erat granum iaciendum in corpore terre per passionis humilitatem unde messis copiosa debeat exurgere. Passio quippe Christi multum attulit fructum remissionis peccatorum fructum conuerphonis gencium fructum glorie regni celorum. Et quia Christus se compauit grano frumenti. mos est ecclesie de hoc grano sciz critico tantum confici corpus Christi. Moraliter homo in terra cadit qui per humilitatem se deprimit. sed eam non cooperit qui vult humilitatem manifestari et non occulta et talis humilitas non fructificat sed quando tamen huius vult quod huilem lateat tunc fructificat. Ad hoc enim quod granum frumenti fructificet non sufficit quod in terram cadat sed optet quod agricultura ipsum cooperiat. Predictum etiam Christus suam passionem et eius fructum ut videntes morienti non ideo perdant fidem et ex passione non tercent sed magis imitentur quoniam oportet nos imitari eum qui reliquit nobis exemplum ut sequamur ipsum. Unde consequenter discipulos et omnes exhortat ad passionis sue sectanda vestigia dicentes. Qui amat animam id est vitam suam sciz in hoc mundo et ad bonam munera et carnis desideria volendo sibi huiusmodi delectabilia ut mundo vivat et non deo vel eam cum necesse est pro deo non ponendo perdet eam sciz in vita eterna et quantum ad bona eterna possidenda. Et per contrarium qui odit animam suam id est vitam in hoc mundo dengando sibi bona presencia et sustinendo mala vel etiam cum necesse est ponendo per deo in vitam eternam custodit eam id est vivet eternaliter cum eo. Vbi Augustinus. Si male amaveris tunc odisti si bene oderis tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendo ne perdant amando. Et quod debeamus ipsum imitari in passione ostendit per rationem inducens exemplum de se ut si ut ipse fecit ita nos si opus fuit

faciamus et dicens. Si quis michi ministret hoc est nomine et affectu querit esse meus minister me sequatur id est me imitetur sequitur enim imitari est. Quasi dicaret rationabile est quod minister sequatur dominum si quis me non sequitur non michi ministret quia secundum Christum optet eum quem non ministret sequitur eum cuius ministerat. Oportet ergo discipulos Christi qui ei ministerant sequi Christum per mortem si optuerit et per bona opera imitando ipsum. Illi quippe Christo ministret qui non sua sed que illic sunt Christi que runt et que cumque boni sunt in temporalibus sunt in spiritu aliis propter deum faciunt. Minister autem Christi episcopi et clericorum in quantitate eius sacramenta fidelibus dispensant. Unde apostolus. Sic nos eristimur homo ut ministros Christi et dispensatores ministeriorum dei. Item quilibet fideles in quocumque ordinine constituti qui mandata seruant Christi. Unde apostolus. In omnibus exhibeamus nos haut dei ministros. Ministrat etiam Christo unusquisque monendo docendo corripiendo benignitatem elemosinam et certa misericordie opera impendendo. Et subiungit huius sequente brauium seu premium quod si quis Christo digne ministraverit et ipsum secutus fuerit erit ubi Christus est. Et certe magnum est premium esse cum Christo in quo nusque est bene et cum quo nusque est male. Et deinde manifestius hoc dicit. Namque ministrauerit Christo mandatis suis obediendo ipsum sequendo et vestigia eius imitando hic honorabitur a patre celesti seu ut sit cum filio eius non equalis divinitati sed consociatus eternitati. Et certe magna honor est Christo homo miser efficiatur beatus. exheredatus heres dei coheres autem Christi. Beatus ille quem Deus honorificabit illi et em dabitur illis bonis que nec oculus videt nec auris audituit nec in cor hominis ascenderant que preparavit deus diligenteribus se. Honor enim datur homini ab aliis hominibus in vita presenti in testimonium virtutis Christi honor datur hominibus a deo in gloria celesti in premio virtutis. Deus meus misericordia mea auctor et dator omnium virtutum da nobis nunc in eis exercitium continuum et tandem pro eis premio semperternum. Et quia discipuloshortatus fuerat ad toleranciam mortis exemplo sui quem sequendum propositum consequenter confortat eos ut non turbentur et retinabuntur propter infirmitatem naturae quia recta ratio non obstante turbacione amme secundum passiones Christi sensuere dirigit eam in bonas et virtuosas operationes. ut velit fortis sustinere mortem et quecumque contraria propter deum et bonum virtutis. Sic enim in Christo fuit quod non obstante turbacione sensualitatis passus est Christus

tatio suadebat. **Vnde** ait. **N**unc anima mea
sensualis turbata est. id est affecta est quā
tum ad sensitivam passionib[us] timoris et tristis
cie ac naturali horrore qui tamē est de voluntate.
Anima em̄ hic accipit p[ro]p[ter] sensualitate. id
est pro appetitu sensitivo in quo sunt passio-
nes non autē ratione. **A**c si dicat. **N**ō w[er]s tur-
bet vel retrahat sensualitatis turbacō a recta
et debita opacione q[uod]a etiam anima mea tur-
bata est imminēte passione et tamen hoc nō
obstante mori eligo obediens patri pro via
salute. **Q**uia em̄ hortatus fuerat alios imita-
ri mortem suam ne forte aliquis ei diceret se
cute potes morte subite quia nichil mali sen-
tis ideo contrarium voluit ostendere p[ro]p[ter] talem
turbacionem et p[ro]p[ter] consequens non esse rece-
dum ab eius imitacione p[ro]p[ter] naturalem hor-
rorem. **N**am si nullam passionē sensisset in
anima non fuisset sufficiens exemplū homi-
bus ad mortē sustinendam huiusmodi autē
passiones aliter surerūt in cristi et aliter sūt
in nobis. **I**n nobis em̄ sunt ex necessitate in
quantū quasi ab extremitate cōmouemur et af-
ficiamur in xp̄o non fuerunt ex necessitate sed
ex impio ratiōnis ad ostendendū hūane na-
tūre veritatem et ad dandū nobis exemplum
non reuāndi mortem et ad merendū nostrā
redemptionem q[uod]i in eo nulla passio fuerit ni-
si quam ipse volūtarie cōcītavit. **N**am in tan-
tum infidiles vites erant subdite ratiōni in
cristo q[uod] michil aiud age et pati poterat ni-
si q[uod] ratiō wolebat q[uod] permisit a gere anime et
vicibus infideliōibus que p[ro]ptia erat. **S**ic ergo
turbata est anima cristi q[uod] nec supra ratiōnē
nec contra sed scđm ratiōnis cedimēt turbā-
cio in ea fuerit. **D**einde volens ostendere q[uod]
non venit voluntate infirme carnis sed voluntate
in patris facere ait. **E**t quid dicā in hac
et de hac turbacione. **N**on dicit quid faciam
quia sciebat quid facturus sed docet quid di-
ceret et quo fugere et quem inuocare et in quā
spelare debe iunus scilicet in patrem qui sal-
uat solus. **Q**uasi diceret. **N**on habeo quid
dicam exceptionem querens sed scio quid agam
quia passus sum. **Vnde** non rece-
dam a tepto proposito p[ro]pter timorem p[ar]-
ticulorum sed ex ratiōne sensualitatem superias
voluntatem meam voluntati diuine confor-
ma. **I**n quō dat exemplum nobis ut si-
militer faciamus. **E**t hoc est quod dicit:
Et o tu pater saluifica et saluum fac me ex-
b[ea]c hora passionis. **N**on dicit in hac ho-
ra in qua pater eum in xxi ex p[ro]p[ter] suis sed ex hac
hora quia inde cum glorificauit. **P**ropte-
rea enim voluntarie rem in h[ab]ic horam pas-
sionis et in xxi p[ro]pterea rem in mundum

vt paciar p[ro]pter patris obediētiā et hu-
mani genetis salutem. **Q**uasi diceret. Sal-
uacionem quero sed passionem non recuso;
Et tu pater per hanc passionem clarifica no-
men tuum me suscitando quod est gloria no-
minis tui et clarificacio. **V**bi augustin. **O**culis
it te quē inuoces cuius voluntate tue volunta-
ti p[ro]ponas hominis suscepit infirmitatē vt do-
ceat dicens contrastatum non quod ego volo
sed quod tu vis. **E**p[er] hac autē supportacōe tur-
bacionis in deum homo triplice p[ro]cipit utili-
tatem. prima est q[uod] turbatio alleuiat. **S**i em̄
ex eo q[uod] quis amico cōquetur turbacionē sus-
am alleuiacionem recipit quāto forcis p[ro]p[ter]
compassionē mutuā a deo recipiet. **S**cđa
est q[uod] turbacō meritaria efficitur. **H**i em̄ me-
ritiorum est deo offerre rem typalem quā por-
tas in bursa multo magis si offers id q[uod] ge-
rie in animo. **T**ertia est q[uod] homo postea nota-
bilem recipit consolacionē h[ab]it patet de mul-
tis a tribulacione liberatis h[ab]it et hic. **N**am
statim venit w[er]s de celo pro consolacione. **Vn-**
Dequitur. **V**enit ergo w[er]s de celo a deo
patre dicens. **E**t clarificauit et iterum clarifi-
cabo. id est clarum genui ab eterno secun-
dum diuinitatem et clarum etiam faciam se-
cundum humanitatem. **V**el secundum homi-
num clarificauit in nativitate quando angeli
cēcerunt gloria in excellis deo et magi ado-
rauerunt et in baptismo et in transfiguracōe
et in miraculis in vita per eum factis et iterum
clarificabo per ligna dei tatis in passione in q[uod]
triumphant de dyabolo et in resurrectione q[uod]
in ascensione et in tocius mundi conuochione
et maxime in iudicio. **E**t quidā de turba ma-
gis rudes stantes et audientes sonum; w[er]s
cis non significatōne in percipientes. dice-
bant comitrium factum esse. id est aliquid
per modum soni confusi. tamen hoc dicebant
factum p[ro]pter dominum alij autem magis
perspicaces articulacionem w[er]s intelligen-
tes dicebant q[uod] angelus ei locutus sit. **C**ā
debant enim eum esse hominem purum et i-
deo dicebant angelum ei esse locutum h[ab]it
aliquādo in scriptura dicitur q[uod] ageli prophē-
tis loquebantur. **S**ed w[er]s illa fuit pater-
na et formata a tota trinitate cum eius ope-
ra fuit diuisa. **V**erum tamen fuit w[er]s pa-
tris que fuit formata ad representandum
personam eius. **E**t respondit ihesus et dix-
it. **N**on p[ro]pter me. scilicet p[re]stiuendum
qui testimonio vel consolatore vel clarificato-
re alio a me non indigeo. **H**ec w[er]s testificās
venit de celo sed p[ro]pter ws in instructionē
vestram qui instructione indigetis in testi-
monio scilicet ut credatis quia ego ex deo sum

A

Vnde ostendit hanc vocem nichil hibi indicat: se quod ante nescisset sed ignorantibus quibus indicari optebat et propter instructionem populi circumstantis ut cognoscerent ipsum ihesum esse christum cui de celo dabatur testimonium. Sicut ergo anima eius non propter eum sed propter alios voluntarie turbata est. Sic ista vox non propter eum sed propter alios aliqua dispensacione diuinitus facta est. Et quia dixit vox et clarificatio consequenter modum ostendit clarificacōis dicens. Nunc sc̄z in hoc tempore passionis rectum iudicium est non cōdemnationis sed discretionis mundi. id est pro mundo contra dyabolū. Hoc est nūc pro mundo a potestate tenebrarum liberando iudicabitur et separabitur mundus a p̄tate dyaboli et eripit et hoc est iudicium discretionis quo discernitur et separantur multi a potestate inimici. A tempore quoque passionis christi discreti sunt fidēles ab obstatimis contra fidem: in futuro autē erit iudicium cōdemnacionis infidelium et promissionis credencium. Vnde exponendo subdit effectum iudicij. Nunc princeps huius mundi. id est amatorum mundi et malorum hominū qui habitat in mundo sc̄z dyabolus qui ab adam usque nunc fuit dominatus et adhuc dominatur in malis mundo debitiss et dicie p̄t̄cep̄s mundi non quia sit dominus substantie mundi. sed hominū mundialiter viuētiū in quantū se ei subiungit per peccatum eicietur et expelleatur foras a redemptis et liberatis et potestatem homines post se trahendi p̄det hoc iudicium per christum et virtutem passionis eius per quam a p̄tate est ianua glorie a cuius confectione dyabolus non potest impeditre et post se trahere sanctos sicut ante faciebat. Per passionem etiam domini data est homini virtus resistendi dyabolo quia per eam fortiores sumus ad resistendum. nec modo ita facile homines seducere vel adeo temptare potest ut prius nec permittitur facere quantum potest et vellet Iustum est enim quod sicut princeps mortis per peccatum hominem sibi subiicit ad mortem. sic qui christum procurauit interfici in iuste merito et digne eicitur ne deinceps iustis hominibus per christum redemptis principetur. Permittitur tamen temptare homines ad exercitium et meritum electorum. Et declarat modum per quem eicitur foras quia per mortem crucis et resurrectionem. Vnde subdit. Et ego si id est cum. non dubitat futurum esse quod venit implete exaltatus fuero a terra scilicet in cruce omnia sc̄z electa et predestinata ad salutem ex quibus dyabolus eicitur trahā ad me ipsum ut sim caput et illa membra spoliando illum qui decipiendo iniuste deprecatus fuat.

vel omnia genera hominum quia de omnibus genetibus hominum aliqui sunt trahi scilicet de omnibus linguis de omnibus ritibus de omnibus etatibus et de omnibus gradibus et sic trahit ad se omnia quia homo dicitur omnis creatura. Nam amore quo pro nobis passus est trahit nos ad se ipsum ex amore enim ostensio in cruce ad genus humanū habet vim attractivam metum sicut lapis magnes attrahit ad se ferrum. christi autem crucifixio ideo dicitur exaltatio quia corpus eius fuit exaltatum in cruce sicut resillum in aera ad debet landum aerea potestates et quia se humiliavit usque ad mortem crucis ideo deus exalta uit illum et ipse exaltatus exaltauit suos. Per passionem ergo habuit victoriam de dyabolo. Vnde hoc ipsum omnia trahere est principē mundi h. eiceret non enim est conuenio Christi ad belial et lucis ab tenebris. Et nota quod cuius noluit mori in aliqua domo nec sub terra sed in aere voluit exaltari ex causa explicita aer quidem elementum est commune et potest homo habere christiam terram aquam vel christum ignem sed nemo potest habere christum aerem. Christus ergo voluit in aere exaltari. Primo ad inuenendum quod sicut aer est communis sic et christi passio nam passiones aliorum sanctorum fuerunt christie quia qualibet passus est propter se passio autem christi communis fuit angelis qui sunt reparati hominibus quia inde sunt saluatoris. Secundo ad inuenendum quod sicut aer est medium inter celum et terram sic christus etiam fuit mediator inter deum et hominem quia cum deo conuenit ratione nature divina cum homine ratione nature humana. Etat autem quedam discordia inter deum et hominem et ideo venit ihesus et se ostendit mediato rem. Tercio ut ipsum aerem mundat et sanctificauerat enim terram triginta annos super eam ambulando. Sancti fiscuerat aquam in ipsa se baptizari faciendo. sanctificauerat ignem spiritum sanctum in specie ignis mittendo restabat ut sanctificaret aer non sub tecto sed in aere moriendo. Pluribus etiam de causis voluit mori morte crucis. Una propter mortis turpitudinem ut hominem nec ipsa mortis turpitude a perfidie iusticie repellat. Item quia hoc genus mortis per modum exaltacionis conueniebat fructum cause et figure passionis: fructum quidem conveiebat quod per passionem exaltabatur a p̄tate erat. Cause autem passionis conveiebat duplicitate scilicet ex parte hominis per quos salute moriebatur ipi enim pertinet quod de iecti et demersi erant ad terram et ideo voluit mori exaltatus ut nos eleuaret ad celestia. Et ex parte demonum ut scilicet eos qui in aere principatum et potestatem exercerent ipse eleuaret?

in aere concilatet. Figit vero conueniebat
qua dominus serpente in deserto fieri preci-
piebat quia sicut ille serpens exaltatus fuit
in palo ita et dominus in cruce. Cum autem
dominus tanta et tam magna signa fecisset et co-
ram eis in miraculis et in doctrina et in reue-
latione secretorum cordis et futurorum conti-
gencium per que de clarata erat diuinitas eius
non tamen credebant in eum scilicet pro maiori
parte et in hoc complete sunt scripturae prophetarum
eorum obstinationem et execrationem pre-
tendencium. Consueuerant enim dicere quod
signum ostendis nobis ut credamus tibi sed
ecce cum tanta signa fecisset non crediderunt
ei. Verum tamen ex principibus id est ex legis
peritis et sacerdotibus crediderunt tunc in eum
propter misericordiam et implecionem scripturam
sicut et nichil demus vobis eorum qui alias
negant ad ihesum nocte et gamael et ioseph
ab arimathia et alii qui plures sunt propter phar-
iseos non confitebatur manifeste timentes
ne de synagogâ elicerentur quia iam conspi-
auerant quod consitentes ipsum esse christum de
societate iudeorum expellerent quod apud eos
valde ignominiosum erat. Electio enim de syna-
goga reputabatur magna sicut apud nos crie-
tio per excommunicationem de ecclesia: Causa
vero et radix huius defectus scilicet quare non con-
fitebantur erat superbia et inanis gloria dilexi-
erunt enim gloriam hominum et honorem mundani
in dignitatibus et laudibus humanis
magis quam dei gloriam et meritum pro dei glo-
ria sperandum cui soli debetur honor et gloria.
Ex hoc enim quod publice confitebatur amitte-
bant gloriam hominum licet ex hoc conseque-
rentur gloriam dei. Iste autem magis elegie-
runt priuari gloriam dei nolentes publice con-
fiteri quam gloria hominum cupientes a mun-
dani honori non attendentes ad dictum
apostoli si hominibus placetem christi seru-
no esse. Iste hodie multis habent sequaces
scilicet pro mundi gloria se et sua prodigaliter ex-
ponentes et parum aut nichil pro dei gloria
promovenda facientes. Vnde eorum fides insufficiens
erat non enim sufficit cor de credere
ad iusticiam sed oportet etiam ore confitenti
ad salutem. Et in hoc humana gloria est
pervenientia et omnis pena patienter toleranda
quia omnis pena quod per iusticia sustinet est
meritoria ut a apostolo quilibet dicat. Nichil
autem absit gloriari nisi in cruce domini no-
strri ihesu christi per quem michi mundus cru-
cifixus est et ego mundo. Secundum augustinum
nous crucem suam in frontibus credendum fir-
me ubi quodammodo sedes est reverendus ut
de nomine eius fidelis non erubescat. et ma-

gis dei gloriam quam hominum diligat. Vnde
ille qui euangelium legit et etiam illi qui audiunt signo crucis se signant. Post hec autem
tandem dominus ihesus qui scrutatur corda
hominum cognoscens furorem illorum et maliciam
quam iam de eo occidendo conceperant et
volens eos preuenire non expectavit ut in opere
exirent sed abiissent recedendo a persecutoribus
suis quia iam non recipiebant eius doctrinam
et abscondit se ab eis mitigans illorum iniuriam
et furorem quia nondum venerata hora pas-
sionis sue. In quo nobis exemplum dedit ut
cum de aliquorum malitia nobis constat etiam
antequam patrare opere temptent fugere debeat.
Abscondit se ab eis faciem cognitoris sue eis
subducendo quod execrationem eorum et trans-
fatum fidei a iudeis ad gentes significabat. Et
cum respera facta esset egrediebatur dominus
cum discipulis duo de cunctis de ciuitate et redibat
in bethaniam ibi mites et iustos regno dei
docens: in die contra peruersos et malos aspe-
re loquens eos quod pro mortibus prauius redar-
guens et nos eum in hoc imitari studiesset. Oro

Domine ihesu christe da michi ut non
solum folia hoc est verba et estimacionem
iusticie sed ut fructus optum
habeam ne a te vngnatus maledictionem incaera-
da michi ut tanquam verius tuus minister pro
modulo meo te sequar ut ubi tu es et ego es
se merear. Tabe me post te ihesu bone non trahat
dulcedo seculi sed trahat me suauitas amo-
ris tui. Hic tecum in celo iugiter infecio mea
sit mecum in terra continua pietatis tua. Ad
herem tibi inseparabiliter seruiam tibi perse-
uerant quecumque fideliter inueniam te felicitate
possideam te eternaliter rex meus et deus meus.
Amen. De duobus filiis quotus unus
in vinea iuit aliis iter neglexit. Cap. XXXII

AEt cum tertio sabbati hoc est
feria tercia iterum mane re-
uertendo ad ciuitatem iherusalem
salutem transiit dominus et
discipuli eius circa locum ubi
ipse maledixit siculne vide-
runt discipuli auctorem atrium factam a radice-
bus id est a fundamentis que erant sacerdo-
tes et scribe amplius quam prima die et mirati sunt
de subita arboris exsticatio. Nec invenimus
nuo aruit quod sermo domini maledicenter quasi
flama ad radices eius descendit. Et cum resisset in
templo id est in atrio templi ubi conueniebat ho-
mines ad orandum et verbu dei audiendum ut do-
cere oaret et exemplu daret accesserunt non ut
do carentur cum populo sed ut docentem capi-
ret in verbo ab deum docentem. id est dum
docebat quando principue impediens non erat

principes sacerdotum quos non excusat ignorantia et seminoles populi a quibus egressa est iniqitas. Scđm cr̄b. Dicebant sacerdotes apud se nō sumus columpne templi. ecce super illum tota recumbit ecclesia nos sumus quasi tacencium scriputarum lingua viabilē et ecce ille resonat in medio templi et nos cōtempti quasi citbara dissipata tacemus nos sumus patres modo iste generat filios et nos steriles sumus quasi dicēt multum vilificamur Accesserūt inq̄ dicentes. Dic nob̄ q: ab officium nostrum p̄tinet hoc inquirere et scire in qua potestate tec facis sc; an propriā aii alium de tibi cōmissa et quis tibi dedit hāc potestatem ut ista facias. Quasi diceret Quid est quod eiōis de templo quosvis tūm non sis ostiarius et doceas nobis inconsultis Querunt qua auctoritate ista facit qua auctoritatem eiēdi de templo habebat ostiarij et docendi in templo sacerdotes et legisdoctores ad hoc a p̄cipib⁹ sacerdotum assignati et non alijs. Cristus autē neutram auctoritatem videbatur habere. sed magis vñsperante. H̄b intelligunt enim eum operari p̄ dyabolum et dyaboli esse quod facit sicut supra dicerunt q̄ in belzebub de monia eiēceret. Quasi vellē dicere scđm cr̄b Tu de sacerdotali familiā non es. senatus hoc tibi nō donauit neq; cesar in qua ergo potestate hoc facis nūquid in belzebub p̄cip̄ de moniorum Ihesus aut̄ opositioni reddidit opositionē non solucionem quasi clauū clavo retundens et qui aperata responſione tempta totū calumpniam confutare poterat prudēter eos interrogat ut ip̄ si vel suū silencio vel sua responſione et sententia conuincantur. Calumpniās dñm melius interrogacione q̄ directa iacione vñl respōfione ad inconueniens bucitur. Ille namq; ē optimus modus respōdendi et concludendi contra malignantes. quādo ex suis propens verbis et responſis arguuntur per hoc quoq; ostendit cristus q̄ malignātib⁹ quales isti etant nō sunt dei se cōcreta reuelanda sed eorū malicia prudenter est declinanda. Interrogat ergo eos de baptismo iohannis. vñ erat de celo an ex hominib⁹ id est ex dei p̄cepto et diuina cōdīcione an ex hominib⁹ adiūcione et humana institutione. At illi stupefacti ad interrogacionem cogitabant intra se viam respondendi sed non habebant vidētes ex qua cūq; responſione suam cōfusionem. Nam si dixissent baptismum iohannis de celo id est ex celesti et diuino instituto esse patenter conuicebantur. quia non credērunt iohanni dicēnti ipsū nō dominū de celo vñmis sc; et p̄hibentū ei testimoniū de potestate;

Qui enim cōredit iohanni credit vñiq; et p̄sp quia iohannes cr̄sto testimoniū p̄hibuit ipsum predicando et dei filium esse nūciando. Quasi vellē dicere Ille michi testimoniū p̄hibuit quem confitemini babuissē prophēciām de celo et ab illo audistis in qua potestate hec facio quia ille hoc demonstrauit testimoniū michi p̄hibendo. Si autē dixissent de teēra et institutione humana p̄ticulū mortis incurrit̄ ad populum vt tāq̄ blasphemāt̄ essent lapidandi q̄i populus quā pro maiori p̄te iohānis baptismū suscep̄at cum ex vita et doctrina ac cr̄sti testimoniō p̄phētam sanctū et verū a deo missū reputabat et p̄consequēs verba eius et facta a deo esse fēcīebat. Viderūt ergo vt ait tēda Qd̄ libet horum respondēt in laqueum se casuros timentes sc; plebis lapidacionē h̄ magis timentes v̄titatis confessionē. Et mendaciter dicēntib⁹ eis se nescire ait ih̄chus. Neq; ego vñbis dico in potestate tec facio. Non dico vñbis. quod scio quia non vultis fateri quod scitis. Quia ergo dicebat sc; ne scire quod tamē sciebant noluit eis de se a p̄cīre v̄titatem de hoc quod quērebant et iustissime confusi sunt. Ex sua enim taciturnitate compulsi sunt a sua p̄titione cessare. Nam scđm cr̄b. Mendacia si non habent quem dicipiant ipsa sibi menacuntur. Quibus quip̄ de causis H̄c dñm bedam. occultatur v̄titas quia auditores minus capaces sunt ad intelligendum. Vnde dicitur multa habeo vñbis dicere sed nō potestis p̄tare modo vñl quia ex odio et contemptu indigēti sunt quib⁹ aperiat. Vnde dicit. Nolite sanctū dare tamib⁹ neq; mittatis margaritas aī p̄cos et hic v̄trūnq; conuictebat. Et tercia causa ab di potest sc; assiduitas p̄dicandi assidua ei p̄dicatio vilescit. Voluit ergo cristus ostendere de facto et exēplo q̄ licet vñl cautelis cōtra cautelas malorum nisi insidiāciū bonis. Vñ dicit cr̄b. Q̄ interrogantē oportet deceire tempestatem retinēre. Quod autē apēda erat v̄titas sue potestatis et p̄dicacionis alijs et non iphis et quare indicauit p̄te p̄bōlam duorum filiorum quorum vñl pater dicit vade in vineā meā qui respondit nolo p̄stea tamen p̄ma motus iuit. dicitq; alij pāc vade in v̄meā meā qui respondit vado h̄ non iuit. Homo iste qui duos filios habuit est deus sc; pater qui dicitur homo vñl māsuetudinis quam ad hominē habuit qui etiā omnes homines paterno affectu creauit et cū sit natura dēmīus tamen magis vult diligi qui quasi pater quam timetī quasi dominus. Primus filius tye et origine non dignitate

et dei cognitione est populus gentium aliter
populus iudeorum quia gentes erant ex tem-
pore noe iudei aut ex abraham. **O**pifici autem
vinea est facere iusticiam quam generaliter
quidem in natura omnium hominum deus plan-
tavit specialiter autem in iudeis eam in libro vi-
te dedit. cuius diuersae vites sunt diuersae iu-
sticiarum species. primo filio primu[m] dixit
per naturalis legis imp[er]ationem et noticiam va-
de operare id est in tempore huius seculi fac le-
gis naturalis iusticiam que est hoc facias a
lii quod tibi vis fieri et quod tibi non vis fi-
eri ne feceris alteri opare inquit in vinea. id
est in ecclesiam extra quam non est locus opa-
di meritorie. locutus est autem ei non facie ut
homo sed in corde ut deus ingerens intellec-
tum sensibus quia nunquam deus destitit homi-
nes incitare ad bonum per occultos instrumenta. **V**nde
Cri. **P**osuit deus spiritu scienzie boni et ma-
li in hominibus ut quocumque peccamus ille
in silencio quasi factum nostrum accuset in co-
scientia tante ad animam loquuntur dicas. **M**a-
lum est hoc et hoc bonum est. **I**lle autem scilicet pri-
mus filius in conscientia superbe resp[on]dit. nolo quod
bonum relinquendo et malum eligendo apte co-
turnax fuit legi cum naturali non obediuit et li-
bero arbitrioabus est. **V**nde cri. **Q**uomodo
dixit nolo. **I**n cogitatu. **Q**ui habens intellectum boni et mali relinquit bonum et sequitur ma-
lum in cogitationibus suis contra dominum re-
sp[on]dere videtur quia nolo: id est contra intellectum suum creatum habi a domino facit. **H**ec
Cri. **S**ed postea in adventu salvatoris ad
predicationem Christi et apostolorum crederens penitentia
ad ductus opatus est in vinea dei et sermoni;
conscientiam labore correxit qui summo
deo colla submisit et nunc aulam fidei deo plau-
cat. **A**ltieri autem filio postea dixit per mosayce le-
gis dacionem vade et opare in vinea mea et
fac iusticie opera. **Q**ui resp[on]dit vado quia ori-
gium de se uite volunt et se ad seruendum do
per susceptionem legis mosayce obliquavit di-
cens moysi omnia precepta domini faciemus
sed non iuit et quod ore sponspicit opere non
impleuit quia in seruendo dei non remansit et
legem suscepit non obseravit nec non ab ydo-
latram et ad iniuria mala declinavit et nunc
christi cultum negat. **I**nduxit autem hanc pab-
lam eos interrogando ut propria reponeret
illos impietas arzueret et propria iudicio con-
demnaretur. **C**um ergo quessitum quis ex du-
obus fecit voluntatem patris et illi resp[on]dis-
sent primum non intelligentes de iphis dicta
pabolam et nescientes qui in responsione ex-
primenter condonationem suam insulit et ex-
positione propria eos consultauit contraria-

prolatam ab ipsis sententiam et dicens Amem
dico vobis quia publicani et meretrices scilicet
non qui tales sunt sed qui sunt procedent
vos in regno dei id est in ecclesia militante per
fidem et penitentiam et in triumphate per glo-
riam vobis excepta derelictis per infidelitate. **P**ri-
mus enim filius qui fecit voluntatem patris dignus
est misericordia sed quia neglexit dignus est reprobatione et pena. Quasi dicitur
Non solum gentiles meliores sunt vobis
iudei sicut et ipsi iudicantis sed et pessimi
gentilibus scilicet publicani et meretrices qui in
ter manifeste sunt turpissime vite erunt maiori
ris metiti apud deum quam vos quia melius est
non promittere et facere iusticiam dei quam per
mittete et mentiri. **E**t secundum Iherosim similitudine
sanctitas duplex est iniqtas et hoc viceum po-
tissimum vigebat in sacerdotibus et laicis. **I**gitur
secundum originem potes vesti paula ipsa ad eos
qui modicum aut nichil promittunt operibus
autem ostendunt et contra eos qui magna per
mittunt nichil autem vel patrum secundum
suam promissionem agunt. **N**am hodie heu
multi etiam religiosi non solum legis scriptae
sed etiam legis naturalis iusticiam derelin-
quent. et ideo non misericordia cum filio pri-
mo sed potius pena cum secundo digni sunt.
Vbi Crisostomus. **P**uto quod ex persona omnium
virorum peccatorum publicani ponatur et ex
persona omnium mulierum meretrices. **Q**uoniam quamvis multa sint peccata
in viris et mulieribus preter ista tamen pri-
pue auaricia in viris abundat fornicatio atque
in mulieribus. **M**ulier enim que in deo sua
sedet inclusa facile in peccatum fornicationis
incurrit quia hoc viceum facile ex vacancia
et ocio nascitur. **N**am quia sollicitudinis ani-
mum habet occupatum non facile fornicationi
operam dat. **N**am diffimilio amoris hec est
anime vacantis passio. **V**ir autem qui in ac-
tibus reproducatur est assidue in auaricie pec-
catorum facile incurrat informacionem autem
non facile nisi forte multum sit lascivus. **N**on
occupatio virilium sollicitudinum suggestio
nem voluptatis plerumque excludit. **V**enit pro-
prium est hoc adolescentium nichil agentium
Hec cri. **D**einde subiungit causam reprobatio-
nis iudeorum que est contemptus credendi quem ag-
grauat et sanctitas iohannis et exemplum con-
uetus hominis peccatorum quia publicanus et meretrices
et iohanni credentibus et ad propagationem eius
penitentiā agentibus iphi non credidit vult iohanni
doctrinā eius audiēdo et opera eius iniādo quod re-
mit ad eos in via iusticie quia operem perfectio-
nis faciebat et christū qui ē ipsa iustitia an-
nuntiabat. **E**t non solum hoc non fecerunt sed

nec postquam publicanos et meretrices credentes et penitentes videbunt confusi sunt aut complimenti ut credent vi illorum exemplum sequentur quibus ipsi exemplum esse debuerant ex quo sequitur aggrauacio peccati ipsis quia procedere nec sequi illos in fide et penitencia voluerint: **L**ayci etiam et sacerdotes duo filii possunt intelligi et populus prior filius et sacerdotes secundus **Vnde** cuius **D**uos etiam filios dicit laycorum conditionem et ordinem sacerdotum **Q**uis est prior filius **P**opulus prior enim populus creatus est deinde sacerdotes qui regent populu. **N**on enim populus propter sacerdotes creatus est sed sacerdotes propter populum **D**emque populus dei ex tempore abrabecepit. sacerdotes autem de tpe aaron **F**t populares per hoc ipsum quod seculariter suscipiunt vitam denegare videntur obedienciam deo! **S**acerdotes autem magis videntur obedienciam promittere deo per hoc ipsum quod specialiter in ministerio dei constituitur **N**am qui doctor populi constituitur sine duobus profiteatur talē se fore qualem oportet esse doctorem. **S**acerdos et omnis clericus et si specialiter non promittat tamen per hoc ipsum quod doctor constituit aliocum tacite promittere deo videtur in omnibus obauditu se deo. **E**t melior est layca qui in prima facie seculariter profiteatur vitam reuecta autem studet vivere spiritualiter quam sacerdos qui in prima quidem facie profiteatur vitam spiritalem reuecta autem complectitur vitam carnalem **E**t melior est layca ante deum penitenciā agens quam clericus permanēt in peccatis **L**ayca autem in die iudicij seculam sacerdotale accipit ideo et in crismate sic vnguntur omnes sicut in sacerdotio sacerdos autem peccator spoliatus sacerdotij dignitate quam habuit eit iter in fideles et propter **Vnde** et modo secularis homo post peccatum facile ad penitenciā venit **N**am oculatus negligētia seculari dum scripturis non sat attendit semper que in scripturis posita sunt noua ei videtur ideoque cum audierit aliquis de gloria sanctorum aut de pena peccatorum: quasi neuū aliquid audiens expausit et dum bona coepit aut mala tunc compunctus ad penitenciā cito rearebat. **N**ichil autem impossibilius quam illum corrigere qui scit omnium et tamen contempnens bonum diligit malum. **O**mnia enim que sunt in scripturis propter meditacionem cotidianā ante oculos eius inueterata et vilia estimantur **N**am et quicquid terrible est versus vilescit: **P**ropterea a cleri us qui semper meditatur scripturas aut omni obseruatorus est et erit perfectus si semel ceperit illas contempnere nunquam exp̄

tatur in illis ut timeat. **Q**uis aliquando videt clericum cito penitenciā agentem. **E**t si de p̄bensus humiliauerit se non ideo doleret quod peccauit sed confundit quia perdidit gloriam suā **P**utas ne dominus quasi crudelis clericis penitenciā denegauit dicens si sal infatuatum fuerit in quo salietur **H**ed quasi naturale esse considerans quia non est qui doceat illum errantem qui errantes alios corrigeat: **I**deo non dico populares qui secundum rationem verbi vitam suā dispensant sed publicam et meretrices qui de hideris mundalibus et voluptatibus carnalibus scipios mancipauerunt precedent eos in regno dei quia illi conuerbi discernunt esse quod erant. **W**is denegatis in opere quod videmini profiteri in verbo tangi arbores folia sine fructu habentes non paucētes dominum suum sed de ludētes. **H**ec Crisost. **P**er primum etiam filium qui primo renuit patris preceptum sed postea fecit significante peccatores qui male vivendo deo servire nesciant. sed postea penitentes viri iter opantur per secundum vero filium qui facere voluntatem patris permisit et non fecit significantur illi qui operari virtus promittunt sed non faciunt de quibus sunt multi religiosi peccatores seruare magna scilicet euangelica consilia cum tamē non seruent etiam precepta propter quod seculares etiam peccatores tamen postea penitentes eis coram domino pronuntiatur cum dicitur quia publicani et meretrices precedēt eos in regno dei. **N**ullus ergo peccator diffidat nullus iustus plumat cum peccatores per penitenciā quandoque alios in regno dei procedat.

Domine ihesu christe doctor bone **O**rdone da michi veritatem corde credere et ore atque opere prout oportet confitei malignorum spirituum et hominū cautelas et astutas sapienter declinare **D**a michi legem naturalē et dabo nostris imp̄stis et legis scriptae in libris nobis date iusticiam facere et tu am in omnibus voluntatem adimplere. **V**t non cum secundo filio penam sed cum primo misericordiam apud te merear tōlo qui ac cum vere penitentibus graciā in ecclesia militante et gloriam in triumphante misericorditer iuuenire. **Amen.** **D**e locacōe vinee et sanguiinae suis uitoribus. **C**a **XXXIII**

Hec idem proposuit eis alia parabolam de homine presumiliis qui plantauit vineam et arauidebit ei sepem et fodit in ea torcular et edificauit turrim et locauit eam agricolis seu colomis et peregre profectus est. **I**lli autem seruos suos ad recipiendum fructus missos

male tractauerunt et occiderunt et nouissime filium missum heredem cognoscentes et hereditatem habere volentes apprehenderunt et extra vineam eientes etiam occiderunt. **E**t in terra gatū quid faciet dominus vinee colomis illis dicerunt. **M**alos male perdet et vineam suam locabit alios agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis. **Q**uibus ipse dixit quia auferretur ab eis regnum dei et daretur genti facienti fructus eius. **I**n hac parola de scribit mstipse maliciā et ingtiudine; iudeoꝝ quibus deus pater familias qui natura dñs be muolentia pater homo misuetudine non natura. similitudine. non veritate multa beneficia conuulit quia dominus israhel et synago ga vinea est ex electis personis patriarcharū et xp̄bz. **S**ic ex vitibꝫ optis quā de egipto tā stulit et in terra pmissionis plācauit cui sepe citū dedit auctoriam quidem triplice sciz angelicam super muros iherusalem et humanā scz protectionem bellitorū virorū et terrēna scz munitionem mutorū et fodit in ea toru lat id est legem iusticie timore cōpūmentem et malos torquentem et hoc fodit si jnis mis et promissis. et edificauit turrim scz; tēplū ad cultū dei q̄b dicitur tūris xp̄c altitudi nē edificij xp̄c se curitate refugij xp̄c dignatē pūlegij respectu alias nationū et locauit eā agricolis et opacis scz sacerdotibꝫ et p̄fici pibꝫ qui debent extirpare vicia tanq̄ spī nasr insereat virtutes tanq̄ bona semina ac seruare cultum diuinū et iusticiam in hominibꝫ et p̄gre profectus est non loci mutacio ne q̄i deus est ubiqꝫ sed quā a viritoribꝫ liberum arbitrium reliquit vel propter longam mitatem quā in ex pectando ut a peccatis cōuertere. **i**c habuit vel ppter ipsorū negligētām. quā scd. n Ambroshū qui ubiqꝫ presens est diligentibꝫ presenti et negligentibꝫ absencie est. **C**um autē tempus fructū a pp̄pinquasset. quā post legem susceptam debet bāt face de fructū bonorū opm misit seruos suos id est primos prophetas ab agricolis id est ad reges et sacerdos principaliter et ad alios subiectos eis consequēter ut acciperet fructus per predicationem suam eos ad fructum bonorum operū reducendo et agricole apprehensionis seruus quā multi reges et sacerdos prophetas sibi missos a domino turpiter comprehendentis male tractauerunt et occiderunt. **I**cetū misit alios seruos plures p̄t oībus multiplicando scz prophetas ad populi correctionē et fecerunt eis humiliiter q̄a ip̄i ingratū dum m̄hxno rauerunt et si milititer illos prophetas p̄secuti sunt et interficerunt. **S**ed nouissime in ultimis tēp̄tis

bus misit filium suum pro nobis incarnatū quē heredem vniuersorum et principem cognoscentes eice rūt extra vītam negando vt quia excepta portam iherosolimotū occiderunt crucifigendo volentes habere hereditate tpa; lem scz possessiōnem cogiabant em intra se si istum popūlū habebat dominū necesse est vt amittamus consuetudinem hostiarū que ad nostrum pata est lucrum si autem occidam? eum sic semper tenebatur consuetudo offeren; barum hostiarum et sic fuit nostra possessio et erit nostra hereditas. **V**enit autem dominus ad iudicandum et istud factum vindicandum quando ex eius ordinacione venit contra eos exercitus romanotū et malos male p̄didit quando ciuitatem et tēplū p̄e romanos destruxit ac populum occidi et captiuari fecit. **V**el hereditas xp̄i est ecclesia quam iudei p̄cipere moliebantur dum fide eius extinta iusticiam que ex lege est persuadere gentibus conabantur. **H**ec fecerunt ut sic ingratī mali male p̄dantur et merito dampnentur et ab eis regnum dei scz christus scriptura sacra seu scripturarum intelligencia fides ecclesia et vita eterna auferretur et hoc pertinet ad iudeorum reprobacionem sed quod sequitur pertinet ad gentilium conuercionem et vinea ecclesie locetur alijs agricolis quia ecclesia suam christus regendam tradidit apostolis et alijs discipulis qui reddant ei fructum temporibus suis quia ad p̄dicationem eorum credidit multitudo gentium vel regnum celorum detur alijs scz gentibus ab oriente et occidente ab australi et aquiloni venientibus qui facient fructum cordis credendo et oris cōfido et operis serviendo et corporis paciendo et reambient ab abraham ysaac et iacob in regno dei et ip̄i iudei eicienti et in tenebras exteriorē. **M**isti ce totum potest exponi et ecclesia hoc modo q̄ homo id est christus plantauit vineam id est ecclesiam in saguare suo et de latere suo formata in qua tot sunt differentie palmitum quot difference hominū et cōtūdebit ei sepe id est euangelicā doctrinā vel angelorū auctoriam et fodit in ea torcular id est crucem christi vel marticium pacientiam et edificauit turrim scz matrem christi vel contemplationē christi confessorum et doctorū vel fidem de qua ecclesia se defendit contra hostes et locauit eam agricolis id est prelatis quoꝫ varijs mīsteriis regiē et gubernatur. et profectus est ut supra exponitur et misit seruos id est bonos ad argendum malos et aliquos ceciderunt et occiderunt ut patet de multis. **D**einde mittitur hiis christus misericordia a patre quā do aliquem instigat ad bonum sed aliquid fuit

12

ingratí eius iunctum non solum repellétes sed etiam pessime agétes ppter quod quā-
sum in eis est occidunt eum de quibꝫ dicit ar-
postolus cursum crucifigentes filiū dei et sic
ex dei iustitia p̄dunār et vinea alijs locatur
cum eotū loco boni subrogātur. Potest eti-
am per vineam istam intelligi amma rōna-
lis homini p̄ deum locata quia ad hoc infudi-
tur corpori ut ipso mediante fructū bonorum o-
perum faciat et multa merita acquirat que bo-
na facta pē hominem sunt tangit vites Et in
quolibet bono hominis hinc sit bona cogitatio
vel bona opacit̄ vel locū cōscunt quinq; v-
ue quaz qualit̄ remanet hominī. quinta ve-
ro debetur deo que vne sunt cordis iocunditas
culpe remissio eterne mortis vitatio. eterne
glorie acquiſitio quinta vua ē gloria dei istā
non nobis sed deo dare debemus. Potest i-
super exponi de religione cuius fūdacio et mar-
ime in trīplici voto diciter diuinā plantacio
seps regula et ostiūtōnes torcular. lectio et
studii scripture. turris predicatione. agriculturæ
locatio prelatorū pfectio est. felices qui bene
colūt et non negligunt augent. non diminūt
conseruant et non destruunt. Quilibet etiam
noscitū de populo est vinea et idem est etiam
cultor. quilibet em̄ nostrū colit seipsum. Vñ
ihero. Locata est autē nobis vinea et loca
est ea cōdicione ut reddamus fructum domi-
no temporibus suis et sciamus unoq; tēpo-
re quibꝫ opteat nos vel loqui vel facie. P̄tin-
cipes autē sacerdotum et scribe et pharisei cog-
noscentes q̄ de iphis differit p̄ablam istā v-
luerunt eum quasi mendacem tenere ad occi-
dendum sed diuine reverencie humanū timo-
rem preferentes et timētes turbas non pro-
cesserunt in factum quoniam turba hinc p̄phe-
tam habebant eum. Sed quēm nūc turba q̄i
p̄phetam habent et colunt postea contra ipm̄
crucifige crucifige eum clamant quia turba
mobilis est nec in p̄posita volūtate p̄sistens
Vbi cūs. Omnis homo malus quantū ad
voluntatem suam et manus suas mittit in de-
um et occidit eum. Qui enim deum ad iracun-
diā exortate non dubitat. qui p̄cepta eius o-
culat. qui nōmē eius contēptit. qui blasphemat
q̄ murmurat contra deū et turbato vul-
tu aspicit contra celum. qui in ita sua manus
audacter subleuat contra eum nonne si pote-
rit fieri manus mitteret in deum et occideret
eum ut iam licenter peccaret. Vide nunc ob-
stinationem p̄ficiū et malorum in malo.
qui a audientes doctrinam p̄pi non fuerunt
contriti sed magis ex hac indignati et ad oc-
cidendum eum incitati. Multū sunt tales ho-
bie qui indignant q̄i reprehenduntur quā-

pauci sunt qui reūtātōm suē correctionis re-
lent audire ymō et psequunt̄ reprehendente
eos pro ipsorū salute. Vide etiam quomō p̄o-
tifices et maiores retiahebanſ a malo ppter
populum cum tamen debet esse p̄ contrariū
Hec plebs quasi ahina balaam fuit que ipm̄
eratēm cōcipiuit. Hoc cotidie geritur in ecclē-
sia cum quilibet solo nomine sup eam quam
non diligat ecclastice fidei et pacis vnitatem
erubescit vel timet impugnare ppter honorū
multitudinē. licet ab occidēdo dei filio ad
mobīdū donec veniret hora eius timore būa-
no potuerū retardari nunq; tñ diuino amo-
re voluerunt cohiberi. Predicacōem em̄ cristi
contēpnentes ppter cupiditatem templū
conspicauerunt in ipſi⁹ mortem ne pderent ci-
uitatem et templū in quo quidē templo hauri-
ebant pecuniam populi sub obtenu cūlūs di-
uini. Unde occiderūt filiū ut haberent heredi-
tatem et pacifice possideat templū et ciuitatē
ne occasione eius romani veniret et eis locū
et gentē auferret. Contariū tamē eis accidit
quia in vindictam mortis cristi et locū et gen-
tem perdidérūt Vbi cūs. Quādoq; igitur de-
tentus p̄ medios eos transiit non apparens
quandoq; autē appātē dolente eorum con-
cupiscētiā detinet hñ aut neq; sobri⁹ fiebat
neq; recundabat. Ita semel eos dilō p̄tin-
cipatus et vane glorie replevit apido et pre-
sencia petere. Nichil ita aduersus proximū
caput impellit et in p̄cipitacōes fert et nichil
ita facit a futuris excidere sicut effixū esse te-
poraneis. Nichil ita facit et bñs potiū sicut
omnibus illa p̄ehonorare. Querite enim ait
regnum dei et omnia adiuent̄ vobis. Neq;
itaq; sollicitus sis de tuis sed dimitte ea deo
si em̄ tu inde sollicitus fueris ut homo sollici-
tus eris. Si autē deus p̄uidet ne sollicitus
sis de eis dimittens spiritualia que maiora
sunt quia ipse non valde eis p̄uidet ut igi-
tur valde eis p̄uideat ei soli omnia concede.
Si em̄ et ipse ea tractaueris dimittens sp̄iri-
tualia non multam ipse eotū faciet p̄usionē
Ut tibi igiē hec bene disposita sint et a sollici-
tudine eripiatis vniuersa adhreas spiritualia-
libus. Despice secularia. Ita em̄ et terram ba-
bebis ā celis et futuris bonis p̄ticipabis hec
Cūs. Nec p̄ crīsol. iam dicta maxime et p̄re-
cipue ad monachos spectant de quorū vita
Idem crīs hoc loco narrat eam q̄ ad sequa-
rium vitam compat dicens. Que videtur ita
onerosa esse vita et difficultis eam q̄ mona-
chorum est dico et crucifixoz multū hac que
videtur esse mitis et mollis dulcior est et de-
lectabilior et tantū est mediū quanta est por-
tus et pelagi atīnus a vento perauissi diffetēcia

59

Intruerunt autem a conuersacionibus confessim pmoedia tranquilitatis. Foros enim et ciuitates et eos qui in medio sunt tumultus fugientes vitam que est in montibus elegerunt que nichil habet commune ad presencia et iam que sunt regni illius meditantes in silencio et quiete multa et cum omnibus his deo sunt coniuncti. Opus est eis id quod erat et ade an peccatum quando gloriam illam induitus erat et deo cum libera presencia copulabatur et regionem illam que multa erat plena puritate habitabat. Quo enim his de teus illo sunt dispositi quando ante inobedientiam posuit est operari padisum. Nulla cura erat ei secularis sed neque in his. Deo loquebatur cum puta conscientia hoc et his et multo ampliore habent literam presentiam illam quanto et maiori potius gratia per dei largitionem his orbiterum luminares surgentes a lectulo clari et letantes et chorum unum statuentes in preclara conscientia consonant vniuersi sicut ex uno ore ymponos ad vniuersorum canunt deum laudantes eum et ei graciā pro omnibus soluentes pro apprehs et communibz beneficiis. Quare si videatur ut adam dimittentes in terrorem quo ab angelis hic distat chorus qui in terra cantat et dicunt gloria in excelis deo et in terra patet hominibus bone voluntatis. Deinde postquam cantica illa directunt genua flectentes deum quem hymnis laudauerunt et cantant et petunt precium quidem nihil nulla enim eis horum est aura stare autem cum libera presencia ante terriblem tribunalū reuerit iudicare viuos et mortuos vngenitus filius dei et nullum audire illā terribilem vocem que dicit nescio vos et cum pura conscientia et multis directionibus laboriosam hanc expleant vitam et difficile nauigant hoc peragus cum tranquillitate. Deinde surgentes et perficientes iam sanctas illas et continuas orationes oriente radio ad opus adit unusquisque multū suspicuum egentibus hinc congregates. **M**agnus est illic quod viles opus rapit Non est ibi meum et tuum sed abiectum est inde hoc rebum quod decem milium est causa praeliorum. In nulla eorum tabernacula de teus celis disposita sunt et enim angeli descendunt ad eos et angelorum dominator. Et mensa apud eos est ab omni avaricia munda et philosophia plena. Non sanguinum torrentes sicut apud eos neque carnium incisiones neque dulcamina neque vapor coctorum indecenter implens odoratum neque furnus inconueniens neque cursus et tumultus et turbations et clamores aggrauantes Sed panis et aqua hec quidem ex fonte puro ille autem a laboribus est iustis. Si

autem et aliquad munificentius comedere volunt extremitates arborum hec munificēcia fit et maior hec delectatio qm in regalibus mēfis Angelorum est hec mensa ab omni turbacione eruta. Et sedile eis fenum simpliciter suppeditatur sicut in heremo piandis cristi fecit. Multi autem neque tegmen hic faciunt sed pro tecto celum habent et lunam et pro lumine lucerne non indigentes oleo neque ministro sol desuper ipse digne lucet. Hanc et angelis mensam de celo contemplates letant et exultant. Hec igitur scientes et deponentes auaritiam vniuersam inuadamus superius cum studio vniuerso regnum sapientes ut et futuris frequentem bonis. Hec Crisostomus. **D**icitus

Domine deus pater familias omnipotens qui vimeam ecclesie tue platis locasti ad colendū ut via tangens spinas extirpando et virtutes tangens bona semina inserendo fructū in se et in subditis sacerdotibus et notum oym da xpicius omnibus et platis et singulis subditis ut fructum cordisoris et operis tibi reddant et vertate fructum manifestati tue placeant ac tandem post laborem presentis vite cum electis tuis qui bene et fideliciter laborauerunt in regno tuo te misericorditer requiescat. Amen. **D**e iniūtatis ad nupcias et non habente vestem nupcialē. **C**a. **R**XXXIII

Et quia maiores iudeorū intelligentes de se dici patolas querebat dominū tenere et occidere hanc eorum sciens voluntatem nichilominus increpat seuētes nec timore suppetatur quo minus arguat persecutores. **H**inc habes argumentū quod si predicatione tua non fuerit semper consecuta effectum non ideo desistas a predicatione et redarguzione maxime si spes est tibi de eorum quibus predicas correctione. **Q**uia igitur ostenderat quod regnum auferetur a iudeis et dabis genti facienti fructus eius deo subiungit nunc patolas de iniūtatis ad nupcias regis quod fecit filio suo quorum quidam venire neglexerunt quidam vero seruos missos contumelij affectos occiderunt et de alijs bonis et malis voluntatis qui venerunt et ad nupcias invitaverunt. **H**ac patola inducit ut de iudeis logani mitate et pacientiam multam ad iudeos ostendat quod pre ceteris honorauit et primo ad nupcias filij sui vocauit cui carne nam et ecclesiam de sponsauit et ut te probacionem iudeorum et vocacionem genitum demonstraret. **Q**uia enim iudei ab fidem vocati venire noluerunt merito ipsis reprobatibus alii introducti sunt et implete sunt nupcie discubendum quia fides catholica diffusa est per orbem vniuersum. **O**mnia

14

Simile est regnum ergo celorum homini regi id est negotium presentis ecclesie seu factum in ecclesia militante circa xpm simile est negotio quod potuit fieri per hominem regem in celebracione nuptiarum. **I**ste homo rex est deus pater qui dicitur rex: qui regnat in celo per gloriam in mundo per gloriam in inferno per iustitiam. **E**t dicit homo propter conformitatem quem inter deum et hominem Qui fecit nuptias filio suo triplices: primas celebrauit in virginibus utero in copulacione diuinae naturae et humane de quibus dicit Gregorius nupciarum thalamus fuit uteris virginis. Secundas fecit in mundo in coniunctione Christi et ecclesie de quibus apostolus sacramentum hoc magnum est ego dico in Christo et in ecclesia. tercias facit in fideli amio in coniunctione gratiae et fidelis anime de quibus ozez sponsabo te michi in fide. Alii sunt nuptie celestes in quibus et multa feruila apponentur. **T**ercum augustinus scilicet vita salus et virtus et copia et gloria et honor et Pax et omnia bona. **E**t misit seruos suos precedentes scilicet prophetas vocare iumentatos per scripturas legis in qua est promissio de incarnatione Christi scilicet Iudeos ad nuptias. id est ad fidem incarnationis Christi promissam in patre archibis figuram in lege predictam in prophetis propheticam namque clarius denunciatur ea de Christo que obscurius posita erat in lege. habitabant enim populum iudeorum expectare Christum aduentum ac per fidem et opera tendere ad ipsum. et non levant venire credendo scripturis iumentabo obediendo servi vocantibus congregando nupcias regalibus.

Iterum misit alios seruos sequentes scilicet Iobam mem baptistam et apostolos dicentes dicitur iumentatis scilicet iudeis vocatis a tempore abraham Ecce prandium meum paratum: id est misterium incarnationis impletum ac sacramenta ecclesie et doctrinam Christianam quibus reficiuntur anima disponunt: tibi autem mei scilicet patres veteris testamenti qui sub iugo legis labrabant et inimicos omnibus ventilabant et altilia quasi altilia ab alendo dicta scilicet patres noui testamenti per iumentine caritatis saginati penitus virtutum alium ad superna mete erecti occisa sunt quia sancti occidunt pro salute populi et omnia parata sunt quia quicquid queritur ad salutem iam adimpletum est in scripturis. vel omnia que pertinent ad misterium nostre redemptionis vel in tremitus regni est per fidem mee incarnationis apertus qui ante fuerat clausus recte ad nuptias credendo diligendo opando. Illi autem neglexerunt quod iudei predicationem Christi et apostolorum contempsérunt nam pauci cōpatuerunt de iudeis crediderunt. Neglexerunt quidem quia dominum non timuerunt. qui enim dominum timet nichil negligit. Et abiectum aliud in vil-

am suam et aliud negotiacionem suam ambicione seculi capi ville domino detentis et ob peccatum cupi dicatem negotiacione occupati. **V**bi certe. O miseratus mundus et mihi sed qui eum sequitur semper enim mundialia opera homines excluserunt a vita. **R**eliquum vero tenuerunt servos eius et contumelias affectos occiderunt qui Iohannes baptista est ab eis incarceratus et occisus necnon Stephanus et Iacobus et alii discipuli et similiter multi in testamento veteri quam quod est grauius non nulli vocati gratiam non solum respuerunt sed etiam presequebantur. **H**ec autem cum audisset iratus est quia a domino merito pro talibus sunt puniti et missis exercitibus suis scilicet romanorum sub principibus tyto et Hispania non quia ex divina ordinacione venerunt contra Iherusalem. **P**er amio post Christi passionem perdidit homicidas illos quod in viciniam sanguinis Christi et suorum discipulorum ab exercitu romanorum sunt trucidati et captivati et civitatem illos succedit quia tunc Iherusalē est successa et ceplum in ea. **T**unc ait seruis suis scilicet apostolis et discipulis per diuinam revelationem. Nuptie quidem pacis sunt id est mysteria Christi impleta sunt et omne sacramentum incarnationis et humane dispensacionis iam perfectum est et completo ut natiuitas predicationis passio et buriusmodi et qui iumenti erat per prophetas per apostolos scilicet iudei non fuerunt digni propter suam incredulitatem. **I**ste ergo ad exitus viarum id est ad gentiles extra viam errantes et dispersiones gentium et quoscumque inuenientur id est cuiuscumque sexus vel etatis cuiuscumque status vel dignitatis cuiuscumque profissionis vel condicionis sine acceptione personarum vocare ad nuptias. id est ad fidem incarnationis quia nullus viens fidei in Christi receptione est repellendus. **E**t egressi servi congregaverunt omnes quos inuenierunt malos et bonus quia in ecclesia militante admitti sunt mali cum bonis et implete sunt nuptie discubencium quia ut predictum est fides catholica diffusa est per orbem universum vel implete sunt et quantum ad numerum et quantum ad metrum et quantum ad portationem diuinationem quod erit in fine mundi quando complebitur numerus electorum. **I**ntrauit autem rex scilicet deus ad iudicium tota enim civitas iudicabit. id est reddet iuris quod meritis ut videaret discubentes id est infideles quiescentes attendendo scilicet vitam fidelium et discernendo merita et demerita eorum. fideles enim pertinet ad iudicium nam qui non credit iam iudicatus est. **I**ntrat autem duplicitate scilicet generaliter in futuro iudicio et specialiter in morte cuiuslibet dominis. **E**t nota quod discubere in nupciis Christi

est sacramentis ecclesie partipare fidem Christi
habere et beneficiis dei atque gratias eius perfici.
Et videt ibi hominem id est totum certum malorum qui in malitia sociati sunt in unum non vestitum ueste nupciali id est habente fidem Christi non opera Nam secundum Iheros. Vestis nupcialis precepta sunt dominum et opera que complent epistole et euangelio nouum quod hominis efficiunt uestimentum. **I**ste homo habens fidem sine operibus ad nupcias ecclesie portat os et dotes obmit tens vite coniugalem et mores. **V**el non vestitum ueste nupciali id est habente fidem sine caritate. **D**icitur autem caritas uestis nupcialis quod regit turpitudinem peccatorum quia protegit a flagore temptationis quod cenat munere donatum et virtutem. **E**t ut dicit Aug. Divinitus inter filios regni et predicationis. **V**bi Gregorius: Recte caritas nupcialis uestis vocatur quod hanc in se conditor noster habuit dum ad locum ubi ecclesia nupcias venit ad homines eandem caritatem innotuit ueste esse nupcialem. **S**cinditur vero est quod sicut in duobus lignis superiori videlicet et inferiori uestis terpedit ita in duabus preceptis caritas habet in dilectione scilicet dei et in dilectione proximi. **D**uo ergo necesse est ut caritatis precepta custodiat quisque habere in nupcias uestem nupcialē curat. **Q**uatinus nec ex compassione proximi contemplacionē reliquat dei nec plus quam debet inherens contemplacionē dei compassionē abiciat proximi. **S**cinditur quod est quod ipsa dilecta proximi in duabus preceptis sub dividitur cum quidam sapiens dicat omne quod tibi oderis fieri vide ne alteri facias et per semper ipsam veritas predicat dicens quemque vultus ut faciant vobis homines et vos eadem facite illis. **C**aritas autem vera est cum et in deo diligatur amicus et propter deum diligatur inimicus. **M**agna sunt hec alta sunt hec et multas ad exhibere dum difficultas sed tamen ista est uestis nupcialis. **Q**uisque hanc retribuens non habet iam sollicitus mutuat ingrediente regre quando mittatur rotas. **H**ec Gregorius. **E**t ait illi unum in quoque hominem in iudicio particulari cum moritur vniuersorum iudicetur interrogat quoniam in fine christiana se habuerit. **S**ed in fine mundi hoc qui ut toti humano generi Amice fidei participatione sed non opacae debiti obligacione sed non solucae nomine non reuocata ergo peccator amicus propter fidem informem que noticia quedam est et dei donum licet non sufficiat ad salutem. **V**ocatur etiam amicus propter naturam quia ad ymaginem dei est factus vel quod fuit in vita us. **Q**uoniam huc intrasti inter congregacionem scilicet fidelium sacra menta ecclesie suscipiendo fidem ecclesie contendo non habens ueste nupcialem scilicet opera sine quibus fides est mortua vel ueste

nupcialem scilicet caritate quod absque tali ueste non ad communionem fidelium debet accedere quod in dignum est ut coniungentes iphi sponsos in habitu sint conformes qui uestem induunt caritatis. **C**aritas dicitur uestis tum quod operit delicta tum quia calefacit desideria tum quod sine ea non placent deo opera nostra. **D**icitur autem nupcialis quod matrimonia sunt propter amicitudinem reformandam oī firmādā et augendam. **I**n matrimonio igitur filii dei quod fecit cum natura humana amicitia inter deum et nos est reformata perpetuo confirmata et etiam augmentata. **E**t nota quod existentia in nupcias Christi plurimi sunt induiti sacerdoti auaricie aliqui sunt induiti purpurea superbie aliqui auro manibus glorie aliqui pellibus oculū simulante iusticie aliqui armis iracundie aliqui habent uestimentum sordidum peccato luxurie aliqui lacertum disseccacione inuidie aliqui in compotium negligencia accidie aliqui molli intuitu complacencie aliqui nimis affluentes voracitate gule. **D**e quibus omnibus in sophomia dicitur. **V**isitabo super omnes quod induiti sunt vestite pegrina. **A**t ille obmutuit propter timorem accusacionis propter erubescenciam iniquitatis propter ignorantiam excusacionis pro confusione non habens quid responderet quia deo nullus responderere potest. **S**ed proprius argente conscientia conuincitur et multus efficitur. **P**er hoc quod ille obmutuit monstratur quod in illo ultimo examen omne genus excusacionis cessabit. **T**unc dixit rex ministris id est angelis diuine iusticie executoribus vel isti ministri sunt maligni spiritus qui deputati sunt ad penam dampnatorum quia secundum originem angelis ipsi sunt pene autores qui fuerunt aulpe suggestores ligatis manibus et pedibus id est ablata potestate bene operandi et ad salutem revertendi ac gracie recuperandi. **V**el pedes sunt facultas libertatis arbitrij manus vero sunt potentia operis et utrumque est ligatum in dampnatis mittitur et picite eum sic ligatum in tenebris exteriores a visione dei et quia sunt extra omnem diem et extra ambitum diuine misericordie. **V**el exteriores id est corporales et localiter extera ipsum positas quia habuerat in seipso dum hic viveret interiores id est mentales. **T**enebre enim ignorantiae durant ad tenebras culpe et haec ad tenebras pene. **V**nde secundum Gregorium. **I**nteriores tenebras dicimus cecitatem mentis exteriores vero tenebras eternam noctem dampnacionis. **Q**ui ergo nunc in vicio sanguinari sponte tunc insuplicio ligabuntur iniuste et ligabit ibi pena quos hinc a bonis operibus ligauit culpa. **E**t quod

16

Et quid ibi sustinebit qui hic bene vivere co-
tempnit subiungit dicens **I**bi erit fletus scilicet
oculorum per illicitas cupidicias et in vanitate
mundi hic vagancium et stridor dentium
et edacitate modo gaudencium. quatinus
singula membra supplicio subiaceant que hic
singulis vicibus subiecta seruebat **V**el fletus
et stridor sed est dolor metis corporis ad que re-
ducit omnis pena infernalum fletus enim a tristitia
originatur et stridor dentium causat a contrariis
causis scilicet ex ardore ignis et frigore
infernali. **V**nde dicitur in iob ad minimum calorem
transhibit ab aetate nivium. In fletu etiam et
stridore magnitudo tormentorum et doloris in
mensitas significatur. **V**el certe stridor dentium
probrit indignantis affectum eo quod sero unum
quemque peniteat sero ingemiscat. sero sibi ita
catur quod tam pueri improbitate deliquerit.
Et quod in coniunctio nupciali non iniurium sed finis
queritur consequenter repulso uno in quo
omne malorum corpus exprimit generalis sen-
tencia et patible coulacho inferre. **V**ultus autem
sunt vocati ad fidem catholicam pauci vero electi
ad gloriam scilicet cum patiue respectu illorum qui vo-
cati sunt ad fidem in quod inter multos fideles ha-
bentes fidem pauci sunt electi qui hanc fidem
formam: sicut omnes homines vocantur
ad fidem sed pauci sunt electi qui pauci sunt fi-
deles respectu infidelium. **T**ale est quod dicit.
Non unus tantum de rotis electus est de nup-
tialis sed intelligendum est de multis quod per illum vnu-
num intelligitur universitas malorum qui ha-
bent fidem sine opibus caritatis. **N**am secundum
Augustinum ille quod inde electus est non unus
hominem significat sed multos quia ille unus
corpus malorum est. **V**nde alibi dicitur latere
via que duxit ad predicationem et multi sunt qui
ingrediuntur per eam. **E**t arca est via que ducit
ad vitam et pauci sunt qui inueniunt eam. **E**t
hoc multum deret nos tertere et ad humili-
tatem mouere quia est nobis incertum utrum simus
de illo uno numero electorum. **V**nde Gregorius. **T**an-
to ergo sibi unusquisque metuat et in humilitate
se depingat quanto sit electus ignorat. Quia
quod sepe dicendum est et sine obliuione retine-
dum multi sunt vocati pauci vero electi. **N**ec
Gregorius. **E**t notandum quod hoc verbum ibi est
fletus et stridor dentium in septem locis euangelij
legitur et hoc contra septem vicissim marie
prelatorum secundum quod ubique in precedenti libro redi-
ditur causa. **P**rima causa est male intraue-
runt scilicet per nimum non per deum per cupiditi-
atem non per caritatem. Ut dicitur hic quomo do
huc intrasti non habens vestem nupcialem et se
quitur ibi erit fletus et stridor dentium. **S**e-
unda quia male virerunt non sicut pastores

sed sicut predones non sicut episcopi sed sicut epi-
scopi. **V**nde supra de sagena malos at fortas miseri-
cordinum et sequitur ibi erit fletus et stridor den-
tium. **T**ertia quod alios scandalizaverunt sicut
lapis subito occurrans pedi facit ipsum cespitare
et offendere. **V**nde supra et colligent de regno
eius omnia scandala et sequitur ubi erit fletus
et stridor dentium. **Q**uarta quod in docendo et
regendo inutiles fuerunt. **V**nde infra seruum
inutilem proicit in tenebras exteriores: et se-
quuntur ibi erit fletus et stridor dentium. **Q**uinta
quod subditos et superbia verbis et auaricia facti
oppresserunt. **V**nde infra: si dixerit seruus ma-
lus motu faciet dominus meus et cetera per tem suam
ponet cum ypoctitis et sequitur ibi erit fletus
et stridor dentium. **S**exta quod magna de se per
sumpserunt credendo et maiora iactando. **V**nde
supra. nonne manducavimus coram te et bibimus
et cetera: et sequitur ibi erit fletus et stridor den-
tium. **S**eptima quod non penitentia elatio em
superbie repugnat his militati penitentie vnde
supra de centurione: filii autem regni elientur
fortes in tenebras exteriores et sequitur ibi erit
fletus et stridor dentium. **H**as ergo christi
et ecclesie nupcias tota mente diligamus ha-
bendum gaudium celestibus indefessa bonorum inten-
tione iungamus has quod per fidem vocati intra-
vimus mundo dilectionis habitu celebaret ac
temus nostrosque actionis simul et cogitationis
maculas ante diem extremi discessum ipsi
sollicitus examinando diluamus ne forte tunc
ingredientes rex si videtur nos nupciale cari-
tatis vestem non habere eliciat nos et ligatis
a facultate bene agendi manibus nostris ac pe-
ribus in tenebras mittat exteriores. **S**i quis
enim in tempore iudicij fuerit inuentus sub nomine
christiano non habens opera christiani statim
corcipietur et audiet istud a rege sibi dici. **A**mice quomodo habuisti non habens vestem
nupciale. **Q**uasi dicat. **V**erum quid christianus
est effectus. cum opera tua non sint christianiz. **N**ullus itaque de vocato presumat donec de
adoptione finis securus existat. **O**mnes quod
vocat deus voluntate antecedente secundum quam
vult omnes homines salvos fieri et pauci sunt
electi quia pauci beatitudinem consequuntur
respectu eorum qui comedemur. **N**on nulli
quidem vocati nec incipiunt nonnulli vero in bovis
quod incepunt minime persistunt et multi secundum
perceperint sed respectu malorum pauci sunt
qui in gratia velque in fine perseverant. **N**emo ac-
cepit per se iudicet nisi qui christi doctrinam sequi-
tur et imitatur exemplum. **Q**ui male vivunt et
christianum vocantur in uitiam christo faciunt. **V**nde
Augustinus: **N**emo sine causa querit nomen
sororis. **S**utor ut dicatur nescire est ut calcamen-

conficiat. **V**ocetur quis faber aut alius artifex artis pietatis fiat. **H**uiusmodi exemplis cognoscimus nullum nisi actu nomine sed omne non ex actu christiani ergo nomine ille frustia sortitur quod Christum non imitatur. **Q**uid enim tibi prodest vocari quod non es. et nomen usurpare alienum? **S**i si christianum esse delectat. quod christiani status sicut gemitus et merito tibi nomine christiani assumere. **T**u ergo quoniam christianus diceris in quo nullus christianus est actus christianus iusticie honestatis integritatis pacientie castitatis pudicitie pietatis humilitatis et innocentie est nomine et tu istud nomen quoniam tibi defendis et vendicas cui de tam pluribus tebo nec pauca subistunt. **C**ristianus ille est qui non noce tantum sed ope est quod viam Christi sequitur qui Christum in omnibus imitatur. **S**i autem scriptum est. Qui dicit se esse in Christo manere debet sicut ille abulavit et ipse abulare. **C**ristianus est qui die noctuque deo deseruit. quod inde finiter eius precepta meditatur et cogitat quod pauper modo efficeret ut deo locupletus fiat. quod inter homines habet in gloriam. ut coram deo et angelis gloriatus appearat quod in corde suo nichil simulatum videatur habere nec fictum cuius simpliciter et immaculata est anima cuius conscientia fidelis et pura est cuius tota in deo mens animis omnis spes in Christo est qui celestia poterit. quod terrena desiderat quod humana spernit ut possit habere diuinam. **H**ec Augustinus. **V**nde et leo papas custodia appellatur christiani si imitatores non sumus christi. **Q**ui ideo se viam esse dixit ut conuersacionem magistrorum formata discipulis et illa humilitatem eligeret seruum quem sectatus est dominus. **V**nde et Cypria. **C**ristianus nemo recte dicit nisi qui Christum in omnibus coequatur. **V**nde etiam Anselmus. **I**nter infideles computantur qui quod vocerunt non impleuerunt. **Q**uicumque etiam Christum non sequitur non solum christiani nomine amittere sed et antichristi dia mereatur. **V**nde Augustinus. **Q**uisquis factis negat christum magis mendax est. **A**nti Christus est qui ore proficeret Christum et factis negat. **I**deo mendax qui aliud loquitur et aliud agit. **Q**uis est qui non credit quod Ihesus sit Christus? **M**ulti enim dicunt credo. sed fides sine operibus non saluat. **E**t iterum Omnes negant christum in carne remissemus qui violat caritatem Ihesu non enim opus erat ut remissemus nisi per caritatem. **M**aiorem hac dilectionem nemo habet quam ut animam suam ponat per amicos suis. **Q**uis quis violat caritatem quodlibet dicat lingua vita ipsius negat Christum in carne remissemus et iste est antichristus ubique fuerit quoque intrauerit. **H**ec Augustinus. In hoc ergo maxime nos christiani gentiles scandalizamus quod caritate et vita virtuosam non habemus. **V**nde Cyprianus. Nichil aliud est quod scandalizat gentiles quam quod non amor est.

Cum enim multiplicata fuerit iniquitas fratrum. **G**ebit amor fraternalis ea facit clara veritas. **N**ichil ita conuertit gentiles ut virtus animalium nichil scandalizat ut malitia. **C**um enim viderit auaricia mente rapiente eum qui contra iubet et hiis qui eiusdem sunt tribus ut fortis videntur eum qui iubet inimicos amare delationem dicit ea quod dicta sunt. **C**um autem videtur trementes morte qualiter suscipiant eos qui immortalitate faciunt sermones. **C**um viderit diligenter principatum et aliis seruient passionibus firmus in suis manet dogmatibus nichil magnificimus. **N**os enim sumus causa manendi eos in errore. **N**am dogmata quidem quod apud se ipsos sunt olim conceperint sed et nostra simili ter admirarentur ex vita autem nostra prohibent. **N**am per opera quidem philosophari facile est. **M**ultum enim et apud eos hoc fecerunt. **I**nquirunt autem eam quod fit per opera demonstrationem. **D**icit enim nichil fidem tuam ait per opera tua. **C**um autem magis fera diuelli mus primorum substantias iactant nos vocat orbis terrarum. **Q**uate et nos hominem vindictam dabitur non per quibus male agimus solum sed per quibus blasphemamur ne enim dei usquequo peccamus et voluptati et aliis sumus alligati passionibus. **D**e hinc ergo reliquo et virtutem capiamus omnem et futuris fruamur bonis. **H**ec Crisostomus. **O**ratio.

Dominus Ihesus Christus rex celstis glorie qui nos per misericordias tuas vocasti da nobis caritatis vestimentum in infermitates piculum vivendum mutationem fortune et gratitudinem voluntatem ad nupcias tuas vocasti da nobis caritatis vestimentum nupcialiter a confessione peccati et a laude dei vestrum obmutescamus ne a resurrectione spiritualis gaudij scilicet pace et securitate se perpetuemus da nobis vestre pietatis et bone operationis ne ligatis manibus et pedibus in tenebris exteriores mittamus. **Amen.**

De questione super tributo soluendo et de muliere septem vitios habente. **C**a. **XXXV**

Vnde scilicet post predicta et eadem feria tercia absentes pharisei ad herodianos consilium inierunt ut ex collatione communis melius perpende rent qualiter ihesum de cipre possent: et eum quem capere non poterant in malo opere caperent in sermone quia facilius capitur homo in verbis quam in factis. **E**t miserunt discipulos de secta sua cum herodianis id est ministris herodis qui ex parte cœsatibus preterat tributis ut discipuli capitent in sermone: et ministri caperent eum ad punitum in corpore. **S**ed in Crisostomum ne forte pharisei christo noti et suspecti circumuenire

AA

cum non possent quia coram eis sibi in vbris
caueat. mittunt discipulos q̄ si ignotos vt
facilius decaperent et minus erubescerent de p̄
hēsi. et propter hoc eos et herodis magi-
stros filiū mittunt ut q̄tū dixerit reprehendat.
Et circumdant eum hanc apes. mel in ote et a
uleū in rego portantes. et adulatore omē
dant in eo triplicem veritatem dicentes. **M**a
gister scimus q̄a verax es q̄ntū ad vitā. non
ypocrita. Ecce veritas vite. et viam dei qua
litur ad deū in veritate doces q̄ntū ad sanā do-
ctrinam. Ecce veritas doctrine et non est tibi
cura id est timor vel fauor de aliq̄ q̄ntū ab iu-
sticiam. id est non attendis aliquē vt accipi
as p̄sonam et vnde exponendo subiungit non
enim respicis p̄sonas hominū s̄ in distincione di-
cis maiorib⁹ et minorib⁹ veritatem. Ecce ve-
ritas iusticie. Sed ecōt a multi modi faciunt
q̄ pauperes delinquentes publice arguit et co-
fundunt. Sed diuitiis maiora peccantibus
nec nutum faciunt. **S**ed cōt. **C**rib. Inter orā p̄ctā
sacerdotū maximū est q̄ p̄sonas respiciunt et
non causas. Et ide o iustos et pauperes despici-
entes in quos et diuites p̄mouent et exaltat.
Vt aut̄ dicit idē Crib. **H**grīn eū wāt et vera
tem magistr⁹ vt q̄i veniendo eū deciperet et vt
q̄i honoratus et laudatus misteriū sui cordis
simplicē eis apiret tāq̄ volens eos h̄cē discipu-
los. hec est enim ypocritaz p̄ma hinulacō tau-
dacō. laudant enim q̄s p̄dece volunt vt p̄ de-
lectacō; laudis paulatī corda homī ad sim-
plicitatem benigne confessionis inclinant. **V**ec
Crib. Iste filiē sūt q̄ hoib⁹ in p̄na adulare
et in absencia detrahūt. O q̄ plen⁹ est mū-
dus b̄hs et illis p̄stifetis hoib⁹ a q̄b⁹ custo-
diat suos deus. **V**nde scdm Aug⁹ duo sunt ḡna
persequēciū sc̄z vituperancium et adulatiūm
et plus p̄seq̄ lingua adulatoriis q̄ manus in-
terfectoris et mellicis vbris eū iterogare wle-
tes subiungunt. **D**ic ergo nobis q̄d tibi vide
Quiā cerū sum⁹ q̄ nō dimittis p̄pē maiesta-
te cesaris f̄ timore à fauore cuiuscū z̄ hoib⁹ q̄n
veritatē diras et iuste q̄d w̄z est diffimiaz. **E**t
interrogant eum dicēt sc̄z cēlum cesari da-
ti an non. **V**anc q̄stionē apud iudeos cēta ce-
sto maliciose p̄posue rūt. vt si tributū negarz
et diceret nō esse licitū caderz in manū p̄lio. s̄
et statū capere f̄ tāp̄ cōtrarius impiatori. **S**i ac
tributū oce dearet et diceret esse licitum. **C**ade-
ret in manū populi tāp̄ otm̄ eoz libatū et
diuino honori et sic totū artificiū eāt vndiq̄
h̄s p̄cipiū dicerat quidem q̄i romani p̄ re-
publica militabant eos in securitate et quiete
teneret q̄plicebat dai tributū. **P**rotra farisci
assereban⁹ q̄i qui fūiebat summo deo et ubi
oblationes et decimas reddebāt nulli ho. mni

tributa solvere debbāt. **S**i sapie fōns dolos
eotū fugit sic em̄ respondit vt deo et cesari
sua iura seruaret. **V**hi cognita et dephensa neq̄-
cia et dolohitate eotū nichil em̄ latet deum q̄
scrutatur vices et corda laudes ipsorum re-
spuit et dure eis respōdit dicens: Quid me
temptatis y potrite. Quah diceret. Non
queritis veritatem addiscere sed me verbis ca-
pere et propter hoc eos ypocritas w̄cat quia
aliud pretendebant et aliud intendebant.
Sed cōt. **C**rib. Sichpondet non scdm verba eo-
rum blāde scdm h̄ cōsciencias eotū aspe do-
ces nos dure refellere adulātes. Et scdm eūdē
Pharisei blandiebantur vt p̄deret ihesus at
confundebat vt saluaret. q̄ utilior est deus
homini iatus q̄ homo p̄picius. Et subiungit
In hoc aut̄ q̄ cōstus laudes respuit dat in-
telligere q̄ nullus debet velle laudari. et in
hoc q̄ adulatores suos dure reprobendit. do-
cemur vt adulaciones vitemus. **O**stendite
michi nūn̄sma cēsus id est denarium q̄ p̄to
censu datur annuo et erat de argēto v̄batur
q̄; denarius. q̄i valebat de cē nūn̄mos v̄sua-
les et habebat ymaginem cesaris et nomē ei⁹.
Proprie tū nūn̄sma cēt ipa inscripcio yma-
gnis et nūn̄mus est cui inscribitur. Et illis
offerentibus ei denarium censualem ayt. **C**u-
ius est hoc ymago quantum ad figurā et inscrip-
cio quantum ad scripturā. **N**on de ignorancia m-
terrogat. sed vt competenter ad eotū verba
respondeat. **V**oluit dñs videre materiā ques-
tionis vt nos tacite informaret ne simus p̄-
cipites in sentenciendo. sed mature inq̄ram⁹
et p̄ius examinemus anteq̄ diffiniamus.
Dicūt ei cesari scilicet tyberii p̄vigrī augus-
ti cesaris. sub quo augus̄to passus est domin⁹.
Tunc ex premissis infēcēdo questionis deter-
nacionem ait illis. Reddite ergo que sunt ce-
saris cesari scilicet tributū et p̄eāmam p̄ quā
confidem⁹ ws illi subiectos. **V**bi scdm Crib.
Illa dicit solum que non nō sunt pietati: q̄a-
si aliquid tale est non cesaris sed dyaboli est
rectizal: et que sūt dei deo scilicet scdm Ibe-
romiū decimas primicias oblationes et hos-
tias. **S**icut et ipse reddidit tributa pro se et
petro. et deo reddidit que dei sunt patris fa-
ciers voluntate in. **V**el debemus reddere mūdo
suos honores eos despiciendo suas delicias e-
as abhorrēdo et suas diuicias eas contemp-
nenio deo aut̄ de amas et oblationes: **V**el
secundum Ambrosum. **S**icut cesar exigit im-
passiōnē sue ymaginis. sic et de ammam
la. nine vultus sui insignitam sūt em̄ denari⁹
ymagine regis. sic signatur homo ad ymagi-
nem et similitudinem dei quam peccādo cor-
rū pit. **E**t iterum. **C**uin alia sit ymago dei alia

mundi si nō vis esse obnoxius cesari noli habere q̄ sūt mūdi. Si vis terreno regi nichil debere omnia tua relinque et cistū sequere. Et bene plus que cesaris sunt reddenda decreuit sicq; enim potest esse quis discipulus domini nisi prius renunciaverit mundo. Sed omnes renunciamus verbis non renunciamus affectu. Nam cum sacramenta recipimus renunciamus. Quamgrāta sunt vinalia promittere deo et non soluere. Naioz est contractus fidei q̄ pecunie. Redde promissum dum in hoc corpore es priusquam remat exactio et mittat te in carcetem. Vnde et Iheronimus. Nummum habentem cesaris imaginem reddite coacti cesari vobis ipso libetē deo. Signatum est enim lumen vultus dei super nos non cesaris. Hec Iheronimus. Relictis ergo que mundi sunt corpus animam intellectum voluntate tationem. et omnia que in nobis sunt deo a quod accepimus non dico debemus sed tangit debitum ebdamus ut non comparati bestiis sed tationabiliter in omnibus procedamus. Quia secundum hilarium. Condignū est ut ei nos totos reddamus cui debere nos recolim⁹ et originē et pfectū. Non est itaq; inconveniens nō contradicō q̄ homo sit subditus homini int̄ patib⁹ q̄ deo immediate in spiritualibus vt⁹ q; enī bene se opatiē nec alterum alteri pjudicat. Sed magis felix est et beatus qui a temporalibus et a pinciole seruitur et cum est erutus a deo soli su biectus quia hic maxime est liber et pincipes et regibus regalior et neque disciūti met tijannidem neque principat⁹ tumorem. Mistice autem deo debemus reddere triple tributū sive tationem quā postulat scilicet de corde pfectam dilectionē de ore frequentem et frequentem graciā actionem de corpore voluntariam viciōtū mortificationem. In pmissis eciam tria mistice rotant. Primo queritur ostensio denarij. Secundo interrogatur subscriptio oblati. Tertio sequitur distinctione cui debeat reddi. In denario sunt tria materia pondus et subscriptio cum ymaginē. Altera est operatio bona vel mala argētea vel stānea. Pondus est intencio recta vel prava ymago attenditur in affectu interiori et subscriptio in effectu exteriori. Imago enim diaboli est culpa ymagō dei gracia. subscriptio est exterior conuersatio vel humilis ad imitationem christi vel superbia ad imitationē diabolihūd⁹. Denarij ostensio fit in morte. O q̄metuēda questio ostendit michi nūmisma census hominem scilicet interiorē factō carnis relatō exteriori simulatione obumbriatum diu ad pñtenciam expectau felix q̄ poterit dicere concisti lacum meū et circa dedisti meū leticia

Sed interrogacio fiet in iudicio de imagine. O q̄ horrenda interrogacio mihi in re partio malorum cuius est imago hec et subscriptio. Qulibet potest imaginem eius aius habet opera scilicet vel dei vel in patatoris mudi et diaboli. distinctione fiet in retribucione reddite ergo que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo. quia ibunt bīj in supplicium illi in gaudium. Et qui missi fuerant a phariseis audientes sapientissimam responsonem domini mirati sunt. quia calliditate et in fidibus preualere non potuerunt. et relicto eo hanc confusi abierunt. Vnde Iheronim⁹. Qui ad tantam cœdere sapientiam debuerant mirati sunt. q̄ calliditas eorum infidiandi locū non inueniūt. et relicto eo abierunt infidelitatem patiter cum miraculo reportantes. Deinde cum absissent pharisei accesserunt ad eum saducei. vt quia ratione eum superare non poterant saltem per ipsam frequentiam sensū eius subuerterent. et tedium eum superarent. Tres secte erant inter iudeos ab alijs differentes. scilicet pharisei qui erant ab alijs diuin quantum ad habitudinem et tradiciones qui tradicionibus moysi tradiciones suas pferabant et secundū legem vocabantur pharisei id est diuīi a phariseis id est diuīi dicebant. Alij erant saducei q̄ ab alijs differebant quantum ad doctrinam quia ipsi resurrectionem negabant animam mortalem esse et cum corpos re mactare dicebant. neq; angelum neq; spiritum esse credebant sed libros moysi recipiebant. Alij erant echei q̄ ab alijs differebant in vita et modo. viuendi quia vere monasticam vitam ducebant. coniugia vitabant omnia in communione habebant. de duabus autem pñmis se cōsiderat. Saducei ergo accidentes ad ibm fabulam quandam fictam de muliere que septem viros habuerat ei proponebant quentes eum cuius esset in resurrectione per quam dñe resolebant resurrectionē non esse. Putabant enim q̄ si futura esset et resurrectione tunc celebrande essent nupcie sicut modo qui a inconveniens videbant q̄ detur omnibus septem his mul quia vni mulieri nunquam licuit plures viros habere sed bene et conuerso propter fecunditatem vel q̄ detur aliani eorum determinante quia qua ratione esset vnius. eadem ratione esset et alterius intendebant concludere resurrectionem nullam esse. Quamq̄stionem eis soluendo evanuat dominus eorum opinionem et ostendit errorem dicens. Erratis in hoc scilicet q̄ resurrectionem negatis aescientes scripturas q̄ resurrectionem alterū nec modū resurrectionis instruunt et ostendunt.

Vnde etiam sequitur quod nesciant virtutem dei que poterit corpora suscitare et post mortem vivificare quod potuit omnia de nichilo facere. Eraebatur ergo quod et scripturis tradicebat et virtutem dei derogabat. **E**tatis etiam puras ibi celebrandas esse nupcias. In resurrectione enim generali neque nubent scilicet viri id est non accipient vires neque nubentur sed mulieres id est non accipientur a viris. **V**t dicit Iherosolima consuetudo hic greco ydeomatique non respondet.

Nubere enim proprie dicuntur mulieres et viri vires ducere sed hic simpliciter intelligamus quod nubere de viris et nubi de mulieribus dictum sit. **V**nde non erit carnalis spirituialis conuersacio et hoc est quod subditur. Hoc sunt factus angeli dei in celo non in natura angeli sed factus angeli in spiritualitate spiritualitatis et immortalitatis in corruptibiles scilicet et in generabiles non quod sunt spiritus sed quod sunt spirituales ac vita et conuersacionem spiritualem habentes et sine labe corruptionis visione et fructu dei viuentes. **C**essante enim causa cesat effectus nupcie autem ordinatae sunt ad procreationem filiorum educandorum sed cultu dei quousque numerus predestinatus sit completus qui completus est in resurrectione et propter hoc tunc erimus factus angeli semper contemplacioni vacantes et hoc est quod debet coram mouere ad deuociones videlicet consideratio illius beatitudinis vite quam post modicum expectamus. **S**ed omnes sedam mystice per septem viros reproborum universitas designans quorum virorum mundana conuersacio qui descendunt sine liberis quod tota hac vita que septem diebus agitur steriles sunt a bonis opibus quibus mortale misera preceptis ad ultimum et ipsa mundana conuersacio quam illi sine vitali operatione transgerant quasi virorū infecunda transibit.

Potest etiam nomine huius mulieris intelligi ecclesia que viro desponsat quando per latum committitur septenarius autem virorum non generandum ex ecclesia filios significat virginitatem malorum prelatorum vel clericorum secundum differentias septem ordinum ecclesiasticorum quorum primus est hostiarius sed lectorum tertius exorcistarum quartus acclitorum quintus subdiaconorum sextus leuitarum septimus sacerdotum. **N**on filios non generant quod in ecclesia dei fructu non querunt et ideo demomum eos occidit. **M**ulier quoque ista mortaliter loquendo propter peccatum anima septem capitalium viciorum universitatibus desponsata. Resurrectio autem spirituialis est a morte culpe ad vitam gratie que est aeterna glorie et ideo quoniam hec resurrectione firmata est per prophetum cauedi recessum sic maius professione religionis et obseruatum etiam. **T**unc est similitudo ad angelicam vitam

quod per castitatem fit conformitas angelice puritatis Angelii quoque similiiter nichil possidente in hoc mundo et obediens continet ipsi deo. **A**lii ergo sunt desideres qui ex suis opibus bonis non reliquerunt semen et aliquid memoria dignum et adhuc priores sunt qui memoriam suam de malis suis opibus reliquerunt. Postquam autem dominus respondebat ad eorum interrogacionem et ipsorum confitauit errorum statim subdit de resurrectione confirmando veritatem resurrectoris auctoritate scripture Probaturus ergo resurrectionem corporum inducit auctoritatem de exemplo sumptam et probat primo phenomenaliam animatum quam illi negabant qua probata consequenter probat resurrectionem corporum quod cum animabus bona mala vero gesserunt. **D**icitur enim in exemplo a deo. Ego sum deus abraham et deus isaac et deus iacob. Quando hoc deus dicebat iam illi mortui erant deus enim non est mortuorum id est omnino non existentium sed viuentium et existentium ergo ipsi viuunt et existunt. **F**actio talis est: deus non dicitur dominus rerum non existentium vel eorum quod sunt nichil quia creare ad deum est realis ratio quod non potest fundari in nichilo sed deus dicitur abraham et deus isaac et deus iacob quod mortui sunt ergo ipsi existunt non enim dixit ego fui sed ego sum tamquam illi patres existant sed non corpe ergo anima et ideo anima non moritur cum corpe sed est eterna. **C**ontra hoc probat resurrectionem corporum ex veritate iusticie. Nam cum dicat se deum abraham et aliorum qui servierunt ei in corporebus suis iustum est ut remuneretur cum corporibus ipsorum in quibus meruerunt. **E**t omnis labor omni corpora et anime bona vel mala simul recipient que simul meruerunt. Quia enim homo meruit vel demeruit anima simul et corpe ideo in futuro punietur vel remunerabitur simul in utroque. **N**on autem non potest fieri nisi sit resurrectio corporum. **E**t ideo constat futuram esse corporum resurrectionem. **V**nus ergo probat dominus expresse scilicet per animae spirituavit nec cum corporibus intereat alterum per consequens scilicet per corpora resurgent. **I**tem propter naturalem appetitum et inclinationem animatum ad corpora sua quod naturale est animalibus desiderare sua corpora ut cum ipsis glorificentur quibus meruerunt et ideo ne a suo desiderio fraudentur necesse est ut eis sua corpora reddantur quia anima non potest esse perfecta quieta nec bata matura cum corpe ad cuius unionem habet inclinationem naturalis et ita corpora resurgent. **V**bi Iheronimus. Cum autem dicit deus abraham deus isaac et deus iacob per deum nominando trinitate

intimauit : alii autem dicit non est deus in
tuorum unum deum iterans unam substantiam
significauit . Et audientes turba mirabantur
in doctrina eius . Vnde Remigius .
Non quidem seducei sed turba misfatur . Hoc
etiam cotidie agitur in ecclesia . Cum enim
divina inspiratione aduersarij ecclie supata
tur turba fidelium letantur . **Oratione**

Domine ihesu criste doce me astutias
seductorum intelligere et cauere
necnon rectitatem vite ac doctrine
et iusticie semper custodire . Da mihi
in signi tua ymagine non inimici ut ea
que mundi sunt relinquent et tibi soli adhe
rendo reddam tibi ea que de tua gracia a te y
cepi in iphis tibi fideliter seruiendo . presto
etiam michi ut carnalem et mundanam con
uersacionem que sterilis est fugere ac spiritu
alem et celestem sectari valeam et gloria resur
rectionis innouatus cum angelis dei in celo
immortalitate frui merear et perpetua tui vi
tione . AMEN .

De primo et magno et secundo et simili
legis mandato .

Capitulum

Dicitur sextum . Varisei vero audientes et
gaudentes quod sapienti responso ihesus silencium mi
posuisset seduceis non habentibus quid amplius di
cerent contra responsonem
eius : conuenerunt in vnu
ad ipsum alio modo inuidendum . et venerunt
in magna multitudine ad magis eum terren
dum . Vnde Crisostomus . Conuene tunc ut
multitudine vincerent ! quem ratione superare
non poterant a rectitate riudos se esse professi
sunt qui multitudine se aimauerunt . Hec Cris
ostomus . Recedentibus phariseis venerunt
saducci et iterum recedentibus saduceis vene
runt pharisei temptantes eum frequentiter cogitatu
sati gare et subuertere licet enim contrarij erant
in opinione de anime immortalitate et mortu
orum resurrectione : tamen conueniebant in
christi persecuzione . Vnde Iheronimus . Quid
de herode et poncio pylato legimus domini
nece eos fecisse concordiam etiam nunc de
phariseis cernimus et saduceis que inter se
contrarij sunt sed ad temptationem ihesum pa
ri mente consencivit . Et unus ex eis scriba
et legist doctor accessit . temptans ihesum cap
te in sermone dixit . Magister quod est man
datum magnum in lege id est precipuum In
terrogauit temptans non scire desiderans no
nt disceret sed ut deciperet . Vnde Crisostomus .
Magistrum what ; cuius non vult ee

discipulus . De mandato magno interrogat
que nec minimum obseruat . Ille enim de
bet interrogare de maiore iusticia : q[uo]d iam mi
notem complevit . Hec Crisostomus . De
hoc autem interrogauit . quia circa hoc erat
opiniones . quidam enim dicebant sacrificia
et oblationes magis placere deo quam
opera caritatis . Alii dicebant contrarium q[uo]d
magis est verum . Et ait illi ihesus . Diliges
dominum deum tuum Ut dicit Crisostomus .
Non dicit time ! sed diligere timere inquit est
secundorum diligere filiorum diligere autem re
ligiosi cordis et recti . Diliges inquam do
minus deum tuum ex toto corde tuo id est ex
toto intellectu sine errore ut nullum in confes
sione diuinitatis locum errori relinquas et in
tota anima tua id est tota voluntate sine con
trarietate et contradictione ut nichil contraria
rum ei velis et in tota mente tua . id est tota
memoria sine obliuione nichil reminiscens q[uo]d
minus deo sentias et ex tota viritate seu for
titudine tua ut vires tue . et totum posse sibi
seruant q[uo]d ad ipsum expendantur . Vnde Au
gustinus . Deum ex toto corde diligere et
preciperis ut omnes cogitationes tuas ex tota
anima ut omnem vitam tuam ex tota mente
tua ut omnem intellectum tuum in illum con
feras a quo habes ea que confers . Nullam
ergo vice nostrae partem reliquit que vacare
debeat . et quasi locum dare ut alia te ve
lit frui . sed quicquid alium diligendum ve
nerit in animum illuc rapiatur quo totus di
lectionis impetus currit . Tunc est enim optu
mus homo . cum tota vita sua pergit in incon
mutable bonum . Vnde et Crisostomus . Quid
est diligere deum ex toto corde . Ut cor tuum no
sit inclinatum ad illius rei dilectionem am
plius q[uo]d dei . Pro quaenam enim parte cor tu
um fuerit ad aliquam rem pro tanta minus
est ad deum . Quid est in tota anima diligere
deum id est certissimum animum habere in ve
ritate . et firmum esse in fide . Qui enim credit
apud deum esse omne bonum et nichil boni ee
ex tra ipsum hic ex tota anima diligere deum .
Quid est in tota mente diligere deum . id est
ut omnis sensus cui que pertinet ad deum ractet
Cuius enim intellectus deo ministrat cuius la
pietatem circa deum est . cuius cogitatio ea q[uo]d dei
sunt tractat cuius memoria que bona sunt record
ata tota mente diligere eum . Hec Crisostomus . Scdm
Bernardus . Toto corde id est sapienter tota sug
gestiones dyaboli ne seducamus tota anima dul
citer otia delectaciones carnis ne alliciamus to
ta mente fortiter contra passus mudi ne opprima
mur . Nec enim sunt tria q[uo]d principie retinahunt ab a
mores dei dyabolus caro et mudi ? . Et subiungit

Hoc est maximum et primum mandatum. Maximum dignitate quia de maximo scilicet deo diligendo primum credere quia preceptum de diligendo deum preditum pceptum de diligendo proximum. Et vere istud est magis nobilius et utilius inter omnia manda ta. In hoc enim omnia manda ta implentur. Hoc etiam mandatum diligendi deum est magnum quia mandat hoc lex naturalis in mente omnis creature rationalis diuinitus in delibiliter expressa. Maius quia remandat et repetens iterum mandat hoc lex mosayica a deo data et per angelos cedentia. Maximum quia firmat illud lex euangelica per ipsum filium dei tradita. Et proximum mandatum intentione iubentis finis enim in quolibet ea quod ad finem sunt in intentione predictum. Unde apostolus finis precepti est caritas. finis non terminans vel consumans. ad quem oportet preceptum ordinatur. Et iterum. Plenitudo legis est dilectio. Et propter dominum ossum acos vidi finem. latum mandatum tuum nimis. Vel proximum in necessitate observationis. Ad hoc autem quod istud mandatum possit perfecte impleri quantum requiriuntur. Primum est diuinoz beneficiorum rememoratio quia enim quod habemus. sive exteriora sive corpus et anima omnia a deo habemus ideo operet seibi de omnibus que habemus seruiamus et eum corde profecto diligamus. Nimirum enim ingratius esset cogitans aliquid beneficium eum non diligenter. Sed etiam est diuine excellencie consideratio deus enim maius est corde nostro et ideo si toto corde et omnibus viribus ei seruiamus adhuc sufficienes non sumus nec satis facimus. Unde in ecclesiastico. Glorificare dominum quantum potestis superalbit adhuc. Maior est enim omni laude. Tercium est mundoz et temporalium abdicatio. Magnam enim intentionem facit deus quod aliquid ei ad equum. quod sit quando res temporales et corruptibles simul cum deo diligimus. Nichil enim aliud vult se diligamus quam eum quod ipse solus sine consilio vel posse de te cor non nostrum. Unde dicit Augustinus. Deus minus te amat quod trahi aliquid aliud amat quod propter te non amat. Et Ihesus. Nimirum est auatus cui non sufficit deus. Quartum est omnimodo pectus; virtus quia nullus potest deum diligere in pectore existens sed mortali ideo dicitur nemo potest duobus dominis seruire. Unde si in pectore manes deum non diligis. Non diligis deum superbus vel amator vanae glorie quod nichil est deo ponit. Nec voluptuosus qui per momentanea delectacione eum deserit nec auatus quod per numero vel per nichil eum amittit. Demde additum. Secundum autem filii est hunc non equale simile quia est de actu filii scilicet de delectacione vel de te filii deo scilicet de homine quod

ad similitudinem dei factus est sed diligens proximum sicut te ipsum id est ad id ad quod te ipsum scilicet ad iustitiam et salutem ad gratiam in presenti ad gloriam in futuro et ad eandem beatitudinem ad quod diligis te. Unde si sicut non denotat equalitatem gradus. quod proximum et plus tenetur homo se diligere quam proximum certis paribus sed denotat similitudinem boni optati ut velit proximum sicut se esse in gratia et amore dei. Et cum dicatur secundum non est a deo nisi quantum ad materiam que est deus et proximum. Unum enim preceptum de dilectione. Vel etiam est a deo causalitatis quia a me proximi causatur ex amore dei. Et ideo dicit apostolus qui diligat proximum legem implevit. Quia causa intelligitur in causato et non etonuerso. Dilectio igitur in deum origo est dilectionis in proximum et dilectio in proximum cognitio est dilectionis in deum ac etiam numerum. Unde Gregorius. per amorem dei amor proximi gignitur et per amorem proximi amor dei nutritur. Hec Gregorius. Et similiter dilectio in se ipsum precedere debet dilectionem in proximum. Unde Augustinus. Vide prius si iam nosti diligere te ipsum et committo tibi proximum quem diligas sicut te ipsum. Si autem nondum nosti diligere te timore decipias proximum sicut te. Et iterum. Manifestum est autem omnem hominem proximum esse deputandum quia erga neminem opandum est malum. Quod autem amat homines aut quia iusti sunt aut ut iusti sint a mate debet. et se ipsum amare. Si enim debet aut quia iustus est aut ut iustus sit. Hic enim diligat proximum sicut se ipsum sine vello periculo. Hec Augustinus. Unde modus diligendi proximum attenditur secundum quatuor causas. Primum secundum finalis scilicet ut diligatur proximus propter dominum. Secundum materialis scilicet ut diligatur bonum non malum. Tertium secundum formalem scilicet ut ordinis debito circa deum et supra temporalia. Quarto secundum efficientem sive mouentem quia ut homo non quia pater tantum vel filius vel domesticus vel amicus et his modis debet homo diligere se ipsum. Et nota secundum Augustinum quod primo diligendus est deus. Secundo anima propterea tertio anima proximi quarto corpus proprium. Quinto corpus proximi. Amor proximi falsus est per hec seu iusmodi videlicet si impedit amorem dei. Si aliquid sicut propter amorem proximi quod sit contra amorem dei. Si aliquid dissimulet in eo quem diligit plus quam in eo quem non diligit sic. Si aliquid in eo placeat quod in eo disperget. Si patenter non sustinet quod aliquid sicut

se vel plus diligit. Et insert in hijs duobus
scilicet mandatis dilectionis tota lex pendet
et prophete quia totus de calogus et momi-
tiones sive conminaciones hic fine habent
hoc enim ut caritas introducatur intendunt
Tota quippe scriptura legis et propheta-
rum ad dilectionem dei et proximi ordinatur
quicquid enim preceptum est in lege et pro-
phetis hoc fine preceptum est ut deus et pri-
mus diligatur. Et propter hec omnia mādata
et scripta legis et prophetarum non sūt nisi quē
dam explicatiōes istorū duorum mandatorū q̄r
omnia ad hec duo sūt ordinata. Itē oīa pre-
cepta ad hec duo referuntur p̄mum enim precep-
tum scilicet dilectionis dei ambit et ipse oīa
mandata p̄me tabule q̄r in ea continentur tria
mandata de dilectione dei que scripta erant
in una tabula et scđm preceptū scilicet dilec-
tionis proximi ambit et implet oīa mandata
scđe tabule q̄r in ea continentur septem alia
mādata de dilectione proximi que in scđa tabu-
la erant scripta. Nam q̄ deum diligit ydola
spernit dei nomen inuanū non assumit et diē
sabbati sanctificat. Et qui proximum suum
diligit honorat patrem et matrem. nō occidit
non furatur nō mechaē nec falsum testimoniū
dicit nec vñorem p̄mū vel aliam rē eius
concupiscit. Nam scđm Cūlōstium fuit
odium sacere suggerit omne malum sic dilec-
tio omne bonū. In tribus autē dilectio dei ex-
te ditur ut omnes cogitationes oīes affectio-
nes et omnis ratio humana q̄ intelligimus et
discernimus in deū referantur et diūmis rebus
occupentur ut nichil remaneat in homine q̄d
nō diūme delectio subdat. Item duo sūt
erga proximi dilectionem seruanda ut et be-
neficij impenione faueatur et nulla malicia
ledatur vnum affirmatiuum de quo matheo
septimo. Queanq; scilicet licita decencia ex-
pedientia vultus scilicet voluntate rationali ra-
tione distinguente inter debita et indebita ut
faciant vel dimittat corde ore opere vñbis vel
pro vñbis homines inquantū homines non
buita et ws facite illis in simili casu volūitate
a pleno affectu. Scđm hanc regulā dilectio
proximi causat et efficit impando omnis mo-
tus oīm virtutum tendentes ad proximū inre-
tiōes et extremitates. Aliud negatiū de quo
tobie quarto Qd ab alio oderis rationabiliter
sicut tibi corde ore oīe vide ne alij feceris volū-
tate vel oīe affectu vel effectu. Scđm hanc re-
gulam dilectio proximi causaliter reprimit et
cohibe omnes motus et actus viciorū respec-
tu eius licet igitur diuersa sint precepta q̄bo
aut utiliter que appetenda sunt ap̄imus aut
que vitanda sunt utiliter p̄cauemus vnum cū

sūt radice caritatis quia omnia in dilectione
dei et proximi facere debem⁹. Hec itaq; dicit
legem et prophetas referri ad duo mādata cari-
tatis quia ex hac dependent et ibi fine habit
O caritas regula ordis electorū lex vniuersalis
vniuersos ligans virtus virtutū canon cono-
num lex legum non constitutio populi sed p̄m
cipis placitum sanctio regum quā non
solum edidit vel condidit ubendo sed et edid-
it et promulgauit personaliter docendo et adi-
pleuit seruādo. Ecce lex domini conūtens am-
mas matri et origo legum diūmarum magis
et domina humanarū canticabilitū et equarū
hostis et inimica iniquatum Cuius obseruan-
cia p̄ graciā in hac vita iniciatur et continu-
ata vñq; ad mortem in alia cōsummat⁹. Et q̄
vt ait Cris. Judei estimantes cristum hoīez
purum esse temptabat eum neq; temptassent
si dei filium credidissent ideo vñlens cristus
eis ostendere q̄ deus etat talē interro gatōe
eis ap̄soluit vt ipsa interrogatio eis ostende-
ret quis esset. Quia enim ad passionem ven-
turus erat opinonem falsam iudeorum certa-
git q̄ū cristū filium dauid non dñm eius et
dicebant. Et vt dicit Iherc. palam eis de se
loquitur vt inexcusabiles sint Congregatis
ergo phariseis q̄ū ad temptandum veniat
interrogat eis iudei. Quasi eis diceret huc
vñq; questionibus vestris satissim⁹. tempus
est vt in aliq; respōdeatis michi. Interrogat
ergo de illo quē credebant esse venturū: quia
presentem credere nolebant aiūs filius de be-
at esse dicens. Quid vñbis vide⁹ de p̄x id est
messia in lege p̄missō quē venturū creditis
cuius fili⁹ ē. Dupliciter erat iudei circa p̄x
Primo qđem circa p̄sonā nō em̄ credidit eum
fuisse cristū qui venit in mundū natū ex vir-
gine sed adhuc expectat cū. Itē erat circa ei⁹
natū q̄ non credidit etiā quē exspectat esse
deū sed purū hoīe. De isto scđo errore eos in-
terrogat cū filius sit et hoc ideo forte q̄at.
q̄ ex q̄ totā legē direcerat ad duo mādata di-
lectionis tanq; artificiosus legislator vult on-
dere crist⁹. hec duo mādata reduci in vñū di-
ligibile q̄d ē cristus. Nichil em̄ diligie tanq;
de⁹ et p̄mū nisi ip̄e crist⁹. Dicūt ei d. ui⁹
Scđm illud psalmi De frācī ventris tui ponā
sup sedē tuā. Credebant illū fore purū hoīe;
de genere dauid. Vnde dicūt dauid solū scđz di-
uinitatem negando. Ait illis arguendo in cō-
trarium. Quomodo ergo si cristus ē purus
hoīe vt vñs creditis dauid cui occulta sapientie
diūme manifestata sūt in spiritū scilicet scđz et
prophetico nō de corde suo proprio vocat eum
dñm suum q̄d non liceret si esset fili⁹ eius di-
cens. Dixit dōminus dñs meo id ē p̄tcr filio

Ipsi autem sic expōnunt dixit dominus ceterator celi et terre dno meo id ē messie Q ergo iste messias non sit p̄t̄s homo probat tū pl̄citer ex hoc vbo. Primo ex eo q̄ dauid rocat eum dñm et hoc sic Nullus pater filium suum qui trahit naturam suā ab ipso testatur dñm suum sed dauid sp̄l sancto inspiātus testatur dñm suum c̄stum. ergo non solum ha-
bet naturam q̄ traxit ab ipso h̄ alio rem sc̄ dñm q̄ dicitur dñs eius sc̄z diuīmā. q̄ non est bō filius et dñs alterius sc̄dm eādem naturam ergo est alia natura sc̄dm quam est filius et hec est humana alia sc̄dm quam est domin⁹ et hec est diuīma. Seco probatur idem sic quando dauid hoc dixit non dum messias ho-
mo erat quomodo ergo dñs eius erat qui nō dum erat et qui nō ante eum sed post existit ergo oportet ponere aliam naturam sc̄dm quā ante eum erat. Tercio probatur idem ex hoc si sequitur se de a dext̄is meis impossibile em̄ est purum hominē sedere a dext̄is dei. Dicat ergo dauid. dixit dominus sc̄ilicet deus pa-
ter domino meo id est cristo filio suo cuius di-
cere est equalē sibi filium generare ergo do-
mino meo non sc̄dm q̄ typaliter homo factus
est. Sed sc̄dm q̄ patris eternus filius iude
quīte regni potitus a dext̄is meis id est in
equalitate mea secundūm q̄ deus vel in po-
ribus bonis sc̄dm q̄ homo quia ut sic in glo-
ria p̄fēct̄ angelis dō nec ponam inclusiue nō
q̄ postea non se deat quia semper se debet in-
mitos tuos et inobedientes tibi scabellū pedū
tuorum id est donec homines rebelles tibi s̄
iugauero vel bona et voluntaria subiectio sc̄z
ut credant te verum dñm et hominem sp̄ote
vel coacta subiectio ut in die iudicij puniā-
tur et credant iniuste ita ut relint nolint sub-
iecti fint tibi s̄iug scabellū pedibus est subi-
ectū Nec em̄ subiectio complebitur in iudicio
quando omnia p̄fecte subiectur homini p̄p̄
Si ergo dauid rocat eum dominum sc̄dm re-
titatem quomodo filius eius est sc̄ilicet tan-
tum cum filius propagatione subiectus sit pa-
tri et maxime sc̄dm consuetudinem patrū an-
tiquorum Poc̄ em̄ parentes sunt et dicitur
dñm filiorum quam filij dñm parentum filius et
nim̄ debet esse subiectus patri et non dñm
Quasi diceret. Cum sc̄dm naturam huma-
nā sit filius dauid et per consequens eo inse-
rico oportet ponere in eo aliam naturā per quā
sit dominus eius et eo superiaz et hoc est di-
uiā ergo in cristo sunt due nature sc̄ilicet di-
uiā et humana Est itaq; filius dauid et do-
minus sed filius inquantum homo domin⁹
inquantum deus et sic restat q̄ cristus est hō
et deus Non ergo errabant nec reprehendū

at̄ q̄ia cristum filium dauid bisint sed q̄
ipsum putum hominem et nō dei filium cre-
dunt cristus aut̄ non tantum dauid sed et dei
filium se esse probauit et per auctoritatem da-
uid eos conuicti et nemo poterat ei respondere
verbū q̄ia non poterant scriptū negare et
iheres tagabile erat argumentū neq; ausus
fuit quisquam ex illa die eum amplius inter-
rogare q̄ia plane testimonio et ratione etat
conuicti Vnde Iheronimus Ideo confutati
monibus p̄t̄a non interrogant sed aptissim
comprehensum romane tradunt potestati Ex
quo intelligimus venena inuidie posse quidē
supare sed difficile posse quiescere Oratio

Domine deus sanctificator meus mi-
hisi michi legem tuam ut toto corde
tota anima tota mente et ex omnibus
viribus meis te diligam sed nec hoc valeo
misi tu dedetis michi cuius est omnne dñm bo-
num et omne datum optimum Iules te dili-
gi Da q̄d iubes et iube q̄ vis Da etiam mi-
chi diligere proximum h̄ac me ipsum ut hic
graciā et ibi gloriam consequamur in idip-
sum Da insup michi bone ihesu ut te cristum
nobis misum deum et hominem corde et redā
ore cōfitear et ope cōfester ut tibi nūc subiec-
tus sp̄onte tecum gaudeā fine fine Amen

De scribis et phariseis in doctrina audi-
endis sed non in vita imitandis

Capitalum

XXVII

Onfitatis autem et facili-
bus scribis et phariseis q̄ia
dolose interrogabāt dñm ut
temptarent eum ne plebs et
alii idonei sine pane doctrinē
euanscerent locutus est dñs
eadem serua tercia ad turbas sc̄ilicet ad sim-
plices et imp̄fectos et ad discipulos suos ma-
gis doct̄os et p̄fectos Vnde Cris. Post q̄ do-
minus sacerdotes responsonē prostrauit et in-
corrigitib⁹ condicōnē eorum ostendit et
hic et clericī si malefecerint inemendabiles
sunt layci vero delinqūentes facile emenda-
tur tunc conuertit sermonē ad populū In
fructuō sum namq; est verbū in quo sic al-
te confundit ut aliae non etudiatur locu-
tus est ex zo a deo instruens et docens scri-
barum et phariseorum doctrinā audiendā
sed eorum vitam non imitandam et nichilo
minus horat̄ eos subici illis p̄pter sacerdo-
cij et nominis dignitatē non opa sed doctrinā
considerantes multaq; eorū criminā enu-
merans et alios ab eis de horat̄ Vnde dicit
sup cathedram moysi id est in auctoritate do-
cendi et iudicandi sederunt sc̄z in digne scribe
et pharisei Cathedra doctorū ē et ideo dicitur

sedere supra cathedram moysi qui docebat quod
ido aut moyses **V**bi cristum? **M**uli sacer-
dotes et pauci sacerdotes multi in noce et pau-
ci in ope **V**ide te ergo quomodo sedeat super
eam quia non cathedra facit sacerdotem. sed
sacerdos cathedralm **N**on locus sanctificat ho-
minem sed homo locum **N**on omnis sacerdos
sanctus est sed omnis sanctus sacerdos **B**e-
ne quidem docendo et male viuendo deum in-
struens quomodo te debet condempnare **V**t
autem dicit idem Crisostomus **N**e aliquis di-
cat quoniā propter hoc defidice factus su-
ad agendum quia malus est doctor indehac
destruit occasionem cum subdit **O**mma et I-
go ad cathedralm pertinencia quecumque dif-
erint vobis id est ad vestram utilitatem serua-
te corde et facite opere id est doctrinam **N**on
tamē simpliciter quecumque sed illa tantum que
moysi cathedre doctrine quae conueniunt et que
a vera fide non discrepant neque diuinis re-
pugnat mandatis neque bonis obsunt mo-
ribus **V**n criſt **O**mma ait quae corrigit mores
et meliorē faciat vite modum et noui testamēti
concordantibus et non dimittit de reliquo
sub iugo legis esse **H**ec Cris. **E**x quae patet quod
etiam malis platis et doctoribus bono docentibus
honor obedientie exhibendus nisi in hijs quae
manifeste sunt contra deum sunt habendi in
reuerentia quod diu tolerantur in officio suo quod
patet per exemplum dauid. qui venerabatur
laulem licet sciret eum malum et a deo repro-
batum et per hoc auditibus tollitur exau-
satio non bene agendi **N**ā obedie do malis platis
et doctoribus deus in eis honorat cuius ipsa
nam gerunt non enim sua sancta dei sunt dicunt **S**er-
vū vero opere eorum que preter id quod operet
nisi quae faciunt nolite facere quae non sunt ini-
tati in malis sed in bonis **V**bi criſt **S**edene
vixerit eorum est lucrum si bene deuerit vobis **A**c-
cipite ergo quod vobis est et nolite discutere quod alie-
num est **H**ec criſt **D**icunt ei et non faciunt quia vita
doctrinæ non accordat **D**icebat ei bene viue secu-
dum legem pcepta et ipsi per pueritatem legem male u-
uebat **C**otia quos dicit augustinus **V**n docet et ma-
le viue non est aliud quod se sua ligua dampna est **D**e-
talibus ei quod dicunt et non faciunt per dicti illius genes **V**ox quod vox iacob est manus aut manus esau **V**bi criſt **M**axime accusatione dignus est quod doctrinæ
autoritatē huius legē transgredi pmo quod
qua pueritatem quae alios corrigit debet **D**enī qua pueri
et maiori pena dignus est propter honore terro quod
placit velut in ordine doctoris peccatis **A**li-
gas aut oneas scilicet suarum traditionum et legum ut sit
quod fascis importabilis **V**n subdit grauia quantum
ad effectum et importabilia quantum ad effectum et impo-
nunt in humeros hominum non in suos per co-

actionē obseruacie pceptorum quia supra legem
pcepta constituerunt ex suis tradicionibus
multa que erat subditis grauia et importabili
digito autem suo id est leui motu vel tactu
nolunt ea mouere et tangere. **E**cce qualiter
eorum reprehensionem aggrauat non enim dicit
non possunt sed nolunt nec dicit pleno opere et
manu sed digito et modico tactu. nec dicit
potestate sed mouere id est neque propter fieri neque
tangere quae modicum conatum ad agendum ta-
lia nolebant apponere et nec minora eorum quae
iphi precipabant nolebant opere adimplere.
Vbi criſt. **S**ed in consequētiā autem tales
sunt etiam sacerdotes qui omnem iusticiam
populo mandant et iphi nec modicam seruat
videlicet non ut faciendo sint iusti sed ut dicē-
do iusti. Tales sunt et qui graue pondus veni-
entibus ad penitentiā imponunt. iphi autem
nec minimum faciunt. **E**t sic dum pena punit
penitentie fugit cōtempnitur pena futuri iu-
dicij **S**i enim fasces super humeros adolescentium
quem non potest bauletate posueris necesse
habet ut aut fasces triciat aut subpondere co-
fringatur. **S**ic et homini cui graue pondus
penitentie imponis necesse est ut aut peniten-
tiā tuam triciat aut suscipiāt dum ferre non
potest scandalisetur et amplius peccet deinde
et si erramus modicam penitentiā imponen-
tes nonne melius est propter misericordiam dare
rationem quam propter crudelitatem. **V**bi paterfa-
milia laetus est dispensator non debet esse tenacis
minister **S**i de benignus ut quod sacerdos est aus-
terus **V**is appetere sancta **C**irca tuā vitā esto
austerus circa aliorū autem benignus **A**udeant
te homines tua mandantē videant grandia
faciētem **T**alis est autem sacerdos quae sibi indul-
get et alios exigit quemadmodum malus descrip-
tor tributi in ciuitate quae se teleuat et onerat im-
ponēt **E**t iterum **I**n quo duplē eorum maliciam
ostendit unam quidem in hoc quod sine remia
exponent a subiectis sumam diligētiām vice
Aliam vero in hoc quod sibi iphi multa co-
cedunt licētiām **O**poret autem bonum principem
econtrario se habere in hijs quidem que se au-
dum seipsum sunt grauem iudicē eē. in subiectis
autem mansuetum **H**ec Crisostomus im-
ponendo ergo modicā penitentiā melius est
animas mittere in purgatorium quod in infi-
mum sed tamen in quibus tenentur saltem ē
eis innocescendum. **I**gitur ut ait Hieronimus
hoc generaliter dicitur aduersus omnes
magistros qui grandia iubent et minora
non faciunt. **H**ec est autem quedam causa
non modica que hodie mouet subditos contra
maiores et prælatos quod dicunt et non faciunt
imponunt onera alijs et ea digito non tagunt

Parum talium verba apud subditos proficiunt quando in eis non videntur que docent et precipiunt. Quicunq; ergo proximorum amicibus utilis esse desiderat studeat prius in se habere quidquid a iis docturus est alioquin parum proficiat. Nam eius verbum inefficax erit minùs prius homines in eo cōpetant esse ea que docet. Ex premissis patet qd ille qui lezem aliquam constituit hoc non sit subditus legi quantum ad hoc qd per hominem puniatur h̄i contrarium fecerit tamen obligatus est ad legem implendam et grauius punietur a deo si fecerit contrarium quia transgressio eius est grauior propter scandalū. Propterea quod dicit sapiens patet lege quā tu leuis et ut alibi dicit qd quisq; iuris in altero statuit ipse eodem vni debet. patet ergo ex predictis qd illi qui statū ecclesie in genere seu aliquem statum eius in speciali regunt et subditos onerant grauius statutis sine magna et euidenti necessitate abutuntur sua potestate hanc faciebant pharisei et scribe Prelatorum em̄ tot sunt injūiane sententiae et mandata ligna qz recta qd vix possit aliquis transire per huius mundi vmbram qn̄ incidat in peccatum et offendam. Vnde ait Aug. Loquēs d̄ religione cristiana. Ipsam religionē nostā quam dominus noster ihesus christus in paucissimis sacramētorum celebraciēbo vñt esse liberam quidā seruilib⁹ premunt onerib⁹ adeo ut tolerabilior sit condicō iudeorum qd non humans presūpc̄i vñibus sed diuinis s̄biciuntur institutis. Deinde scdm Cris. post qd domin⁹ arguerat scribas et phariseos crudelitatis et negligencie consequenter arguit eos in animis gloriā que fecit eos a deo recedere et proptere quam non pñt cristo cedere vñ subdit. Omnia vero opera sua faciunt ea scilicet intentione et eo fine ut videant ab hominibus et sic habeant gloriam inter homines id est propter gloriam hūnam quia videtur in bonis propter gloriam diuinam nō est malum sed magis meritum. Non autem potest credere cristo celestia predicanti qui gloriam terrenam querit et eam celestib⁹ preponit. Nisi solu n̄ erzo desides et remissi eāt ad bene ostendit sed etiam vane gloriari et in suis operib⁹ laudem appetentes hominū ut essent in reuerentia et honore apud populum. Tales autem nullam mercedem de operibus suis recipiunt quia non student ut deus glorificetur. Sed et ipsi in hijs que agunt laudem et remunerantur. Et ideo non solu n̄ nullam mercedem sed etiam penam recipiunt. qd de bono malum faciunt. Vnde Cris. Que nadmodum vñmis de ligno nascitur et lignū a verme consumitur et tinea de veste a qua corrodit sic dyabolus infidiat et occasionem querit. ut qui cogere hominem ad malū nō potest studeat ut ex bonis opib⁹ in alū manis gla nascaet et qd bonū erat ex mani gla malum. Iḡe ut ait Iherom⁹. Quicunq; ita facit quodlibet ut videat ab hominib⁹ scriba est et phariseus. Deinde qd dominus generaliter dixerat scilicet opera sua faciunt ut videantur cōsequēter in partes diuidit dicens dilatant enim p̄b̄lacteria sua et magnificabāt fimbrias et volūt ambulare in stolis. Circa hec scdm Iherom⁹ est sciendum qd dñs cum dissidet mādata legis p̄ moisen ad extēnum intulit dices ligabis ea in manu tua et erunt semp̄tate oculos tuos. Et est sensus precepta mea sint tibi sp̄ i ope meditacione sint in manu tua ut ope compliant et sint ante oculos tuos ut die ac nocte mediteris in eis. quia si ritualiter manus est intelligentia opacio et oculi iungit meditatio. Sed hec pharisei male interpretantes scriabant in mēbris et carnis de catalogum moysi id est decem lejis verba hinc precepta compliantes qz ea et quasi coronam capitū facientes ligabant in fronte ut semp̄tante oculos mouerentur. Et humiliante in humero brachio circa ligabant ut semp̄tante in manu haberent. Et dilatabat has membranas id est eas laciores faciebant et de alio gū in eis de grossiori littera scriebabant. Et hec omnia faciebant in signū religionis ut per hec religiosi apparet et recordatores et obseruatoris de catalogi ab boni nibus videtur. Et hec carne dicabantur phalacteria a philare qd est seruare et thoro qd est lex quasi consecutoria legis quia erant qdā si quia seruande legis eo qd quicunq; ea habuissent quasi ob custodiā et in monumentum sui haberet. Iussit etiam moyses ut in quatuor agulis palliorum iuxta pedes faceret fimbrias iacintas ad populum israheliticū discernendū in a ceteris populis in habitu exterius sicut erant religione discreti et penetrerent in eis rittas iacintas que etiam cum filis appenebātur ut videntes eas recordaretur mandatum celestium ac vanam et inutilia non cogitaret. Sunt igitur fimbrie legis mandatae vero iacintine sancte cogitationes que simul iuncte fuerint ab omni vanitate oculos auertant et tota mente ad celos iacintos diligunt. Videntes em̄ iacintum celi recordamur quia omnis colōris sunt celum et iacintus. Isti simili erant fimbria brevis et pua ex lege precepita quam mulier sanguine fluens tetigit in pallio domini et statim est sanata. Per huius modi etiam fimbriam creditur samaritana cognovisse de dño qd iudeus es et supersticio

sumitur et tinea de veste a qua corrodit sic dyabolus infidiat et occasionem querit. ut qui cogere hominem ad malū nō potest studeat ut ex bonis opib⁹ in alū manis gla nascaet et qd bonū erat ex mani gla malum. Iḡe ut ait Iherom⁹. Quicunq; ita facit quodlibet ut videat ab hominib⁹ scriba est et phariseus. Deinde qd dominus generaliter dixerat scilicet opera sua faciunt ut videantur cōsequēter in partes diuidit dicens dilatant enim p̄b̄lacteria sua et magnificabāt fimbrias et volūt ambulare in stolis. Circa hec scdm Iherom⁹ est sciendum qd dñs cum dissidet mādata legis p̄ moisen ad extēnum intulit dices ligabis ea in manu tua et erunt semp̄tate oculos tuos. Et est sensus precepta mea sint tibi sp̄ i ope meditacione sint in manu tua ut ope compliant et sint ante oculos tuos ut die ac nocte mediteris in eis. quia si ritualiter manus est intelligentia opacio et oculi iungit meditatio. Sed hec pharisei male interpretantes scriabant in mēbris et carnis de catalogum moysi id est decem lejis verba hinc precepta compliantes qz ea et quasi coronam capitū facientes ligabant in fronte ut semp̄tante oculos mouerentur. Et humiliante in humero brachio circa ligabant ut semp̄tante in manu haberent. Et dilatabat has membranas id est eas laciores faciebant et de alio gū in eis de grossiori littera scriebabant. Et hec omnia faciebant in signū religionis ut per hec religiosi apparet et recordatores et obseruatoris de catalogi ab boni nibus videtur. Et hec carne dicabantur phalacteria a philare qd est seruare et thoro qd est lex quasi consecutoria legis quia erant qdā si quia seruande legis eo qd quicunq; ea habuissent quasi ob custodiā et in monumentum sui haberet. Iussit etiam moyses ut in quatuor agulis palliorum iuxta pedes faceret fimbrias iacintas ad populum israheliticū discernendū in a ceteris populis in habitu exterius sicut erant religione discreti et penetrerent in eis rittas iacintas que etiam cum filis appenebātur ut videntes eas recordaretur mandatum celestium ac vanam et inutilia non cogitaret. Sunt igitur fimbrie legis mandatae vero iacintine sancte cogitationes que simul iuncte fuerint ab omni vanitate oculos auertant et tota mente ad celos iacintos diligunt. Videntes em̄ iacintum celi recordamur quia omnis colōris sunt celum et iacintus. Isti simili erant fimbria brevis et pua ex lege precepita quam mulier sanguine fluens tetigit in pallio domini et statim est sanata. Per huius modi etiam fimbriam creditur samaritana cognovisse de dño qd iudeus es et supersticio

vero magistri gloriam ab hominibus captantes et lucra sectantes et ostentatores; maiores sumbrias alios in palliis suis faciebant et auctissimas in eis spumas ligabant ut videlicet eundo vel sedendo eis pungerent et quash sic cōmōdū memores mandatorū et bñficiorū dei essent et hac cōmōdū nē ad officia dei et ad ministeria securitatis eius traherent nō intelligētibz eis q̄ hec in corde portada fuit nō in corpe alioqñ et aemaria et arche libros habent et dei noticā non habent Pro tanto at hec faciebant q̄i hominibz videri et opinione sanctitatis ab eis honorati ac lucra habere cupiebāt. Et volebat in stolis ambulare id est auctoribz vestimentis ad publicū procedere ut p̄ hoc honorabiliores viderentur et magis venerarentur quod in diuīte rēpēndit q̄i bisso et purpura iduebat. Stole erat camise linee longe quibus scribe vtebantur ut sanctiores apparet̄ et dicebāt stolē a thelon q̄ est longum q̄i vlsq; ad p̄edes descedebant Hęe stolē adhuc hodie multas simulacrae et p̄octiles faciunt ac plerosq; incautos decipiunt. Amabant quoq; primos reubitus et sedes in cēs et cōuiujs et hoc dupliciti de causa sc̄i rōne gule - quia ibi p̄mo seruūt et fecula meliora ponunt et rōne supbie ut sic in loco honorabiliori positi p̄incipaliores et maiores dñi videantur cathedras in synagogis et cōgregacionibz vbi cōueniebāt hoies ad audiēdū verbū dei et primas salutaciones in foro. id est loco patēti primas quidē tēpōre ac factas alta vocē et in climato capite. vocationē ab hominibz rabbi id ē magistrū. Ut dicit cr̄is. Vocati volunt nō esse nomen appetūt et officiū negligūt. Et nota dum q̄ tripliciter cōueniunt hoies vel ad tractanda carnalia si ut in cēmis. vel spūalia si ut in synagogis vel tēpalia si ut in foro et vbiq; volebant p̄incipatū habere et gloriā in publico querebant sibi exhiberi. Ecce ergo quaerō generaliter in hac serie que comprehenduntur in magistris et platis in quibus non sunt imitandi. Tūmū est defectus bone operationis. q̄i dicunt et non faciunt. Secundū austēritas placionis q̄i onera grauiā alios nō sibi imponūt. Terciū ostentatio singularis actionis quia omnia opera faciūt ut videantur ab hominibus. Quaētū affectus ambicōis et laudis q̄i amant primos reubitus et p̄mas cathedras et salutaciones. Et nota sc̄im bedam q̄ do min? nō arguit et vitupat eos quibus hec ex officij ordine cōpetunt et sunt sed illos q̄ hec habita siue non habita in debito amant et appetūt amū videlicet non gradū redarguens et ad voluntatē nō ad factū vitupacōes referēs. Sime causa em̄ loco se humiliat qui corde se preferit

et exaltat. vnde prohibet magistros primos sedere nec doctrinā sup cathedrā nec salutations in foro nec nomina magistrū vel p̄uis sed ambicōnem et vanā gloriā ne quis hec appetat vel glorie i eis. Si autē vt dicit cr̄is diligētē talia est inusitā q̄i malum est studere vt hijs aliquis p̄cipiat. Ut ait beda. Ve misericordis illis ad quos p̄bātē vicia traherunt qui p̄ breue curriculū vite sue quo peccata plāgere debuerant pro prioratu certare non mentebāt. Et sciēdū sc̄im eundē q̄i dupliciti rōne a vane glorie cupidis attendere iubemur. ne sc̄i eo p̄ simulacrae seducam' estimātes vō esse que faciunt. vel emulacione ad imitandū inflammeant frustra gaudētes in bonis laudati que simulant. Deinde reuocat discipulos ab hac supbia et ambitione dicens. Vos autem nolite id est non vēlitis et affectatis vocationi rabbi nec vocemini. id ē nec appetatis vocationi magistri ppter manis glorie ambitionē et patētē nolite vcare vobis sup terram ppter adulacionem. Non honorē vel nomen magistrū aut patris ihibet sed ne quis in debitu ul̄ indebitē sibi vsurpet vel alteri attibuat. Unus est em̄ magister et pater p̄ncipalis oīm singulariter et per excellētiā quā est in celis ari est aīa s̄ omnibus licet aliquis possit vocationē patēt vel magister in terra ratione generatio nis doctōne vel vocationis tamē solus de? nature auctor est pater et magister p̄ncipalis q̄i ab eo habemus q̄i sumus et scim. Vbi cr̄is. Vos autē nolite vocationi rabbi ne q̄b deo debetur vobis p̄sumatis. Solite et alios vocationi rabbi ne diuinū honorem hoībo delectatis. Vnus est ei magister oīm quā omnes homines naturaliter docet. Et patrem nolite vcare vobis sup terrā quā nō estis filii terreni. Ex eo em̄ celestē te professus es habere patrem ex quo patētē tibi vocationē de celo dicens. pater noster quā es in celis. Ex quo em̄ celestē te professus es habere patrem vēlādo patētē deū tūpē est. vt iterū te p̄fitearis terrenū tibi patētē vocationē super terrā. Et iterū Ne vocationē patrem in terra non vt de honores eos quā te genuerunt. sed vt omnibus illis prepones eum quā te fecit. et inscripsit te inter filios suos. Hoc Cr̄is. Omnes autē fratres estis. q̄a filii dei per creationē et gracie adoptionem ab unam vocationē hereditatem sc̄i ad regnum celorum. Sc̄im ihero. Omnes p̄pam frēs vocationē specialiter et om̄is hoīes ex uno p̄tē deo nati cōmunit. Nō solū autē dñs p̄mat. cu p̄pē exhibet h̄ ad cōstitutiū auditōtē idūcit. Vnū vt in amore humiliatis discipulos ducat ondēris formā humiliatis subiugit. q̄ maior est vestrum vel meritos sanctitatis vel officio dignitatis erit et sit mister vester et aliōs

praeueniat obsequendo non superbe dominiando paratus ad officia humilitatis secundum decenciam sui status. Vnde et papa vocat se secuum seruorum dei Bene agentibus p humilitatem sit socius contra delinquentes zelo iusticie sit electus Qui autem se exaltaverit in pretenti p elacionem et arroganciam humiliabitur in futuro p damnacionem et penam. et qui se humiliauerit in presenti non nequit sed veraciter exaltabitur in futura gloria mirabiliter. Et notandum q ppter triplicem gradum builitatis hoc vobis tecum ponitur in euangelio sciz supra ybi monet ut iniurati recubant in nouissimo loco et iterum de phariseo et publicano dabantibus in templo et tertio in hoc loco Est enim exemplum humiliatis sciz cordis opis et oris quam tria nuntiunt et custodiunt Prima assiduitas sublectionis quam non habuerunt lucifer Secunda conscientia ppter fragilitatis quam non habuerunt adam Terciam benignitas orationis quam non habebit antichristus.

Oratio

Domine ihesu christe pte aufer a me defecatum bone operationis ut merear bonorum solum docere et dicere sed etiam facere et operibus adimplere remouere a me austeritatem ac crudelitatem ne grandia iubendo et minora non faciendo me reuelare videar et alios onera exclude a me gloriam praeponem et ostentacionem ne opera mea ut ab hominibus videar faciam et gloriam humanam in eis non queram. Elonga etiam a me ambitionis et laudis affectum ne prima loca et salutaciones amem vel magistri nomine ut me humilias in hoc seculo merear a te exaltari in futuro. Amen

Quibus debet utrū id est in eternū Ca. xxviii

Dicit hec dominus quā legi et preceptis euangelicis obedientibus dat benedictiones ipsi scribis et phariseis inobedientibus cōminatur ut maledictionis et in omnibus effectibus hypocritis ipsorum hanc dictionem ut preponit que maledictionem significat Vnde quod ppter in scriptura sacra notat eternā damnacionem et gehenna supplicium sed heu huic sensu pregorina iōnem et presens exilium. Unde secundum Origenem Sicut in veteri lege ponuntur benedictiones obseruantibus legem et maledictiones transgreditibus eam ita in euāgelio ponuntur būndimes respectu iustorum ut habendum est supra in sermone domini in monte et hēc traxi ponuntur maledictiones contra hypocritas et falso iusticiā simulantes Et ponit octo ut iuxta octo in quibus ipsorum hypocritis et fictio patet ad ostendendū que in eis cauenda esse doceat In primo redarguit eos de super-

bia et avaricia quia regnum celorum clauderant ante homines et nec ipi intrabant nec intrare sinebant volentes. Vnde dicit ut id est eterna dampnacio vobis iminet scribere qui putatis vos peccatos in lege et pharisei qui dicitis vos prelatos in sanctitate hypocrite simulantes quod non estis. qui clauditis regnum celorum ante homines id est qui vestris prauis expensionibus veritatem scripturam absconditis vel in malo exemplo alios scandalizatis vos autem non initatis quia intelligere et credere non vultis nec introire volentes id est credere apientes finitis intrare ymo facitis errare. Duplíciter enim impedit ingressus alicuius in dominum uno modo quando clavis tollitur alio modo quando obstatum posuit Spiritualiter autem secundum Christum regnum celorum sunt sacra scripture quia in eis regnum celorum est insertum Iste ergo claudit hoc regnum alteri qui clavis portat et non aperit sciz qui habet scientiam et docere contempnit vel negligit ille vero obstatum ponit qui per malum exemplum alios impedit ne intrere vel intrare velint. Quāvis ergo scribe et pharisei per scripturas cognoscetur et scient christi aduentum tamen ipsi considerant q̄ si christus creditus fuisset consuetudo sacrificiorum et oblationum cessaret et sic ipsi oblationibus sacrificiorum fraudarentur et ideo prava expositione et pteriosa interpretatione an conspectum populi clauderent ianuam legis et propheetarum qui de aduentu christi manifestissime locuti fuerant ut a fide christi bonitatis retinherent Malis quoque operibus et exemplis simplices a fide auertebant et sic eos scandalizantes regnum celorum ante illos clauderant primo quidem ipsi cognitione de christo habuerunt sed postea per iniuriam cecati perdididerunt et in errorem conuersti sunt et multis aliis etare fecerunt Vel secundum alios regnum celorum hic accipitur pro eterna beatitudine ostium per quod intratur ad ipsam christum est secundum quod ipsum dicit ego sum ostium per me si quis intrierit saluabitur clavis est doctrina et ideo per sanā doctrinā appetitur hoc ostium et per falsam doctrinā clauditur. Ignitum quia pharisei et scribe auctoritates que sunt in lege et prophetis de christo corrumperent ideo regnum celorum ante homines clauderent eos a fide et noticia christi veri auctoritudo et in errorem mittendo Ipsi non intrabant quia a cognitione q̄ de christo habuerunt per odium et rancore in errorem conuersti sunt nec introeuntes id est intrare volentes quales erant simplices populi non sinebantrū intra quia per eos fuerunt decepti et a fide christi ppter majori parte auersti In secundo redarguit

eos de gula et castimonia q̄a sub specie cui
tus dñimi et religionis oratione lōga scilicet in
verbis sed breviter in affectu & sententiis orantes
vt sanctiores apparerent et maiora dona reci-
perent come debat substantiam paup̄m scilicet
do nos viduaz affectū pietatis ad eos habē-
cium bō eārū hibi attrahentes & cōsumentes
sub simulacōe et falsa specie sanctitatis quia
sua superstitione nichil int̄debat nisi vt pre-
dam de subiecta plebe faceret et magis de vi-
dūis que facile decipiuntur non habentes virū
qui consulat et habentes dandi libertatē qđ
voluntas suggestit. Et ex hoc factū eorū aggra-
uatur qm̄ non a dñi tib⁹ sed a vidūis ventre
implebāt et illarū mōpiā attrahebāt qđ emē-
dere optebat. **Vbi Cris.** Dum iudaicos sacer-
dotes cōfundit xpianos sacerdotes monet nō
pmanere cū vidūis amplius qđ cū ceteris q̄a
et si volūtas mala nō est suspicio tamē mala
est. Deinde et huius rapine modus erat gra-
uior. Ut em̄ dicit Cris. qui malū facit dign⁹
est xena. sed qui a religione carissimam accipit
malicie grauiori est obnoxius pena. Vnde sequit.
Propter hoc scilicet non solū ppter rapinā sed
etiam ppter simulationē vestīa amplius ac-
cipietis iudiciū et maiore dampnacionē. **Vbi**
Cris. Primum quidē pro eo qđ iniqui estis. at
terū pro eo qđ fūgientū sanctitatis assumi-
tis avariciā em̄ vestīa religionis colore depin-
gitis et quasi p̄statis dyabolo arma dei vt
armetur iniquitas dum pietas estimatur. Vnde
et scđm bedam. Non tantū ait accipient damp-
nationem sed adiunxit maiore ut insinuat il-
los q̄ uoant ut videant ab hominibus damp-
nationem mereti. sed eos qui hec prolixius
qđ religiosiores agēdo nō solū laudes ab ho-
minibus. sed et pauperias querunt prolixiori
dampnacione plectendos. **N**ostru ergo oīrō
sit in p̄ceptū vt non solum pro alijs interce-
dere non possint sed nec sibi ad salutē profice-
te. p̄mo pro ipsis oracionib⁹ magis damp-
nabuntur. **Vnde** et yndor? Duplicit dampna-
tur p̄ poctū vel pro occulta iniquitate ul̄ p̄
apta simulatione. Ex illo em̄ condēpnantur
quia iniqui sunt ex isto quia ostendūt quod
non sunt. **Vnde** scđm auḡ. simulata equitas
non est equitas sed dupler iniquitas et ideo
pletenda maiori pena. In tertio redarguit
eos de mani labore et nequicia q̄a multi eoz
circueunt mare et aīdam ciuitates et villas
lustates cedem̄ ut ex gentibus vnum prole-
tiūm faciant. id est aliquem de gentilitate
ad iudaismum trahant et conuertant. et non
propter misericordiā ut eos saluent sed à
propter vanā gloriā ut pietati fidei & cultui
xpiane religionis obstant à ppter avariciā

vt additis i synagogā iudeis sacrificiōp ob-
laciō addere ē eis. **P**roseliti dicuntur q̄ relictis
gentilitatis errore ab iudaismū conuertuntur
quotū rātis p̄ vnu significat. **V**bi pat̄; la-
bor vacans q̄a pro vno circuēt mare et aī-
dam multi. sed vnu de mille cūstis circuit
ciuitates et villas & sequitur eum turbe multe
patet etiam nimia eorū neq̄cia quia pro quo
laborant ut ad se trahāt detrahēt se faciūt et
gehēne seu perdičis filii duplo. qđ se ipsoſ.
Quia antī dū ethničis erat simpliciter erra-
bat et semel filiis gehēne erat sed postea vides
eorū via et corrupt⁹ in morib⁹ p̄ malā eoz
vitam reuertit ad gentilitatē & sic puicator
et apostata a lege quā seruare p̄misit i mo-
rib⁹ et fide peccat et maiori pena dign⁹ est q̄a
melius esset illi veritatem non agnoscere qđ post
agnita retroſu conuerti. Similiter faciunt
illi qui multum laborant ad hoc q̄ possint ali-
cūm ad religionē adducere & cum ad ductus
est p̄ mala exēpla faciunt eū apostatae & fūt
nō assīma eius peiora p̄tib⁹ quia ut hic ait
Iherom⁹. Nō eo studio serua? quæsta quo
quetum? In quarto redarguit eos de stultitia
et fraudulēcia quia ut populū ad dāndū
et offerebāt inuitaret ea que erant ppter te-
plū et altare p̄ferebāt in honore et scītate
ip̄i templo & altari sanctiora dicētes qđ si q̄s
iuret p̄ templū vel altare nichil ē id est nichil
debet nec obligatur isto iuramento & cōuict⁹
mendacij non tenetur reus p̄tūtū nec est ob-
ligatus in aliquo. si autē iuret in auro tem-
pli id est in pecunia q̄ offerebatur sacerdoti-
bus in templo vel in dono et oblationib⁹ id qđ ē
in hostia et victimis que offeruntur deo super
altare debet id est obligat et cōuictus statim
illud in quo iurauit tenet exp̄solueret et hoc stu-
diofissime solebant repetere. **S**anctio ergo is-
torum erat talis q̄ iuramentū p̄ creaturas nō
erat obligatorium nisi solum cum iurabat p̄
aurum et dona templi et altaris in quo non
attendebat dei timorem sed suam cupidita-
tem: **Vnde** decipiebant populū dicētes au-
rum et dona sanctiora esse qđ templum et al-
tare ut hoies p̄mpciores fierent ad offerebā-
dona. Sed erabant quia maius est quod
sanctificat qđ quod sanctificatur ergo et tem-
plum maius est qđ aurum et altare maius qđ
donum quia templum et altare quodammodo
sanctificant in eis oblatā quia erant deo dicā-
ta ergo et iuramentum p̄ templum et altare
maiis est qđ p̄ autū templi vñ donūm altā-
ris. Vnde robat eos ceos duces q̄a i errorē erat
et alios in errore ducebāt et iste error map-
ime ex cupiditate procedebat. Item con-
uincit eos alia ratione q̄a i iuramento quod fit

per templum vel altare continetur iuramentum
per autum vel per donum qui enim iurat p[er] al-
tare ex quo de iuria est oblatum sanctificatio iu-
rat etiam in contentis in illo et qui iurat p[er] te-
plum iurat etiam in habitante in ipso et ideo
iuramentum per templum vel altare magis est
obligatorium q[ui]m p[er] dona templi vel altaris. Si
militer quia iudei consuetudinem habebant per
celum iurare ideo ad reprehensionem eorum sub-
dit. Et qui iurat p[er] celum iurat in throno dei
et in deo qui sedet super eum. Non ergo sicut
arbitrariuntur euadunt p[er]iculum ex eo q[ui] non iu-
rat per deum sed per thronum dei scilicet celum. Quia
enim per subiectam creaturam iurat implicite iu-
rat per creatorem creature preminentem et ideo
iuramentum per creaturas licitum est obliga-
torium. Adhuc multi insipientes christiani eo
deum vicio et simili errore laborant qui putant
maius esse iurare per euangelium q[ui] per deum et
cum per euangelium iurare timeant per deum tan-
tem frequenter ex usu vicio iurare non for-
midant cum tam[en] tota sanctitas euangelij a
deo veniat. Scriptura enim propter deum facte sunt
non deus propter scripturas et ideo maius est
deus qui sanctificat euangelium q[ui] euangelium
quod sanctificat ab eo. In quanto redibat quia
negligentiam et segniciem quam habebant circa
magna et utilia ad salutem animatum perti-
nencia gerentes magnam sollicititudinem et di-
ligentiam circa minuta et temporalia quia de-
tinabat omne opus et minimas res sed in iu-
dicis iusticiam in pauperes misericordiam et
in deum fidem que magna sunt pretermittet
bant. Fides importat debitum ordinem homini-
nis ad deum iudicium autem importat debitum
ordinem hominis ad proximum in his que
habent rationem debiti. misericordia autem
in his que habent rationem domini et in his tri-
bus intelliguntur omnia illa que ad salutem
sunt multum necessaria. Quid autem dicit deci-
matis potest dupliciter intelligi. Uno modo
respectu sui quia licet minister re ciperent deci-
mas a populo tamen de illis acceptas a popu-
lo et de his que habebant ex labore suo deci-
mas reddabant sacerdoti summo. Ad simula-
cionem quippe sanitatis reddabant eis deci-
mas de minimis et ratione cupiditatis ut p[er]
exemplum sui inducunt populum ad reddendu[m]
sibi decimas de omnibus usque ad mini-
ma. Alter potest intelligi respectu aliorum quos
ad stricte soluendum decimas inducebant quos
ab eis usque ad minima extorquent. Et ne
aliquis credere potest q[ui] de minimis rebus non es-
sent decime bande subiungit q[ui] principali?
oportet facere hec majora scilicet iudicium et
misericordiam ac ea que sunt fidei agere tan-

q[ui] magis necessaria et illa scilicet minima et de-
cimationem minimatum rerum non obmit-
tere tanquam bona minora quia preceptum dei
est de omnibus tam minoribus quam maioribus
decimas date et omnia precepta legis tam
maxima quam minima optet implere. Deinde
has simulationes cotum arguitur quia etant
duces habentes regere populum ceci peruer-
tent intellectum scripturarum colantes et pur-
gantes alicem id est minora cum diligentia
discurrentes et tractantes camelum autem glu-
cientes id est maiores subtingentes et pro nichil
reputando obmittentes. Culex quippe ani-
mal patuum est ab acaleo dictum habet enim
in ore fistulam ad modum stimuli quo pun-
git carnem et sugit sanguinem per quodd m[odum] mi-
noe transgressio intelligitur. Camelus vero est
animal magnum et deforme per quod maiore
preuaticatio designatur. Vbi Cris. Quoniam
scibatum et phatiz; eorum ad quos loquebat
quidam erant sacerdotes quidam autem popu-
lares non est in congruum ut duplum huius
loci faciamus traditionem ut una pertineat
ad populares qui decimas dant alia autem ab
sacerdotibus qui decimas accipiunt. Et enim ipse
sermo dubius est qui dicit Ve vobis qui deci-
matis quia et qui accipit decimas recte deci-
mata dicitur et qui dat. Scribe ergo phatiz; ei
minimorum oleum decimas dabant ut per
hoc videntes eos dicerent homines. Putas
quomodo omnium rerum suarum decimas of-
ferere non pretermittunt ut etiam contemptibi-
lium oleum decimas date non negligunt.
Putas quomodo omnia precepta dei vita eorum
consummat ut ne in modicis hijs negligere
acquiescent. Quod non etat rerum Nam mi-
norum quidem rerum decimas offerebant os-
tentande religionis gratia in iudicis autem
erant iniusti in fratribus sine misericordia in
deum semper in crudeli liquantes alicem ca-
melum autem gluentes quoniam a modicis
quidem delictis se abstinebant magna autem ala-
ctiter commitebant. Nunc veniamus ad sacer-
dotes. Hie ergo auaricia plena si quis de popu-
lo decima in alicuius rei vel minime non obtu-
lisset ita eum corrumpet quasi magnu[m] cri-
men fecisset. Si quis autem in populo quem deum
peccabat aut alterum ledebat aut aliqd tale
faciebat nemo curabat corrumpere cum quasi nul-
lam culpam fecisset. De suo qui dem lucro sol-
licitate agebant de gloria vero dei et salute ho-
minem negligebant. Hic et modo fit. Quia
omnes de suo honore solliciti sunt de bonitate au-
tem dei nullus. Et portiones quicunque suae vigi-
lanter aspiciunt et defendunt sed circa obse-
quium ecclesie curia appendere non attendunt

Si populus decimas non obtulerit muerunt omnes et si peccatum populu videbit nemo mueruntur contra eos. **I**psi sunt qui docet populum suo exemplo liquare calice et camelum glutine id est a modo peccato se continere massa autem committere. **H**ec enim. **O** quatuor adhuc hodie cecitas scribatur et phariseorum cognat procholore in prelatis tam religiosis quam secularibus qui solicite curat de soluzione decimatum et consilium que eis debent et parvum curat si subdit in maioribus iniquitatibus quam minoris subtiliter discutitur et maiora subtiliter ac magnam in minima sed paucam vel nullam in maxima diligenciam adhibent. puta si quemquam de clericis suis vel monachis reprehendunt in ceremoniis extortiis offendere asperre re barguit et si superbus est aut iniudicus vel detractor vel seminarior discordie et turbator pacis sub silencio permaneunt. plus punire aliquos pro omissione virtus coniunctionis vel admonitionis ac de transgressione desistaliu et coniunctionis hominis quam euangeliorum et mandatorum Christi. **C**utam animatum negligunt et negocia exteriora agunt non curant fructum animarum sed ex crescenciam divinarii per mundum discurrente gemmam sibi commissum non custodiunt. **C**ustodiat enim qui custodit Israhel. **I**n sexto arguit eos simulariorum et mendaciorum quod plorabant lauantes lorde extortiones quam interiores plus corrum et vassorum quam motu et vicerum pharisei enim quoniam debebant ascendere in templum ad ostentacionem mundicie primo lauabant recte filia domini ac vestimenta et confunctoria. et pavirabant de interiori mundicie intus. **S**ic etiam foris ostendebant hominibus sanctatem in habitu in sermone in phylacteriis in simbris in ornatum longitudine. et certis huiusmodi. **I**ntus autem in conscientia et mente erant pleni rapina per affectum ambitionis et immundicia per voluptate carnis vel rapina. id est auaricia et immundicia id est sordido viciorum quam quod bibebant et manducabant alios auferabant et per hoc cibas et potus eorum in mundicia peccatorum habebat. **I**n hoc vero multum errabant et magis cecitas eorum erat quod plorandum est de mundicia interiori quam exteriori quia exterior non est deo accepta nisi per exteriorum. **T**ales sunt etiam modo multi qui sunt si aut simus siue dealbatis extortius decorati et intus iniquitate pleni. **V**nde si quis interiorum extortius euolueret multum fetorem multaque sanie inueniret. **V**nde in ezech. **F**ilius hominis fide pietatis et videtur abominationes. **M**undum est ergo quod intus est calicis et paphidis id est cor purgandum est a vicinis. quod per interiora calicis et paphidis intelligit metabaphoram.

te interiora mentis ex diuis mundicia dependet bonitas mundicie exterioris et ideo sequitur ut fiat quod de fortis est mundum. id est ut recta sit ostensio sanctitatis non malitia dissimilacionis. **V**nde origo. **D**ic sermo nos instruit ut festinemus esse iusti non apparere. Qui enim studet ut appearat iustus que a foris sunt mundi et que videtur curat cor autem et conscientia negligit. Qui autem studet ea que intus sunt id est cogitationes mundare consequens etiam est ut ea que a foris sunt faciat mundum. **E**t notandum quod in triplici recte positum est nomine cecitatis eo quod triplice cecitas arguat in eis. **P**rimo in descendis scilicet in recte quarto secundo in corruptiendas hue in eligendis scilicet in recte quinto tertio in agendis ut hic in recte sexto. **I**n septimo demonstrat hoc idem per exemplum sepulchrum ut quo sepulchra dealbata calce levigata sunt formosus et ornata marmotibus ac distincta auro et coloribus inter. autem plena sunt ossibus mortuorum et ideo horribilia et omni spurcicia scilicet putredine et fetore et ideo abominabilia. **V**nde dicitur sepulchrum qui sepulchrum sic et ipsi mundicia et iusticia in habitu vestis et huicitate vestitorum ostendentes exterritos dealbati sunt propter boni hysacionis intus autem pleni sunt hypocriti id est amore vane laudes et quantum ad intentionem hysacionis et iniquitate id est odio veritatis et quantum ad affectionem nem maligntatis. Extremus habent concusationem honestam ut coepiant maliciam oculum. **I**sti significant per belum qui exteriorum erat eretus et intus luteus. **V**nde crux Merito quidem iustorum corpora recte dicuntur quod in corpore iusti aia dicitur et regnat qui deus in templo vel certe qui ipse deus in corpore habitat iustis. **C**orpa autem peccatorum sepulchra dicuntur mortuorum quia aia mortua est in corpe peccatorum nec enim vivens putanda est que nichil vivum aut spirituale agit in corpore vel quia mores ipsa in corpore habitat peccatorum. **D**icatur ergo sepulchrum quam diu clausum est pulchrum videtur a foris si vero aptum horribile sic simulatores bonorum quam diu non cognoscunt laudabiles sunt cum autem cognita fuerit inveniunt abbominabiles. **D**ic hypocrita si bonum est esse malum ut quid non vis apparere quod esse. **S**i bonum autem est esse bonum ut quod non vis esse quod vis apparere. **N**on quod tunc est a pare turpi est esse. **Q**uid autem formosum est apparere formosum est esse. Ergo autem esto quod appetes a pare quod es quia manifestum sapietibus non reprehenditur dum insania est. **H**ec enim. **V**nde a bernardino de filiis adam qui quod est non dico velit sed vel pacientem videtur. **I**n octavo arguit eos filios esse homicidas qui omnipotentes et gloriosi in populo ut iusti videbant se pulchra et memorias proprieatatem occisorum amboose edificabant et magnifice cenabat quos

82

maiores eorum interfecerunt et dicebant quod si fuissent in diebus patrum suorum non essent soei eorum in sanguinem prophetarum id est ad effundendum sanguinem eorum nec fecissent ea que patres sui fecerunt in quo testantur se filios eorum qui prophetas occiderunt. Scelerata patrum propter speciem sanctitatis verbo reproabant et persequendo sanctos ut christum et suos eadem scelerata faciunt et sic factus approbat quia filii sunt non solum carne sed etiam imitatione non solum quantu[m] ad natura sed etiam quantum ad mores. Non enim eos miserat quoniam sepulchra edificant sed in tencionem eorum reprehendit quia non propter honorem eorum qui occisi fuerant nec propter amorem pietatis et reueritatis hoc fecerunt sed propter amorem vane laudis quam in hoc querebant. Unde Christus. Qui martyrum ecclesias edificant et ornant bonum opus facere videntur sed siquidem et alias iusticiam dei custodiunt si de bonis eorum pauperes gaudent si aliorum bona per violenciam non faciunt sua scito qui a ad gloriam dei edificant. Sinautem quis non intelligat quia non ad gloriam dei faciunt edificia illa sed propter estimacionem humanae edificant altaria martirium ubi pauperes passi violenciam ab eis interpellant contra eos. Non enim gaudent martyres quando ex illis pecunijs honorantur in quibus pauperes plotant. Qualis est ista iusticia munera mortuos et spoliare viuentes de sanguine miserorum tollere et deo offerre Illud non est deo offerre sed velle violencie sue locum facere deum ut cum oblatam sibi pecuniam de peccato libenter accipiat consensiat in peccato. Vis domum dei edificare da fidelibus pauperibus dum vivunt et edificare rationabilem domum dei. In edificiis enim homines habitant deus autem in hominibus sanctis. Quales ergo illi sunt qui hoies spoliant et edificium in martirio faciunt habitaciones hominum componunt et habitaciones dei disturbant. Que est autem iustitia sanctos colere et condempnare sanctitatem. Primus gradus pietatis est sanctitate diligere deinde sanctos quia non sancti ante sanctitatem fuerunt sed sanctitas ante sanctos. Sime causa ergo iustos honorat qui iusticiam spernit. Non potunt sancti amici esse illorum quibus deus est inimicus. Dicebant apud se Si bene fecerimus pauperibus quis illud videt. Et si videbant non multi vident. et si multi videbant pro tempore vident. Transtulit te ipsum et cum tempore transtulit beneficij memoria. Heli? est ergo edificia facere que a piciant omnes non in hoc tempore solum sed etiam in posterum. O insipies homo quid post tibi post mortem ista

memoria ubi es transiris et ubi non es laudaris. hec crux. deinde probat quod sint filii homicidiarum et ostendit eos non solum geminina vi per quod ad miliciam in imitatione malorum ac paternae nequicie militares sed etiam patentibus detrectores et quod fictio etat hoc quod dicebant scilicet quod non communiquerent operibus eorum si in tempore illo fuissent. Unde dicit. Et vos impletate id est impletis mensuram patrum vestrum Secundum Iheros. Et Christus. Non iubet vel precepit sed quod futurum erat predictum et ostendit. Mensuram enim patrum suorum impletare cupiebant et iam impletuerunt. quia quod illis defuit isti suppleuerunt Nec solum impletuerunt sed mensuram multum excesserunt quod illi occiderunt homines isti dei filium illi seruos isti dominum illi ministros isti regem illi mebra isti caput. illi prophetas isti prophetarum magistrum quia prophetis predictus est scilicet christus. Deinde postquam ostendit in phariseis multiplicem culpam ostendit consequenti penam dicens Serpentes venenum inuidie habentes geminina viperatum. quia venenum malicie a patribus traxerunt quomodo fugientis a iudicio gehenne Quasi diceret nullum. quia erat in malitia obstinati. Non solum autem hanc penam metuerunt propter mortem christi sed etiam propter occasionem apostolorum et discipulorum eius et propter hoc sequitur. ideo scilicet quia dicitis non essemus locis eorum. id est homicidatum ut ostendam vestrum mendacium. Ecce ego mitto seu mittam ad vos instrumentos et reuocandos ad me prophetas et sapientes et scribas scilicet apostolos qui spiritu prophetico pleni erant et corda sapientia divina erubiebant et tanquam scribe docti de theologia suis noua et veteria proferebant et ex illis occidentis et crucifixis et flagellabitis in synagogis et congregacionibus vestris et persequimini de curitate in ciuitatem quod et fecerunt et quod illi ideo quia non videntur non occiderunt isti videntes eorum desiderium impletuerunt et sic mores patrum iniquorum sequendo se filios eorum esse testati sunt. Deinde ut ostendat quomodo animi non impune hoc faciunt timorem eis exhibens inuidit dicens Ut veniat conseptus. quia est conseptio equitatis super vos. id est super generationem vestram et omnium malorum vobis confundilem omnis sanguis iustus. id est debita uero pro omni effusione sanguinis iustorum a sanguine Abel iusti cuius munera narrantur a deo accepta usque ab sanguinem. Zacharie filii bachiatis id est iusta de laicis qui propter suam iusticiam dictus est barachias qui interpretatur benedictus domini quem occidistis id est vestra generatio vobis filis occidit

inter templum et altare scilicet holocaustorum quod erat extra templum scilicet in atrio ipsius templi. Sed licet multi post et ante ab hac generatione sint occisi tamen prius non uniat istos duos quod alios ut in uno layd abel scilicet qui fuit paster ouium et in campo necatus in alio clericis scilicet in Zacharia quod fuit altaris officio mancipatus. et in atrio templi occisus intelligantur: et per hos duos omnes sancti martyres laycalis sciz sacerdos tuis ordinis designantur. Anem amem dico vobis venient dia sciz sceleris et scelerum puniones super generationem istam sciz vestra et omnium malorum et si non omnes sunt uno tempore tamem omnes sunt unum corpus de aboli. Deinde conuertit sermonem specialiter ad metropolim ciuitatem iherusalem in qua erant magis culpabiles eam patris affectu plangendo et ex hoc auditores erudiendo dicens Iherusalem iherusalem iherusalem vocat habitatores non edificia ciuitatis pondendo continens pro contento et alloquitur hunc populum iudeorum sub nomine ciuitatis metropolitane Genuatio vero hic verbi iherusaleni miserentis est et misericordia vocatis ac valde diligenter. Vel germinat propter vehementem reprehensionem et maiorem exprobacionem. Vel quod sanctos affligebant dupliciter et corporaliter et spiritualiter. Que occidit prophetas dominum etiam occisa prophetatum et lapidas eos qui ab te id est ad tuam utilitatem et instructionem et ad increpandum scelerata tua missi sunt. Ideo incurabilis est plaga tua quod eos abicis qui tibi salutem offerunt. Unde enim Quomodo saneris quod nullum ad te mediocri puerice pertinet. Sanctis meis non peccavi ut tibi parcerem peccatrici Illorum vitam neglexi ne tuam videtur. Omnes mediocritates in te defecerunt et tu curata non es. Si de morte tua gauisus fuisssem nunc quod ad te misissem prophetas. Si te perdere voluisse nunc quod ad te ipse remissem ego quid faciam si tu ipsa vivere non vis. Hec Christus. Quociens volui ego quod mortem peccatores nolo. ego quod omnes peccatores salvare volo. non quidem semel vel bis sed multo cito. O timo pro legem nature. Secundo per legem scripture. tertio per legem gratiae. Item in mane puericie in tertia adolescencie. in sexta iuuentutis in nona senectutis in vespere decepit etatis congregatae sub cultu vniuersitatis dei per fidem et caritatem filios tuos scilicet iudeos predicationibus propheticis et miraculis et te michi ad iungere et meis. Multi sunt dispersores sed pauci ad bonum congregatores. Dispergit enim dyabolus. dispergit mundus dispergit carnalis affectus. dispergunt temptatores. sed dominus vult congregare in unitatem fidei.

"desolacione"

In unitate caritatis in unitate supne ciuitatis Se quitur quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. Non ita exemplum de gallina ad ostendendum affectum suum ad populum quia inter alias aues videt magis affici ad nutritionem et conseruationem pullorum quam in magnum enim affectum in filios habet ut eorum infirmitate affecta fieri et ipsa et eos alis pte gons contra milium pugnet. Sic et dei sapientia per carnis susceptionem infirmata protegit nos et defendit a dyabolo ac nutrit et conservat sua gracia. Et noluisti. quoniam neglexisti contiadixisti impediri quia prophetas a deo missos postea iohannem baptistam et ultro dominum nostrum ihesum christum et eius discipulos contempsérunt imo et occiderunt. Ac si diceret. Ego volui sed tu noluisti. Ego quod meum est feci. sed tu quod tuum erat non fecisti. Ego pro tua salute prophetas ad te misi sed tu eos interfecisti. Ego ad te ipse veni et tu me recipere noluisti. Tibi ergo imputandum et tue malicie non michi. O quocies mones nos deus modo bladichis modo iacepcionibus nunc sic nunc sic. Et parvum aduertim. Et inde valde timenda est nobis pena que sequitur. Tandem enim ex multiplici eorum culpa multipliciter eis committitur pena. Primo temporale quam plus timebant et semper formidabant subversionem ciuitatis et templi desecrationem dicens Ecce relinqueretur vobis a deo domus vestra scilicet templum et ciuitas deserta quia per romanos fuerunt destruta / deserta quidem et nudata auctor ilio christi quia habitatorem christum reliquerunt ac perdidere et hereditatem precipere gestientes heredem occiderunt. Ergo christus erat qui antea eis presidebat et eos manus nebat ac gubernabat et ab hostium manibz expiebat. Item deserta angelorum custodia quia audita est vox in templo transamus ab his sedibus. Histore etiam domus iudeorum deserta et vacua derelicta est id est indigna habitudine sancti spiritus remanserunt quia in incertitate pseuocantes proximum hospitium non suscepunt. Obi celsostinus. Deserta est a sanctis deserta a sanctitate a fide a veritate a gratia et spiritu. deserta denique ab ipso deo: et a bonis omnibus que sunt dei. Vbi et. Origenes. Semper etiam eis qui noluerunt congregari sub alas eius comminatur christus. ecce relinqueretur vobis domus vestra deserta id est anima et corpus. Deinde comminatur eis permanentem eternam que est caricia sue visionis misericordia suis conuertantur ne quicquam dicens. Dio enim vobis non me et faciem meam videbitis amodo ab hoc sciz tempore passionis meae donec dicatis benedictus quoniam in nomine domini

id est donec etiam iniuti confiteamini me esse
christum benedictum filium a patre missum a prophetis predictum quod erit in aduentu claritatis ad iudicium Vnde Zach. Aspiciens me quem conferunt Reuera em p passione suam
visus est a discipulis et amicis suis sed non a iudeis Vel non videbitis me id est mihi dicas penitendo et me deo filium per fidem confitendo benedictus qui venit in nomine domini id est hic est benedictus qui venit in mundum per in carnacionem missus a patre in quo innuit conuersio reliquatum ante aduentum ad iudicium tunc enim iudei qui in fine mundi credunt sunt in christum laudabunt et confitebuntur ipsum. Et ex hijs dictis exiens dominus ihesus de templo cum discipulis recessit a iudeis Vbi. Orig. Sed et unusquisque cum sit templum dei propter spiritum dei inhabitantem in se ipse sit causa sue desercionis ut egrediatur christus ab eo.

Oratio

Domine ihesu christe qui legi et preceptis tuis obedientibus das benedictiones et inobedientibus maledictiones da michi o tua largitate iphis tuis preceptis semper obtemperare et errores ypotutatu in omnibus evitare da michi tuis monitionibus et beneplacitis sine odio acquiescere et me sine negligencia emendare ut tandem in aduentu claritatis tue ad iudicium te benedictum ad plenam nostram redemptionem hoc est perfec tam corporis et anime libertatem manifeste rementem letus aspiciam et cum electis tuis in fine benedicam. Amen.

De signis aduentus domini et consumacionis seculi.

Capitulum

XXXIX

Et cum dominus ihesus eadē seria tercia egressus esset de templo ipso egressu designas quod dicerat scilicet domum iudeorum de secunda in id est ciuitatem et templum discipu li admirantes si templū tante pulchritudinis et fortitudinis destrueretur id est ad nichil redigeretur ostenderunt ei edificationes templi non ignotas sed tanq; admirandas ut propter nobilitatem et magnificenciam edificiorum que ad diuinū cultū facta erant flecteretur ad misericordiam et mitigaret penam comin natam. Videbat etiam eis q; nec capi nec euertī posset vel dirimi. Non respiciebant ad templi sanctitatem sed ad edificiorum preciositatem et fortitudinem Sic hodie multi plū attendunt ad cultū ecclie coram sp̄itualem Vnde Bern. Semmis altaria fulget et ministrorum dei nulla electio est. Sed contrarium fuit in primitiva ecclie quia maior

vis siebat in oenatu spirituali q; in materia li. Vnde Aug. Olim etant pieces ecclie vi les et viri preciosi modo econuerso. Ecclie quippe oenatus non est in edificiis et codditi bus sed in humilitate hospitalitate et pietate Et respondens ihesus dixit non solum hec de struenda fote sed et q; in eis non relinquere lapis super lapidem qui non destruetur et conminueretur quantumcumq; preciosa et forta videtur hoc autem factum est a romans plij anno post passionē domini Similiter erit de magnis et sumptuosis palacijs quia non relinquetur lapis super lapidem in eis Secundum Bedam Diuinitus paratum est et pri sum ut patefacta euāgelica gracia per orbem templum ipsū cum suis ceremonijs tolleretur ne quis abducatur pūulus et infirmus in fide si viderit illa per manere que a deo sunt instituta a sinceritate fidei ab iudaismum laberet. Auctoritur ergo umbra et palmā tenet veritas per orbem declarata. Omnis enim copificio mandatorum sic est destructa ut iudei nichil implicant et capite sublato membra inter se pugnant Vnde Cris. Illa iherusalem figuralis typum gerit iherusalem spiritualis id est ecclie Nam nisi templū illud destruktū fuisset observationia legis non facile fuisset comprehendenda. Ideo autem destrunctum est ut si relint iudei postmodum servare legem non possint aut pascha aut de sacrificijs aut de ceteris festiuitatibus Ceciderunt corporalia et figuralia ut surgerent spiritualia et vera mysteria. Nec cris. Et vadens dominus ipsa die cum discipulis in montem oliveti et sedens ibi contra templū in loco ubi postea constructa est ecclie interrogatur ab eis de tempore destructionis iherusalem et templi et de signo aduentus sui et consumacionis seculi que putabant sequi statim destructionē ciuitatis et templi Iste questio fuit sibi facte in monte oliveti et hoc racionabiliter q; a ex illo templū et ciuitas claram videtur et octahone huius destructione ibi queritur. Similiter et iudicium extrellum futurū est circa illum locum ideo conuenienter fit ibi questio de futuro iudicio. Et respondens ihesus dixit eis signa predictorū et eos circa quodlibet in necessarijs et utilibus instruxit nec dicebat quod eos scire non expediens. De signis docet de tempore intimationum non putat q; a incertitudo temporis inducit terrorum et ita præparationem sed ignorantia signorum possit inducere in errorem. Et quāvis plura ex hijs signis possint referri simul ad euangelionē verbis et templi et ad xp̄i aduentum ante consumacionem seculi Scđm enim Cris. Dominus non separabit que signa

pertineant ad hoc vel ad illud potest ut eadem
videantur ad utrumque pertinere quia tamē euerio
nem verbis et templi iam cōplete et p̄teatā
dimoscimus ideo ad instructionē nīa; omnia
ad ea que restant referamur qui p̄nt omnia de
abuentū p̄pi et cōsumacō seculi intelligi et p̄
apostolos oīm credenciu p̄sonae signati hanc
dixit hec discipulis non tangere eis quā durare
debet in vita ista usque ad finē mundi sed
in personis eorū dixit hec om̄b̄ postea et dixit
creditur quā vñ corpus existentibus cū
iphiſ Sed anteaḡ eis ad interrogata respon
deat mente eorū ut non seducantur confirmat
Vnde cr̄is Neque enim de iherosolime destruc
tione neque de sc̄do suo aduentu statim respōdit
sed de malis quib⁹ statim obuiandū erat Pro
mum ergo dñs fideles ne seducantur id est se
culum a veritate fidei ducantur. Multi enim p̄seu
dorū p̄pi et p̄seudo p̄phete id est simulati et falsi
ment ascribentes hibi nomē cr̄isti ex p̄sumpti
one et dicentes se cr̄istū esse et seducunt mul
tos per falsam doctrinā p̄ simulacra vitā p̄ sig
nificabilia. Vnde athanasius dicit In unaq̄q;
heresi dyabolus figura dicit Ego sum p̄p̄s
et apud me est veritas. Multi etiā vidēntur hoc
dicere facto qui statuta distinctius faciunt ob
seruati p̄cepta dei w̄lētes magis hibi q̄
deo obediri. Sed non est venturis p̄pus mī
precedant siḡ ab eo p̄dicta. Que ideo nobis
dominus p̄tēiat ut nos ab amore mūdi
cōp̄scat et timore nobis inuidiat ac semp̄ vi
gilantes et patens nos inueniat. quā minus
iacula feriūt que ante preuisa sūt. Et premi
tit dominus p̄mo in generali signa p̄tiora sc̄z
prelia quantū ad hostes extraneos et sedicio
nes quantū ad domesticos. Deinde subdit i
speciali eorū multitudinē tangēs mala septē
que sunt inimicite populorū quā surgit gens
contra gentē discordia p̄cipū quā regnū ad
uersus regnū. vñmodio locotū p̄ loca infectio
nes morborū quā pestilencie. defectus victu
alii. quā fames terror celestū impressionū
quā terrores de celo nouitas euentū mūda
norū quā signa magna erunt. Per hec aut̄
septem que h̄ tangentur p̄nt intelligi septē ma
la que hodie ecclesia dei patitur quo p̄ primū
est discordia ecclesiastū secundū ipugnacō he
reticorū. tertium turbaciones seculariū. quar
tum exempla malorum. quintū defectus doc
torum. sextū fulminaciones sentenciarū. sep
timū monstruositas ordinacionū ecclesiastū.
Multi ergo mala p̄cedent ita ut impleat q̄d
dic̄t pugnabit p̄ eo orbis terrarū contra in
sensatos ut qui contra auctoře oīm p̄secutio
pugnauerūt iusto tūc dei iudicio ab omnib⁹
oppugnentur et qui in auctoritatis deliquerūt in aīc

cis feriantur. Optet et coueniens est primū
hec fieri tangere a deo cedimata malitia hominū
exigente et deo bonum inde eliciente sc̄z ad p
bacionem et utilitatē bonorū et ad destructio
nem et p̄dicionem malorū quā hec omnia ini
cia et quā p̄recomia sunt dolorū futurorum
sed nondū statim est finis et consumacō eoz
quā ista sunt signa remota non p̄ in qua:
vel quā ista sunt temporalia sed consumacō do
lorum erit eterna. Magis ideo enim malorū iu
dicium generale precedentiū est figura sequē
cium inopabiliter grauiorū. Nam ut dicit ḡḡ
Per tribula mala que p̄ueniunt iudicantur ma
la p̄petua que sequuntur quā multa debent ma
la p̄quirere ut malū valeant sine fine nūci
ciare. Spiritu alīc̄ sc̄dm ambro. sunt et alia
bella que vir sentit cr̄istianus sc̄z diuersatū p̄
lia cupiditatū. studiorū conflictū. multo etiā
gratiōes sunt hostes domestica q̄d extranei
Et sc̄dm cūb⁹. spūaliter in ecclēsia p̄stilēcie
carnalium vīctorum famēs verbi diuīm̄ tre
re motus tribulacionū erunt qui ecclēsia mul
tum in fine tēptab̄. Deinde subdit quo me
rita hec omnia contingent quā ante hec om
nia sc̄ilicet hec predicta erunt p̄secutiones
sanctorum. quib⁹ in iūcōntur manus ad capi
endum qui c̄z trādentur ad tribulaciones et
mortem etiā a propinquis et amicis et erunt
odio omnibus hominibus humum et terram
seu humanū non diuīma sapientibus. amicus
enim dei inimicus est mūdi et in tali odio etiā
propter nomen cr̄isti ac confessionem hūus
nominis et assertiōem veritatis quod quidē
iocundum et gloriolum est sanctis quia felix
est iūtia cum deus est in causa quia ad hāc
sequatur magnum premium et gloria in men
sa. Quā etiā p̄st dura que p̄dicantur
de afflictione mortis protinus consolantur
de gloria resurrectionis quā etiā capillus
minimus de capite et otum non peribit. et ideo
multomagis cetera maiora non peribunt et
hoc addit ad declarandum veritatem future
resurrectionis nam quidquid sive ad substā
ciam sive ad decorum corporis facit in resurrecti
one redibit. Secundū sensum spūalem capillū
de capite dicitur non perire quā nec minima
mentis cogitatio bona manebit it remunera
ta. Vnde beda. Non solum ossa nostra. id est
forcia gesta vel dicta remunerantur. Sed etiā
capilli. id est minutissime cogitationes bone q̄
de corde quā capillus de cerebro exēit apd
iustū iudicē digna mercede donabuntur. Vnde
ap̄pha Reliquie cogitationū dīē festū agenti tibi
Sic nec cogitationes male emanebūt impūte
Et qui gratia sunt que sancti in p̄secutionib⁹
pati bābebūt ideo cōsequēter ad toleratiā cō

fortantur in predictis enim maxime necessaria est pacientia quia in pacientia possidebunt id est custodient animas suas. Custos enim omnium virtutum pacientia est in qua animas que corpus possident possident idem? cum ipsas animas ad paciendum ratione regimur. Qui autem in paciens est anima suam non possidet quia animi sui furorem et iram cobibere non potest. Unde Beda. Sic enim conditum mirabiliter sumus ut ratio animam et anima possideat corpus. Ius vero anime a corporis possessione prereditur si non prius anima a ratione possideatur. Custode igitur conditionis nec pacientiam dominum esse monstrauit. quia ipsa nos possidere nosmetipos docuit. Hec Beda. Magna igitur est virtus pacientie sine qua anima perdit et per quam possideatur. Qui enim pacienter suffert temptationem accipit coronam. sed qui predictum pacientiam predictum et coronam. Unde Gregorius. eam commendans dicit. Ego virtute pacientie signis et miraculis esse maiorem puto. Et salomon. Melior est paciens viro fortis et qui dominat animo suo expugnatore verbis. Unde et seneca. Torempta pacienter ferre optabile est hoc enim fortitudinis pars est. Non enim pati timentia optabile est. sed pati fortiter quod est virtus. Cum aliquis tormenta fortiter patitur omnibus virtutibus virtutis fortasse cum una in promptu sit et maxime appareat pacientia licet est individuus comitatus virtutum. Quidquid honeste sit una virtus facit sed ex consilio sententia Hec seneca. Quia vero tot terroribus auditis sancti turbari potuerunt timentes quid tunc respoderent consolationem supponit de dabo eis in predictatis os et sapientiam ac dicendi et respondendi in materiam quibus nullus poterit resistere vel contradicere quia non ex ingenio vel arte eorum procedet verba sed ex spiritu sancti gratiae. Tunc multi scandalizabuntur id est discedent a fide et ruerent in errores timore vel immunitate tormentorum aut portentis seu muneribus seducti. Et quoniam habundabit iniquitas et malitia in falsis christianis ideo refrigerescet et deficiat caritas. id est vera dilectio erga deum et proximum in multis aliis ab igne divini amoris licet totaliter non cedat in eis. Ex habundancia enim iniquitatis oritur tepiditas caritatis pro tribulacione que calere videbatur ante tribulacionem et in pace. Denique ut ait Ambrosius. tunc iustus per deserto iniquitas in regno. Vel in eisdem in quibus habundat iniquitas refrigerescit caritas. Nam ut ait remigius. quanto magis ab unoquoque iniquitas suscipit tanto amplius in corde ipsum ardor caritatis extinxitur. Qui autem perseveraverunt in fide caritatis in amore beatitatis usq;

que in finem et terminum vite presentis quoque tempore incipiat et quoque tempore reincipiat hic saluus erit quia non cepisse sed persistere virtutis est. et non inchoacō toletancie. sed per seuerancia coronatur. De hac materia persecutionum habes lacus supra post missionem apostolorum. Igitur ut dicit Cribellus. iniurie hominum nullum faciunt dampnum sed magis pacie lucrum. Sed hec predicta more insclito et multo violencia tunc sicut per euangelium soleant ita ut per signis habeantur. Et predicabitur hoc euangelium regnum in universo mundo. Predicatione noui testamenti dicatur euangelium ratione sue perfectionis et bonitatis videlicet quia bonum honestum quod bonum iocundum. quod bonum utile. et dicatur euangelium regni ratione sue dignitatis vel finaliter quia ad regnum ducit quod leprosum non faciebat vel causaliter quia reges faciebat vel materialiter quia de regno dissidet et hoc in testimonium omnibus gentibus id est in accusationem huius qui non crediderunt qui enim crediderunt testabuntur aduersus eos qui non crediderunt. et eos condemnabunt. et tunc veniet consummatio cum ad fines orbis terreni pietatis puenerit ne quis exsula se possit. Secundum Augustinum. Predicatione euangelij in toto mundo quavis fuerit completa quo ad omnes mundi partes non tamquam quo ad omnes homines in omnibus partibus mundi existentes. Unde in omnem terram sed non in omnes omnis terra exiuit sonus eius nisi forsan per communem in generali relatum alioquin et quod nondum in omnibus fuerat completum expectatur compleendum. Unde et iheron. Signum dominici aduentus est in toto orbe euangelium predicari ut nullus sit exsibilis quod aut iam non est completum ut breviter credimus esse completum. Non potest aliquam remansisse gentem que christi nomen ignoret et quod non haberet predicationem tamen ex vicinis nationibus opinionem fidei non potest ignorare. Hec iheron. De predictis signis sic dicit Cribellus. Est quippe res ista prorsus ambigua et omnino nescimus an etiam nostra etate hec omnia sumantur et dies ille metuendus adueniat atque horribile illud nobis ostendatur tribunal. Nam et signa multa prorsus impleta sunt et euangelium toto iam factum orbe plenum est et prelia et tertiarum tremores et famae ut predictum fuerat acciderunt nec gradus iam mediun est. Que omnia considerantes ad eam nos qua hinc accessum sumus perfectionem paramus. Nam licet communis illius finis nondum intet dies peccatorum tamquam iste uniuscuiusque nostrum finis in proprio est. Et si enim senerit aliquis et si adolescentis mortis tanquam libet etate vicinus est

tis persecutem in fide veritatis et amore bonitatis quatinus te miserante saluus ha domine deus salutis mei. Amen
De aduentu et persecuzione Antichristi Capitulum Quadrageimum

Dicit prelia autem et seditiones et alia que premissa sunt sequitur aduentus antichristi qui ut per processus chistum ita discordia precedet antichristum. Et ut ait Christus sicut fuit ante ignem fumus procedit et ante victoriam pugna hic et ante gloriam christi temptationis antichristi. Unde subiungit Cum videbitis scilicet oculis corporis in successibus vestris abominationem desolacionis quod dicta id est predicta est a danieli propheta dicente erit in templo abominationis desolacionis stante in loco sancto id est in templo dei qui legit scilicet dictam prophetiam intelligit eam tunc impletam et consuacionem instare Nam ibidem dicit et usque ad consumacionem et fine perdurabit desolacio hoc impletum est quando Helyus adrianus ymaginem suam statui fecit ubi steterat arca testamenti et hoc fuit signum destructiois et desolacionis ciuitatis et templi. Hoc etiam de abominatione antichristi propter intellectum quod dicit abominatione racere superbie quod se conseruare deo ex hoc propter aduersum deum veniens honor dei sibi vendicat et dicit desolacionis quia tunc erit maxima electio desolacionis cultus dei destruetur vel quia terra et cultus dei per ipsum desolabitur. Tunc enim ut ait aplius ruelabitur id est maiestabatur homo preti filius predicatoris qui aduersus et extollit super id est contra omnem quod dicit deus a quod collit ita ut in templo dei se deat ostendens et omnes se tamquam sit deus. In loco enim sacrificiorum stabit ut ubi scorum pretiis deo iuocabantur ibi ab infidelibus recepti dei honore et neabilis dignitas videatur. Cuius spes iam praecedit quia iam ministerium in iustitiae operis in membris suis mortaliter platus malorum est ydolum abominationis et desolacionis. Unde in chaire pastor et ydolum dereliquerunt gregem. Dicitur autem abominationis propter fastidium respectu dei abominationis si est deo propter paucitatem cordis propter impietatem operis propter idignitatem oblationis. Unde totum est abominationis. Sed ad dicit desolacionis propter dispiciendum hinc dampnum respectu primi Desolat enim propter negligentiem officium vel per corruptionem exempli vel per subtractionem temporalis subfidiij. sed stat in loco sancto propter monstrum respectu officij est enim figura antichristi qui sedebit in templo dei et ideo iam aucti Christi sunt multi. Tunc qui legit intelligat videlicet ecclesie destructionem. per celati damnacionem populi periclitacionem

Hec Celsostinus. Causa vero et radix omnium malorum in mundo est superbia et presumpcio populus enim contra regem erigit clericos contra sacerdotem monachi contra abbatem filii contra parentes iuuenes contra seniores superbie do diversa sentiuntur. Nam ergo superbie quod superna angelorum cuciam corruxendo destruet presens quoque seculum inordinate peruerteret destruet. Unde petrus damianus cuiusdam de fuga mundi congratulando sic scribit Magnas deo gracias debes qui te hoc tempore de mundo elegit quo in eo difficile quis salvatur. Nam sterile aratum per littus ducitur arenosum. Nam illud prophetum videtur impletum. Non est veritas non est misericordia non est scientia dei in terra. Maledictum et maledictum et homicidium et furum et adulterium in mundo aueruntur. Et illud Omne caput languidum et omne cor metens a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas. Non est huius temporis ut quam puritatis et innocentie trahimenter tenere desiderat. Ecclesie baulare regimur acquiescat cum videlicet omnes penitentia viciorum abrupta precipites et tangentes furentes eorum per voluptatum suorum Campos ferunt effrenes. Claustra vacata euangelium clauditur et per otia ecclesiastici orbis forehaura deantur. Pauca sacramenta meditantes eloquia scripturarum sed omnes scient legum et forese litigium. Et ceuera tam immanis pressura invenit ecclesiis ut tangentibus babylonice legiois acies circumfusa et iberus salem cum ciubus suis videatur oblesso. Nam non oculum pro oculo iurata legem sed referunt cum fenore lesionem et disciplina vindicte que sub gentili crudum seruabat in ipso nunc euangelio penam terribiliter intonante nescit. Ideo quod per virga tauream pro scutita clavam per vero ferrum per recte adhibent gladium. Erubescunt non extremitate priuicie vicem designant illata discentis equitate videtur victores atque terribiles ambiunt triumphalis glorie titulos. Cupiscunt Sic itaque dum unus patrum itascit alter ab insaniam prouocat. Et quod aliud inter hec tot flagitorum mala perpendimus non per venturo ceterum antiquum via iam steemit per quam in offensis nequacie sue vestigis gradiatue. Nam si autem dicit aplius ministerium iam opus iniquitatis Hec petrus. Oro

Omne ibi propter iudeorum veritate dampnifici constanciam in fidei veritate ne seducatur a simulacris et falsis hominibus nec succumbant in tribulacionibus sed in confessione tui nominis et assertione veritatis valetam fortiter persistere et per hac odio hominum et aduersa gaudent sustinere. Tribue in veritate pacem et ut abundate iniuriate non refugescat in me ardor caritatis sed usque in fine vita presentem

Vb! **Beda.** Iuxta vero sensus spiritales cum
videtur abdicationem desolacionis sta-
re ubi non debet hoc est heres et flagicia re-
gnare inter eos qui celestibus mysteriis vi-
debantur esse consecrati cum opantes iniqui-
tatem loquentes mendacium viros sanguinum
et dolosos quos ab hominibus dominus pa-
tem fidelium turbare penderimus tunc qui cum
que in iudea hoc est in confessione vere fidei per-
sistimus non terrenis infirmis que axibus man-
cipari sed tanto alius virtutum culmen debe-
mus ascendere quanto plures ampla et exca-
bunda viciorum sequi itinera videmus: **Hec**
Beda. Unde consequenter monet ut tunc se-
veniente anticristo qui in iudea sunt fugiant
quia iudei eum primi suscipient et ibi p-
pter corpalem anticristi presenciam maiorem p-
secacio erit fugiant inq ad montes id est ad
loca secreta et deserta ubi latitare possunt **Vn**
bylatius. Judeam deserui monet et transfu-
gi in montes ne admixtione plebis illius que
creditura est anticristo vis aut contagio af-
feratur **E**t qui in cuncto sunt id est in eminentia
a perfectionis non descendat aliquid tollere a
domo sua per cupiditatem rerum secularium p-
ter quas sepe etiam perfecti decidunt a culmi-
ne perfectionis tempore pseuacionis. **Hec** **hy-**
larius. Et qui in aereo sunt laborantes p fru-
ctu bonorum operum quantu ad actiuos non
reuerteretur tollere tunicam suam id est non re-
deant ad occupationes seculi peccatum impli-
cantes que intelliguntur per tunicam **A**d lite-
tam vult ostendere ppter instantiam tribula-
tionum et malorum presentium ac ppter expes-
tationem iudicij et malorum futurorum non va-
tabit alia intendere negotiis typalibus sed
melius est quod saluet vitam quam pos-
sessam et cogitet quo occurrat iudicis compre-
hensionib! **M**istice autem distinguuntur possent predicta
tria p tres stat? hominum. Per eos qui in iudea
sunt intelligi potest status incipientum qui
tantum in confessione fidei manet secundum illud apostoli
cor de crediture ad iusticiam **P**er illos qui in
cuncto status perficieacium qui iam supra carnem
que domus anime super mundum que est domus
hominum super aerem que est domus demonum ascen-
derunt **S**ecundum illud psal. **E**t factus sum hinc
passer solitari? in cuncto **P**er illos qui in agro
status prefectorum qui in se perficiunt alias perfice-
re conantur **S**ecundum illud cant. egrediamur in
agrum. **S**econdum hec triple est consilium am-
micionis **P**rimis enim datur consilium ascendendi
ad montes sic et qui in iudea sunt id est in con-
fessione fidei licet imperfecti iudea enim confessio
interpretantur fugiant ad montes eternos id est
ad scripturas apostolorum et prophetarum vel ad cul-

mina quietum ut illuminentur a deo. **V**a
de psalmista. Illuminas tu mirabiliter a
montibus eternis. Secundis datur consilium
non descendendi sic et quod in cuncto id est qui amo
excedit carnem et mundum per celestem
conuersacionem non descendat tollere aliquod de
domo sua id est non inclinet se ab carnalia de-
sideria nec redeat ad actum pustine conuersatio-
nis mundane. sed secundum illud apostoli carnis cura ne
feceritis. Tercius datur consilium non reuerterendi
sic et qui in agro id est qui operatur in ecclesia
hunc bos in agro domini non reuerteretur tollere tunicam
suam. id est rem aliquam et pale quae se exiuit ut
hunc nubium ppter sequitur. **S**ecundum illud canentes
expoliavi me tunica mea. **S**ecundum ei augustinus in tribu-
lacionibus cauendum est ne quis pro diuinitus ad car-
nalem vitam spirituali sublimitate descendat
atque pfecterat in antea se extensis deficiendo in
posteriora respiciat. **E**t bene dixi quod non est re-
uerteretur retro p defectum pseuacionis in bono
et ut hoc faciliter faciat memores estete ux-
oris loth qui qua retro resperit natura sue inu-
ni p didit. **E**ugens ei satanam et sodomam per
intemperiam resperit ea et mortua statua sal-
sae colupna est effecta. **S**ecundum augustinum. **N**ec vice
lotus significat eos qui in tribulacione retro respi-
ciunt et a spe diuinae promissionis se auer-
tunt. **E**t ideo statua salis facta est ut exemplum
ammonendo homines ne similia faciant
tamquam codiat et erubiat cor eorum ne satui fiat.
Querit augustinus. quare mulier ista fuit puni-
ta respiciendo et videndo sodomitas non aut
abraham et respondet quod abraham respiciebat
dei sententiam a pbando ista autem in peccatis
eorum delectando. **E**t ne homines in pseuacione
retro aspiciant fidem negando et vitam bonam de-
serendo ut vitam corporalem saluerit consequente
ammonendo inducit quod quandoque quesierit hic ani-
mam suam id est vitam corporalem salvam face-
re timore mortis deficiendo in antequipi tribu-
lacione scilicet ppter negando vel bona deserendo et re-
tro ad mala cundo ppter illam iuramento damp-
nacionem eternam. et quandoque permanens fortis
in confessione fidei et tribulacione preditum am-
mam suam id est vitam corporalem estimans
eam ut occisionis ouem et perligatus mori quam ca-
dere a fide et virtute vivificabit eam id est vi-
ta eterna eam dignam faciet quam inde merebi-
tur et in pmi recipiet. **N**e autem pgnantibus et
nutribus in illis diebus quia ad litteram
pregnantibus non possunt bene fugere aggra-
uante pondere nec similiter nutrientes ppter
curam qua circa puulos sunt occupate. **N**isti-
ce pregnantes sunt qui fetum mali propiti co-
operant et nutrientes qui partum mali ope-
ris fouent et nutrientur qui sic notari iaceptione

peccatum in corde. in nuttione peccatum in opere. Vel pregnantes sunt qui bona proposita que conceperunt non impleuerunt nutientes qui p̄cea sub spe longioris vite usq; ad mortem deduxerunt. Vel secundum Augustinum pregnantes sunt avari qui aliena concupiscunt et spe habent adipiscendi sicut mulier pregnantans in spe est prolem habendi nutrientes vero sunt qui quod conciperunt possident et possessa nutrire student ea detinendo et augendo et sic anime cupide temporalium pregnantes sunt in acquirendo et nutrientes in possidente. Et uota secundum Augustinum. Quod quadruples est caritas scilicet incipiens que nascitur proficiens que nutritur perfecta que rotatur perfectio que mortem deficit. Pregnantes ergo sunt qui bonum opus conceperunt sed non fecerunt nutrientes que facere ceperunt sed non perfecterunt. Iстis autem pregnantibus et multitudinibus re. quia scito scandali abundat in anticristi persecuzione vel amore male inflamante vel timore male humiliante. vel modo utroque. Deinde horatur ut oremus ne fugat fuga nostra byzantia vel sabbato. id est nec aut in frigore peccatorum aut ocio bonorum operum repotiamur utrumque enim multi impedit hominem a fuga anticristi immo magis facit approximare sibi sicut econtatio diuertendo a malo et faciendo bonum homo approximat deo. Spiritualiter signatur hic duplex defectus scilicet caritatis in byzantia bene operationis in sabbato. In byzantia est gelidum amoris. in sabbato cessationis boni operis. Vel sic tunc queramus peccata nostra fuge re et penitentiam facere quando iam non licet ambulare et bene agere. Ambulare enim longius sabbato non licet byzantio quoque ad ambulandum impedimentum est. Erit enim tunc tribulacio magna qualis non fuit ab inicio mundi usq; modo neque fuit vinctius talis tribulacio. Tunc enim omnes persecuciones conflabuntur in unum scilicet iniuriam hereticorum. tyrannorum et falsorum fratrum. His sunt quatuor venti. et quatuor bestie pugnantes in mari. Tunc creberima et acerba tormenta longe latentes infestuntur fidibus. sed in illis regionibus tunc fideles sunt rexandi vehementius ubi dominus fuit crucifixus. Et ut dicit baptista super apocalypsim. Illa tribulacio non per partes sed simul totum examinabit mundum soluentur enim tunc demones qui modi ligati sunt ne possint nocere quantum vellet. Sicut autem anticristus crudeliter erit omnibus persecutoribus ita sancti tunc fructores erunt omnibus martyribus. ¶

lam vero tribulacionem dominus sciens in firmitatem humanam abbreviabit propter electos secundum moderamen sue eternae sapientie et affectum sue misericordie ne motu temporum fides conauiciatur credendum et malitia mutet intellectum quia noti durabit nisi per tres annos cum dimidio. Ut enim dicitur in Daniele. Durabit per tempus et tempora et dimidium temporis. id est tribus annis et dimidio in quibus regnabit anticristus quantum et predicavit christus. Et item in Daniele. dies mille. ducenti nonaginta. id est tres annos et dimidium. Et in apocalypsi dicitur quod data est ei potestas factio menses quadraginta duos. id est tres annos cum dimidio. Et nisi abbreviatur id est breves a deo prestiti fuissent dies illi quibus scilicet et peribatur anticristus non ficeret salua omnis caro iusti. id est homo. quia nisi hoc esset. ratus aut nullus pressuras sustinere et per pacientiam salutem posset quia infirmitas humana diu tribulacionem sustinere non potest sed propter electos breuiabuntur ne ex tribulacionis magnitudine cadant a veritate. Breuiabuntur autem non mensura sed numero. quia breuiati dies non breves dies sunt intelligendi sed pauca. Unde dies accipiuntur pro tempore quia tempus illius persecutions est breue. Que ergo spes electis nisi gratia dei que dat pacientiam piis et ceteris deinit potentiam impensa. Quanto enim erit hec tribulacio certis que precessere pressurarum pondere gravida. tanto erit temporis breuitate moderacione ut salvi fiant electi qui soli in horreo celestiali sunt reponendi. Vnde dicit Rabanus. Quod talia tribulacio tunc erit in circuitu aree domini ut omnibus velut cribro examinationis paleis sequestratis solum frumentum in horreis domini remaneat colligendum. Tunc scilicet tempore anticristi et in illa presura Si quis vobis imitatoribus meis dixerit Ecce hic. id est in hac patria vel natione vel secta. vel persona est christus aut illic. id est in alia a predictis. nolite credere et nolite ire pede intellectus eorum doctrinae credendo. neque sectemini pede affectus eorum vitam imitando quia multi discipuli antequam veniret ad seducendum populum dicentes quod ipse sit vere christus in lege et prophetis promissus. Huc get em pseudo christi qui se christos esse mencient sive uera erit antequam id est falsi christiani pueretates doctrinam christi et mencientes de christo et pseudo prophetas pueretates doctrinam legis et prophetarum vel usurpatas sibi diuinias euclatios scribentes et discipuli cuiusque sunt membra eius et dabunt sibi aliquem

magnum signa et prodigia hominibus admiranda que digito produntur et apte ad miraculum demonstratur vel signa que aliquod significant de presentibus et prodigia que alii quid produntur et manifestantur de futuris quia virtute demonum multa miracula fieri possent quando deus permittit ita ut in errorem ducentur si fieri potest etiam electi et predestinati id est si aliquo modo fieri possit ut dei prefiguratio mutaretur. Sed non seducuntur quia prie non sunt quos deus ad vitam preordinauit. Unde greg. Quia electorum cor et trepidatione concutitur et tamen eorum constanca non mouetur una sententia do minus utrumque complexus est. Quasi enim iam erit et in cognitione titubare sed si fieri potest subiungitur quia fieri non potest ut in errorem elat capiantur. Hec temporibus antecristi proprie coaguntur. Cuius enim non paueat et concutatur fides quando non solum tormenta coercentia et acerbiora quam prius consueuerat inferentur si delibus sed quod gravius est signorum quoque operacio eos qui sustinebunt concomitant et persecutor veritatis erit opator virtutis idemque ipse qui tormentis sevit ut christus negetur provocat miracula ut anticristo credatur. Nec mirum si ista tunc mali operantur quando a deo permittuntur. Soluerit enim ut ait Augustinus satanas et peranticristum in omni virtute sua mirabiliter quidam sed mendaciter operabitur. Unde Greg. Pensamus que erit humanum mens illa temptatione quando pius martir et corpus tormentis subicit et tam ante oculos eius miracula tortor facit. Et Christus. Dicit in aduentu christi ante illum prophetet et cum illo apostoli in spiritu sancto faciebant virtutes sic et in aduentu antecristi pseudo christiani et ante illum et cum illo in spiritu maligno facient virtutes. Et subiungit. Vos ergo vide te ecce predixi vobis oia ut prescici vigilantis quia moniti estis. Quasi diceret. Ad hoc ista predicio nunc ut caueatis pro tempore paula et paula sequentia perindeatis. quia premoniti estis: et ut minus nocteant vobis iacula que preuidistis. Unde Christus. Propterea dicit ecce predixi vobis ut excommunicationem ignorancie tollat ab omnibus et precedens contestando preuidere faciat penitentem. Misericordia enim est mandatis preuenire paulum. Non vult enim quemque prie quam omnibus monstrat predictionis aduentum. Hec Christus. Non est igitur credendum aliui vel de persona ut ipse sit christus vel de tempore futuri iudicij neque fides adhibenda huius quod calculant et certum tempus determinant quando deus venturus sit quia hoc a nomine potest sciri vel obseruari. Unde interrogatus dominus de aduentu regi

mi dei respondit. Non venit regnum dei et dies iudicij cum obseruacione scilicet temporis neque ab angelis neque ab hominibus potest obseruari quando veniet. Per aduentum regni dei intelligitur aduentus ad iudicium quia veniet tandem rex ad iudicandum et quod tunc manifestabatur dei regnum et cessabit omne aliud regnum. Et addit Ecce enim regnum dei proxima res est quia donum gratiae est in mente. Regnum gratiae nostra est quia omnes viventes et mortui in nobis diuine gubernacione obediunt. Deus quando rebellant. Ac si dicat Non auctoritas scientie quando veniat regnum dei et obmittite questionem de regno glorie quod eius aduentus scientie non potest sed queritur regnum gratiae quod nostra res esse potest et pater nostra res nostra p. fidem cum dilectione operante quia nostra res est regnum dei. Nam in nobis cum dei gratia est ut regnum dei capiamus nisi nos obicem ponamus? Vbi nota quod triplex est regnum dei. Primum est circa nos vel in quo nos scilicet regnum militantis ecclesie. Secundum nostra nos scilicet regnum gratiae quod videlicet deus regnat in anima. Tercium est regnum glorie quo deus regnat cum sanctis in gloria. Vel regnum dei dicit seipsum in cordibus fidelium regnante. Unde Beda. Dicit regnum dei nostra fideles possumus qui enim quoniam venimus est iudeus omnium nunc etiam regnat in cordibus fidelium. Unde et Anselmus. Qui vero iustus est deum in se manente habet. Tempulum enim dei sanctum est quod estis res. Ut ait apostolus. Summa igitur diligentia considerandum est anima quam ratione et reuerentia sensus nostrorum et membra corporis nostri monere debemus quibus diuinitas ipsa presidet. Demus igitur ut dignum est inhabitatori omnime imprium cordis nostrum ut nichil ei repugnet in nobis sed omnes cogitationes et voluntatum motus omnia verba et vniuersa opera nostra illius nurum attendant eius voluntati deserviant ad rectitudinem eius regulam diligant. Hic enim vera regnum eius erimus et ipse in nobis manebit et nos in illo manentes bene vivemus. Vos estis ait apostolus corpus christi et membra membris. Secunda igitur corpus et dignitate qua decet. Oculi tui oculi christi sunt. Non igitur licet tibi oculos christi ad aliquas vanitates conspicendas diligere. Os tuum os Christi est. Non ergo licet tibi os Christi non dico ad detractiones non dico ad meditacionem sed neque ad ociosos sermones aperte quod ad solas laudes dei ad edificationem proximi debes patrum habere. Sic de ceteris christi membris tue custodire commissus intellige. Hec Anselmus. Deinde subiungit. Si ergo dixerit vobis ecce in deserto est Christus scilicet tanquam homo religiosus in loco deserto quasi

sub specie sanctitatis vos decipe volentes no
tice exire a recto loco et proposito ad viden
dum eum vel ad sequendum per operis initia
tionem. Et si dixerint ecce in penitentibus et
in locis occultis est sub specie cognitis di
uinorum acchanorum maliciam eius palli
antes et vos de cipre volentes nolite credere.
Vel secundum. Ieronimum. Si quis pro
misericordia vobis quod in deserto gentilium et phi
losophorum dogmate christus moretur aut in
hereticorum penitentibus et occultis seu ob
scenis conuenticulis que dei pollicentur archa
na nolite credere. Non enim deus in secundo
aduentu in deserto vagabitur nec in penitentia
bus aut in aliquo angulo terce vel in ocul
to loco seu in aliquibus obscuris latitabit sed
de celo veniens manifeste omnibus ubique; ap
parebit quia licet aduentus christi in carnem
fuerit occultus tamen aduentus eius ad iud
icium erit ita manifestus quod non poterit ali
quam latere tanquam incognitus. In primo enim
aduentu venit in humilitate et paucis cogni
tus et a multis despctus et reprobatus. sed
In secundo aduentu veniet manifestus et glo
riosus in potestate orbem iudicaturus. Nam
ut ait Augustinus. Oculum oportebat eum
venire ut iudicaretur. manifeste enim veniet
ut iudicet. Quasi diceret. Nolite eis cre
dere quia dies aduentus mei ita clara erit quod
nullus de ea dubitate poterit. Ad quod si
militidinem fulguris introducit. Sicut enim
fulgur et splendor solis exit ab oriente et sub
ito apparet ubique; usque in occidentem oculis.
scilicet omnium manifestus et non in una
parte videtur et fulget sed in omnibus. nec
annunciantem precone indizet sed in instanti
momento temporis secundum orbem terrarum
universum apparet ita aduentus filii homi
nis ad iudicium generale erit subitus et cho
rus et manifestus omnibus et ita patens
et clarus quod nullus dubitate poterit et non sed
vel illuc sed simul ubique; propter effusionem.
et splendorem glorie apparet. Sicutum
est ergo eum credi esse vel querere in parvo
loco et in abscondito qui totius mundi lumen
est. Vnde Ambrosius. Christus habuit ful
gur choruscans per universum mundum lu
minis sui globos spargit. Et ideo nec in
desertis vagatur nec aliquibus locis clau
ditur. quia celum et terram ego compleo di
cit dominus. Sed luce fulgoris fulget ut
in illa nocte resurrectionis gloriam videte pos
simus. Et ut dicit Crisostomus. Sicut ful
gur secundum qualitatem fulgoris sui non dig
ne aspicitur sic et cum veniet christus secundum me
sua glorie eius non poterunt eum sufficien^e aspicere.

Et hanc iam instruxit discipulos de modo ap
paritionis sue quia habuit fulgur manifeste ve
niens sic nunc consequenter instruit eos de loco
in quo futurus est. Vnde subiungit Ubicumque;
fuerit corpus id est christus in humanitate qua
iudicabit in forma humana scilicet gloria ibi
congregabur et aquile id est sancti occurrites
obuiam christo ad iudicium vestimenti quibus in
nouata est uuentus ut aquile et christus dicitur
corpus ad denotandum carnis veritatem et os
tentiois speciem in qua videbit eum omnis ocul
us electi vero dicuntur aquile propter resurrectionis
inouacionem et visionis subtilitatem
qua solem iusticie irreuerberantis oculis vide
bimus. Quasi biceret secundum crisostomum. Dum
in gloriose corpore aduenient filius hominis
non oportet in angulis estimare eum esse qua
tanta erit obsequencium sibi sanctorum mul
titudo. ut vniuersaliter pateat quod ipse est christus
dominus caput totius ecclesie et super omnem
principatum et virtutem et super omne quod
nominatur in hoc seculo et futuro. per aquila
m multitudinem angelorum et sanctorum
vniuersorum ostendit. Ideo enim sancti aquili
assimilantur quia habuit filii aquilarum ad so
lem probantur ut si quidem recto aspectu inten
dere potuerint contra radios solis intelligantur
esse legitimi si autem non potuerint cognoscatur
adulterini sic et filii dei ad christi iusticiam
probantur. Si enim potuerint pleno cor de
iusticie eius verba suscipere intelliguntur esse
legitimi. si autem non potuerint cognoscuntur
de dyabolo esse nati. Hec Crisostomus. Quia
ergo aduentus christi erit ita publicus et ma
nifestus et quantum ad modum et quantum
ad locum ideo ipse non indiget proximis et
nuncius talibus qui vobis annunciant dicen
tes hic vel illic est christus. Igmar nolite tali
bus credere.

Oratio

Dominie ihesu christe pie da michi vi
sis mundi abominationibus et seu
entibus tribulationibus ad motes et
culmina virtutum fugere et in celestibus con
uersando de spirituali sublimitate ad carnalia
desideria et actus pristine conuersacionis mu
dane non descendere vel me inclinare et in an
tericta me extrendendo et pro fructu bonorum
operum laborando in postericta et ad tempora
lia quibus me expiri non respicere. Da etiam
michi ut nullis seductoribus credens regnum
gracie quod intra nos potest esse quietam. et
ad regnum glorie perueniam. Amen.

De Remediis contra spirituales nouissimis
temporis temptationes et exercicio mentis
in deum

Capitulum Quadragesimum primum

ET quia ut dictum est ante aduentum domini venient multi pseudoppi et pseudo prophete id est simulati et falsi et seducunt multos qui ante videbantur etiam perfecti: ideo hic sequenter ponuntur aliqua media contra quasdam temptationes spirituales que isto tempore habundant ad probandum et purgandum electos qui in cordibus quotidianam seminare a dyabolo et praudent loqui auctoritate Dupliciter autem veniunt predicte temptationes primo per suggestionem et illusionem dyaboli qui decipit hominem in regimine quod debet habere erga deum et in hoc quod est dei secundo per corruptam doctrinam et modum vivendi aliorum qui iam venierunt per temptationes diversi modi propter quod ostendendum est. Primum quod regimur debes habere apud deum et ad id quod est dei et post quod debes regi erga alios quantum ad doctrinam et modum vivendi eorum. Primum remedium contra temptationes spirituales istius temporis quas procurat dyabolus in cordibus illorum quia volunt se dare deo per orationem et contemplationem vel per alia opera perfectio eius est istud ut non desideres visiones et revelaciones vel sentimenta que sunt supra naturam et supra artus illorum qui deum diligunt et timent per verissimum amorem quod istud desiderium esse non potest sine radice et sine fundamento supbie et presumptionis vel sine intentione alicuius vane curiositatis circa secretum dei vel sine fragilitate et defectu fidei propter que iusticia dei dimittit animam quem habet de fiduciis huiusmodi et venit quoniam talis in temptationem et illusionem dyaboli. Per hunc modum semper dyabolus maiestatem per temptationem spiritualium istius temporis et radicat in cordibus illorum qui sunt nuncij auctoritatis putare poteris in subsequentiibus. Unde debes scire quod vere revelaciones et sentimeta spiritualia secretorum dei non veniunt per antedictum desiderium neque per aliquod conamen vel studium quod anima habet at in se sed tantum veniunt per praebonitatem dei in animam qui est in magna humilitate et magnifico timore ac reverentia dei. Item scias quod exercitare se in magna humilitate ac timore magnifico ac reverentia dei propter hoc ut hoc habeat visiones ac revelaciones et sentimeta superadca est habere in se radicem et fundamentum ac finaliter intentionem quod habet antedictum desiderium et ex hoc in eodem delicto venit hoc in quo est per desiderium supradictum. Secundum remedium est quod in tua oratione vel contemplatione non sustineas in anima tua aliquam consolacionem magnam vel quam ex quo tibi videt quod fundat se in presumptione et estimatione supbie cui ipsius et postquam ducit te in ambitionem cui propriis honoris vel glorie hue

istius vice sive alterius. Quia anima que se sentit in tali consolacione reit in plures errores et mala et de quod suum iustum iudicium permittit dyabolo posse augmentandi et accelerandi predicam consolacionem qui primus cum illa in anima falsissima et perculpissima sentimeta et alias illusiones quas anima imbuta dicta consolacione credit et reputat esse veras revelaciones. Quot preceps per istum modum sunt decepti. Et propter hoc caueas quod in tua oratione vel contemplatione non sustineas aliquam consolacionem nisi illam quod venit per perfectam noticiam et completem sentimentum tue nichil ait et imperfectionis et quod facit per seuerate dictam noticiam et sentimentum cui in te ac magnitudinem et altitudinem dei per altam reverenciam et cum magno desiderio honoris et glorie dei sic quod antedicta consolacio fundetur et totaliter sit in multis predictis vel similibus aut equalibus. Et idem in quod dictum est de divina consolatione intellige etiam de seruore et ardore perfectionis que possunt esse in eisdem modis. Tercium remedium est quod omnem sentimentum humilem cumque altum et omnis visio gloriamque secreta tibi appareat quemque etiam sit inducitur contum in opinionem contra aliquem articulum fidei vel contra bonos mores et maxime contra humilitatem vel contra honestatem fugias eam et heresias quod sine dubio ex parte dyaboli venit. Et si appareat tibi aliqua visio de qua sis certus quod veniat ex parte dei et quod illud quod inducit visione est placitum deo noli te fieri in dicta visione. Quartum remedium est quod propter altam vitam vel propter magnam devotionem aut propter preclarum intellectum seu propter aliquam aliam sufficientiam quam videt in aliquibus personis non sequaris eorum consilia vel modos ex quod cognoscis clare et rationabiliter quod eorum consilia non sunt secundum deum et vitam discretionem per vitam ihesu christi et sanctorum monstrationem et perfectam scripturam in dictis sanctorum notificatam. Nec propter hoc timeas quod spernendo talia consilia dictarum personarum peccates per superbiam et presumptionem solum quod facias propter zelum et veritatis amorem. Quintum remedium est quod fugias et rites familiaritatem illarum personarum que dictas temptationes scilicet et diffundunt et illas personas que eas defensione et laudant et noli eorum verba vel etiam colloquiones audire nec eorum modos velis videre quia tibi demonstrabunt magnum signum perfectionis in pluribus verbis et modis per quod si vis accipere et eos tangere diuinas sequi venies in pericula et precipicia ero rum et in honestorum motu erundem. Post hec vide et media que debes attendere circa aliquas personas que per suam vitam et doctrinam

seminat dictas temptationes. **P**rimum te
medium est q̄ non haberas magnam estimā-
tionem visionum aut sentimentorū vel rap-
tum eorum ymmo si duāt te in aliquid q̄
fit contra fidem vel contra scripturas sanctas
aut cōtra bonos mores vel contra vitas sanc-
torum seu verba eorum sane accepta abhor-
reas eorum rishones et sentimēta tangit stu-
tas demēcias & eorum raptus fit tabianē-
ta. **T**amen si dicant in hoc quod est secun-
dum fidem et secundum scripturam et secun-
dum sanctos et secundum bonos mores noli
spernere quia forsan sperneres hoc quod
est dei. **N**on tamen totaliter credas quia se-
pe et maxime in temptationibus inducitur seu
abstconditur falsitas sub specie veritatis & ma-
licia sub similitudine bonitatis ut dyabolus
possit melius et sepe mortalem errorem diffū-
dere. **E**t ideo videtur plus placere deo q̄ vi-
siones et sentimēta ac raptus que secundū
quod dictum est habent similitudinem veri-
tatis et bonitatis dimittas in pro tanto quā-
cum valent mihi contingat aliquibus perso-
nis ratione sanitatis et humilitatis eorum
probare certissime & manifeste de quibus es-
set certum et manifestum q̄ non possent de-
cipi per illusiones vel ingenium dyaboli. **E**t
tunc quamvis sit p̄iù visionibus et sentimen-
tis talium personarum consentire tamen seu-
rum est non totaliter per rationem veridicam
eis crede sed solum quia concordant cum fi-
de catholica et sancta scriptura ac bonis moti-
bus et vita et verbis sanctorum et cum ratio-
ne fundata supra predicta. **S**econdum re-
medium est q̄ nullam expositionem scripture
et verborum sanctorum velis actiye nisi cōvi-
daret vite ihesu christi et sanctorum quod tamē
intellige quantum ad illos nobis apolitos ad
imitandum non quantum ad imitandum pri-
uilegia et singularitates eorum. Et istud dicit
contra aliquos nuncios seu discipulos anti-
christi qui palliant et defendunt suos errores
et piaulos modos vivendi exponendo sacra
scripturam sc̄m eorum propria affectionē du-
centes in exemplū aliquos excessus et singu-
laritates quas ali qui sancti fecerunt. **T**ercium
remedium est q̄ si p̄ revelacionem vel sen-
timētam vel p̄ altū modū cor tuū moueat
ad faciendum aliquod opus et maxime op̄
graue vel notabile et nō tibi consuetū de quo
non haberas certitudinē an deo placeat ym-
mo et ratiocinabilitate dubitas contrahas mo-
ta ad faciendum dictum opus usq; quo insper-
teris omnes circumstantias et maxime fina-
les & cognoscas q̄ deo placeat non tamen q̄
tuū iudices p̄ tuā opinionem sed si potest

p̄ testinominiū et cum scripture vel p̄ exponen-
tium sanctorum patrum imitabile. **E**t bene
dictum est imitabile Quia secundum Gregorium
Aliqui sancti fecerunt aliqua opera i quibus
non debemus eos imitari quamvis essent in
eis bona sed debemus ea habere in reveren-
cia. **E**t si p̄ te ipsum non potes venire in nos-
ticam an deo placeat vel non potes consiliū
a personis probatis in vita et doctrina et cō-
filio veritatis. **Q**uartum remedium est q̄
si tu es minimum a predictis temptationibus
sic q̄ nunq̄ eas habueris vel quantumcumq;
eas habueris literatus fueris dirigere cor et in
tellectum ad deum recognoscendo humiliiter
graciam tibi faciam et quam tibi multocīs
super hoc facit; **E**t caueas tibi ne hoc q̄ per
prīam gratiam et bonitatem dei habes velis
ascrībere tue virtutē vel sapientiē seu meritū tuo
aut bonis motibus tuis neq; quod factum fu-
erit a casu seu a fortuna quia ut dicunt sanc-
ti hoc est prīcipalius p̄ quod deus benefi-
cium sue gracie auferit et subtrahit homini et
permittit eum subici temptationibus et illu-
hombus dyaboli. **Q**uintum remedium est q̄
te seu tuo corde existente in temptatione sp̄i-
rituali p̄ quam es in dubio non incipi as tua
propria voluntate aliquid notabile tibi inco-
suetum ante sed tuum cor et tuam voluntate
refrenando exspectes humiliiter cum timore
et reverencia dei usq; quo deus cor tuum cla-
rificet. **Q**uia si existendo in dicto dubio in-
ciperes ex tua propria voluntate aliquid no-
tabile tibi inconsuetum non posses exire ad
finem bonum. **S**extum remedium est q̄
propter temptationes antedictas si haberas
non dimittas aliquid bonū q̄ tu incepisti dū
in temptationibus illis non eras et maxime
non debes dimittere orare aut cōfiteri vel ope-
ra facere humiliatis licet consolacionem non
inuenias in ipsis. **V**nde scriptum est. Ma-
ne scilicet prosperitatē et gracie semina scilicet
aduersitatis et temptationis ne cesset manu-
tua scilicet a seminādo. **S**eptimum reme-
dium est q̄ omnes ymaginaciones et erro-
res que te venire faciunt quasi in dubium a-
licius veritatis expellas a cor de tuo et a me-
moria tua cum sumino studio et conamine
tantum cor et intellectum conuertendo in pu-
nitate et veritate radiū nostrae fidei et in vi-
ta sanctorum et in veritate sanctarum scriptu-
tarū de quib⁹ si humiliiter et discrete ad easdē co-
uiesces fueris potes lumē extrahē ad certe cog-
noscedi hoc in quo p̄us dubitaueras. **E**t istū
modū debet hō tenere in temptationibus sp̄uālib⁹
quz non sunt de principalibus fidei articu-
lis sed de aliq⁹ veritatis ip̄i fidei p̄missis

90

Octavum remedium est q̄ te existente in antedictis temptationibus habcas firmā et certam spem q̄ de istis temptationibus deus te ad aliquid bonum adducet. Et cor tuū clarificet et credas fieri te q̄ deus permittit te venire i predictas temptationes ppter exercitiū tue virtutis et vt te humilias. **A**tamen ita se habeat spes supradicta q̄ negligēcia non includatur in ea sic q̄ tuū posse facias de expellendo a te temptationes predictas. Et similiter sic se habeat credulitas predicta q̄ superbia nō includat sed q̄ dubites q̄ ille temptationes remittant ppter tuam culpam. **N**onum remedium est q̄ si haberas antedictas temptationes multum absconsas et secretas non eas teneas pmmo eas reuelas tuo sapiēti et discreto confessori et aliquibus singulatib⁹ psonis sed nō multis de quibus ppendere possis q̄ ratione experientiae temptationū quas habuerūt vel tatione luminis sapientie et sanctitatis pnt tibi dare consiliū et auxiliū ac consolationem. **I**stud remedium commendant multi sancti ca nariatur in vītis patrū q̄ quidam monachi qui per magnā vitam erant alti q̄ contempnebant consiliū et auxiliū sanctorū patrū super temptationibus eorū veniebant ad finem malum. **E**t contigit aliquibus alijs q̄ deo voluntate prodebant temptationes ppter eorum simplicitatem et humilitatem quā habebat in pteendo consiliū et auxiliū super temptationibus suis finem salubrem inveniebant et ciuius liberabantur. **D**ecimum remedium est q̄ si antedictas temptationes haberas leua cor et intellectum tuū ad deum querendo humiliiter hoc qd ei fuerit honorabilius et tue amime salubrius super tua temptatione subiuncto tuā voluntatem voluntati diuine sic vt si hibi placet q̄ pseuies in temptatione simili ter et tibi placeat solum vt deum non offendas. **V**undecimū remedium est q̄ nisi per alias viam possis euadere predictas temptationes debes eas obliuisci et per quādam negligēciam fugere et dimittere consuetas q̄ non sunt temptationes per dyabolū procurate sed passiones et fragilitates seu debilitates que sunt communes statui hi? vice. **E**t q̄ supia et in sequentib⁹ multis modis horcatur domi? vt vigilemus et ad incertum eius aduentum nos ppatemus ideo vt continue ad opera virtutum ascendas vel saltem vehementer ascende de fides ponuntur hic consequēt̄ aliq tationes per quas poteris sentire pigriciam et nichili atem boni quod incepisti et cor tuum excitare et mouere ad maiores pfectiones omnino de virtutis quā non incepisti. **P**rima racio est quia si aspicias quō deus ē dignus

amat et honorat scdm suam beatitudinem et sa pientiam et alias suas nobiles pfectiones que sunt in eo sine numero et hī termino videbis q̄ hoc quod credidisti facere multum et magnum ad honorem dei et scdm suam voluntatem est minimum et quasi nichil in respectu q̄ debet esse scdm q̄ deus ē dignus. **I**sta racio idcirco primo ponitur quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus nostris honorem et reverenciam et amorem dei q̄ in se dignus est amat et honorat per omnē cōatuam. **S**eunda racio est quia si attēdas quot despēctus et vituperia quot egēstates et penurias quot dolores et passiones sustinuit filius dei amore tui vt ames deum et honestes cognoscas quia patrum ē quod fecisti ad deum amandum et honorandum scdm hoc qd facere deberes. **I**sta racio est alcior et pfectior q̄ aliqua sequenti et ideo p̄mē scđo. **T**ertia racio est quia si cogitas innocentiam et pfecticinem quam deberes habere secundum dilucidatum per quod tenetis esse abq; omni vicio et sine omni culpa et in plenitudine totius virtutis sicut est q̄ deberes amare deum ex toto corde tuo et ex omni mēte tua et ex totis virib⁹ tuis videbis manifeste infirmitatem et distanciam in qua es a predicta innocentia et pfectione. **Q**uarta racio quia si cogitas multitudinem et largitatem beneficiorum dei et graciātū corporalium et spiritualium cōmuniū tibi et alijs vel que singulatiter tibi sunt date sences q̄ hoc quod facis ppter deum est nichil ad recompensandum dicta beneficia et gracias dei et maxime si dei liberalitatem attēdas et bonitatem. **Q**uinta racio est quia si cogitas altitudinem et nobilitatem remuneracōnis et glorie promissae et pate illū quā faciunt opera virtutum ad honorem dei q̄ gloria tanto maiore dabitur quanto opa erunt virtuosa et maiora cognoscas p tanto tuū meritum nichil esse in compacione tante glorie et de fidelibus facere opa virtuosa q̄ amētias. **S**exta racio est q̄ si attēdas pulchritudinem et graciolitatem quam habent virtutes in se et nobilitatem quā anima recipit per ipsas virtutes. si attēdas etiam virtutem et turpitudinem quam in se habent vicia et peccata et nichilitatem quam anima recipit per ea conaberis si sapiens es ad ampli⁹ acquicendum virtutes et amplius fugere vicia et peccata q̄ vnḡ conatus fueris. **H**optima racio est quia si attēdas altitudinem et pfectionem vite sanctorum patrū vel eorū multis et perfectas virtutes cognoscas im pfectiōnem et infirmitatem vite tue et operū tuorū. **O**ctaua rō est q̄a si cogitas magnitudinē

et multitudinem offenditum quas fecisti contra deum cognosces et omnia opera que facis quantumcumque bona nichil sunt ab satisfaciendum per viam iusticie offenditum dei. **Nona** ratio est quia si speculeris diueritatem et periculum temptationum carnis mundi et dyabolii conaberis ad assumendum maiorem firmatatem et altitudinem in omni virtute quam vnges feceris ut possis esse in maiori securitate contra dictas temptationes. **Decima** ratio est quia si cogitas dictum iudicium dei finale cum quo apparatu bonorum optum etum qua satisfactione de offenditum dei debes recte ad dictum iudicium videbis et parum est quod fecisti per bona opera vel per misericordiam secundum quod facere debuisses. **Vnde** cima ratio est quia si cogitas breuiate vite tue et necessitate tue mortis dubie postquam non habebis spacium faciendi opera mercitoria vel penitenciam cognosces et cum maiori corde et studio deberes facere bona opera et penitenciam quam nunc facis. **Duo** decima vero est quia si abertas qualiter si incipias benaviram in quoque gradu sive conamine et dehinc ascendi in maiorem et aliorum virtutum non potest esse sine fundamento presumpcionis et superbie huius quod incepisti nec potest esse sine inclusione magne temeritatis et negligencie et ex quo hec duo mala includuntur non potest esse sine magno periculo remedi in multa spiritu alia vicia non dubium quod velis dictorum malorum esse libere et immunit quantumcumque altam vitam incepis et conaberis ad ascendendum ad aliorum virtutem et perfectiorem. **Tredecima** ratio est quia si cogitas abysmalia iudicia dei facta super aliquos qui diu perseverauerant in magna sanctitate et perfectione sic quod deus eos delerebat propter aliqua occulta vicia que non credebant habere non dubium quod quantumcumque altam vitam incepitis omni die eleuabis tuas affectiones et intensiones descrendo omne vicium plus quam feceras ante appropinquando ad perfectam et integrum sanctitate timendo ne forte sit in te aliquod vicium occultum propter quod sis dignus deseriri a deo. **Quarta** decima ratio est quia si recogitas penas infernales dampnatorum paratas peccatoribus cunctis credo quod Iesus erit tibi omnis penitentia et omnis humilitas paupertatis virtutum et omnis labor que in vita ista propter deum possis sustinere ut euadas penas superdictas et conaberis continuo ad tenendum aliorum et perfectorum vitam timendo picali remendi ad penas illas. **Predicte** quatuordecim rationes plus in breui tacte sunt quam explicatae.

vt addiscatis in paucis magna cogitare sic quod gaudiis vero sit tibi magna consideratio spaciose. **Attin** scias quod si vel proficere cum deo et omnibus deo casas formae non solem per intellectum immo est natura quod per affectum monetas tuas voluntate ad hoc quod dicant ipse roges. **Et** non quod occlusio cuiuslibet roges dicitur esse in duabus primo in sentimento proprieate imperfectio et nichilacionis deinde in dehinc et conamine remendi in aliorum virtutem et maiorem perfectionem sic quod non sit sentimentum proprium imperfectio et nichilacionis sine dehinc et conamine maioris perfectionis et vita aliorum nec maior perfectio et aliorum vita sine sentimento proprio imperfectio et nichilacionis. **Oratio**

Omnine ihesu christe mitis et humilis corde funda cor meum in vita humilitate et exclude a me omnem motum presumpcionis et superbie ut numero visiones dehinc aut reuelationes nec per aliquas temptationes seducat spirituales que me ducere quaque modo possit in errores. Fac me de mine prius summe quotidie ad opera virtutum ascendere et semper in bono proficere ac continuo in aliorum virtutem tendere et suspirare ut sic vigilando et sollicito agendo ad incertum tuum aduentum me valeam preparare. **Amen** **De** o rando expectandum aduentum domini et de posterioribus signis aduentus eius et osumacionis scientia plena. **Osteg** ergo dominus eternum narum et periculorum meminit consequenter horum remediorum subdit quod est oratio per meditationem ac uigilis et assidua.

Donde in libro paralipomenon ageremus hoc solu rehidrum habemus ut oculos nostros dirigamus ad te. **Quia** enim dixerat dominus de suo futuro aduentu qui subito ueniet et cuius tempus certum latet solitos nos vult esse et dispositos ne dies illa nos inueniat impatitos. Inter certa autem quod nos permaneant ut securi et digni aduentum domini expectemus est orationis sedulitas et assiduitas ut iusti iudicis misericordiam imploremus et orationis humilitas ut iudicem per humilitatem flectemus et ei rigorem temperemus quia ei semper humilium placuit oratio. **Vnde** in ecclesiastico oratio humiliantis se nubes penetrabit et donec appropinquet non consolabitur et non discedet donec aspiciat altissimus. **Oratio** autem superiorum exauditi non mereatur orans enim defectum proprium confitetur quod superbie repugnat quod defectum suum magis celare quam prodelectum affectat docet ergo dominus quoniam oportet iugiter et semper orare et ab oratione non deficere quia multum valet oratio iusti assidua.

Hec quis potest semper orari Ergo hoc intellegendū est de cotidianis horis canonicis iuxtam ecclesie constitutis et oremus semper scilicet pro tempore et horis debitis et sic semper non impedit continuitate tuis quod oportet interrupi tpe dormitoris et quartam necessitatū corporis huiusque instanciā orationis tibi et horas ad hoc congruas. Aut certe quidquid iustus facit et dicit secundum deum ad orationem est reputandum. Nam semper orat qui semper benefacit seu in bono perseverat nec definit orare nisi cum definit iustus esse. Orat enim non solum lingua sed et cor et cogitatio desiderium sensu manus oculi et oīis operacio huius. Nec enim huius orare cessauerunt oīis lingue oratio inutilis est. Et hoc modo semper et sine intermissione possunt orare et ab oratione non deficiere. **V**nus Augustinus. Qui deum laudat lingua non sp̄ potest qui moribus deum laudat semper potest. Multum autem valet apud deum oratio cum lacrimis quod haec deus magis diligit et ceteris exaudit. **V**nus angelus ad thobiam. quoniam orabas cum lacrimis ego obtuli orationem tuam domino. **E**t dominus per prophetam Ad ezechiam audiuit orationem tuam vidi lacrimas tuas. Nam ut ait iherosolima. Oratio deum legit laetitia cogit hec vngit illa pugnit. **V**nus bernardus. O huic lacrima tua est potencia tua est regni gloria ante faciem iudicis sola iniunctio non veteris quodcumque precieris ipetrabis accusatori silencium imponis et quoniam sententia ab ore iudicis rapis vias in vincibilem ligas omnipotenter. Et ad prophetam efficiaciam orationis continuo propitius perabolam de perseverancia in oratione et de eius exauditione induens exemplum de iudice qui deum non timebat offendere et hoīes non reuebant publice scandalizare nec diuino timore mouebant nec humano pudore et de vita patente vindicari de abundantia uersatio suo scilicet ut faceret sibi iusticiam de eo quam tandem ob solam importunitatem prece suam exaudiuit ne eum suggestaret id est suggesto sua in portuitate offendere et fecit victus odio quod non lebat facere beneficium mortali ad faciendo iusticiam non propter amorem iusticie sed ad euangelionem sue molestie. **E**x quod patet aliquis hodie peiores isto esse quod nec dei timore nec hominum pudore nec aliquis importunitate voluntat gratias iusticiam faceat. Hanc probolam dominus ideo posuit ut ostendat quanto certiores de exauditione esse debet qui deum fonte iusticie et misericordie perseveranter rogant cum apud iniquum iudicem valuerit perseverancia de precatis ipsum quod per importunitatem precium obtinuit petitio effectum. Sic enim multo fortior deus quod est bonus et iustus exaudiens perces et faciet vindictam electorum suorum in pressione et tribulacione existentium et clamantium ad se die ac nocte id est oracionis instantem per sua liberacione et declaracione diuine iusticie. Adiungendum

namen quod sancti uiuentes in terra non petunt a deo de abundantia vindictam per gehenne penitentiam sed quod auersi ad iusticiam definit esse mali secundum illud in prophetis recte impios et non erunt scilicet impii vel quod annissa peritate quam nunc habet definit iustos persequi. **V**el quia ad nos pertinet bona spiritualia et eterna suis persecutoribus optare et hoc modo per eos orare sed quod pene temporales sunt quedam medicina et valet ab emendacione vite et ad declarationem diuine iusticie ideo ad sanctos bene pertinet petere a deo hoc modo vindictam de suis persecutoribus non ex motu ire sed ex zelo iusticie et sic non est contra illud quod dicit orate per persecutoribus vos regnem Deinde post orationem subiungit dominus de fide iterum gacem dices. **V**eruptam cum venient filii hominis scilicet Christus ad iudicium putas iuuenies fidem super terram. Quasi dicere patrum iuuenies respectie loquendo de fide formata caritate. **D**e fide per orationem interrogat quod si fides deficit oratio periret. Quo eis inuocabuntur in quae non crediderunt. Ergo ut oremus credamus et ut ipsa fides quod oramus non deficiat oremus. **Q**uid autem quod dominus an in aduentu suo iuueniat fidem non facit dubitando quod omnia nouit sed quod arguens et increpans infidelium multitudinem quod a me in aduentu suo multos ab antiprophetis seductos reportet a fide corruptisse responsum quorum paucos iuueniet in praefixa fidei confessione persistentes. Tunc enim secundum bedam cantata erit caritas electorum ut non tam ob clamorem infidelium sed ob timorem aliorum totum iam mundi sic accelerata ruina. Quod enim abundabit iniquitas refrigerescet et deficiat caritas multo. **E**t quod promulgavit dominus fides contra aduentum antipropheti et suorum pseudoprophetarum ac insuper monuit eos orare semper in tantis malis ad expectandum aduentum suum nunc solatur eos per suum propinquum aduentum. **V**bi sciendum quod cum triplice fit aduentus dei salvatoris nostri videlicet in carnem in mente et in iudicium primi duo sunt amoris tercii est timoris tercius celebramus propter primum et secundum propter medium. **D**e aduentu enim ad iudicium mencio fit isto reporte in officio ut timore nobis immisso ad uenitiam futuram festinatatem italis dñi in carnem nos sollicitius preparavimus. **D**e aduentu in carnem ideo festa ecclomus continens per ea verbū eternum metaliter concipere increamur dum ipsa mentalis conceptio est maria gracia omnium donorum que in hac vita secundum legem communem amme deuotam per gloriam conferuntur. **V**nde dicit Augustinus. Quod beatior fuit maria concipiendo Christum mente quam carnem. **E**t quia dicit idem Augustinus quod timoris est preparare locum et quod introducit caritatem hanc leta filium ideo ecclesia celebans aduentum domini in carnem

pariter et in mentem quā sūt aduentus amoris simul mentionem facit in officio de aduentu eius ad iudicium quā est aduentus timoris ut videlicet per timore introducatur ac per hoc nos moueamur ad amorosam nostram hospitacionem quatinus verbo eterno mentaliter in nobis concepto dicamus cum propheta a timore tuo domine concepimus spiritum salutis

Consolatur ergo eos dominus de suo aduentu apponit quoia statim non immediate sed puto tempore elapsi post tribulacionem antequam et pseudoproprietarum que durabit per tres annos cum dñm dñs et etiam post mortem ipsius antecristi apparebunt signa manifesta propinquia iudicij quia post tribulacionē illam ante h̄i appareant signa ista eis tpus breve sc̄e quod agmina dierū vel circa ad refrigatum bonorum et ad penitentiam malorum i quo penitere poterunt illi qui per antecristum fuerunt deceperiti. Et sciendum quod a propositum iudicio in omni creatura apparet turbacio. Vnde si his autem creaturis reduci potest ad quantum genera videlicet ad naturam celestem elementem rationalem et intellectualem. Primum ergo describitur turbacio in natura celesti videlicet in sole luna et stellis in quibus eūt aliqua apparitia insolita et nature sue repugnancia et ideo dicuntur signa que in eis erunt. Sol enim et luna obscurabunt et stelle cadentes de celo non a situ suo quod naturaliter impossibile est fieri cum terra non sufficeret eorum magnitudini et corpora celestia maneat in natura sua integras sed propter minimam scintillam conetur erit in aere cadere videbuntur a suo lumine non quod eo priueneat sed eis naturale sed quia videntur a maiori lumine. Hec enim luminaria obscurari et cadere dicuntur compadre maioris lucis superuenientis quod in glorioso christi aduentu apparet vere gloria lucis omnina mundi luminis ferebitis compantes et umbbris haec stelle non apparet sole oriente et lumine candele non lucet in die. **Vnde** beda. Sydera in die iudicij videbuntur obscura non diminuente sue lucis accedentes sed superueniente claritate recte luminis hoc est summi iudicis cum venerit in maiestate sua et prius et sanctorum angelorum. Quamvis millesimib[us] probabit intelligi reacter sole tam tunc et lunam cum syderibus ceteris ad tempus suo lumine prout quo de sole factum constat tpe dñce passionis luna enim tunc tpus cum esset plena sub abdito tunc latet at Ceterū pacto die iudicij et clarescent future gloria vice cum fuerit celum nouum et terra noua tunc fieri quod angelus propheta dicit et erit lux luna haec lux sol et lux solis septupliciter haec lux septem diuinum. **Hec.** Beda. Mistice ecclesia speciosa lu-

na electa ut sol et que noctem mundi illuminat ut stelle tunc iam appetit mīhijs ultra modum sequentib[us] et cedent p[ro]sequentib[us] accedentes multi qui gratia fulgere videbantur et quodam si deles firmissimi turbabuntur. Motu littero vero per solem status p[ro]fectorum de signis eorum enim est ad modum solis influere alijs et illuminare. Per lumen status p[ro]ficienciam significat ad quos pertinet exterioribus exercitans virtutis que sunt circa mutatilitatem huiusmodi actuum infistere ad similitudinem lune quam inter planetas specialiter habet influentiam super mutabilitatem isti orbi inferiorum. Per stellas vero status incipienciam accipit ad quos pertinet preterita p[ro]cta deplangere et a futuris cauere stelle enim emissione radiorum aerem impurum depurant et eorum virtutem auferunt a mundo inferiori pestilencie corruptela. In quolibet isti orbi status ut verbum eternum concipiatur in mente debent certa signa patrere. In sole namque legimus accidisse signum stacionis signum retrogradacionis et signum obsecrationis. Et in sole quantum ad p[ro]fectos primo debet esse signum stacionis et hoc per mentis in deo stabilitionem ne varijs cogitationibus euageatur secundum illud psalmi. Iacta cogitatio tuum in domino. Secundo signum retrogradacionis per contemplacionis et actionis alternacionem secundum illud ezechielis animalia ibant et reuertebantur. Animalia enim id est sectatores euangelice p[ro]fectionis vadunt ad vitam contemplatiuam in qua quia diu immortali non per ualent revertuntur ad actuam. Tercio signum obsecrationis per proprie g[lorie] eternitatem ut in suis oculis nichil se esse reputent. Sic semetipsum obsecravit apostolus dicens. Ego sum minime apostoli. Et sequitur. Gracia dei sum id quod sum. In luna quodcum ad proficientes debet apparet signum couerit omnis in sanguinem per passions iugem recordacionem. Unde eis dicit christus in tremis. Accordare paupertatis mee et absinthij et fellis. Et respondere debet homo illud quod ibi sequitur. Memoriam meam ero et tabescet in me anima mea. In stellis vero quodcum ad incipientes debet esse signum casus et proprie dejectionis per defectum multiplicium humile recognitionem. De quo casu exempli per illud proferit. Species in die cadit iustus et surrexit iustificatus enim per gratiam dei omni tempore quod per septenarium numerum innuitur debet cadere per ap[osto]lam et regnico; et tunc per lapsu[m] estur zit per domine misericordis bleuacō; quocies enim quod per suis defectibus iezum uicit tota es domine propiciacōis gratia; habi apli? cumulabit Hec autem signa facie in quolibet statu non est ex nobis sed ex superiori fluencia diuine beatitudinis

92

Ideo sapiens orat. Misericordia nostrorum deus omnium et unde nobis luce miserationum tuarum. Et subdit immunda signa et immuta mirabilia. Secundo describitur turbatio in creatura elementari dicitur. Et in tertius pressura genitum per afflictionem sonitus maris et fluctuum. Nam ex ipsis honestis corporibus celestium sicut comocio elementorum. Terra enim comocione commouebitur et in aere caligo et venti tonitrua et fulgura choruscationes et variae tempestates generabuntur. In mari quoque et fluctibus ab eis concurantes mare et fluctus ex quorum confectione generabuntur spuma et cellularum et ab inuis et ab eis concurantes mare et fluctus ex quorum confectione maximus et horribilis sonus et per nimia aquas hinc inde agitacione absque ordinem quoniam sonus a fuoris aperte patet. Et insuper aderit etiam incendium ignis qui pariet facie iudicis ita ut mare et omnia credant consument oculo dicente petro. Elementa calore soluent et terra et omnia que in ea sunt operae evanescantur. Ex quibus omnibus corda hominum in meo terrorre concient et hoies attomiti qui super voluntates et propter tenebras horrendas se mutuo videre non valentes discurrendo se inuenient et impingendo compromet ut fiat pressura genitum. et tuat unde super alium ex concursum multorum timencium ab aqua absorberi et ab igne et tempestatis consumi. Et secundum hoc propter depressionem qui per mensuram Maris autem huius pressuram causa est sonitus maris et fluctuum quia mare in usitate modo terribilitate emet et litus maris vehementer agitatur tempestate. Tercio describitur turbatio in creatura rationabilibus id est hoies cui subditur. A crescentibus id est conscientibus hoibus a vigore sue corporis virtutis et colore in diebus enim illis efficietur hoies ardidi et stupidi et pallescentes et velut amantes et contubescens in se ipsis ita ut alter alter non alio qualiter vel audiat seu attendat per timorem scilicet malorum principium et expectationem malorum adhuc restantem que in tempore et expectatione supereminent universo et ibi qui biceret nec nacio nec pruincia excluditur ab his agustiis. De his autem sic dicit psalmista. Eruntque repetentes et confessi visitabitur a domino exercitum in tonitruo et comocione terre et vocem magis turbinis et tempestatis et flammam ignis deuorantis. Et sic implebitur quod dicit dominus de impiis. Quasi diceret. Quod enim impius locum in mundo et non inuenit. Nam iudicium imminentem celum tonitruis et fulgoribus repellit impius ac repellit per turbinem mare per tempestatem terram cum expulsa et per comociones ut in toto mundo loqui non inueniens se perlat in flamma ignis deuorantis in inferno. Quarto ponitur turbatio in creatura intellectuali cuius in sermone. Nam virtutes celorum id est angelice praesentes mouebuntur. Ille autem motus est

multipliciter qui mouebusur quoque in motu animato videtis in usitate effectus accidere propter ordinem naturalem. Ita mouebuntur ex diuinam voluntatem ad faciendum miraculosa transformationes in elementis ad inveniendum habentem terrorum iudicis venientis. Item mouebuntur ad peccato per vindictam et separationem expedito ab eis vocatione qui separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis. Item prout dicuntur moueri ex magno timore videbunt enim totum ordinem iudicari et luciferus qui ex principiis fuit. Unde dicitur canticum. quod valde decenter commouebunt et concientem videtis tantam transmutationem fieri et conservos suos puniri et orbem terrarum terribilem et assistenter iudicem. Est autem in angelis timor secundum beatitudinem et admirationem respectum dei qui scientiam beatitudinem dei maiestatem eis incomprehensibilem et ad modum tremecium se habebunt. De tali timore dicitur in libro Colosseorum celi contremiscunt et paucet aduentum eius. Quid ergo faciet regula desperationis ubi timore concutit crudus libani padish. Unde non est mirum si homines qui in natura et sensu sunt terrestres aversentur etiam angelice protestantes quod se securi sunt commouebunt. Moraliter celorum nomine prout intelligi anime secundum in quibus deus per gratiam concepti dignatae et habitare. De quibus dicitur celum in sedis est anima enim iusti sedes est sapientia. Huius celi virtutes sunt anime vites. Sic autem in aduentu in iudicium virtutes celorum et portantur mouebuntur sic in aduentu verbi eterni in mente omnes virtutes et potentie anime mouebuntur ad operationes supercedentes super quod in factis et porciis rationibus inveniuntur de exercitio bene actionis ad studium ordinis et contemplationis. Iudicium diuinum procedet secundum et mirabilia ista de ipsi peccatoribus designacionia et ad conditam dei patam contra eos vindictam. Et sicut offensio domini turbat eius familia contra peccatores. Et secundum bedam. quod impulse ad casum arbores frangitis motusque sui permittere solent indicia sicut termino mudi a propinquante qui pauencia nuntiant et genuit elementa et omnis creatura. Et ut dicitur canticum. sicut homo cum mortis patitur fantasias et turbaciones maximas. quod est microcosmus sive minor mundus. sic macrocosmus sive maior mundus deficiens totus conturbabitur. Modum enim deficiendi in maioru mundo ex minoru optet accipere. Notandum in dominum breuiter quedam contigisse secundum diem iudicij procedentia. Dicitur arte in scolastica historia quod iheronimus in amalibus libris hebreorum inuenit secundum quod de a die dierum ante die iudicij secundum utrum dies illi continui futuri sint an interpolati non expressit haec aut multa habet dubietate. O tempora die eriguntur se mare quod dragma subiungit super altitudinem monium

stant in loco suo quasi mutus. **S**ecunda in tantum descendet ut vix videbit possit. **T**ertia matine belue scilicet balene et balaustri apparentes super mare dabunt rugitus usque ad celum. **Q**uarta ardebit mare et aquae omnes. **Q**uinta herbe et arbores dabunt rore sanguineum. **S**exta oia tuerent edificia. **S**eptima petre ad invicem collidetur. **O**ctava fuit generalis terra motus. **N**ona equabitur terra. **D**ecima exhibebit homines de cauernis et exhibunt velut amentes: nec mutuo poterunt loqui. **V**nde decima surgent ossa mortuorum! et stabunt super sepulchra sua. **D**uodecima cadent stelle de celo; secundum quosdam quo ad appendicem. **T**erciadecima morientur homines viuētes ut cum mortuis resurgat. **Q**uattuordecima ardebit celum et terra: id est superficies aeris et terre. **Q**uintadecima fiet celum nouum et terra noua: et omnes homines resurgent. **O** cor nequam si ad hec audita non molitis nec ad punitiām provocatis: durius es lapide ductus adamante. **H**ec enim signa terribilia que precedunt: terribilius iudicium quod sequitur ostendunt. **V**nde Cris. **T**errible est illud iudicium: et inevitabilis est pena: et intollerabile illud tormentum. **S**i autem vis neque hic dare vindictam decrene de te ipso et expecta a te ipso noscas. **A**udi paulum dicente quoniam si nos metipos iudicaremus non videntur hoc feceris viam preuenies et ad coronam deuēries. **E**t qualiter expectamus vindictam a nobis ipsis ait. **L**uge in gemisce amate: humilia te ipsum vituperia te rememora peccatorum secundum speciem. **Q**ui enim facit hoc: ita compungetur ut neque vita dignum se ipsum esse estimet: qui autem hoc estimat cera omni mollior erit. **N**eq; igitur parua hec estimas esse sed congrega omnia et sic ut in libro scribe. **S**i enim uisceras seris deus delebit sicut si tu non scriperis deus et inscribet et vindictam expectet. **M**ultum igitur melius est a nobis ea inscribi et diuinatus deleri quam ecclatatio nobis obliuione trahentibus dum ea ante oculos nostros offerre secundum diem illam. **V**t igitur hoc non fiat omnia cum diligenda recognoscimus et inuenimus multas nos ipsos obnoscere. **Q**ualiter igitur est lauari ait: Contraria hys formata inponentes. **A**ttēdamus igitur et propter tua vulna expurgeamus. **I**ta enim poterimus et ignorētia delitorū potius et promissis preueni bonis. **H**ec Crisostomus.

Oracio
Domine ihesu christe da michi imitari signa in sole luna et stellis hoc est bonum opere expla in te sole iusticie et misericordie et in omnibus sanctis tuis ut fiat in terra

carnalitatis mee pessuta gemitus. id est motuum meū circulorū per confusione somnis confusionis et maris contrictionis et fluctuationis afflictionum atque in me humans concupiscentias per timore gehenne. et expectatione glorie que superueniet universo oceano quando uniuersus secundum opera sua dabis virtutes etiam celorum scilicet potentie anime moueas de virtute in virtutem. ut paratus inuenias in aduentu tuo. Amen. De aduentu christi iudicis. **C**apitulum rīlii

Et tunc scilicet post predicta signa per dominū tacta apparabit hora qua non putatur hora enim iudicij ignotam signum filii hominis scilicet signum crucis in celo. hoc est in aere qui aliqui in scriptura celum vocant ut passus in humilitate ignoramus crucis ostendat in sua veniens maiestate salutare fructum. et dignitatem eiusdem gloriose crucis filium hominis non filium dei se hic appellat. qui non in forma dei sed hominis iudicabit. **S**ed omnis Crisostomus. Crucifixus apparebit sole luculentior existens: ut non sit necessitas accusationis cui videtur crucem. sed per se sine excusatione condemnabile eocū efficiatur per tractum. quem abmodum si quis lapide vulneratus ipsum ostendit lapidem vel vestimenta sanguine made facta. **E**t secundum eundem Crisostomum non erit crucis lignum in quo scilicet passus est dominus sed lux in modum crucis splendoris sole. **P**er hoc autem signum crucis intelligi possunt etiam alia signa et instrumenta sue passionis et mortis ut clavis lancea corona. **E**t flagella que quasi vexilla triumphi et victorie in iudicium deferent. **Q**uidam autem per hoc intelligunt crucifixos seu stigmata et testimonium passionis in carne ihesu ut impletar illis zachs. **V**idebūt in quæ crucifixurū. **V**nu ibeo. Signum autem crucis intelligamus ut iudei videant in quæ compungerent aut vexillū fidei victoris triumphantis. **S**ecundum cris. **Q**uod admodum ingrediēte regem in ciuitate exercitum ancedit quæ signa atque vexilla regalia pectoris annuntiat regis itinerium. **I**ta domino descendente de celis pcedet exercitus angelorum et archangelorum qui signum crucis ut triumphale vexillū pectorum dominum regis celestis regressu terris tremebant nunciabunt. **E**t tunc scilicet cum triumphale vexillū videbūt plagēt se incolabiliter sero accusante oscia ois tribus erit id est aliquod dibus tribus et nationibus scilicet mali vel ois tribus erit id est omnes homines tremunt et inquit qui terrena dilerebunt et ea deo posuerunt qui cum terrena voluntate desesse videntur qui vero grauius et tristabilis erit aduentus iudicis quem terrenis postposuerunt

93

Et certe dicit tribus ferme **Quia** ut ait Ihesus
Hij planget qui municipatu non habent in ce-
nis h scripti sunt in terra Obitus eius. Plangent
iudei plangent genitiles plangent christum qui ma-
gis dilecterunt mundum quam christum Non sic tribus
domini Illuc enim ascenderunt tribus tribus domini ad con-
firmandum nomen domini Planget autem se id est su-
am culpam quam commiserunt suam stulticiam quam non
correperunt suam gloriam quam amiserunt suam penam
quam maiestatem. Et ita Tunc plangent se omnes
tribus terreni quod magis dilexerunt mundum quam Christum
cum audiuerint eum hec verba dicentes ad se
Ego propter vos homo factus sum propter vos aliqui
gatus et delusus et celus et crucifixus. Ecce sanguis
sanguinis mei quem dedi pro redemptio animarum
victoribus vobis est seruitur vita quam mihi pro patre sanguis
mis mei subiectus ego super gloriam meam vos habui
cum esse deum appens hominem et vilorum me omnibus
rebus vestris fecitis. Nam omnem rem vilissimam
terre amplius dilexistis quam iustitiam meam et fidem.
Tunc plangent se omnes tribus terreni quod nec deo
stendi vestis est contra eum nec fugiendi facili-
tas a facie eius nec perinde locis ex angus-
tia enim omnium rerum nichil eis remanet propter
luctus. Merito plangent se quod tunc neque pecunie
dilectionibus possunt ad elemosynam facienda neque
potentes iusti qui pro filiis intercedunt neque ipsi
angeli pro hominibus sicut solebant facient verbam
quod non recipit natura iubici misericordiam
sicut nec Christus misericordiam iudicium dicitur propterea Misericordia
et iudicium cantabulo tibi domine misericordia
in priori aduentu iudicium in secundo Hoc est ob-
iectum Utique si sciremus quid imineat vel in
ambit o frates iugiter plangeremus deum ob-
secantes. Si enim ois creatura contra miscet et
ipsa agmina sanctorum angelorum expulsicet in
aduentu eius. quid tunc dicemus si hoc puto te
pore negligenter ac segnit vice regis. Ipse namque
pro hac negligencia nostra non enim a nobis exceptus ac
dicet propter vos incarnatus sum et in terris pa-
lam conversatus propter vos flagellatus sum con-
sputus palmis celus crucifixus aceto potatus
padiis vobis aperi regnum celorum vobis obtulit
spiritum sanctum vobis misericordiam. Quid ulti-
mo facere non feci huilem voluntate vitam solu-
modo quoniam non vos coegeri ne causa vestre salutis
est hoc anno necessitas. Dicite michi peccato-
res secundum carnem passim ac mortales quid
passi estis propter me dominatore vestrum quod etiam in
passim ille pro vobis passus sum Hoc effice. Et
tunc videbunt oculis corporibus tam fideles quam
fideles filium dei in specie humana qui in forma
hominis iudicabit Vnde augustinus. Vobis quod pro filio ho-
minis exhibet et malis non videtur forme dei non
misericordia corde quoniam ipi deus videbunt

Et qui filius dei secundum id quod in forma dei equa-
lis est partim videtur inquit non possunt optet autem
ut iudicem virum et mortuum tota quo iudica-
bunt et iusti videant et inquit ideo optebat ut
filius bonus accipet iudicacionem peccatum. Unde
et beda. Ea forma electis apparabit quod in mo-
to apparuit christus vero in ea forma quod in cru-
ce perdidit. Videbunt igitur cum veniente ad iudici-
um in nubibus celi sicut in nube ascendit secundum in
aere super locum unde ascendit. Unde et ceterum. Quia enim
sicut in actibus apostolorum legitur nubes suscepit
illud ab oculis eorum et illuc dictum est ab angelis
sicut reicit quemadmodum videtis eum ascendente in
celum merito credendus est non solum in eodem cor-
pori quo ascendit virtutem in nube venturum.
Unde et origo. Dicit eo ascendente in celum nubes
eum tulit propter honorem ascendentis ita enim
defecet ad iudicium. Veniet autem dum probatur magis.
primus enim Christus abutus fuit in ostensione in
firmitatis secundus erit in ostensione probatis et
maiestate id est glori tunc enim totus Christus cum
membris gloriosus appetit induitus lucis sicut
stimulo veniet inquit cum virtute muleta et probante
contra inimicos ad purgandum et deprimendum eos
ac glori magis et maiestate propter bonos ad primi
andum et glorificandum ipsos ut qui in primo
aduentu venierunt ut servus cum infirmitate et hu-
militate in secundo venient ut dominus cum fortitudine et
regi et maiestate Unde civillus. Primum enim
appunctionem persecutus est cum infirmitate et hu-
militate non sed secundum celebriabit cum propria proba-
te et maiestate Vbi et gregorius. In probate et ma-
iestate visuri sunt quem in habilitate possum
audire noluerunt ut virtutem eius tanto dure di-
strictus sentiant quod nunc certe cordis ad
eius pacientiam non inclinantur Vbi etiam ceterum
Hoc quoniam regis processu aliquem a expedi-
cione mandat in ipsius dignitates omnes mo-
uent et exercitus excusatata ciuitas fecerit quod
tomagis regis celesti exurgente iudicare viros
et mortuos vestites angelice commouebunt ter-
ribiles ministri terroribilibus dominum precedentes.
Ante ipsum pro canticis fulgura viua pre-
sentes et pro tubis horrenda tonitrua vociferabunt
Qualiter taliter est glorio regis Hec Ceterum
filius ergo bonus in iudicio appetit quod dignum
est ut ipse filius dei qui in forma bonus iuste
iudicatus est in eadem forma bonus in iudicio iuste
iudicet. Et in carne eius videtur iuste iudicari
vulnera ut videtur reprobi in quod pupu-
gerunt Unde et ceterum. Vulnera seruant ut in die iu-
dicii proficiant ad testimonium passionis contra
iudeos et omnes qui denegantes filium dei crucifixum
in corpore iudicarent. Et tunc viui repentire
aliqui cum dominus venient ut dicant iudicare viros
et mortuos ac iudicare viuorum et mortuorum. Et

Secundum. Augustinum. Ille tunc mori
entur et in momento resuscitabuntur. quia
statutum est hominibus semel mori. Et secundum
apostolum omnes resurgentur: et ergo omnes
moriemur. Ut enim ait Augustinus. Erit resurrectio
mortuorum omnium hominum sed una et insimul
hunc primam iustitiam et peccatorum sanctam. Et tunc scilicet
ante resurrectionem communem mittetur ange-
los suos cum tuba et voce magna: id est tam ap-
ta et tam incensu vox que a mortuis audiatur
ubique. Unde remigius Hec aut tuba non reuera
corpora est intelligenda sed angelica vox que
adeo magis est ut ad clamorem illius omnis mox
tui de terra puluerent consurgant. Vnde tuba est
potestas suscitandi mortuos et vox est vox Christi
voce mortuorum ad iudicium eius cuius virtute
suscitabuntur et magis ut nullus remaneat non
suscitatus et ut in iudicio sint omnes. Vnde Christus
Vere magis vox tubae terribilis cui omnia bau-
diunt elementa que petras scindit inferos ap-
petit clausulas tenebras perfringit portas cereras
conterit vectes adamantinos confringit vimu-
la mortis dirupit et de profundis abissi animas
liberatas corporibus assignat. Hec omnia cicias
consumat in opera propria sagitta trahit in aere di-
cente apostolo. In momento in ictu oculi in no-
vissima tuba. canet enim tuba et mortui resur-
gent incorrupti. In illa voce puluis iam dis-
solutus corporum mortuorum in noua membra con-
stringitur. In illa voce quasi persona obnoxia
totum mare discutitur ut si quid apud se reti-
net de humanis ossibus sine contradictione re-
stituat. Hec Christus. Et congregabuntur angeli ad
iudicium electos specialiter ab inveteratis re-
giomibus et locis in quibus putrefactione re-
soluti sunt ut tritici ventilati de area totius
terre et orbis qui specialiter adducuntur minime
statio angelorum qui erunt concives eorum. Et non
solum congregabuntur electos quorum corpora leviora
sed etiam reprobos quorum corpora ponderosa habebuntur
et ideo sicut angelus ab aucto sic eos portabunt.
Sed electos congregabunt ad gloriam
reprobos ad damnacionem. Et electi occurserunt
domino ad iudicium venienti. Reprobi vero remi-
sentur sed in magna distanca ut ait remigius.
Et secundum Christum. Primo resurgent et resuscita-
tos angeli congregabunt congregatos autem in
pient nubes et hec omnia in instanti momen-
to fierint. In valle autem iosephat scilicet in aere iu-
dicabitur omnis homo quia iudicium discrimenem erit
in aere. dicit enim apostolus. Simul rapiemus cum illis
in nubibus obuia christi in aera. De hac die
sic dicit. Christostimus. Deu michi de illa die
terribili cum deceret nos letari cum hec audi-
amus. sed dolemus et tristes sumus. Quali-
bus ergo videbimus cristum oculis. Si enim

patrem aliquis non vtiq; ferret videre con-
sciens sibi ipi peccati. in ipm patre infinite ma-
suetum qualiter respiciemus eum tunc. qualiter
sustinebimus. Etenim representabimur tribu-
nali cristi omni diligens erit inuestigacio. Hec
Christus. In omni autem temptatione multum
valet illam die resurrectionis et iudicij et no-
bi et alijs ad mentem reuocare quia hoc preci-
pue consuevit animam curare. Unde Christus. Si
auari esse voluerimus. si capere et si mouem-
ens quid agere confessim diem illam in men-
tem mittamus et iudicium subscribamus et
et omni freno reprehendimus detinebit in con-
scientem impetu hec cogitacio et dicamus ad
nos ipsos resurrectio est et iudicium nos expec-
tat terribile. Et si viderimus aliquem elatum
et in presentibus bonis inflammatus idem su-
predicamus ostendentes quoniam omnia hic ma-
nent. Et si alium dolentem viderimus et con-
stantem et ad illum idem loquamus ostenden-
tes quoniam finem habebunt tristia. Et si
pigritatem et dissolutum rursum idem sup-
cantem ostendentes ei quoniam necesse est pigri-
ae nos dare. Sufficiens est hoc verbum
omni testamento magis nostram curare animam
Etenim est resurrectio pro ostiis non longe
neque procul adhuc autem parum quantulum
cumque qui venit veniet et non tardabit et om-
nes nos manifestari oportet ante tribunal
christi et bonos et malos hos quidem ut ante
omnes clariores efficiantur. hec igitur secun-
dum ynamquamque subscribamus nobis die
Si hec semper reueluimus nulla sollicitudo
presentium nos mordere poterit rerum. Etenim
que videntur temporanea ea vero que non vi-
dentur non temporanea sunt. Continue igitur
et ad ipsos loquamur et admixta resurrectio
est et iudicium et noxae eorum que gesta sunt
Et ne irritemus deum sed audiamus eum di-
centem timete eum qui potest et corpus et ani-
mam perde in gehennam ut propter timo-
rem facti moliores et a predictione hac eruti
digni efficiamur regno celorum. Hec Christus.

Oratione
Dominne ihesu christe qui ab iudicium
dum cum potestate et maiestate mag-
na es venturus angelis signum glo-
riose crucis tanquam vexillum triumphale
preferentibus tu animam meam huic sanctissime
crucis impressione configna tu me hu-
iis virtute purifica et per hanc me totum sic
vendica tibi ut nichil aduersari valeat in me
repetere quatinus te ad iudicium veniente. ego
hoc venerabilis inueniar signatus stigmate ut
tibi crucifixo configuratus in pena consors fie-
ti metear et tui resurgentis in gloria Amen

92

De electorū consolacione et ap̄pinquante redep̄cione et de similitudine sc̄ulue **Ca XIIII**

Em̄ de post p̄missa contra reprobos dicta morū ad electorū consolacōe; dñs cōuerit verba q̄a dies iudicij licet reprobis sit terribilis tñ electis debet esse consolabilis tūc em̄ ad gloriam transiēt op̄ata. vñ h̄c̄ta eōs dices Nijs autē sc̄iz signis p̄dictis heri incip̄ētib⁹ et app̄ntib⁹ sc̄iz cū plage mūdi crebreūt cū rex iudicij cōmōtis p̄utib⁹ ostendit cū p̄tacores tabescēt p̄ timore et expectione malorum electi respicite p̄ fidē id est diligēter attēdite et mentis oculos apta credēdo et nullatenus dubitādo et leuat p̄ spem capita v̄ta id est mentes v̄tas a terremis ad celestia expectacōe gaudiosa erigite et corda v̄ta exbileitate ac gaudere cū leticia q̄ in tristitia fuistis qm̄ post tribulacionē horū diez post p̄ssuras et terrores malorum ap̄pinquat redep̄co v̄ta plena et perfecta quam expectatis q̄ dum finē mundus cui⁹ amici nō estis p̄pe est redemp̄co inq̄ restat id est factōz s̄ ecōtracio ap̄pinquabit p̄dicio malorum Hec autē redemp̄co erit plena ab omnib⁹ malis liberacōe tunc enim ab omnib⁹ seruitūtib⁹ sc̄iz p̄tōz alligatōe fom̄itis infestatione sensuū illectione passionū infestacōe de monū temptacōe malorum hominū p̄secucōe necessariotū sollicitudine et ab omnib⁹ buiūlmodi erimus liberi qn̄ ponem⁹ in libertate filioz glorie filioz dei Hoc enim redemp̄co nō est aliud nisi p̄feta libertas aie et cor p̄pis ut tunc iusti dicere possint p̄p̄. illud apoc̄al. **O**cculus es et redemisti nos deo nro regnū Hoc q̄p̄ ad consolacionem electorū cedit q̄ videant p̄pm venire vt eis p̄ima largiac̄ que suis p̄misit. Et rexb⁹ amabilioris qui p̄mas cathedras diligitis sc̄iz q̄ ab dignitatibus accedere vel i ip̄is dignitatibus diligitis p̄seuerare q̄ tūc non erit vobis pars neq; lors in sermone isto nec cū electis consolacio nam p̄pm iudicē remiente non libenter nec gaudenter videbitis q̄ nūc p̄cessere et iudices esse diligitis Qd̄ bene greḡ. in mortalib⁹ attestat dicens Nā cui esse nūc iudicē libet h̄ic videre tūc iudicē non libet Non dicit q̄ iudex est s̄ cui esse iudicē libet animū videlicet non gradū sed arguēs et ad voluntatē non ad factū vitupacōe reteres Quis autē cogitāe vel dice re v̄alcat q̄ tūc leticia bonis et q̄ tūc tristitia malis erit. vñ gḡ. Qui deū diligūt et mūdi fine gaudere at; bilacesc̄ iubēt q̄a videlicet eu quē amāt in orū iuēnit dū trahit is quē non amauerūt. Absit em̄ vt fidelis quisq; q̄ deū videte dehiderat de mūdi pausimib⁹ lugeat

quē finit̄ eisdem p̄le uisionib⁹ suis non ignat. Scriptū namq; est. Qui cumq; voluerit amicūs esse h̄uius seculi int̄imicūs dei consti-
tuetur. Qui ergo ap̄pinquāte mundi fine non gaudet amicūm se illius esse testatur ac p̄ hoc int̄imicūs dei esse cōuincit. Ex mundi em̄ destructione lugere et cū est quā iudicem cordis in eius amore plantauerūt quā sequentem vitam non querunt. **H**ec Greḡ. Dicit autē hec ad discipulos nō tamq; ad eos quā durata debet in vita ista v̄sq; ad mūdi termīnum sed quā vno corpore existēt ip̄his et nobis et posteris v̄sq; ad consumacōē mundi creditūtis i p̄pm. Quāuis ergo diē illam nemo sciat p̄ prima tamē esse dubitate nō posseit postq; tāta et talia signa fieri incipient. Quāus rei gracia subdit patabolam id est similitudinē ab p̄positum agruam de sc̄ulue et alijs arbōtib⁹. Sicut enim ex pullulatione et fructu foliōz et floz in arbore p̄pe esse estas agnoscit̄ ita ex ruina mundi que fruct? eius est et signis p̄dictis p̄pe esse cognoscit̄ aduentus iudicis et regnum dei q̄ estas erit ius-
tis ex hieme et peccatorib⁹ hiems ex estate. Sc̄dm̄ crib plus de sc̄u q̄ de alia arbōtib⁹ similiudinem ponit quā pene post omnes arbōtes venat et sic magis et vicino estate nūciat. Vel similitudinē a sc̄u sumit quā illa si mala est mala est valde et si bona ē bona est vel de sic iudicium valde malum est malis et vel de bonum est iustis vel q̄a dulcedo sc̄us dulcedinem futurōz significat gaudiorū ac similiudine. **S**ecundū Greḡ despiciend⁹ mundus ostendit cuius fructus cumā est. q̄ ad hoc crescit vt cadat ad hoc germinat vt queāq; germinauerit cladibus consumat. **T**hōm̄ilite homo arbōtib⁹ in hoc assimulatur q̄a sc̄iat arbōtes post hyemem fructif̄cāt et esta te fructus colligitur sic homo post tribulacōē fructum habet qui p̄ toleranciam passiōnum acquiritur et hic fructus in estate clātitas ētē colligit̄. Et cōuenient regnū dei cōpatiatur estate p̄mo quā estas est temp⁹ lucidū sic regnum celorum. **S**ecundū quā estas est temp⁹ lucidū sic regnum celorum. **T**ercio q̄a estas est temp⁹ iocundū sic regnum celorum; quarto quā estas est temp⁹ tranquillūm sic in regno cessabit nubilum tribulacionū. **E**c confirmans premissa assertione certificatoria subiungit. Amen id est vere dico vobis quā non preterib⁹ generatio hec id est non deficiet hec sexta etas omnium hominū malorum et bonorum hoc est genus humanum vel specialiter generatio hec sc̄ilicet iudeorum que non deficit ex toto quā potest oīpmi et dīp̄gi non tñ destruī et annihilarū ob memoriam.

eruicij vel generacione cristianorum dicit ecclesiam vicens discipulos consolari ne crederet qd in illis typis fides deficeret donec omnia qd circa christi aduentum predicta sunt fiant et futurum consumata. **V**el secundum eis. donec impletatur omne mysterium vocacionis sanctorum qd a quantitateq; fidèles optimam typem antecristi famam aliqui permanebut in fide stabiles usq; ad finem mundi. **V**bi de predicta die adventus domini nos quasi permanendo. sic dicit greg. Illum ergo diem fratres carissimi ante oculos ponite et quidquid modo graue creditur in eius compactione levigatur. **I**llum diem tota intentio cogitate. vitam corrigite mores mutate mala tempora cacia resistendo vincite pertrata autem fletibus punite. **A**dventum namque eterni iudicis facti securiores qnq; videbitis quanto nunc distinctione illius timendo pueritis. **H**ec greg. Et addit quādam protestationem ad assertiōnē premissorum dicens. **C**elum scz non ethereū sed reū sed aereum a quo et aues celi et nubila celi cognominantur hoc est in anima bec et nubilo a vento si aeris spacia et terra transibunt id est suo modo mutantur scz quo ab mutatione qualitatis et ei? quam nunc habent ymaginis non quo ad destructionem substancie secundum quam subsistet sine fine qua quo ad qualitatē in melius commutabuntur et forma priori deposita innovabuntur ut dicatur celum nouū et terra noua poterit enim huius mundi figura sed quo ad substancialē et essentiā semper manebunt immobilia. **V**erba autem mea fundamentū eternae veritatis habentia hoc est verbū sententiae non transibunt sine affectu implecātis. sed sicut dicitur sic sine ulla diminutione impletūt. **A**c si diceret. Ecce quanta est stabilitas verborū meorū quia facilius est ea que videntur esse valde stabilia et durabilia destrui qd verbū meorū que videntur per operationem transire aliquid decidere. **F**acilius est qd tota natura subvertat qd intellectus verborum meorum effectu non compleat. **P**lus enim repugnat diuinae veritati a veritate verba sua deficit qd quodcumq; creatū in nichil re dignus. **A**ugustinus distinguit triplices celū primū et secundū in quo aues volitant. secundum et ethereū in quo spiritus sancti stant. tertium empyreum in quo deus et sancti habitant. **P**rimū transibit non quidem secundum substantiam. sed secundū qualitatem. quia innouabitur et depurabitur per ignē. Secundum etiā transibit quia a motu cesabit et habebit claritatem quā habet sol et soli dabit alia claritas et lumen suum. **C**essabit ergo motus celi et transmutatio in elementis. qd ista ad coplendū numerū electorū sunt ordinata.

et ideo isto cōpleto iudicio cessabunt sicut ea que sunt ab finem habito fine cessabunt. **M**oraliter circa hoc nota qd quia mundus iste quantum ad omne sui appetibile transibit. quia secundum Iohannem. mundus transibit et concupiscentia eius. hinc est qd quicunq; hijs mundanis adheret ille est in continuo transitu cum ipso mundo. **E**t precipue triplē facit transitum miserabilem. **P**rimo a culpa in culpam. **S**econdo de culpa in penā. **T**ercio a pena in penam. **B**oni autem fugientes mundum et ea que in mundo sunt: faciunt triplicē transitum commendabilem primo quidem transibunt a culpa ad penitentiam secundo a penitentia ad sapientiam: tertio a sapientia ad vitā eternā. **Q**uā hunc triplicē facit transitū ille est retus hebreus: et hic celebitur retum pascha vel phasē. quod est transitus domini. **M**oraliter etiam nota qd sicut transitus celi et terren corporalis ponitur in argumentū ad uentus christi in iudicium sic transitus celi et terren spiritualis est argumentū aduentus verbi eterni in mentem. **V**nde sciendum qd per celum et terram que sunt extrema mundi corpora possunt intelligi anima rationalis et corpore que sunt duo extrema scilicet spiritualis et corporalis natura. **I**gitur aduentus verbo eterno in mentem celum et terra transibunt. id est ultima illa quia scilicet extra et supra communem hominum statum eleuabuntur et inueniuntur hoc enim efficit eius aduentus in nobis qd innouabitur etiam secundum animam qd secundum corpus ut exuentem veterem hominem cum actibus suis induamus nouum hominem quia secundum deum creatus est. **R**enoubatur autem homo secundum animam per regenerationem imaginis deformatam restitutum ad formatum defectum culpabilium ad quam reformatiōnem imaginis deformatam. anima peruenit triplici transitu. **N**am primo transibit ab obliuione memoriæ ad adquitidā verbi eterni presentiam per iugem memorie et cordationem. **S**ecundo transibit ab obscuratione intelligentie ad contemplandam sapientiam per luculentam intelligentie perscrutationem. **T**ercio transibit a corpore ignave ad degustandam ecclesie dulcedimis affluentiam per ardenter amoris inhalationem. **S**ecundum corpus etiam homo innouabit triplici transitu primo corpus transibit a carnalium oblectatione ad sensualitatis debitam suppressionem ut videlicet corpus. quantum ad appetitum animalē et sensituum sit subiectum impērio rationis. **S**econdo transibit a sensibiliū diuaginatione ad similiū corporalium et specierū imaginabilium quietationem.

Tertio trahibit a passionu molestatione ab
penalitate et afflictionu equanimet toleracio
nem. **I**gitur quoniam sic celum et terra in nobis traherunt
certissimum argumentum est propter verbum eternum
nullatenus nos trahuit sed amores in mente nostra;
declinauit. In quoque enim homine celum et terra id
est anima et corpus traherunt per gratiam innouacionem il
lum verbum eternum non trahit ymmo ad deum
venit per mentalem eius operationem. **E**t qui ad peccatum
dum tanta mala supradicta necessaria est dignatio
preparatio. Ideo generaliter subdit amorem; di
cens. Attende vobis id est diligenter caue te ne
gravias corda tua id est de deo pmane ad via
ita propter leuare non possitis capita via in etiapa
la et ebrietate et curia huius vite id est per superflui
tatem cibi et potus et superflua etenim sollicitudi
ne etiapa enim sensu ligat cura securitatis sen
sum distractum sufficit et superueriat in vos re
petina dies illa secundum iudicium et repetitur interitus
vos aufusat nescientes et ideo hec vitanda sunt
et caueda. **T**angere laqueus enim secundum insperatum que
euadi nullum poterit et perpetuo retinet quod se
mel regit superueniet in omnes que sedetur super faciem
omnis terrena id est que delectabilitate et per amorem
quiescit in terram et huius mundi illecebris. Pec
cator enim primo capitur laqueo culpe sed tandem capitur
laqueo genere Sancti qui de trahunt super terram
tangere hospites et per eum sed mali se det et que
scunt in terra tangere cives et domestici. **V**nde theo
Capitur enim dies illa secundum in superficie. qui im
permissis et inertes. Quotque vero sunt sol
lertes et agiles ad bonum non sedentes et ocia
tes in terris sed surgentes ab eis habi dicentes
surge vade quoniam non est hic tibi regnum cali
bus non est illa dies ut laqueus et discrime
sed ut dies festivus. **V**nde beda. **O** scilicet presumpti
onem coedidit humanum que lametabile finem cupi
bitatis ebrietatis et etiapa nec ipso iudice o
testante prouideat sed edictu regis eterni in mo
re servii neque postquam didicerit spernat. **E**t cer
te si quis nobis pitius ac sapientius medicus prece
pit attendite inquietus vobis ne quae verbis quia
de illius habebe succo audiuntur sumat quod si fece
rit repente ei superuerit interitus. quanto quisque
studio pmonetis medici mada seruare non
videlicet etiapa gustando paret ac nunc animam
simul et corporis saluator ac dominus iubet ebrieta
tis herbam et etiapa vitandam necnon et au
tanum seculari sollicitudines vel mortiferos
succos esse cauedas et quamcumque nostrum huius non
solus sauciari sed etiam colum non timet. **N**ihil
la credo alia causa nisi quod fide quoniam medici pre
bent dominum deo pberere contempnunt. **S**i enim cre
dissent credendo utique timerent timido aut
imminens periculum caueret. **V**nde et cris. **S**i dir
ero tibi abstine te a deliciis et reiunia non fa

cis que non credis. **S**i tediante tibi mediatis
dixerit abstine te ab hoc obaudis quia credis
te salvandum si seruaueris. **E**t frequenter illud
amas quod mada te et tatis et vincis dehideri
um ventris appetere de fidei sanitatis. **M**ulto
magis reiunare poteras si crederes iocunditatem
in illam futuram. **H**ec enim haec infamia non
potest esse quod morte anime non formidare quia
vnde ait cris. quanto periculosa est anima quam corpore
tanto miserabilior pericula animatum quam corporis.
Deinde monet omnes dices Vigilate itaque
omni tempore non vigila sensus quia nullus possit
hoc sustinere sed vigila intellectus de qua in
anticis dicitur. **E**go dormio et cor meum vigilat
et omni tempore orantes non quod dormit semper con
tinua quod optet ea sepe interrupi sompno et a
liis necessitatibus corporis sed continetas intel
ligit quam non interueniat mortale periculum impe
biens ipsius effectum et opus horum et ideo sub
ditur ut dignum habeamus fugere. id est cauere
salubritatem oia ista que ventura sunt et stare se
curi in iudicio ante filium hominis sedet scilicet
ad iudicandum id est causa propria in forma humana
iudicante quia illi qui cum muco sine peccato
mortali erunt salvi. **V**nde dicit gloria. **H**ec est su
ma beatitudinis secundum in presencia iudicis secundum o
fistulae. **M**ali autem cadent ante eum ita quod amplius
non resurgunt quia pena gloriosum malent susti
nere quam ipsi videre. **V**nde augustinus. **H**ec intelligitur
illa fuga que non debet fieri in hyeme vel in sab
bato. **A**d hyemem pertinet cure humanus vite
que tristes sunt velut hyemps ad sabbatum
vero etiapa et ebrietates que carnali leticia lux
uria quod cor submergit atque obruit quod malum
sabbati nomine significatur quod illo die iudei deli
ctus affluunt dum spirituale sabbatum ignorat. **E**t
secundum augustinum omni tempore opus est vigilia
mentis ante mortale corporis ut in presencia su
mi iudicis consistamus. **H**oc enim est nostra beatitu
tudo. **V**nde beda. Qui ante filium hominis stare eiique
iuxta apostolum. iohannes die nocturno in templo ei
scrutare desiderat nec ab eo aspectibus in igne
eternum male dictus abici non solus ab illecebris
secularibus castigari sed et orare et vigilare et
hoc non quibusdam diebus sed omni tempore facere
debet iuxta quod psalmus ait benedic dominum in
omni tempore semper laus eius in ore meo sic nam
que merebitur habitare in domo domini et in se
culum seculi laudare illum. **H**ec beda. **C**um autem
monuit ut vigilemus et solitudo sumus de clavis
protinus cum subdit. **N**escit enim quoniam tempore
quis sit secundum hunc mortis proprius. **E**t quia
dixerat dominus aduentum et regnum suum apparet
se ne discipuli estimarent quod ex signis predictis
possit dies et hora sciente determinata subiungit
De die autem illa et hora secundum quando ad iudicium

veniet nemo in ecclesia id est nullus hominū
scit determinate neq; angeli celorum scitū q̄a
non est de p̄tinētib⁹ ad b̄titudinē neq; fili⁹
scit mihi solus pater Sc̄dm plures doctores
intelligendū est q̄p homo vel āgelus nec sibi
nec alijs scit diem iudicij sed filius in patre
scit sibi quāvis alijs nesciat id est nullū sci-
te faciat P̄ator autē solus scire dicit q̄r so-
lus faciat filiū scire. Nota quidē est hec regu-
la loquēdi vt ibi temptat ws deus vt sciat
id ē scire ws faciat h̄ diligitis deū q̄ ibi nūc
cognouā qm̄ times deum. id est nunc feci vt
cognoscere. Vt em̄ dicit dies letis quia le-
tos facit. i frigus pigrū quia pigros reddit
sic dicitur filius nescire vel scire nobis quib⁹
missus est que scire vel nescire nos facit scit
itaq; m̄ se et sibi non nobis Vnde p̄ hoc qd̄
dicitur mihi solus p̄ator a q̄ fons omnis cog-
nitionis est non excluditur filius vel sp̄itus
sanct⁹ quā m̄ eodem fonte habitant sed ma-
gis includunt q̄r vna est tr̄ium p̄sonarū no-
ticia. Sicut ergo principiū mundi a solo deo
fuit precognitum. quia mundus immediate
ab ipso factus est ita et simis mundi soli deo ē
cognitus et homini p̄p̄ reuelatus ad quē per-
tinet iudicare de oīb⁹. Nobis aut̄ hoc vult
esse celatum. q̄r sc̄dm Iherō. non expedit nob̄
ymmo nec expediebat aplis scire diem et ho-
ram illā iudicij ne p̄ḡtores simus sed semp̄
incerti de temporib⁹ futuris et aduentu iudicij
sic cotidie v̄iamus cum timore et semper
vigilemus solliciti quasi in proximo et altera
die iudicandi simus ac pendule expectacōis
in certo semp̄ eum credamus venturū quē ig-
notamus quando venturus fit. Signa quidē
appropiquacōis aduentus eius scire possu-
mus et debemus. sed diem p̄c̄sum nescim⁹.
Vbi c̄ris. Ecce senectutis signa cognoscim⁹? di-
em autē vltimū ignoramus sic et labentis se-
culi signa scimus finem eius non agnoscim⁹?
Sicut em̄ qm̄ videmus hominē senem scim⁹
quia p̄p̄ moritur? est quando autē nescim⁹?
sic et cum mundū perturbatū videamus casū
cognoscimus diē autē ignoramus. Vnde et aug⁹
P̄mis quidē seculorū est etas septa mundi vi-
delicet ab aduentu dñi usq; in finem seculi.
Senect⁹ vero tantū t̄pis solz tenere quantū
omnes etates ceterē Nam cū anno. ix senec-
tus dicitur incipe et hominis vita possit usq;
ad annos c. xx. p̄uenire manifestū est solā se-
nectutem tam longam q̄ omnes etates pri-
ores esse posse frustra igit̄ annos qui rema-
nent h̄ic seculo conatemur diffimile oīm em̄
do hac re calculancū dīgitos et p̄c̄tiā nume-
randi resolvit et quiescere iubet qui ait Non
est r̄strūm̄ nosse tpa vel momēta que p̄ate-

psuit in sua potestate Hec aug⁹. non ē quippe
nossum nosse tpa vltia q̄ reuelatur vel tra-
ditur per scripturas q̄a hoc est presūpcionis.
S; sc̄dm scripturas nosse ē etudicōis Quā
uis ergo reuelatū forte fuit alicui temp⁹ ad
uentus antīchristi non tamē sequitur vt sciat
de die iudicij. Descitur em̄ quāto intersticio
post antīp̄m futurum sit iudicij. Quia licet
scriptum sit q̄ quadragita dies dabunē sanc-
tis ad penitendū post antīp̄m nescit tamen
vtrum statim post illos dīcs quadraginta fu-
turum sit iudicij. Creditur tamen q̄ nocte re-
surrectionis dñice erit generalis resurrectio sez;
in nocte pasche Ideo secundū yfidorū in pri-
mitiva ecclēha fideles tota nocte illa vigilaz-
bant quasi iudicem expectātes. Quo autem
anno dies iste venturus sit penitus ignoramus
Istud vero q̄ hic ad litterā expōmitur de die
iudicij generalis moraliter potest intelligi de
die iudicij p̄ticularis q̄i est dies mortis au-
tūlibet hominis diem em̄ mortis sue nullus
scit mihi deus sibi reuelauit Et ideo est nobis
vigilādum de hac die si ut de illa sollicitē co-
gitandum quia qualis quisq; exierit de hoc
mundo talis presentabit in iudicio. Oro

D Omne ihu p̄p̄ vni ad me in nubib⁹
penitencie et cor meū in pluviā lacri-
marum resolute eice in potestate vici
ōrum demōia et maiestate in me regna Fac
me o nostra redempcio ad te respicere interio-
ribus oculis et leuare caput mentis da michi
videre fulneam sentire sciz; tue caritatis dul-
cedinem et oīm virtutū arbores producat in
me fructum honorū opm vt michi pro p̄fit
estas regni celoz p̄esta michi cauere omnia
victa et vigilare in oratione continua vt me
tear mala ventura fugere in iudicio ante te se-
curus stare Amen. De die dñi iuxta ex-
emplū noe vel loth subito venturo ac de uno
assumpto et alio relicto

Capitulum Quadragesimumquintum

D Ost hec declarat incertitudi-
nem diei domini introduces
terrem insperati diluuij et
hōrtans vt vigilemus et p̄-
parem̄ bene operando ne di-
es domī nos inueniat impa-
tatos. In hac aut̄ copiazione temporis iudi-
cij et iphus diluuij implicantur duo iudicia
generalia vnum quod p̄cessit scilicet p̄ aḡ
in diluuij aliud quod futurum est scilicet p̄i-
gnem in generali incendio. Ponit ergo
comparacio quantum ad incertitudinem vti
usq; quo ad tempus de terminatum et etiam
quod ad incredulitatē multoz carnalium. Sic ei
in diebus nec eo fabricante arhā et predicante

diluvium futilum erant homines comedentes et bibentes ac matri monia facientes id est gule et ebrietati ac luxurie dediti et sine timore lasciuientes securi et eis credere nolentibus ac vanitatibus vacatis et nichil timetibus subito vniuersus diluvium submergit et perdidit omnes preter noe et cum eo i archa existentes sic et ea die iudi cij hoibus voluptatis et vanitatis ac in se auitate existentibus et de nullis timoribus abutus Christi subito et insperate veniet et omnes quos repetierat ex archam id est ecclesias predicit et condempnabit hec in ecclesia per fidem et operationes existentes custodiet et saluabit Ut dicit beda Non hic coniugia vel alimeta dampnante habent immoderatus licitorum usus arguit Nec enim quod hec agebat sed quod huius se totos dede dei iudicia contempnabant aqua pierunt Hoc beda Interius quod dem illo erat subiuste non quod ante nimime nimicauit sed quod a nullo creditus Vnde maximus epus Noe et si tacebat vox ope loquens habebat lingua fabricacione clamabat Nam utique non oparef opus nouum et nulli aliqui comprehendunt amonebant cunctos novis picalis noua tabernacula patari loquebatur ergo ope et dicebat illud euangelicum domini dictum Si in non creditis opib[us] credite Hec maximus Sed puer si h[ab]ies archam in tot amissis constructa videt sine dolore letabatur nichil futurorum praedictorum et iudicia dei continebat non euigilates sed in maliciis dormientes et subito a diluvio absorti sunt et repentinus interitus tulit omnes in magis securitate existentes et nichil timentes Sic dominus fabri cōstruxit archam eccl[esi]e ex qua non est salus predicat aduentus domini ad iudicium inopinatus Multi quod hoc tempore penitentia agentes et exempla penitentie alijs ostendentes et si tangent vox tamquam noe loquuntur ope dicentes Si nob[is] non creditis vel opib[us] credite Sed reprobi contempnentes lasciuunt et in die quod non putant venient deminut et predicit eos Et cum dicet pax et securitas quasi securi existentes et de nullo timentes venient super eos repentinus interitus et non effugient tribulaciones imminentes Vnde beda Mistice autem noe archam edificat cum dominus eccl[esi]a de virtutis fidelibus quasi lignis levigatis adunando cōstruit quod perfecte columnata ingreditur cum hanc in die iudicij plenaria sue rationis eternus habitator illustrat Sed cum archa edificatur iniqui luxuriant cum vero intitatur interirent quod sanctis habentibus insultant eis illic coronatis eterna dampnae plectentes Nec beda Sic multi de morte sua non cogitant quoniam certitudinaliter sint mortui et frequentiter venit mors quando nullum timetur picali subiit ei enim aduenit filii hoibus ad iudicium generale vel particulae venient.

tis: Unde Christus. Et quid iniurii plus mundum audiunt et non credunt Ecce mortuorum esse esse cotidie audiunt hoies quotiens mortuos alios videt et tam non credunt se mortuorum Si enim crederet se mortuorum non factent ea pro quibus moriuntur morte digna Si ergo illud quod cotidie fieri videt in alijs inse futurum esse non credunt quoniam illud credet futurum quod adhuc numerum factum est Hoc Christus. Hoc idem etiam ostendit ex similitudine facti in diebus loti Similiter enim sicut tunc factum est scilicet quod impij igne et sulphure persecuti sunt sic impuni in die aduentus Christi pribuntur Quia homines illi temporis edebant et bibebant ecce peccatum voluptatis emebant et vendebant ecce peccatum cupiditatis plantabant et edificabant ecce peccatum nimiae securitatis et in securitate erat usque in diem illam qua Christus lotus a soldatis quia dominus pluit igne contra immoderatum ardorem et sulphure contra fetorem de celo scilicet aereo et perdidit omnes illos et adiacentes ciuitates Vnde beda pretermisso dominus illo maximo et insando soldato scelerate sola ea que vel levia vel nulla putari poterant delicta ostendat ut intelligas illicita quod pena feriantur si licita et ea sine quibus hec vita non ducitur immoderata acta igne et sulphure puniuntur Nec beda Sic quando filius hominis reuelabitur qui modo occultatur scilicet in abuete suo futuro erunt homines in securitate nichil timentes de futuro iudicio usque ad tempus illud quo Christus in humanitate gloriola videbitur veniens ad iudicium venient enim quando hoies non aduentent praelatum Scilicet Christus Hoc totum dixit ostendens quod iterum repetit et inopinatus et pluribus lasciuientibus et sine sollicitudine existentibus Vnde beda Pulchritudo dicit reuelabitur quia quod interius non apparet omnia videt tunc apparet omnia iudicabitur apparebit autem iudicatur eo maximo tempore quo cunctos iudiciorum eius oblitos huic seculo conspergit esse mancipatos quia licet mundi terminus olim perfinitus habetur venturus in tempore frigide etiam circa finem civitatem multorum tantum cebres et humani generis iniquitas ut metu debeat cum ipso quem inhabitat eis debet Nam et nunc quidem inumeros adeo commessacoi et cibi etati empaciunt et vendicant ceteris quod mundi rebus inliberere videntur ut palam distincti iudicis iram eos provocare non lateat Sed tamen quod sine gratia merore sapientis quisque saltem cogitare non valet peiora iam iamque superuenitura formidamus quod enim de una quondam peccatrice gente dolenda dictum est nec dum completa sunt peccata amerciorum de tota praeludibrio prauorum massa dampnanda constat

esse sendendum. **N**istice scđm bedam lotb
quā interpretatur declinās est p̄plus electorū
qui dum in sodomis id est inter reprobos ut
aduena moratur quantū valet eorum scelerata
declinat. **E**xente autē lotb de sodoma petīt
quia scđm Cr̄ib̄ ḡ diu sunt homines fideles
stat iste mundus et cum sancti de mundo de-
ficiunt est v̄tiq; casurus sicut etiā egredienti-
bus israelitish & egypto exterminatus ē egiptus.
Nec igitur predicta audientes timeam?
actus nostros & ab oīo ac lascivis ammodo
abstinentes & de p̄teritis penitēcia agētes
ad illam diem dñm nos sine cessacione p̄pare-
mus. **D**einde post certitudinē t̄pis iudicij os-
tendit in certitudinē salutis iudicando p̄ ne q̄s
de suo statu presumat vel se eleuat q̄r in om̄i
statu erūt a li qui electi et aliqui reprobū. **T**ūc
enim in illa nocte tribulacionis q̄r anticrist?
hora tenebrarū est et similiē est in nocte mor-
tis. **D**uo erunt in agro id est in agriculturā p̄-
lacionis quā presunt ecclesijs et opātur in ec-
clesie ministerio tanḡ in agro dei ut surget
et proficiat missis hui? agrā dñci vñ? assu-
metur sc̄z ad gloriam ut platus bonus et v̄ti-
lis alter relinquet ad penam sc̄z platus ma-
lus et iniūlis. **I**tem due erūt molētes in mo-
la id est in exercitō actionis que i modū mo-
le volūtare sollicitudinib; et pertinet ad p̄plos
qui seminarū nomine designantur quā tanḡ
infienn a p̄positis regūntur vñus assumetur
ad gloriam sc̄z iustus alter relinquet ad penā
sc̄z iniūtus. **I**tem duo erunt in lecto id est in
quāte contemplacionis quā oīi et quietem
eligūt et neq; negocijis ecclesiasticis neq; se-
culariis occupati sed velut ad bee infirmi se-
cedunt ad oīum & quieti esse diligunt non
se magis actionibus cōmittētes et quodā-
modo in statu infirmitatis dñi rogantes vñ?
scilicet bonū assumetur ad salutem alter sc̄z
malus relinquet ad dampnacionem. **I**n
quolibet ergo istorum statuum ostendit ali-
quos esse electos et alijs reprobos in quo-
libet enim sunt boni et mali. **Q**uiā secundum
Augustinum. In omni condicione et gradu
optimis mixta sunt pessima. **E**t qui boni
fuerint assumentur ad gaudia eterna vbi est
christus. quiā vbi est corpus. id est dominus
in corpore scilicet christus quiā est homo corpo-
reus. et aquilatrum. id est animarum sancta-
rum p̄epla ibi congregabuntur & aquile sp̄i-
rituales in corpore. scilicet sancti et electi quiā
eius passionem humilitatemq; imitando tan-
quam de eius carne saturantur quorum per
resurrectionē v̄t aq;le iuuent⁹ renouabit ma-
li vero cū dyabolo ad penā eternā relinquent
Et ideo v̄t dicatur in oīe. consolacio abscon-

dita est ab oculis meis. quoniam ipse inter
fratres diuidet. **C**um ergo dicitur q̄ de a-
gro et de mola et de lecto: vñus assumet et
alter relinquetur. non de duobus hominib;
dictum est. sed de duobus generibus affec-
tiōnum. **N**ec alia videtur esse genera hominū
quābus constat ecclesia ḡ ista tria habētia
binas differentias ppter assumptionem et ce-
litionem. **V**nde cr̄ib̄. **Q**uando iusti quiā
dem assumuntur. peccatores autē relinquentur
omnes iusti in uno homine figurantur & om-
nes peccatores in uno. **V**ideat vñusq; q̄
modo qualis sit et tales se faciat. q̄ debeat
assumēt et non relinquitur quia boni tantū assu-
mentur mali vero relinquentur. **H**ij autem
tres ordines quo ad saluandos significantur
per tres viros qui saluauerūt animas suas
et quos solos libertados. ezechiel p̄peta p̄-
nunciat. scilicet Noe qui significat statum p̄-
latorū per quos ecclesia regit hanc per illum
in aq;is archa gubernata est que figura ecclie
gestabat. **E**t iob per quē significatur sta-
tus artiuorū quiā v̄toꝝ et filios. et amplas
terrenarū copias habuit & cuiā domus ppter
exercent. **E**t daniel vir dehinciorū per quem
significatur status cōtemplatorū qui nupcias
cōtempnit et celibem vitā elegit et in au-
la regia abstinenție deditus fuit. **D**e electis
vero quiā negocia secularia et causas ciu-
iles tractat. dubitati potest sub quo horū sta-
tūm cōprehēdi possint et debeat. **E**t quā v̄t
dictum est supra. incerta est dies domini. et
de die illa nemo heminum scit. et v̄t iam vi-
sum est incertitudo est salutis. in quocumq;
statu quis fuerit. **I**deo ex p̄missis conclu-
dit ne torpamus in peccatis dormitando sed
soliciti sumus et vigilens contra mortis in-
certitudinem bonis operibus iugiter insisten-
do dicens. Vigilate ergo et semper in solici-
tudine sitis q̄r nescitis q̄ hora ī in māe puericie
vel in tercia iuuentutis vel in sexta senectutis
vel in sero seniū dominus vester venturus sit
ad iudicium particularē in cuiuslibet morte
sue ad iudicium generale i resurrectionē ne-
cum venēt subito et ex insperato derimē-
tr̄s nos inueniat et imparatos. **V**nde ecclesi.
Nescit homo finem suum sed sicut p̄scis ca-
pitur hamo et sicut avis cōprehēnditur la-
queo sic homo capitur i tempore malo. **V**nde
et augustin⁹. Nichil morte cercus et nichil
hora mortis iercius: Nam nescim⁹ quoniam
aut quādo aut vbi moriemur qm̄ mōs vbi
expectat nos. Id cōdēt esse patati v̄t cū cor-
p̄s reūtēt ad t̄mā de q̄ sup̄tū ē sp̄us redat ad
dñi q̄ misit illum. **V**nde etiam Grego. Nō
i hui⁹ v̄te itinē torpeat ne i pāca locū p̄dat

9A

Quia enim abhuc hodie licet bene agere sciⁱ
vt̄ tuas liceat ignoram^z Vn et Cth. • Qua-
tacōne ab unoquoq; boīe absconditus est di-
es mortis iphus videlicet vt semp benefici-
at semp morte suam spēas eadē iacione q ab
omnibus hoīib; absconditus est dies aduent^z
xpi videlicet vt nō una glacio salueſ sciens
aduentū eius h̄ om̄is dum in singulis qbusq;
generacōib; aduent^z eius spēas Hec Cth.
AQuia ergo t̄pus iudicij et etiā mortis est
incertū idē de bēmū semp esse pati ad ipm
expectandū et semp esse in cōtinua sollicitudi-
ne ne ip̄roui inueniam^z in morte Vn bernh.
Contra negligētes se parare Misericōdī quare om̄i
hota te nō dispōmis Co zita te mortuū quē
scis de necessitate mortitū distingue qualic
oūli vētē in capite vēne rūpē in corpore et
cor scindē dolore Hec bernh. **H**abem⁹ igic
in memoria q̄r mūdus fallax vita brevis si-
mis dubius exitus horribilis iudex terribilis
pena interminabilis q̄ hec semp nos terrant
et ad vigilandū induat Vn bahilius Semp
ante oūlos tuos v̄lsec vltimus dies. Cū di-
lualo surseris ne ad v̄spēta te cōfidas pue-
mire et cum quēscēs lectulo mēbita tua cōposu-
eris de lucis non cōfidas ad uētu q̄ faciūme po-
teris refrenare ab omnib; v̄t̄hs. Semp cor-
tū celastia pmissa meditā ut ip̄a te ad v̄tu-
tis viam p̄ucent Esto nūc talis in opibus
uis qualē te vis futurū p̄modū. Hec bahili
Hec itaq; sciētes et illā diē semp suspectam
habentes faciam^z nūc de nobis p̄is iudiciū p̄
occupādo faciē d̄m in cōfessione et iusticia per-
ficiendo dignos fructus p̄mitēte vt dēu noī
app̄ciū inueniamus et benignū Vn bernh. Si
nolmet ipsos dijudicauerūt non v̄t̄q; iudicabim^z
Honū iudicāt q̄d me ab illo districto
diuinoq; iudicō subducit et abscondit propter
horro incide in manus dei viuētis v̄lo v̄l-
tui ice iudicatus p̄ntati non iudicātus Iudica-
bo p̄inde mala mea iudicāt et bō. Mala mea
horib; arabo corrige acibo diuerte lacrimis
punire ieiunis ceterisq; sancte laborib; dis-
cipline In boīis de me huīlder sentia et iuxta
p̄ceptū d̄m secūlū mutalē me ēputabo qui q̄d
facē debūtū feci Secūlū ego v̄ias meas
et studia mea quo is q̄ sc̄utaturus ē ihesu-
lem in lucemis mil̄ inscrutaū in me hue indi-
scussum inueniat. Neq; em̄ iudicatur? ē bis
in idip̄n Vn et cth. In p̄p̄is p̄ctis non eu-
bēcamus hoīes. h̄ timeam^z vt op̄ tet dēu q̄
et nūc v̄det que fuit et tūc p̄mit̄ eos qui nō
p̄mitēti h̄ agunt Quā em̄ v̄re cūdīa hominū
inspiat nūc solū deo aut̄ inspiciente nō vere
aundat agere aliq; in dūemēs neq; vult pei-
tere trāmutari in illo die v̄niūlo orbe trāracū

confidētante exemplificatiō Omnia em̄ vt in
ymagine tūc stābūt secundū oculos nōs vt
per se condēpnatus v̄nusquāq; sit. de reliquo
igic si nō vult q̄s dūulgati que sua sunt in
illa die sanctiā vulnera instat em̄ de reliq
noꝝ t̄pus him^z semp pati nō semp hoī
p̄st̄em habemus. Quocicā h̄ penitam^z vt
ita p̄p̄ciū dēu inueniamus sc̄dm futurā dīe et
multa p̄ciam^z eius clemēcia Hec cth. Oro

Domine ihu x̄p̄ da mehi in certitudi-
nen diei aduentus tui vigiliādo et be-
ne opando p̄uenire ne voluptatib; et
vanitatib; vacas subito impatus inueniar il
la die p̄a michi vt tūc inter electos tuos me
reas tua grā conuētati et cū ip̄is ad gaudia
eterna misericordiē assumi et sic cū eis dē elec-
tis et sanctis tuis quocū p̄ resurrectionē reno-
uabit̄ vt a īle iuētus ego te misereat̄ vbi tu
in corpore glorioſo es cōgregat̄ de tua sacra
mōreae viſione et exultans te iugiter laudare
fine fine Amen. **D**e vigilia patr̄ fami-
liae custodientis contra furem domum suam

Capitulum Quadraginta sextum ::

DEmde p̄bat p̄ exemplū q̄ sit
vigilandū Magis em̄ vigiliā
dūm est p̄ extēmū q̄ p̄ tēpo
ralib; h̄ patr̄ familiās hora
suspecta de aduentu furis vi-
gilaret p̄ corporib; ergo et
nos om̄i hora q̄ om̄is hora est suspecta de
bēmū vigilač p̄ spiritualib; et semp esse sol-
liciti vt in morte inueniam^z pati Si ergo pa-
tr̄ familiās sollicitus est de domo custodiēda
multo forcius nos dātem^z esse solliciti de vi-
ta eterna ne p̄damus eam q̄d erit si inuenia-
mur p̄ grē cauētiā Sc̄dm cth. confidit hic
deh̄des q̄r non tantū studiū faciūt pro anima
q̄tū alij p̄ p̄amia q̄ fures exspectāt ne p̄dant
illi em̄ vigilāt vt reflītāt furi hij aut̄ non vi-
gilant vt inueniant pati. Exponē aut̄ hec si
militudo. Sc̄dm cth. duplicit Primo modo
v̄cat fure dyabolū domū mente q̄m si intraue-
rit p̄ negligētiā ieiunis v̄onis spoliat do-
num illam v̄stimentis iusticie auro sapiecie
argetō innoceat̄. Domū ergo suā quis h̄m
perfodi cū suggestionē aſenciens v̄tib; spo-
liaſ et virib; fedic. Secundū hāc viā notan-
tur tūc de p̄familias videlicet sc̄ire vigilē
et non h̄mēti. Debet ergo sc̄ire inſūras furis
id est cognoscere prudēter vigilare ad sui cui-
tobiam id est caueſ solleter nō finere id est
reflītē forte ne pfodiāt domus fōſtorio dy-
aboli q̄ primo p̄nit̄ suggestionē sc̄ego fōdit ſ
lectatoe. tertio p̄dit̄ cōſensu primū vir potest
caueri sc̄dm magis tertium maxime. Alio mō
exponendo v̄cat fure in mortis diem q̄r oalit̄

hac fuit domum corpus ianuam os et aures
fenestras oculos Et est sensus Quia si sciret
paterfamilias qua hora fuit veniret id est mors
que fuit dicitur et merito vel propter improbus
sum aduentum et occultum introitum vel propter
scrutinum et spoliationem rerum omnis vigilaret
utique ne morte turet in peccato et culpa quam mors
peccatorum pessima et non sineret dominum suum per
fodi. id est cum violencia animam a corpore ex
trahit sed sponte exire **Vnde** crit. Quoniam
anime peccatrices et corpore quasi in proprio do
micio delectantur veniens cum sententia dei an
gelus mortis perfodit corpus et animam vio
lenter auellit ab eo. Amine autem iuste que non
delectantur in corpore sed quasi in exilio ibi sunt
veniente sententia non perfoditur nolentes. sed
vocantur gaudentes **Vnde** et greg. Nesciente
paterfamilias fuit domum perfodit quia dum
a sui custodia spiritus dormit improbus mors
veniens carnis nec habitaculum irrumpit et eum
quem dominum dominum dormientem inuenierit ne
cat quia dum ventura dampna spiritus minime
preuidet hunc mors ad supplicium nescientem tra
hit. Hunc autem resisteret si vigilaret quia ad
uentum iudicis quem occulte animas rapit per
cauens ei penitendo occurret ne impunitus
periret. Et iterum **Vnde** vero ultimam dominum
noster idcirco nobis volunt esse incognita ut
semp possit esse suspecta ut dum illam prouide
re minime possumus ad illam sine intermissione
ne separaremur **Vnde** greg. Deinde coelredit ex
predicis et ammonet nos ut pati sumus quia
si tanta adhibetur diligencia pro custodia rei
pue multo magis adhiberi debet per custodia
anime **Vnde** dicit. Ideo et vos estote pati si
macula cordis oris et opis quia hora non
putatis id est insipiente filius hominis ventu
rus est ad iudicium proximare in morte vel ad
iudicium generale in mundi fine. Igne quia
nescimus diem vel horam illam unam quam oculi
te et furtum venturus sit dominus vigilamus
non una die vel una hora sed semp omnibus
diebus et horis quasi semp sit venturus ne in
illa die et hora dormentes et impi inueniamus
O quanto felix qui nouissima prouidet. qui sibi a
petit cauet qui seipsum non negligit. qui se omni
tate ad mortem preparat et disponit ut quando
cumque mors veniret patum cum inueniat gau
denterque ipsi recipiat. quasi qui liberatoris
sui aduentum desiderat expectat dicens cum
aplo. **Cupio** dissolvi et esse cum christo. Deinde
generaliter subiungit. Ex autem vobis dico om
nibus scilicet presentibus et futuris tam ecclesiis
eccliesie quanto subditis dico vigilare per solitudi
nem quod sibi quilibet impetrare debet. ut cum
ne omni perceptu nouissimi per primos audiatur

Vbi ostendit quod non loquuntur tantum dis
cipulis sed pro omnibus fidelibus presentibus
et futuris. Quamuis enim dies ille non om
nes inuenitus sit in hac vita tam ad omnes
quodammodo pertinet videlicet quod tunc inueni
tur dies ille veniet cum veniet ei dies ut talis
hunc erat qualis illo die iudicatus est. **Ta**
lis enim presentabitur iudicio scilicet in parte electo
rum vel damnatorum qualis inuenietur in morte
quantum ad gloriam et meritum vel culpam et
demeritum In quo cumque statu quemque inuenierit
suum nouissimum dies in eo comprehendet eum
mundi nouissimum dies quoniam qualis in die isto
quisque capitur et moritur talis in die illo punita
bitur et iudicabitur **Vnde** aug. Nemo que
rat nouissimum diem quoniam futurum sit. Sic vi
gilemus omnes bene vivendo ne nouissimus dies
cuiuscumque nostrum inueniat nos impatiens et
qualis quisque hic exierit suo nouissimo die
talis inueniatur in nouissimo seculi die et ideo
vigilare debet animo omnis christianus ne in
paratu cum inueniat dominum aduentus **Imperium**
autem inueniet dies ille quem impatitur inueni
et sue vice huius ultimus dies. **Vbi** inuenie
mur ibi iudicabimur **Hec** aug. Qualiter ergo
dominus in morte quemque inuenierit talem illo
die iudicabit qui et iam in morte iudicium suum
cognoscit. **Vnusquisque** enim christianus in mor
te christi videbit et tunc cognoscet unde elec
tus vel damnatus sit. **Vnde** lotharius quod post
modum innocentius tertius est dictus in lib
ero de misericordia condicionis humanae sic ait **Viz**
det ergo tam bonus quam malus antequam ani
ma egrediatur a corpore christum in cruce po
nitum malus videt christum ad erubesciam
et confessionem et erubescat se non esse credi
tum sanguine christi sua culpa exigente. **Vnde** de
malis dilectur videbunt quem pupule cur quod
intelligitur de aduentu christi ad iudicium et
de aduentu ad diem mortis. Bonus vero vi
det ad exultationem. **Vnde** et christus de iohanne
euangelista ait. sic cum volo manere do
nec remam ad obitum iphius. Quatuor ergo
leguntur aduentus christi ad homines. duo
scilicet visibiles duo invisibilis. primus ad
uentus visibilis fuit in incarnatione et corporis scilicet
in carne. alius aduentus visibilis erit in ma
iestate dei scilicet ad iudicium. Optimus aduen
tus invisibilis fit in mente iusti per gloriam.
Secundus aduentus invisibilis est in obitu
cumque fidelis. **Vnde** dicit obitus quod obitum
venit Christus. Hos quatuor aduentus repertat ecclesia
in quatuor dominis de aduentu non solum numero die
tum sed etiam nomine offici. **Vnde** lotharius. **E**ya ergo
aduocata nostra illos tuos misericordes oculos
ad nos conuerte et ihesum benedictum fructum ventris